

10

12

1

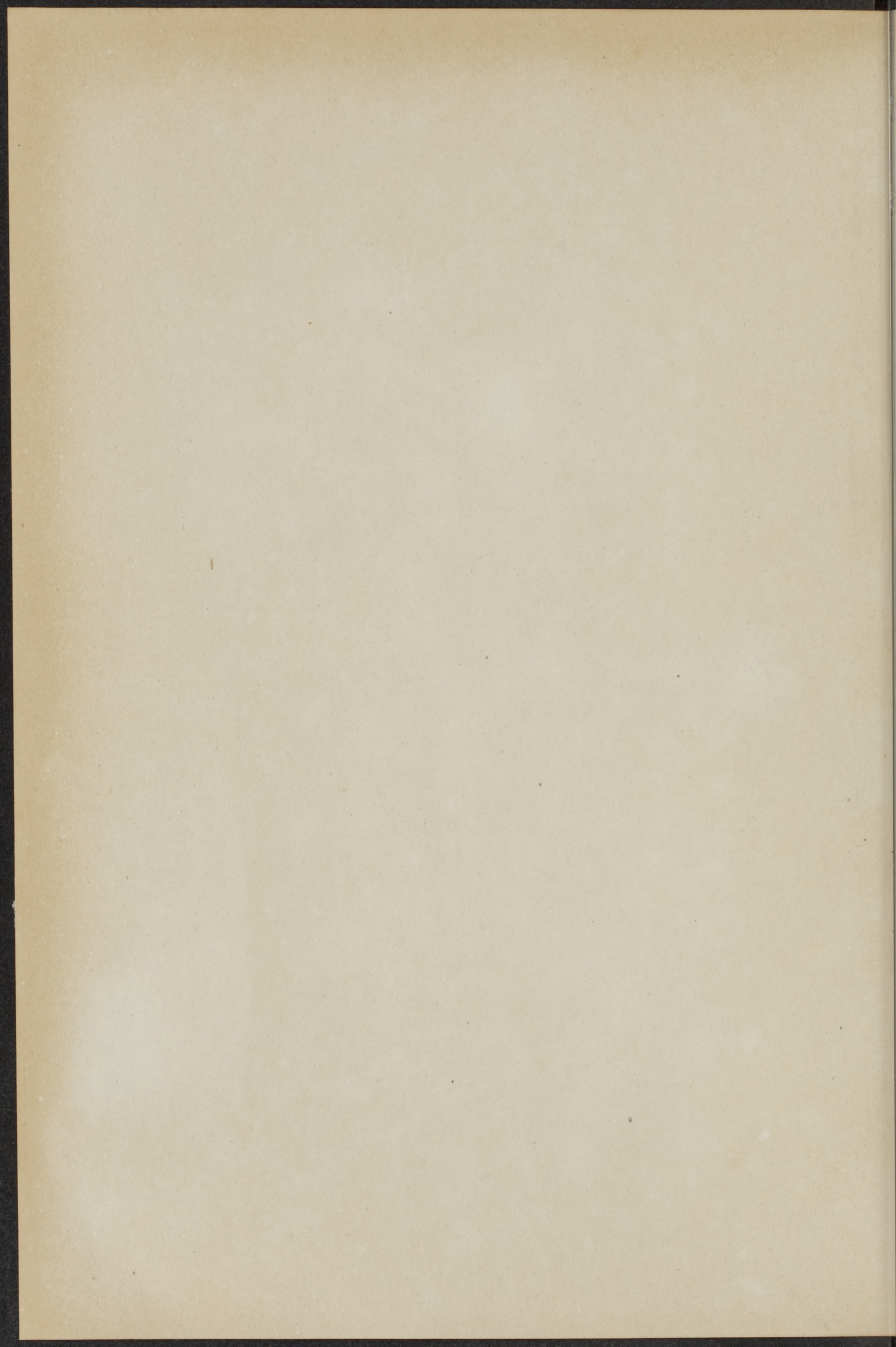
V7871

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK LEIDEN

00851969

BIBLIOTHEEK
A- 2048
Departement van Koloniën.

Commissie

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—1.

—

*Verordening tot aanvulling der verordening,
waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale
huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar
1912. (P. B. 1911 No. 25).*

—

ONTWERP.

—

N° 1.

—

IN NAAM DER KONINGIN!

—

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het noodzakelijk gebleken is de verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1912 (P. B. 1911 N° 25), aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het regeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening:

Eenig artikel.

Na onderartikel 142, IVde Afdeeling, der bovengenoemde verordening wordt het volgende ingevoegd:

„Artikel 142bis. Rente van de voorschotten ontvangen uit
„'s Rijks schatkist ..... *Memorie.*”

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—1.

*Verordening tot aanvulling der verordening,
waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale
huishoudelijke begrooting voor het dienst-
jaar 1912. (P. B. 1911 No. 25).*

Memorie van Toelichting.

Nº 2.

Onder verwijzing naar art. 18 der Curaçaosche Comptabiliteitswet (P. B. 1910 N° 63), heeft ondergeteekende de eer ter kennis van den Kolonialen Raad te brengen, dat hij van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën de mededeeling heeft ontvangen, dat bij Koninklijk besluit van 6 April 1911, N° 28, aan de kolonie de verplichting is opgelegd, om over het in het derde lid van dat artikel bedoeld bedrag rente te vergoeden en wel op den voet van drie en een half ten honderd 's jaars.

Door Zijne Excellentie wordt daarbij tevens het verzoek gedaan op de ontwerp-begrooting voor het dienstjaar 1912 alsnog een post voor de betaling van de bovenbedoelde rente uit te trekken.

Ter voldoening aan die opdracht wordt den Raad deze ontwerp-verordening aangeboden.

Willemstad, den 8n. Juni 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Journal of
CITIZENSHIP

Published by the
National Civic League
New York, N. Y.

Volume 10, No. 1
January, 1911

The first of the new year brings with it the hope of a new era of progress and reform. The people are beginning to realize that the time has come when the government should be made more responsive to their needs and wishes. The first step in this process is the election of a new Congress, and it is hoped that the people will choose representatives who will be true to their trust and will work for the good of the whole country.

The second step is the passage of laws which will give the people more control over their government. This can be done by the adoption of the initiative and referendum, and by the establishment of a system of public opinion polls.

The third step is the improvement of the judicial system. The present system is too slow and too expensive, and it is necessary to find a way to make it more efficient and more economical.

The fourth step is the improvement of the executive system. The present system is too weak and too unaccountable, and it is necessary to find a way to make it more powerful and more responsible.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—2.

Verordening, houdende regeling van de positie van vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden.

Voorloopig Verslag.

Nº 1.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder No. 18 van het zittingjaar 1910—1911.)

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Eenige leden verklaarden zich bereid mede te werken tot het instandbrengen van deze verordening, die naar hunne meening in eene noodzakelijke regeling voorziet.

Anderen daarentegen konden zich niet vereenigen met de strekking van het ontwerp. Zij achtten, dat het eerst dan tijd zal zijn, dat de in het huwelijk getreden vrouwelijke ambtenaren den dienst moeten verlaten, wanneer het blijkt, dat de dienst tengevolge van het huwelijk lijdt.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 8n. Juni 1911.

De Rapporteurs,

H. M. PENSO.

H. P. DE VRIES.

Koloniale Land.
ZITTINGEN VAN 1871-1872

De afgevaardigden van de koloniale landen zijn in de maand van 1871-1872 te Amsterdam vergaderd.

Voorloepig Verslag

1871

De afgevaardigden van de koloniale landen zijn in de maand van 1871-1872 te Amsterdam vergaderd.

Het afgevaardigd heeft aandacht gegeven aan de volgende bezwaarschriften van openbare ingezetenen.

De afgevaardigde heeft aandacht gegeven aan de bezwaarschriften van de openbare ingezetenen van de koloniale landen, die in de maand van 1871-1872 te Amsterdam vergaderd.

De afgevaardigde heeft aandacht gegeven aan de bezwaarschriften van de openbare ingezetenen van de koloniale landen, die in de maand van 1871-1872 te Amsterdam vergaderd.

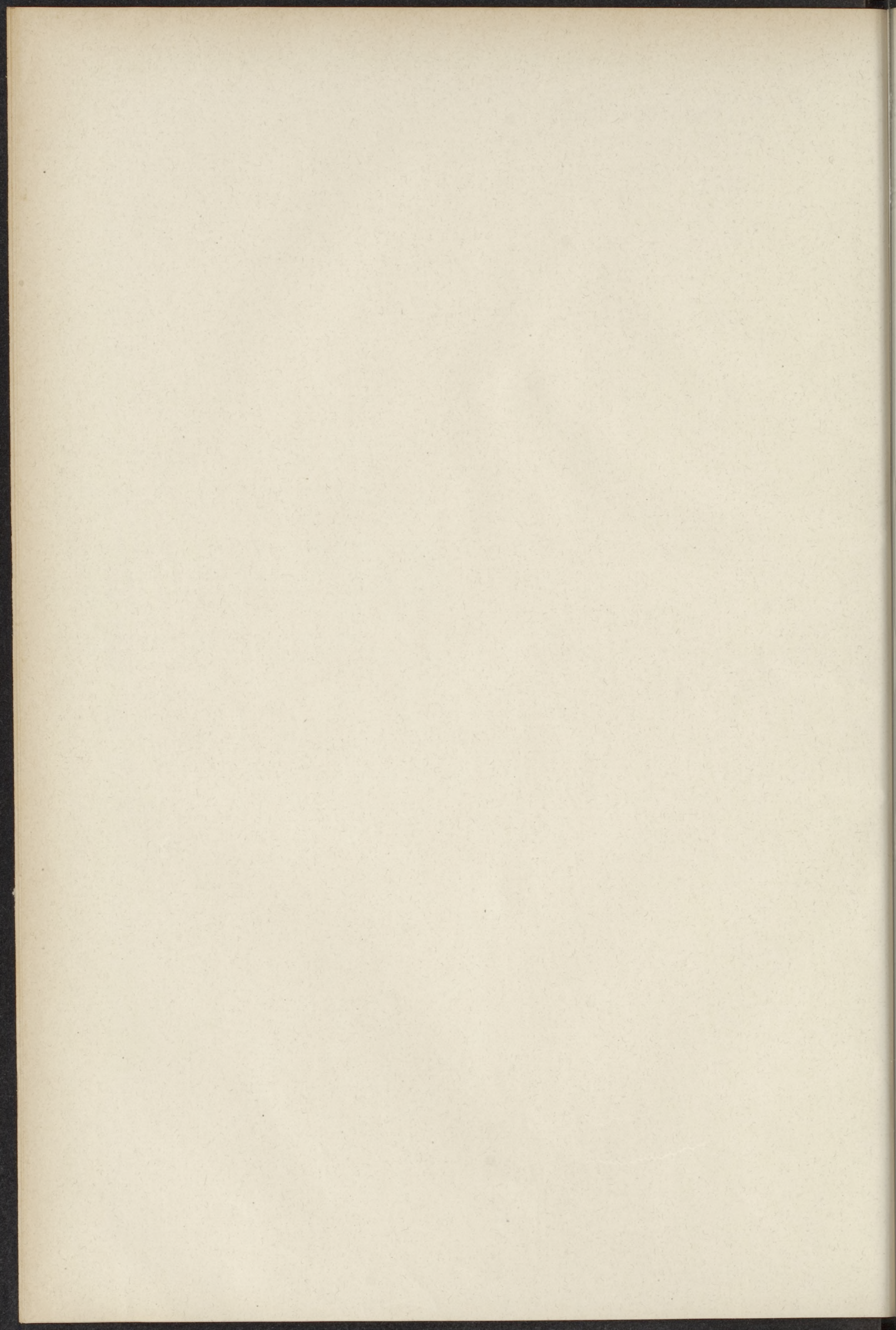
De afgevaardigde heeft aandacht gegeven aan de bezwaarschriften van de openbare ingezetenen van de koloniale landen, die in de maand van 1871-1872 te Amsterdam vergaderd.

H. J. DE VRIES

H. J. DE VRIES

H. J. DE VRIES

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—2.

Verordening, houdende regeling van de positie van vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden.

Memorie van antwoord.

N° 2.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder No. 18 van het zittingjaar 1910—1911.)

Ondergeteekende heeft met genoegen in het voorloopig verslag gezien, dat eenige leden van oordeel waren, dat de voorgestelde verordening in een noodzakelijke regeling voorziet.

Het systeem om — zooals sommige leden dit voorstellen — gehuwde vrouwelijke ambtenaren dan eerst den dienst te doen verlaten, wanneer blijkt, dat de dienst ten gevolge van het huwelijk lijdt, acht hij verkeerd.

Door de zwangerschap en het moeder worden van een gehuwde vrouwelijke ambtenaar, in het bijzonder van een gehuwde onderwijzeres, moet de dienst noodzakelijk lijden.

Is er niet bepaald, dat de vrouwelijke ambtenaar, die huwt, eervol uit haar betrekking wordt ontslagen, dan zal het niet mogelijk zijn haar later, enkel om haar zwangerschap of om het feit, dat zij moeder is geworden, ontslag te verleenen.

Daartoe zal niet worden overgegaan, dan nadat de toestand werkelijk onhoudbaar is geworden : niet dan nadat de dienst, in het bijzonder het onderwijs, er reeds belangrijk door zal hebben geleden.

Willemstad, den 13n. Juni 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Verzoeken, houdende verzoek van de heer
van der Vliet, houdende verzoek, om in het
jaar 1911.

Memorie van antwoord.

N° 2

De verzoeken zijn behandeld onder No 12 van
het verslag 1911—1912.

Onderzoekende heeft niet gemogen in het voortloop van
het onderzoek, dat enige leden van oordeel waren, dat de
voorziening in een noodzakelijke richting was
Het systeem om — zoals koning tekenen — de
gevoerde economische aangelegenheden dan eerst dan dienst te
verlenen, wanneer blijkt, dat de dienst ten gevolge van de
aangelegenheden niet kan worden voortgezet.
Door de samenwerking en het moeder worden van een
nieuwe economische aangelegenheden, in het bijzonder van een
nieuwe onderneming, moet de dienst noodzakelijk zijn.
Is er niet bepaald, dat de economische aangelegenheden, die
voort uit haar bereik kan worden ontlasten, dan zal het
mogelijk zijn haar later, enkel om haar samenwerking of
het feit, dat zij moeder is geworden, ontslag te verlenen.
Daarom zal niet worden overgenomen, dat enkel de
economische aangelegenheden is geworden, niet dan enkel de
in het bijzonder het onderzoek, in zoodanig belang, dat
het kan worden.

Willemstad, den 15^{en} Juli 1911.

De Gouverneur van Suriname

W. J. VAN DER VLIET

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911-1912 — 2.

Verzameling van de in de zitting van 1911-1912
aan de koloniale Raad overgelegde stukken, met de
aanmerkingen van de leden.

Eindverslag.

De afgevaardigde van de koloniale Raad van
1911-1912.

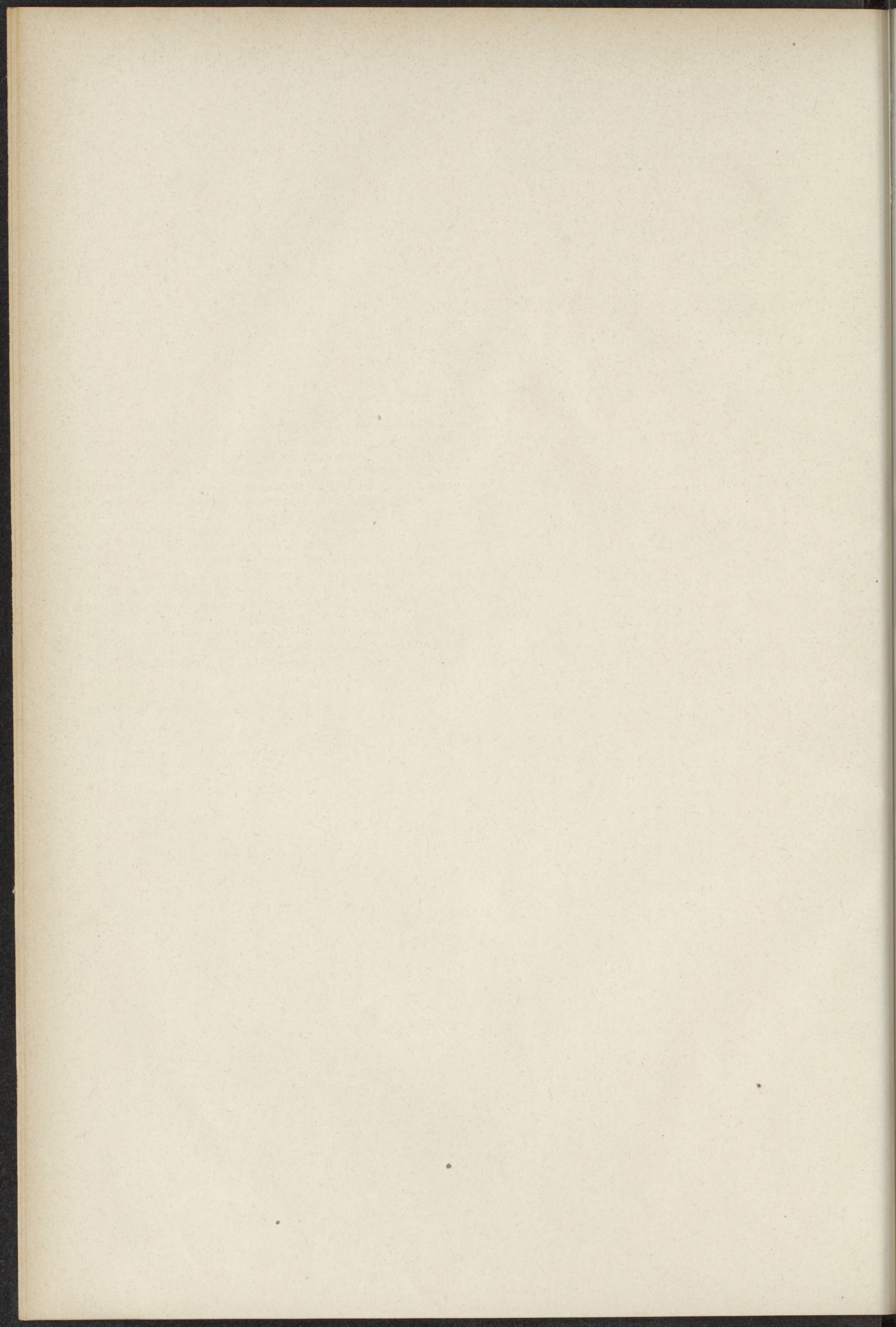
The Commission of Enquiry into the
state of the colonies, as the result of the
Memorie van Antwoord op het Verslag van
de afgevaardigde van de koloniale Raad van
1911-1912, met de aanmerkingen van de leden,
is afgedrukt in de afgevaardigde van de koloniale
Raad van 1911-1912.

Amsterdam, 1912.

De uitgeverij.

M. M. DE VRIES.

M. M. DE VRIES.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—2.

Verordening, houdende regeling van de positie van vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden.

Eindverslag.

Nº 3.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder No. 18 van het zittingjaar 1910—1911.)

De Commissie van Rapporteurs, in overleg met den Voorzitter der Afdeelingen, is, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over deze ontwerp-verordening, van oordeel, dat door de gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over het ontwerp genoegzaam is voorbereid.

Vastgesteld op Curaçao, den 16n. Juni 1911.

De Rapporteurs,

H. M. PENSO.

H. P. DE VRIES.

Robert H. Lind

1911-1912

Lincoln

The following is a list of the names of the members of the Lincoln Club for the year 1911-1912. The names are arranged in alphabetical order.

- Dr. Robert H. Lind
- Dr. J. W. ...
- Dr. ...

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—3.

Verordening tot wijziging der verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P. B. 1911 N° 31).

ONTWERP.

N° 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het wenschelijk is de verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P. B. 1911 N° 31), te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van artikel 50 van het regeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

De bovenaangehaalde verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P. B. 1911 N° 31), ondergaat de volgende wijzingen:

Sub 2 van artikel 7 wordt gelezen als volgt:

2. De grondslagen waarop de beoordeeling, of aan die eischen voldaan is, moet berusten, worden door den Gouverneur bij besluit vastgesteld en, zoowel in Nederland als in de kolonie Curaçao, gepubliceerd. Wijzigingen daarin worden op gelijke wijze tot stand gebracht. Indien zij zwaardere eischen stellen dan te voren golden, worden zij niet eerder toegepast dan één jaar na de bekendmaking.

*

Sub 5 van artikel 25 wordt gelezen als volgt:

5. Kan naar de meening van den Directeur der Openbare Werken, met het oog op de eischen van de veiligheid, het gebruik van den ketel niet worden toegestaan, dan weigert de Gouverneur de vergunning en geeft daarvan, onder mededeeling der redenen, kennis aan den aanvrager.

Sub 1, 2 en 3 van artikel 45 worden gelezen als volgt:

1. Van de ontploffing van een stoomketel geeft de gebruiker onverwijld kennis op Curaçao aan den Procureur-Generaal, en op de overige eilanden aan het Hoofd van plaatselijk bestuur.

2. Van de ontploffing van een stoomketel, behoorende tot een stoomvaartuig, geschiedt de kennisgeving, als het vaartuig in een der baaien van Curaçao ligt, of daar het eerst binnenloopt, aan den Procureur-Generaal, en als het vaartuig in de haven of ter reede van een der overige eilanden ligt of daar binnenloopt, aan het Hoofd van plaatselijk bestuur.

3. De Procureur-Generaal of het Hoofd van plaatselijk bestuur neemt, zodra hij van de ontploffing kennis krijgt, de noodige maatregelen, opdat ter plaatse van het ongeval alles, tenzij daaruit gevaar kunne ontstaan, zooveel mogelijk in onveranderden toestand blijft, totdat het in het volgend lid bedoeld onderzoek aanvangt, en geeft van het gebeurde, zoo spoedig mogelijk, kennis aan den Directeur der Openbare Werken.

* *Sub 1 van artikel 11 wordt gelezen als volgt:*

1. De grondslagen waarop de beoordeeling, of de inrichting der veiligheidskleppen goed is en hunne afmetingen voldoende zijn, moet berusten, worden door den Gouverneur bij besluit vastgesteld. Ten aanzien dier grondslagen is van toepassing al hetgeen betreffende de in de 2de alinea van artikel 7 bedoelde grondslagen in die alinea is bepaald.

Aan *artikel 46* wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. Een afschrift van het proces-verbaal wordt door den Directeur voornoemd den gebruiker van den stoomketel toegezonden.

Artikel 49 wordt gelezen als volgt:

Hij, die, nadat eene ontploffing van een stoomketel heeft plaats gehad, moedwillig handelingen verricht of doet verrichten, waardoor bij het later krachtens *artikel 45* in te stellen onderzoek onzekerheid of dwaling omtrent de oorzaak van het ongeval kan ontstaan, of die zich niet houdt aan de bevelen van den Procureur-Generaal of van het Hoofd van plaatselijk bestuur, krachtens hetzelfde *artikel* gegeven, wordt gestraft met een geldboete van vijftig tot vijfhonderd gulden en gevangenisstraf van drie dagen tot één maand, te zamen of afzonderlijk.

Art. 2.

Deze verordening treedt in werking tegelijk met de verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P. B. 1911 N° 31).

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—3.

Verordening tot wijziging der verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P.B. 1911 N° 31).

Memorie van Toelichting.

N° 2.

Ondergeteekende heeft de eer den Kolonialen Raad nevensgaande ontwerp-verordening aan te bieden, waarbij eenige noodig geachte verbeteringen in de verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P. B. 1911 N° 31), worden gebracht.

Als toelichting bij de gewijzigde artikelen moge het volgende dienen.

ad art. 7. Het wordt wenschelijk geacht in dit artikel bepalingen op te nemen, betreffende het publiceeren der bedoelde grondslagen en de daarin te brengen wijzigingen, benevens van het tijdstip, waarop deze laatste in werking zullen treden.

* *ad art. 11.* Zie ad art. 7.

* *ad art. 25.* Waar de Directeur der Openbare Werken, volgens sub 2 van dit artikel, beoordeelt of gebreken of afwijkingen, van de voorschriften gevaar opleveren, zal hij ook moeten beoordeelen of het gebruik van den ketel kan worden toegestaan, terwijl de weigering van de vergunning bij den Gouverneur kan verblijven.

ad artt. 45 en 49. De voorschriften betreffende bij ontploffing van ketels te nemen maatregelen laten, wat de eilanden buiten Curaçao aangaat, aan volledigheid te wenschen over. In die leemte voorzien de voorgestelde wijzigingen.

Willemstad, den 11n. Juli 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—4.

~~Ontwerp~~ Verordening tot wijziging van art. 98
der Algemeene Verordening I. U. en D. 1908
(P. B. 1908 No. 33.)

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het wenschelijk is
art. 98 der Algemeene Verordening I. U. en D. 1908 (P. B.
1908 No. 33) te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad
en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het regerings-
reglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verorde-
ning:

Art. 1.

Art. 98 der Algemeene Verordening I. U. en D. 1908 (P. B.
1908 No. 33) wordt gelezen als volgt:

Omtrent den in- en doorvoer, en opslag van vuur- en
blanke wapenen kunnen bij besluit van den Gouverneur voor-
schriften worden gegeven, waarbij van de bepalingen van
deze verordening worden afgeweken, behalve van die, welke
de belasting betreffen.

Art. 2.

Deze verordening treedt in werking op den dag der uitgifte
van het publicatieblad, waarin zij is geplaatst.

Gegeven te Willemstad, den

ONTWERP

N. 1

IN ZAKK DER KONINKLIJKE

DE GOETVERKEER VAN GUYANA

In overweging genomen hebbende, dat het wettelijk
art. 88 der Algemeene Verordening I. N. D. 1907 (N. 1907 No. 33) te wijziging

heeft, en vertergen goedkeuring van den Koninklijken
Raad, op de tweede zitting van art. 50 van het wettelijk
reglement door koloniale vastgesteld onderzochte
stap.

Art. 1

Art. 88 der Algemeene Verordening I. N. D. 1907 (N. 1907 No. 33) wordt gelezen als volgt:
Gedurende den in en doorver, en geest van
drukte verspreiden kansen bij bezittende landen (contingents
schiffen worden geleverd, behalve van de bezittende
deze verordening worden afgevoerd, behalve van de bezittende
de bestelling te worden.

Art. 2

Deze verordening treedt in werking op den dag der
aan het publicatieblad, waarin zij is geplaatst.

Gegeven te Wilhelmstad, den

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—4.

*Ontwerp-verordening tot wijziging van art. 98
der Algemeene Verordening I. U. en D. 1908
(P. B. 1908 No. 33.)*

Memorie van Toelichting.

Nº 2.

Sinds 1 Augustus 1911, den dag, waarop de Verordening houdende bepalingen omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, aanmaak, verkoop en opslag van buskruit en andere licht ontplofbare stoffen (P. B. 1911 No. 29), die de publicatie van 15 Januari 1822 (Publicatiebundel No. 54) afschaft, in werking is getreden, is de in- en doorvoer, verkoop en opslag van wapenen geheel vrij.

Het komt ondergeteekende niet wenschelijk voor dezen toestand langer te doen voortduren; daar vrije invoer clandestienen uitvoer in de hand werkt; terwijl deze en vrije doorvoer, de vriendschappelijke verhouding met de naburige staten in de waagschaal kunnen stellen.

De eenvoudigste wijze om tot een regeling van het onderwerp te komen, is wijziging van art. 98 der Algemeene Verordening I. U. en D. 1908, zooals voorgesteld wordt.

Art. 18 van het besluit van 7 December 1908 (P. B. No. 62), dat op bovengenoemd art. 98 blijkbaar berust, regelt wel is waar ook den doorvoer van wapenen, maar aangezien laatstgenoemd artikel alleen spreekt van invoer, wordt aanvulling er van regelmatig geacht.

Het ligt verder in de bedoeling dat onderwerp te regelen in den geest van het besluit op invoer enz. van buskruit enz.

Willemstad, den 26n. Augustus 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Memorie van Toelichting
A. N. 1902, No. 23

Memorie van Toelichting

272

Stint 1 Augustus 1911, den dag waarop de Verordening
houdende bepalingen aangaande het verkeer den 10-11-12
doorvoer aannam, verkreep en ophief van districten en
deze licht uitgeleide stonden (E. N. 1911 No. 29) die de
dierde van 10 Januari 1912 (Verordening No. 24) en
gafte in werking is getreden, is de in- en doorvoer, verkeer
en ophief van wapenen (soodanig) vrij.
Het komt onderzochende niet wenschelijk voor de
toestand tusschen de beide voornamen; maar vrij inder
toestand tusschen in de hand werkt; deze en zijn
toezien de vreedzaamheid, verhouding met de naburige
staten in de wenschelijk kunnen stellen.
De eenzijdige wijze, om tot een regeling van het ophief
werp te komen, is wijziging van art. 98 der Algemeene Ver-
ordening I. N. 1902, soodanig voorgesteld wordt.
Art. 18 van het besluit van 7 December 1908 (E. N. 29)
dat op het gebied van de 33 districten, tusschen 1907
en 1908 het doorvoer van wapenen, maar zoodanig
toelaten tusschen alle districten van inder, wordt aangenomen
en een regeling kan.
Het is wenschelijk in de bedoeling dat wederzijds te regelen
in het geval van het besluit op inder, van districten

Willemstad, den 20en Augustus 1911
De Gouverneur van Curaçao
M. J. J. J.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—4.

*Verordening tot wijziging van art. 98 der
Algemeene Verordening I. U. en D. 1908
(P. B. 1908 No. 33).*

Voorloopig Verslag.

N° 3.

Het Afdelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Eenige leden betwistten de noodzakelijkheid van het in het leven roepen van bijzondere bepalingen omtrent den in- en doorvoer en den opslag van wapens. Huns inziens toch was de noodzakelijkheid daarvan nog niet gebleken en bestaat er niet veel kans, dat die ooit zal blijken. Dat de vrije invoer clandestienen uitvoer in de hand zal werken konden zij niet toegeven. De Administratie kan immers den uitvoer altijd controleeren.

Andere leden evenwel voerden hiertegenover aan, dat vrije invoer, zonder eene beperkende bepaling, den clandestienen uitvoer wel degelijk in de hand zou kunnen werken. Zonder groote belemmering en bemoeilijking van het vreemdelingenverkeer en van den uitvoer van andere artikelen dan wapens kan de controle op den uitvoer niet zoo doeltreffend uitgeoefend worden, dat niet telkens kleine partijen wapens clandestien zouden kunnen worden uitgevoerd.

De leden hier aan het woord, daarin bijgevallen door meerdere leden, achtten echter eene bepaling, dat alle ingevoerde wapens in Gouvernements-bergplaatsen of entrepots moeten worden opgeslagen en daaruit niet kunnen worden uitgeslagen dan met vergunning van den Gouverneur, voldoende om den uitvoer van wapens tegen te gaan en onmogelijk te maken.

Eerstbedoelde leden betoogden tegen het argument, dat vrije invoer den clandestienen uitvoer van kleine partijen wapens in de hand zou werken, dat, naar hunne bescheiden meening, het Koninklijk Besluit houdende het verbod van den uitvoer van wapens, enz. niet in zulk een beperkten geest behoort te worden uitgelegd, dat daaronder zou vallen de uitvoer van enkele jachtgeweren, enkele revolvers enz. Huns inziens zou men door die beperkte uitlegging aan dat Besluit te geven plus royaliste que le roi zijn; daar immers in de staten en landen zelf, te wier behoefte dat Koninklijk Besluit in het leven is geroepen, de vrije invoer en ook de verkoop van dergelijke wapens, geen oorlogswapens zijnde, onbelemmerd is toegelaten. Het hier besproken Koninklijk Besluit doelt, aldus de leden aan het woord, zonder eenigen twijfel alleen op oorlogswapens en oorlogsammunitie.

Vele leden zouden de door „andere leden” aanbevolen bepaling in de verordening zelve wenschen te zien opgenomen en gaven het Bestuur wijziging van het ontwerp in den aangeduiden zin in overweging. Verscheidene hunner achtten het in het algemeen wenschelijk, dat zooveel mogelijk alle onderwerpen van eenig belang bij verordening en niet bij besluit geregeld worden.

Enkele leden konden zich met het Bestuurs voorstel om den in- en doorvoer en den opslag van wapens bij besluit te regelen wel vereenigen en hadden daarom geen bedenking tegen het ingediend ontwerp.

Verscheidene leden waren van oordeel, dat het besluit omtrent den invoer enz. van buskruit enz., in welks geest het Bestuur zich voorstelt dat omtrent den invoer enz. van wapens te redigeeren, te eng en te straf is. In het bijzonder releveerde deze groep leden de bepaling van eerstbedoeld besluit,

dat ook voor vuurwerk, in hoe klein een partij ook ingevoerd, eene vergunning voor den invoer vereischt wordt; wat, wanneer het invoerend schip des Zondags aankomt en vertrekt, hetgeen zeer dikwijls voorkomt, den invoerders groote moeite en last veroorzaakt, ja, soms zelfs er toe kan leiden, dat het vuurwerk weder met hetzelfde schip moet worden teruggevoerd.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 2n. October 1911.

De Rapporteurs,

H. P. DE VRIES.

SUTHERLAND.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—4.

*Verordening tot wijziging van art. 98 der
Algemeene Verordening I. U. en D. 1908
(P. B. 1908 No. 33).*

Memorie van antwoord.

N° 4.

Met genoegen heeft ondergeteekende gezien, dat verschillende leden van den Raad met hem van oordeel zijn, dat de vrije invoer van wapenen, den clandestienen uitvoer ervan in de hand kan werken.

Volgens hem is dit duidelijk.

Hoe betrekkelijk gemakkelijk zou het bijv. niet zijn om — gesteld de invoer van wapenen was vrij — een partij wapenen naar een der aan zee gelegen plantages te vervoeren en ze van daar uit clandestien naar een der naburige republieken over te brengen.

De sterkere controle, die er, bij vrijen invoer van wapenen noodig zou zijn om den uitvoer ervan tegen te gaan, zou — zooals eenige leden blijkbaar terecht gevoelden — het vrije vreemdelingenverkeer ook niet weinig belemmeren en bemoeilijken.

Ook op den doorvoer van wapenen dient, volgens ondergeteekende, controle te worden uitgeoefend, om de goede verstandhouding met de naburige republieken, die voor de kolonie van zoo groot belang is, niet in de waagschaal te stellen.

Den leden, die vreezen, dat de bepalingen in deze te streng zullen worden toegepast en dat er zelfs niet enkele jachtgeweren en revolvers zullen mogen worden uitgevoerd, meent ondergeteekende te moeten mededeelen, dat het volstrekt niet in de bedoeling ligt in dien geest te gaan handelen: zooals trouwens tot nu toe ook nimmer is geschied.

Opdat de Raad zou kunnen zien hoe ondergeteekende deze aangelegenheid bij besluit denkt te regelen, legt hij hierbij een ontwerp-besluit over.

Het komt ondergeteekende voor, dat, waar art. 98 der Algemeene verordening I. U. en D. 1908 (P. B. 1908 N° 33) den Gouverneur reeds de bevoegheid geeft om den invoer van wapenen bij besluit te regelen, het rationeel is, dat ook de bepalingen betreffende den doorvoer en den opslag van wapenen bij besluit kunnen worden geregeld.

Ten einde de moeilijkheid uit den weg te ruimen, die, volgens enkele leden, soms bij het invoeren van kleine hoeveelheden vuurwerk ontstaat, uit de verplichting om er vergunning voor te vragen, stelt ondergeteekende zich voor art. 1 van het besluit van 4 Juli 1911 (P. B. N° 30) eenigszins te doen wijzigen, zoo dat bijv. het invoeren van 12½ Kilogram vuurwerk, zonder vergunning, mogelijk wordt.

Willemstad, den 21n. October 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

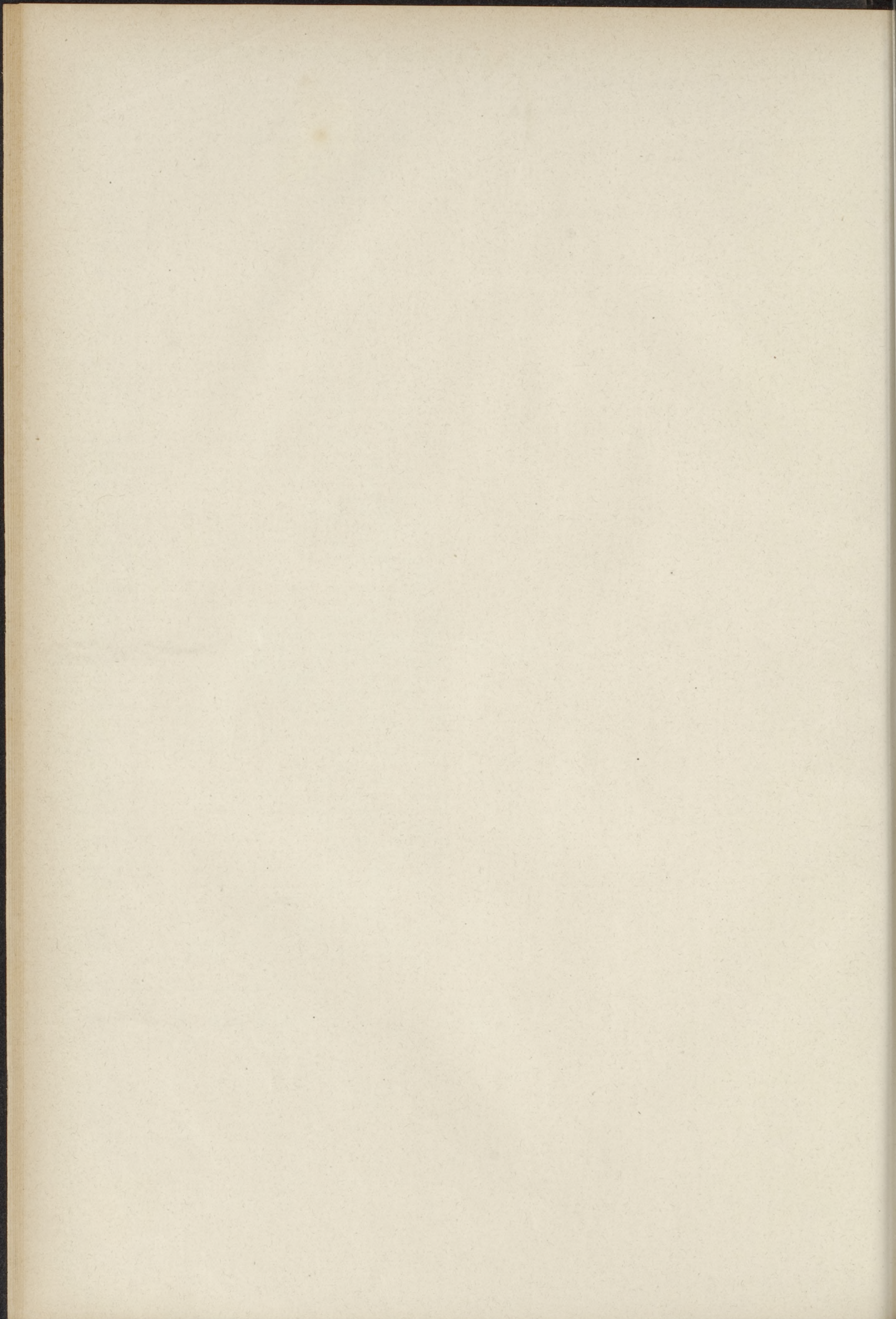
Kolumbis Bog
ZITTELIAAN 1911-1912—2

Uitgegeven door de uitgeverij van de
K. H. N. van der Meulen, 1912, 17
p. 1000—1000.

Eindverflag.

Deze is de laatste aflevering van de Kolumbis Bog
en het is de laatste aflevering van de Kolumbis Bog
De Kolumbis Bog is uitgegeven door de uitgeverij van de
K. H. N. van der Meulen, 1912, 17 p. 1000—1000.

De uitgeverij van de Kolumbis Bog is
K. H. N. van der Meulen, 1912, 17 p. 1000—1000.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—4.

Verordening tot wijziging van art. 98 der Algemeene Verordening I. U. en D. 1908 (P. B. 1908 No. 33.)

Eindverslag.

Nº 5.

Door de gewisselde schrifturen was, meende men, de openbare beraadslaging over dit ontwerp genoegzaam voorbereid.

Echter worde hier vermeld, dat eenige leden de rechtstreeksche doorvoer zonder overschepping niet aan banden wenschten te zien gelegd, terwijl anderen zich geheel konden vereenigen met 's Bestuurs voorstel.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 10n. November 1911.

De Rapporteurs,

H. M. PENSO.

H. P. DE VRIES.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the upper middle section of the page.

Handwritten text in the lower left section of the page.

Handwritten text in the lower left section of the page.

Handwritten text in the lower left section of the page.

Handwritten text in the lower left section of the page.

Handwritten text in the lower left section of the page.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—5.

Verordening tot vaststelling eener geldelijke vergoeding aan de marechaussees en veldwachters, voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend.

ONTWERP.

N° 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat vaststelling eener geldelijke vergoeding aan de marechaussees en veldwachters, voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend, wenschelijk is;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het regeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

Voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend, wordt aan de marechaussees en veldwachters geldelijke vergoeding toegekend volgens onderstaand tarief:

Aan den Commandant een maandelijksche toelaag van f 25.—				
aan een brigadier	„	„	„	„ „ „ 15.—
„ „ marechaussee	1e. kl.	„	„	„ „ „ 10.—
„ „ „	2e. kl.	„	„	„ „ „ 6.—
„ „ veldwachter	„	„	„	„ „ „ 6.—

Art. 2.

Deze verordening treedt in werking op den dag der uitgifte van het publicatieblad, waarin zij geplaatst is.

Gegeven te Willemstad, den

...

ONTWERP

Nr. 1

DE STAAT DER NEDERLANDEN

DE GOVERNMENT VAN OORLOG

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—5.

Verordening tot vaststelling eener geldelijke vergoeding aan de marechaussees en veldwachters, voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend.

Memorie van Toelichting.

N° 2.

Bij besluit van den 14n. Augustus 1911 (P. B. 1911 No. 37) zijn ter uitvoering van art. 5 sub. b 2° van het Koninklijk Besluit van 6 Januari 1910 No. 32 (P. B. 1910 No. 19) aan de bij de politie dienstdoende militairen beneden den rang van officier toelagen toegekend, voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend.

Door deze bepaling zijn de niet-militaire marechaussees, die toch reeds door het voorschrift van art. 1 lid 3 van het aangehaalde Koninklijk Besluit geen promotie meer kunnen maken, in een veel ongunstigere conditie tegenover de militaire leden van het politie-korps gekomen. Deze toestand komt ondergeteekende niet alleen demoraliseerend, maar zelfs onbillijk voor.

Om hieraan tegemoet te komen wordt den Raad dit ontwerp aangeboden.

De kosten die deze nieuwe bepaling jaarlijks met zich mee zal brengen zijn als volgt:

Voor den Comandant	f	300.—
voor 3 brigadiers à f 180.—	„	540.—
voor 11 marech. 1e. kl. à f. 120.—	„	1.320.—
voor 4 marech. 2e. kl. à f. 72.—	„	288.—
voor 19 veldwachters à f. 72.—	„	1.368.—
voor 2 tijdelijke veldwachters à f. 72.—	„	144.—
		<hr/>
		f 3.960.—

Het ligt in de bedoeling de toelaag voor huishuur alleen toe te kennen aan gehuwde marechaussees en veldwachters, daar de ongehuwde in de verschillende wachten gehuisvest kunnen worden.

De besparing, die de reorganisatie der politie voor de koloniale kas op 1° September a. s. zal meebrengen is ongeveer f 16.556.50, berekend als volgt :

Traktament van twee korporaals (marech. 1e. kl.) door het Gouvernement voorheen te betalen	f	1,320.—
De uitgaven ten laste der kolonie bedragen thans :		
Woninghuur 12 × f 10.— f	120.—	
Toelage 2 × 365 × f 0.75 „	547.50	
		<hr/>
		„ 667.50

Door de kolonie wordt gespaard	f	652.50
Traktament van 33 fuseliers en infanteristen 1e. kl. (marech. 2e. kl.), door het Gouvernement voorheen te betalen	f	19,800.—
De uitgaven ten laste der kolonie bedragen thans :		
Toelage 33 × 365 × f 0.60 f	7,227.—	
Woninghuur 11 × 12 × f 6.—	„	792.—
		<hr/>
		„ 8,019.—

Door de kolonie wordt gespaard ....., 11,781.—

Transporteer.. f 12,433.50

Per transport.. f 12,433.50

Incompleet 8 fuseliers of infanteristen 1e. kl. Hun traktement, door het Gouvernement te betalen, zou bedragen $8 \times f 600$.—..... f 4,800.—
Aannemende, dat zij allen ongehuwd zijn die eventueel overkomen.
De uitgaven ten laste der kolonie zouden dan bedragen :
Toelage $8 \times 365 \times f 0.60$ .....,, 1,752.—

Door de kolonie wordt dan gespaard..... f 3,048.—
Door de kolonie wordt alsnog gespaard de uitgaven van kleeding en schoeisel bedragende f 25.— per man en per jaar.
43 man à f 25.—.....,, 1,075.—

Totaal-generaal door de kolonie gespaard.. f 16,556.50

Willemstad, den 29n. Augustus 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912—5.

Verordening tot vaststelling eener geldelijke vergoeding aan de marechaussees en veldwachters, voor zoover aan hèn en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend.

Eindverslag.

Nº 3.

Algemeen had men geene bedenking tegen het ontwerp.

Alleen werd door verscheidene leden betoogd, dat het, in het belang van den politiedienst, aanbevelingswaardig is, dat de Commandant in de nabijheid van de hoofdwacht zal wonen.

Onder mededeeling van het bovenstaande acht de Commissie van Rapporteurs, in overleg met den Voorzitter der Afdelingen, de openbare behandeling van het ontwerp genoegzaam voorbereid.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 2n. October 1911.

De Rapporteurs,

H. P. DE VRIES.

SUTHERLAND.

Verhandeling van de heer J. van der
Kamp over de invloed van de
lichtsterkte op de groei van
planten, door de heer J. van der
Kamp, mededeeling van de
Koninklijke Academie van Wetenschappen
aan de Letteren, Amsterdam, 1911.

Bijdragen

1911

Verhandeling van de heer J. van der
Kamp over de invloed van de
lichtsterkte op de groei van
planten, door de heer J. van der
Kamp, mededeeling van de
Koninklijke Academie van Wetenschappen
aan de Letteren, Amsterdam, 1911.

Verhandeling van de heer J. van der
Kamp over de invloed van de
lichtsterkte op de groei van
planten, door de heer J. van der
Kamp, mededeeling van de
Koninklijke Academie van Wetenschappen
aan de Letteren, Amsterdam, 1911.

Verhandeling van de heer J. van der
Kamp over de invloed van de
lichtsterkte op de groei van
planten, door de heer J. van der
Kamp, mededeeling van de
Koninklijke Academie van Wetenschappen
aan de Letteren, Amsterdam, 1911.

Verhandeling van de heer J. van der
Kamp over de invloed van de
lichtsterkte op de groei van
planten, door de heer J. van der
Kamp, mededeeling van de
Koninklijke Academie van Wetenschappen
aan de Letteren, Amsterdam, 1911.

De heer J. van der
Kamp
R. P. DE VRIES
ROTTERDAM

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—6.

Verordening, betreffende vergunning tot opsporing van delfstoffen.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het wenschelijk is definitieve gunstige beschikkingen mogelijk te maken op een vijftal door den heer J. W. van Aalst gedane aanvragen om vergunning tot mijnbouwkundige opsporingen naar de in artikel 1 der Curaçaosche Mijnwet genoemde delfstoffen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het regeeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

Door den Gouverneur kan aan den heer J. W. van Aalst, ingezetene van Nederland, met inachtneming van de bepalingen dezer verordening en van die der Mijneverordening, voor zoover deze nog van toepassing kunnen zijn, vergunningen worden verleend tot het doen van mijnbouwkundige opsporingen naar de in art. 1 der Curaçaosche mijnwet genoemde delfstoffen op de volgende terreinen:

1º het schiereiland Beekenburg, gelegen in het tweede district van het eiland Curaçao, groot ongeveer een honderd H. A.;

2º het op het eiland Curaçao gelegen kustgebergte, voor zoover dit is gouvernementgrond, aan de Westzijde begrensd door eene Noord-Zuidlijn gaande over het fort St. Michiel en aan de Oostzijde door eene Noord-Zuidlijn getrokken over Plantersrust. Deze laatste Noord-Zuidlijnen zijn verder gedacht te zijn getrokken over de punten aangegeven door de stippen gemerkt onderscheidenlijk 36 en 48 op de kaart naar de teekening van R. F. van Raders, vervaardigd en uitgegeven te Amsterdam bij Seyffardt's Boekhandel, groot ongeveer een honderd vijf en twintig H. A.;

3º den op Bonaire gelegen gouvernementgrond, begrensd: Zuidoostelijk en Zuidelijk door de grenzen der plantages Bolivia, Columbia en Tolo (Carpat), Westelijk door eene Noord-Zuidlijn getrokken over de kerk van Rincon, Noordelijk en Noordoostelijk door de zee, groot ongeveer acht honderd H. A.;

4º het op het eiland Aruba gelegen terrein, aangegeven door een bruine begrenzing binnen de roode lijn, als geschetst op bijgaande kaart, met uitzondering echter van het aan de zuidwestzijde van voormeld terrein gelegen gedeelte, waarop de aan de Aruba-Phosphaat Maatschappij behorende gebouwen, werkplaatsen, opslagplaatsen, spoorwegen enz. zijn opgericht en aangelegd, voor zoover dit door den Gouverneur noodig en billijk wordt geoordeeld, groot ongeveer zeven honderd en vijftig H. A.;

5º het op het eiland Aruba gelegen terrein, dat aan de Noordzijde grenst aan de Zuidgrens van de Aruba Goud Maatschappij Concessie, aan de Zuidzijde aan de Noordgrens van het terrein sub 4º omschreven en aan de Oost- en Westzijde aan de zee, groot ongeveer drie duizend H. A.

Art. 2.

De vergunning zal worden verleend voor den tijd van drie jaren, ingaande met de dagteekening der definitieve vergunning.

Art. 3.

Doet de heer Van Aalst zijn recht op concessie tot ontginning van de ontdekte delfstoffen gelden, dan zal hem, zoo de ontdekte delfstof phosphaat is, concessie tot ontginning daarvan worden verleend, met inachtneming van de bepalingen van de Mijnverordening voor zoover deze van toepassing zijn en voorts, voor wat betreft de terreinen sub 1°, 2°, 3° en 5° van art. 1 bedoeld, onder de navolgende voorwaarden:

1° van de gedurende een boekjaar behaalde winst wordt aan de koloniale kas uitgekeerd: 25%, zoolang het daardoor van de winst overblijvende deel lager blijft dan of gelijk wordt aan 12% van het gestorte kapitaal; wordt volgens deze regeling het van de winst overblijvende deel meer dan 12% van het gestorte kapitaal, dan komt dit meerdere aan de koloniale kas, totdat de uitkeering aan de koloniale kas 30% van de winst is geworden en blijft op dat percentage vastgesteld, zoolang het daardoor van de winst overblijvende deel lager blijft dan of gelijk wordt aan 20% van het gestorte kapitaal; wordt volgens deze regeling het van de winst overblijvende deel meer dan 20% van het gestorte kapitaal, dan komt dit meerdere aan de koloniale kas, totdat de uitkeering aan de koloniale kas 35% van de winst is geworden en blijft op dat percentage vastgesteld, zoolang het daardoor van de winst overblijvende deel lager blijft dan of gelijk wordt aan 30% van het gestorte kapitaal; wordt volgens deze regeling het van de winst overblijvende deel meer dan 30% van het gestorte kapitaal, dan komt dit meerdere aan de koloniale kas, totdat de uitkeering aan de koloniale kas 45% van de winst is geworden en blijft op dat percentage vastgesteld, zoolang het daardoor van de winst overblijvende deel lager blijft dan of gelijk wordt aan 40% van het gestorte kapitaal; wordt volgens deze regeling het van de winst overblijvende deel meer dan 40% van het gestorte kapitaal, dan komt dit meerdere aan de koloniale kas, zoolang totdat de uitkeering aan de koloniale kas 50% van de winst is geworden en blijft op dat percentage vastgesteld.

2° onder de gedurende een boekjaar behaalde winst zal worden verstaan het voordeelig saldo, waarmede de winst- en verliesrekening van de maatschappij of vennootschap, die houder is van de concessie, wordt afgesloten.

3° de winst- en verliesrekening wordt goedgegeschreven voor alle inkomsten, welke door den houder der concessie, uit welken hoofde ook, in het betrekkelijk boekjaar genoten zijn.

4° de winst- en verliesrekening mag niet belast worden met:

- a. aflossingen op aandelen.
- b. eventueele afschrijvingen op de concessie;
- c. rente en aflossing van geldleeningen, welke voorwaarden van uitgifte niet door den Gouverneur zijn goedgekeurd;
- d. tantièmes en andere van de grootte van de winst afhankelijk gestelde uitkeeringen, tenzij met schriftelijke goedkeuring van den Gouverneur.

5° de winst- en verliesrekening mag worden belast met eene afschrijving groot 15% van de waarde van de goederen van duurzaam nut, welke afschrijving uit den aard der zaak ophoudt, zoodra het geheele voor die goederen uitgegeven bedrag is afgeschreven.

6° het in den loop van het boekjaar in de koloniale kas gestorte uitvoerrecht wordt beschouwd als een deel van het in dat jaar te betalen aandeel in de winst, met dien verstande echter, dat het uitvoerrecht verschuldigd blijft ook als er geen winst gemaakt wordt.

7° de Gouverneur is bevoegd inzage te doen nemen van de boeken en verdere bescheiden om zich van de juistheid der opgegeven winst te vergewissen;

en voor wat betreft het terrein sub 4° van art. 1 bedoeld, onder de navolgende voorwaarden:

1° dat aan het einde van ieder kwartaal door den concessionaris als concessierecht aan de koloniale kas wordt uitgekeerd $\frac{2}{3}$ gedeelte van de zuivere opbrengst der ladingen phosphorzure kalk eerste en tweede klasse;

2° dat tot de eerste klasse wordt gerekend alle phosphorzure kalk houdende materie, bevattende minstens 70% „tribasic phosphate of lime” en hoogstens $4\frac{1}{2}$ % „Oxid of iron” en „alumina”; en tot de tweede klasse alle andere phosphorzure kalk houdende materie;

3° dat als zuivere opbrengst wordt beschouwd de opbrengst der ladingen volgens de verkoopperekeningen, verminderd met het betaalde uitvoerrecht en extra uitvoerrecht bedoeld in artikel 16 der Mijnproduktenverordening 1908, en met de kosten van ontginning, verscheping en administratie, welke laatste kosten worden bepaald:

a. wat de eerste klasse fosphaat betreft op f. 5.— den kubieken meter voor de eerste 12000 (twaalf duizend) kubieke meters; f. 4.— den kubieken meter voor de volgende 6000 (zes duizend) kubieke meters; f. 3,50 den kubieken meter voor de daaropvolgende 6000 (zes duizend) kubieke meters; f. 3. — den kubieken meter voor de derde 6000 (zes duizend) kubieke meters; en f. 2,50 voor de overige in een jaar verscheepte kubieke meters phosphorzure kalk;

b. wat de tweede klasse fosphaat betreft op f. 2.— den kubieken meter;

onder bepaling, dat, zoo bij het einde van een boekjaar blijken mocht, dat de gezamenlijke bedragen in dat jaar in mindering gebracht van de opbrengst der verkoopperekeningen voor kosten van ontginning, verscheping en administratie meer be-
loopen dan het totaal van de onkosten van den concessionaris over dat jaar, te dien opzichte de concessionaris aan de koloniale kas twee derde van dit verschil zal uitkeeren.

4° bij het berekenen der laatstgenoemde onkosten zal niet meer dan f. 4000.— 's jaars op de rekening van de goederen van duurzaam nut mogen worden afgeschreven.

5° de Gouverneur is bevoegd inzage te doen nemen van de boeken en verdere bescheiden om zich van de juistheid der opgegeven opbrengst en der kosten te vergewissen.

Art. 4.

Is de ontdekte delfstof, waarop de heer Van Aalst zijn recht op concessie doet gelden, goud, dan zal hem voor de terreinen, vermeld in art. 1 sub 4° en 5° concessie tot ontginning worden verleend onder de voorwaarden, die in art. 3 zijn aangegeven voor de terreinen, bedoeld in art. 1 sub 1°, 2°, 3° en 5°.

Voor andere dan de aangeduide delfstoffen, die er op de in art. 1 vermelde terreinen worden ontdekt, zal, zoo de heer Van Aalst daarop zijn recht op concessie doet gelden, concessie tot ontginning worden verleend onder de voorwaarden in de mijnverordening aangegeven.

Art. 5.

Deze verordening treedt in werking op den dag der uitgifte van het Publicatie-Blad, waarin zij geplaatst is.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—6.

Verordening, betreffende vergunning tot opsporing van delfstoffen.

Memorie van Toelichting.

N° 2.

Over een aanvraag van den heer Van Aalst mocht de ondergeteekende reeds met den Kolonialen Raad van gedachte wisselen. Immers bij verslag van het Comité-Generaal, gehouden ter behandeling van dezerzijdsch schrijven, dd. 31 October 1910 N° 2964 mocht ondergeteekende de voldoening hebben te vernemen, dat de Raad zich zeer wel kon vereenigen met de inzichten van den ondergeteekende omtrent de voorwaarden, te stellen bij een eventueele concessie tot ontginning van fosphaat.

Voor de andere aanvragen om vergunning gelden dezelfde voorwaarden, behalve voor het terrein sub 4 van art. 1 der ontwerp-verordening.

Voor dat terrein zijn de voorwaarden dezelfde als die, welke gesteld zijn in het concessie-contract met de Aruba Fosphaat Maatschappij: dus nog voordeeliger voor de koloniale kas.

Dat ondergeteekende reeds nu een ontwerp-verordening voorstelt, vindt zijn grond daarin, dat art. 1 lid 3 der Curaçaosche Mijnewet voorschrijft, dat ook het opsporingsrecht wordt verkregen overeenkomstig regelen bij Koloniale verordening vast te stellen, terwijl lid 6 van datzelfde artikel deze voorschriften nader uitwerkt.

Waar de Mijnerverordering door de bijzondere voorwaarden dezer aanvragen, ten deze geen toepassing kan vinden, komt het noodzakelijk voor, dat deze bijzondere aanvragen door een speciale verordening worden geregeerd.

Willemstad, den 3n. October 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koninklijke Academie
ZITTINGEN VAN 1911-1912. I

VERGADERING VAN 11 DECEMBER 1911.

ONTWERP.

WET VOOR DE VERVOLLENDE

DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

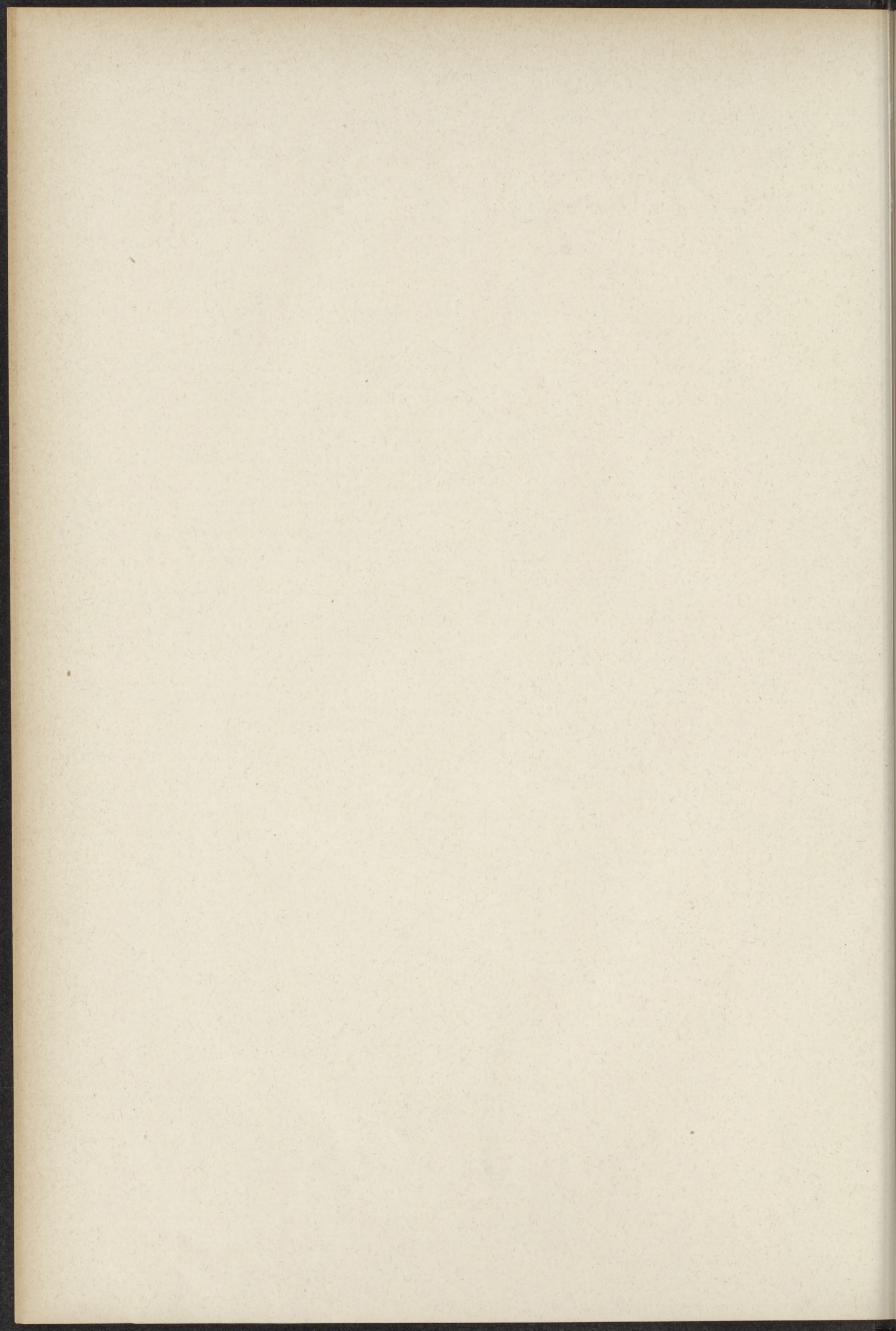
WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

WET VOOR DE VERVOLLENDE DETERMINATIE VAN DE

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—7.

Verordening tot aanvulling der „Mijnverorde-
ning” (P. B. 1911 Nos. 6 en 7).

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het noodig is de
Mijnverordening aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad,
vastgesteld onderstaande verordening:

Art. I.

Het intitulé en de considerans van de Mijnverordening wor-
den aangevuld als volgt: na de woorden „(P. B. 1909 No.
43)” worden ingevoegd de woorden: „en tot regeling van
sommige daarmede in verband staande onderwerpen.”

Art. II.

1) Overal waar in de Mijnverordening staat: „de Curaçao-
sche Courant” moet in de plaats daarvan worden gelezen:
„het blad, waarin van gouvernementswege de officieele berich-
ten worden geplaatst”.

2) Overal waar in die verordening staat: „ambtenaar, be-
last met de in- en overschrijving van vaste goederen” moet
in de plaats daarvan worden gelezen: „bewaarder der hypo-
theken” en waar in verband daarmede staat: „ambtenaar”
moet in de plaats daarvan worden gelezen: „bewaarder”.

3) Overal waar in die verordening staat: „bij gerechtelijke
akte” moet in de plaats daarvan worden gelezen: „bij eene,
bij deurwaardersexploit beteekende akte”; waar in verband
daarmede staat: „beteekend” moet in de plaats daarvan wor-
den gelezen: „medegedeeld”; en waar in datzelfde verband
staat: „gerechtelijk” moet in de plaats daarvan worden gele-
zen: „bij deurwaardersexploit”.

Art. III.

Na art. 253 wordt een nieuwe titel toegevoegd, luidende:

TITEL V.

**Vervallenverklaring van rechten, intrekking van conces-
siën, en van rechtswege vervallen van het recht op
concessie en van concessiën.**

Art. 254.

In geval de Gouverneur het voornemen heeft gebruik te
maken van de hem in art. 7 lid 1 der Curaçaoische Mijnwet
gegeven bevoegdheid om een concessionaris van de hem bij de
concessie verleende rechten vervallen te verklaren, wordt dit
aan den concessionaris of zijn gemachtigde te kennen gegeven
bij een met redenen omkleede beschikking, die van Gouver-
nementswege aan den belanghebbende bij deurwaardersex-
ploit wordt beteekend.

Art. 255.

De beschikking waarbij een concessionaris van de hem bij

zijne concessie verleende rechten wordt vervallen verklaard, wordt genomen na den Raad van Bestuur daarop te hebben gehoord; zij wordt met redenen omkleed en van Gouvernementswege aan den belanghebbende bij deurwaardersexploit beteekend.

Art. 256.

1) De concessionaris, die intrekking zijner concessie verlangt, richt zich daartoe tot den Gouverneur bij schriftelijk verzoek, dat op kosten en door de zorg van den concessionaris aan de belanghebbende hypotheekhouders, zoo deze er zijn, bij eene bij deurwaardersexploit beteekende akte medegedeeld en openbaar gemaakt in het blad, waarin van gouvernementswege de officieele berichten worden geplaatst en een ander door den Gouverneur aan te wijzen nieuwsblad.

2) Ingeval de concessie reeds in de openbare registers is ingeschreven, moet het verzoekschrift vergezeld gaan van eene verklaring van den betrokken hypotheekbewaarder, houdende opgave van de namen van hen, die blijkens de openbare registers bekend staan als houder der betrokken concessie en als hypothecaire schuldeischer of schuldeischers.

Art. 257.

Van af de beteekening bedoeld in het eerste lid van art. 256, is de concessionaris niet bevoegd de concessie te vervreemden of met hypotheek te belasten.

Art. 258.

1) Ieder belanghebbend schuldeischer is bevoegd, binnen drie maanden na de in het eerste lid van art. 256 voorgeschreven beteekening en openbaarmaking van het verzoekschrift van den concessionaris, zich te wenden tot het Hof van Justitie met het verzoek om, na alle betrokken partijen in de gelegenheid te hebben gesteld, om voor hare belangen op te komen, te bevelen, dat de concessie, met inbegrip van de mijnwerken en van hetgeen tot verzekering en bekleeding daarvan dient, op zijne kosten, binnen een door het Hof bepaalde termijn, in het openbaar en overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering worde verkocht, ten einde uit de opbrengst het beloop zijner schuldvordering met de renten en kosten te verhalen.

2) De beschikking van het Hof van Justitie, waarbij de openbare verkooping der concessie is bevolen, moet aan den concessionaris bij deurwaardersexploit worden beteekend. Het exploit van de verrichte beteekening geldt als executoriaal beslag.

3) De openbare verkooping der concessie geschiedt overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in het bijzonder die betreffende de gerechtelijke uitwinning van onroerende goederen en andere daarmede verband houdende bepalingen van dat wetboek, voor zoover die bepalingen hier toepassing kunnen vinden en met dien verstande, dat in die bepalingen:

- a. voor „de of den executant”, „de of den beslaglegger” en „den arrestant” wordt gelezen: „hij of hem op wiens verzoek door den rechter de openbare verkooping der concessie is bevolen”;
- b. voor „den persoon of de partij tegen wien of tegen welke het beslag gedaan is” en „de partij, welke goederen zijn in beslag genomen” wordt gelezen: „den concessionaris die intrekking zijner concessie heeft verzocht”;
- c. voor „in beslag genomen goederen” wordt gelezen: „concessie met inbegrip van de mijnwerken en van hetgeen tot verzekering en bekleeding daarvan dient”;
- d. voor „de geëxecuteerde” wordt gelezen: „de concessionaris wiens concessie verkocht is”;
- e. voor „executie” wordt gelezen: „verkooping”.

4) Indien geen verzoek tot openbare verkooping bij het Hof van Justitie is ingediend, geeft de Griffier van dat college eene desbetreffende verklaring aan den concessionaris af, welke aan den Gouverneur zal worden overgelegd, met de relazen, waaruit van eene behoorlijke beteekening van het verzoek aan de hypotheekhouders blijkt.

Art. 259.

1) Nadat de concessionaris, die intrekking zijner concessie heeft verzocht, de in het 4e lid van art. 258 bedoelde verklaring van den Griffier van het Hof van Justitie en relazen aan den Gouverneur heeft ingediend en indien wel een openbare verkooping heeft plaats gehad, maar deze tot geen resultaat heeft geleid, wordt tot intrekking van de concessie overgegaan.

2) Ingeval de indiening van de in het eerste lid van dit artikel genoemde verklaring en relazen niet binnen een jaar na de dagteekening van het verzoek om intrekking der concessie heeft plaats gehad, wordt dat verzoek als vervallen beschouwd.

3) Van de beschikking, waarbij de concessie op verzoek wordt ingetrokken, wordt ten spoedigste een afschrift toegezonden aan den betrokken hypotheekbewaarder.

4) De bewaarder houdt vervolgens aantekening daarvan in het dagregister en terzijde van de overschrijving van de akte van concessie en zoo de concessie met hypotheek is belast, ook terzijde van de inschrijving van het borderel betreffende de vestiging der bedoelde hypotheek.

5) De beschikking wordt van wege den Gouverneur in het blad, waarin van gouvernementswege de officieele berichten worden geplaatst, volledig openbaar gemaakt.

6) De concessionaris, wiens concessie op eigen verzoek is ingetrokken, moet de ontginning onmiddellijk staken of doen staken. Wordt in strijd hiermede gehandeld, dan is de politie bevoegd de voortzetting der werkzaamheden of der ontginning te beletten.

Art. 260.

Ingeval de concessie, ingevolge de bepaling van het eerste lid van art. 258 in het openbaar is verkocht, moet de concessionaris, die intrekking zijner concessie heeft verzocht, de concessie met inbegrip van de mijnwerken en van hetgeen tot verzekering of bekleeding daarvan dient, aan den nieuwen concessionaris overgeven.

Art. 261.

1) Wanneer een houder van het recht op concessie of een concessionaris naar het oordeel van den Gouverneur heeft opgehouden aan de in art. 5 der Curaçaosche Mijnewet gestelde eischen te voldoen en de termijn, bedoeld bij art. 243 is verstreken, zonder dat de beslissing van het Hof van Justitie is ingeroepen, of, zoo dit wel het geval is geweest, het Hof in den zelfden zin als de Gouverneur heeft beslist, wordt door den Gouverneur bij een met redenen omkleede beschikking aangeteekend, dat en van welk tijdstip af het recht op concessie of de concessie, ingevolge art. 6 sub *a* der Curaçaosche Mijnewet, van rechtswege is vervallen.

2) Op de zelfde wijze wordt gehandeld wanneer het recht op concessie of de concessie, ingevolge art. 6 sub *b* der Curaçaosche Mijnewet, van rechtswege is vervallen ten aanzien van die rechtverkrijgenden van een overleden houder van het recht op concessie of van een overleden concessionaris, die naar het oordeel van den Gouverneur — en, ingeval van geschil, volgens de beslissing van het Hof — niet binnen den in art. 5 der Curaçaosche Mijnewet genoemden termijn aan de in dat artikel gestelde vereischen hebben voldaan.

3) De in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde beschikking wordt ten spoedigste door den Gouverneur aan den belanghebbende bij eene bij deurwaardersexploit betrekende akte medegedeeld.

4) De beschikking wordt in het blad waarin van Gouvernementswege de officieele berichten worden geplaatst en in de Nederlandsche Staatscourant, bij uittreksel aangekondigd.

Art. 262.

1) De houder van het recht op concessie, wiens recht, of de concessionaris, wiens concessie ingevolge art. 6 sub *a* der Curaçaosche Mijnewet van rechtswege is vervallen, moet, zoodra zijne bevoegdheid om, krachtens het eerste lid van art. 253,

de in art. 88 bedoelde werkzaamheden, of de ontginning voort te zetten heeft opgehouden, deze onmiddellijk staken of doen staken.

2) Het zelfde geldt voor rechtverkrijgenden van een overleden houder van het recht op concessie of van een overleden concessionaris, te wier aanzien het recht op concessie of de concessie ingevolge art. 6 sub *b* der Curaçaosche Mijwet van rechtswege is vervallen.

3) De politie is bevoegd de voortzetting der werkzaamheden of der ontginning in strijd met het bepaalde bij dit artikel, te beletten.

Art. 263.

1) Wanneer een concessie van rechtswege is vervallen, zal de betrokken bewaarder der hypotheeken daarvan aanteekening houden in het dagregister en ter zijde van de overschrijving van de akte van concessie en, zoo de concessie met hypotheek is belast, ook ter zijde van de inschrijving van het borderel betreffende de vestiging der bedoelde hypotheek.

2) Tot het stellen van bovenbedoelde aanteekeningen zal door den Gouverneur aan den in het eerste lid van dit artikel bedoelden bewaarder een afschrift van de in artikel 261 bedoelde beschikking worden toegezonden.

Art. IV.

De artikelen 254, 255, 256, 257, 258 en 259 worden genummerd: 264, 265, 266, 267, 268 en 269.

Art. V.

Deze verordening treedt in werking op den dag der uitgifte van het publicatie-blad, waarin zij is geplaatst.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—7.

Verordening tot aanvulling der „Mijnverordening” (P. B. 1911 Nos. 6 en 7).

Memorie van Toelichting.

Nº 2.

Het komt wenschelijk voor de Mijnverordening aan te vullen met bepalingen betreffende de vervallenverklaring, het op verzoek van den concessionaris geheel intrekken en het van rechtswege vervallen eener concessie.

In de Mijnverordening zijn deze materies niet geregeld, omdat zij de bedoeling had slechts uitvoering te geven aan art. 1 alinea 3 en 6; art. 3 alinea 2 en art. 5 alinea 4 der Curaçaosche Mijnwet, zooals de considerans trouwens reeds aangeeft. Om deze reden dient ook het intitulé en de considerans aangevuld te worden.

Eerstgenoemd onderwerp, geregeld bij art. 7 der Curaçaosche Mijnwet heeft nadere regeling noodig, daar het aanbevelingswaardig schijnt, dat zoowel de beschikking bevattend het voornemen tot vervallenverklaring als die, waarbij de vervallenverklaring is uitgesproken, met redenen moeten zijn omkleed, en dat de Raad van Bestuur moet worden gehoord op laatstbedoelde beschikking.

Deze beschikkingen moeten zijn met redenen omkleed, omdat de concessionaris, die redenen kennen moet, in het eene geval om voor zijne belangen te kunnen opkomen, of om aan zijn verplichtingen of aan de gestelde eischen alsnog te kunnen voldoen; in het ander geval ten einde het eventueel in te stellen beroep te kunnen motiveeren, — en wat betreft het voorbehoud, dat de Raad van Bestuur moet worden gehoord, omdat de belangen van den concessionaris niet alleen, maar ook die van het algemeen door de voorwaarde van raadpleging van den Raad zooveel mogelijk gewaarborgd zullen zijn.

Omtrent het tweede genoemd onderwerp is in de Curaçaosche voorschriften niets bepaald; doch het springt van zelf in het oog, dat voorschriften als de voorgeschrevene moeilijk gemist kunnen worden.

Terwijl laatstgenoemd onderwerp is geregeld bij art. 6 der Curaçaosche Mijnwet, is de vraag gerezen of er geen voorschrift dient te worden gegeven, krachtens welk ten kantore van den bewaarder der hypothecken aanteekening moet worden gehouden in de gevallen, waarin de concessie van rechtswege is vervallen. De bevestigende beantwoording van die vraag heeft geleid tot in het leven roepen van de voorgestelde artikelen 261, 262 en 263.

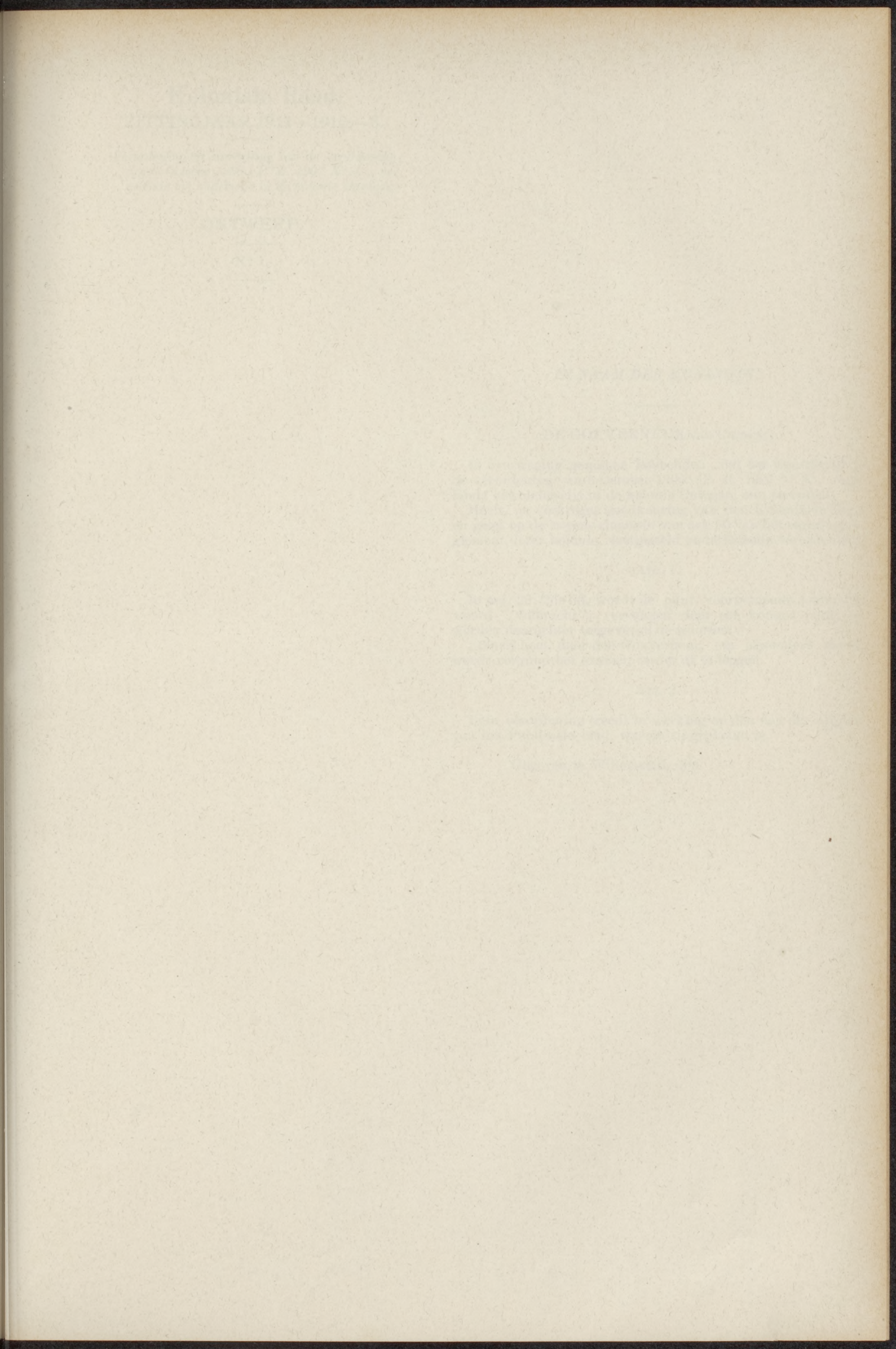
Verder is er van deze gelegenheid gebruik gemaakt om eenige verbeteringen aan te brengen.

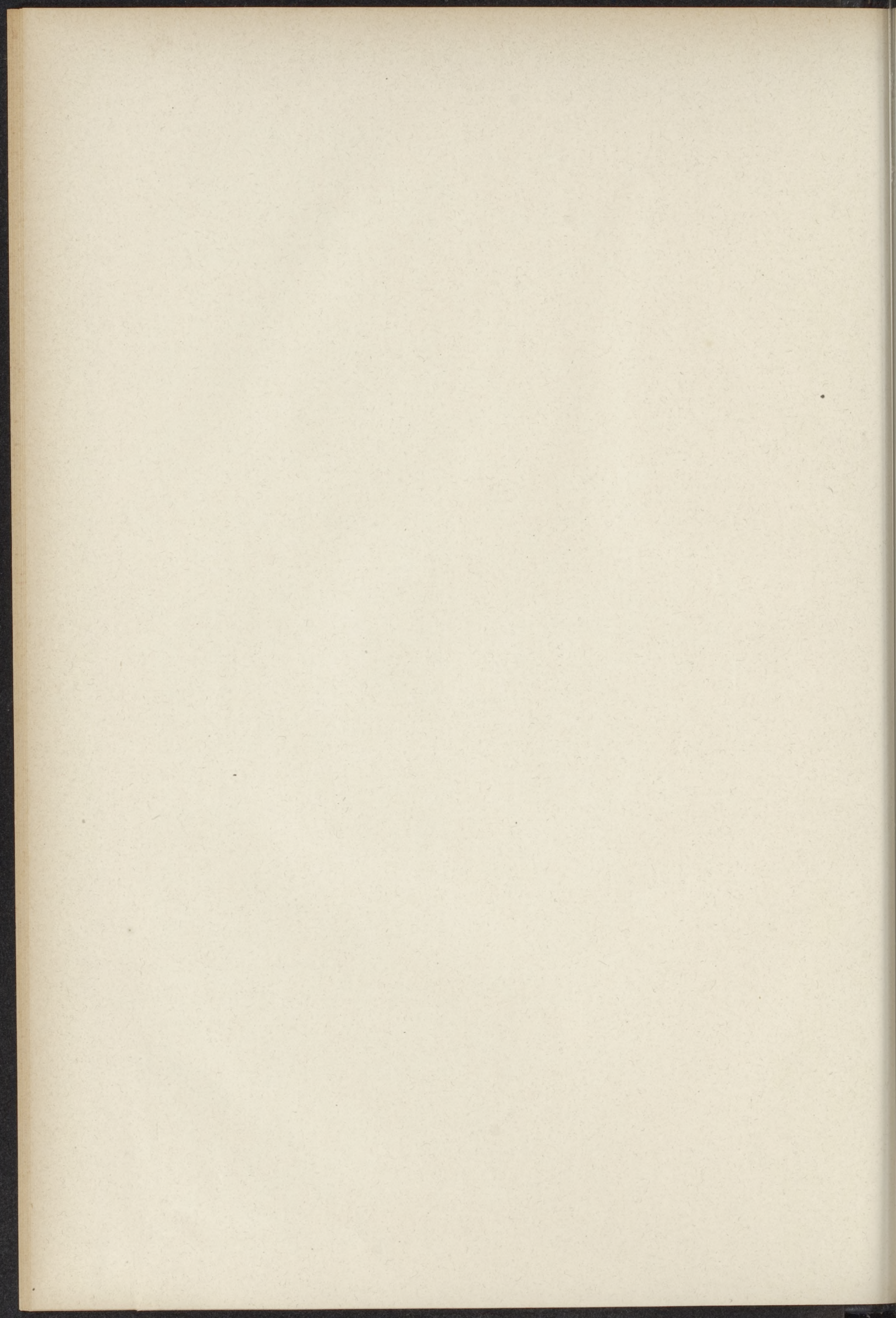
Willemstad, den 13n. December 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Journal of the
Sitting Room
1811-1812
Volume 1
Page 1

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—8.

*Verordening tot aanvulling van de verordening
van 6 October 1906 (P. B. 1907 N° 5.), re-
gelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.*

ONTWERP.

N° 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het wenschelijk is de verordening van 6 October 1906 (P. B. 1907 N° 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, aan te vullen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het regeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

In art. 29, 2de lid, wordt de punt, voorkomende achter het woord „volbracht”, vervangen door een komma-punt; en worden daarachter toegevoegd de woorden:

„tenzij hem, door den Gouverneur, om bijzondere redenen, wordt vergund het examen eerder af te leggen.”

Art. 2.

Deze verordening treedt in werking op den dag der uitgifte van het Publicatie-blad, waarin zij geplaatst is.

Gegeven te Willemstad, den

1871

ATTORNEY AT LAW

Office of the Attorney at Law
No. 100 Broadway
New York City

NOTICE

1871

IN SENATE

REPORT

OF THE

COMMISSIONERS

OF THE LAND OFFICE

IN RESPONSE TO A RESOLUTION

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—8.

Verordening tot aanvulling van de verordening van 6 October 1906 (P. B. 1907 N° 5.), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.

Memorie van Toelichting.

N° 2.

Het geval doet zich voor, dat een der goede leerlingen van de normaalschool, ofschoon zij den driejarigen cursus heeft afgevoerd, met Mei a. s. geen examen kan doen, omdat zij nog niet den vollen leeftijd van 18 jaren heeft bereikt.

Zij zou dus nog een halfjaar moeten wachten, zonder in de gelegenheid te zijn de normaallessen verder te volgen, omdat er voor de derde klasse der normaallessen geen andere leerlingen zijn.

Daar zich in de toekomst misschien meer van deze gevallen kunnen voordoen, wordt het wenschelijk geacht het artikel te wijzigen, zooals voorgesteld.

Willemstad, den 21n. Februari 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Journal of the
Royal Society of Medicine

Volume 10, Part 1
January 1917

Memorial Lecture

The first of these is the fact that the
disease is not a true infection, but
is a result of a toxic process which
is due to the action of a toxin
which is produced by the bacteria
of the disease. This toxin is
the cause of the disease and
is the only cause of the disease.

The second of these is the fact that

the disease is not a true infection,

but is a result of a toxic process

which is due to the action of a toxin

which is produced by the bacteria

of the disease. This toxin is the

cause of the disease and is the

only cause of the disease.

The third of these is the fact that

the disease is not a true infection,

but is a result of a toxic process

which is due to the action of a toxin

which is produced by the bacteria

of the disease. This toxin is the

cause of the disease and is the

only cause of the disease.

The fourth of these is the fact that

the disease is not a true infection,

but is a result of a toxic process

which is due to the action of a toxin

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende : dat, volgens art. 100 van het reglement op het beleid der regeering in deze kolonie, de uitgaven ten behoeve van den openbaren dienst, welke niet ten laste van de Nederlandsche schatkist komen, en de middelen tot dekking van die uitgaven worden aangewezen op de koloniale huishoudelijke begrooting en dat, volgens art. 102 van hetzelfde reglement, die begrooting, zoodanig als zij door den kolonialen raad is goedgekeurd, door den gouverneur voorloopig wordt vastgesteld en afgekondigd ;

Heeft, den raad van bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring van den kolonialen raad, voorloopig vastgesteld onderstaande verordening :

**KOLONIALE HUISHOUELIJKE
BEGROOTING
VOOR HET DIENSTJAAR 1913.**

Artikel 1.

Voor de onderdeelen, in de hieronder voorkomende begrotingsartikelen aangewezen, worden voor het dienstjaar 1913 toegestaan de daarnevens uitgetrokken sommen :

Curaçao.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

Artikel 1. Traktementen of verlofs-traktementen van den gouvernements-secretaris, twee districtmeesters, de commiezen en klerken op de onderscheidene kantoren werkzaam gesteld, den drukker en den bode bij den kolonialen raad, tevens bode ter gouvernements-secretarie, zoomede toelagen van een archivaris, een algemeen rapporteur, een schrijver ten kantore van den districtmeester van het 2de en 3de district, wijkmeesters en geëmployeerden, benevens bureelbehoefden, verblijfkosten, fouragegelden, vergoeding voor

kantoor- en wachthuishuur en brug-
gegelden ..... f 53,311.

Artikel 2. Kosten van de kamer van
koophandel en nijverheid.....,, 400.

Artikel 3. Lokaalbehoefden, alsmede
uitgaven voor het ijkwezen, briefpor-
ten, kosten van telegrammen, translaat-
kosten, verlichting van de vergaderzaal
van den kolonialen raad en verdere
kleine uitgaven ten behoeve van het
gewestelijk bestuur, benevens subsidie
voor de uitgave van eene encyclopedie
van Nederlandsch West-Indië.....,, 4,540.

Totaal der Iste Afdeeling.. f 58,251.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Artikel 4. Traktementen of verlofs-
traktementen, toelagen en bureelbehoef-
ten van ambtenaren en geëmployeerden
bij de justitie en van den marktmeester f 36,075.

Artikel 5. Verschillende uitgaven
voor de justitie en politie, zoomede be-
noodigdheden voor den industrieelen
eigendom, translaatkosten en aanschaf-
fing van boekwerken ten dienste van
de rechterlijke colleges en van het par-
ket van den procureur-generaal.....,, 11,300.

Totaal der IIde Afdeeling...,, 47,375.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

Artikel 6. Traktementen of verlofs-
traktementen en toelagen van den admi-
nistrateur van financiën, den inspecteur
der belastingen, den kolonialen ontvan-
ger, den hypotheekbewaarder en verde-
re ambtenaren van 's lands middelen
en van den postdirecteur en het perso-
neel bij de posterijen, vergoeding aan
den administrateur van financiën en
eenige beambten van 's lands middelen
voor gemis van inkomsten, voor reis-
kosten en voor bureelbehoefden ..... f 37,681.

Artikel 7. Vergoeding aan den veri-
ficateur en de kommiezen bij de invor-
dering van het in- en uitvoerrecht en
het accijsrecht voor dienstverrichtin-
gen buiten den voor hen vastgestelden
gewonen diensttijd, gerechtelijke ver-
volgingskosten, kantoorhuur, schrijfbe-
hoefden en verdere kosten voor de in-
spectie .....,, 8,500.

Artikel 8. Betalingen wegens transit-
rechten, vervoer van brievenmalen en
andere kosten, betalingen aan het inter-
nationaal bureel der Algemeene Post-
vereeniging en aan dat der Telegraaf-
vereeniging te Bern, zoomede garantie
van eene inkomst van minstens f 45,000
voor de telegraphische gemeenschap van
Curaçao met andere landen.....,, 5,300.

Transporteer.. f 51,481. f 105,626.

	Per transport.. f	51,481.	f	105,626.
Artikel 9.	Verschillende uitgaven...	,,		2,500.
Artikel 10.	Kosten van het domein-beheer	,,		300.
	Totaal der IIIde Afdeeling..	,,		54,281.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

Artikel 11. Traktementen of verlofs-traktementen en toelagen van de predikanten der Vereenigde Protestant-sche Gemeente, de Roomsch-Katholieke geestelijken en den predikant bij de Nederlandsch-Portugeesch-Israëlietische Gemeente, zoomede subsidie aan de Nederlandsch-Hervormd-Israëlietische Gemeente ter voorziening in hare geestelijke behoeften..... f 29,800.

Artikel 12. Dienstreizen van den Roomsch-Katholieken geestelijke 1sten rang ....., 150.

Artikel 13. Traktementen of verlofs-traktementen en toelagen van den schoolopziener, den leeraar, de onderwijzers en onderwijzeressen aan de openbare scholen voor meer uitgebreid en elementair onderwijs en aan de normaalschool ....., 52,530.

Artikel 14. Verschillende kosten van het onderwijs....., 24,680.

Totaal der IVde Afdeeling.., 107,160.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

Artikel 15. Toelage en personeele toelage aan de officieren van de rustende schutterij, bureelbehoefden en andere kosten..... f 550.

Artikel 16. Traktementen of verlofs-traktementen en toelage van den havenmeester en loods, tevens scheepsmeester, en de assistent-loodsen aan de St. Anna-baai en de Fuik-baai, zoomede vergoeding aan den loods en den assistent-loods aan de St. Anna-baai voor buitengewone diensten....., 5,350.

Artikel 17. Traktementen of verlofs-traktementen, toelagen, bureelbehoefden en fouragegeld van den stadsgeneesheer en de armendokters, van den secretaris en den bode bij den geneeskundigen raad, alsmede vergoeding aan den gouvernementsgeneeskundige in het 4e en 5e district voor huishuur...., 13,200.

Artikel 18. Toelagen aan den quarantaine-geneesheer, tevens directeur van de quarantaine-inrichting en den quarantaine-loods, tevens opzichter en oppasser op de quarantaine-plaats, zoomede fouragegeld....., 1,200.

Transporteer.. f 20,300. f 267,067.

Per transport.. f 20,300. f 267,067.

Artikel 19. Traktement van den landbouwkundige in de kolonie, bijdrage in de kosten van het departement van landbouw in Suriname, reis- en verblijfkosten van den adviseur in landbouwzaken voor de kolonie Curaçao en van den landbouwkundige, zoomede fouragegeld .., 4,850.

Artikel 20. Toelagen aan den directeur, de geneesheeren en de oppassers van de gestichten voor krankzinnigen en leprozen .., 3,100.

Artikel 21. Kosten van den haven- en loodsdiens, onderhoud van vaartuigen, kantoorhuur, schrijfbehoeften en andere kosten, bijdrage in de kosten van assurantie van in de haven liggende buizen van de waterleiding en kabels voor de electrische verlichting, zoomede kosten van den quarantaine-dienst,, 3,760.

Artikel 22. Kosten van de gestichten voor krankzinnigen en leprozen .., 27,600.

Artikel 23. Verschillende uitgaven voor geneeskundige hulp aan onvermogenen, daaronder begrepen de gevangenen en de verpleegden in de gestichten voor krankzinnigen en leprozen, alimentatie van weezen, verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten, onderstand aan behoeftigen en kosten van onderwijs in de verloskunde .., 26,500.

Artikel 24. Kosten van exploitatie en onderhoud van de inrichting voor draadlooze telegraphie, zoomede afschrijving voor de vorming van een fonds ter aanschaffing van nieuwe installatiën .., 4,680.

Artikel 25. Uitgaven in het belang van cultures .., 8,956.

Artikel 26. Subsidie aan de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij .., 2,000.

Artikel 27. Kosten van bacteriologische onderzoekingen .., 640.

Artikel 28. Subsidie aan het Curaçaosche Weerbaarheidskorps, aan de groep „Nederlandsche Antillen” van het Algemeen Nederlandsch Verbond, aan het Militair Tehuis op Curaçao, aan de Damesvereeniging „Club Entre-Nous” en de Vereeniging „Het Groene Kruis” .., 2,600.

Artikel 29. Verschillende uitgaven .., 3,980.

Totaal der Ve. Afdeeling .., 108,966.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

Artikel 30. Traktementen of verlofs-

Transporteer.. f 376,033.

	Per transport.. f	376,033.
traktementen en toelagen van het personeel in dienst bij het departement van openbare werken, zoomede bureelbehoefden en reis- en verblijfkosten van den directeur	f	14,229.
<i>Artikel 31.</i> Onderhoud en herstelling van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop van meubelen en andere benoodigdheden	,,	21,190.
<i>Artikel 32.</i> Uitbreiding van het krankzinnigengesticht	,,	10,075.
<i>Artikel 33.</i> Aanschaffing van brandblusmiddelen	,,	3,820.
<i>Artikel 34.</i> Onderhoud en herstelling van de straten, riolen en kaden in het stadsdistrict en van de wegen in de buitendistricten	,,	15,900.
<i>Artikel 35.</i> Kosten van het maken van werken in het belang van de waterverschaffing	,,	29,500.
<i>Artikel 36.</i> Baggerwerken	,,	7,500.
<i>Artikel 37.</i> Verlichting	,,	6,525.
<i>Artikel 38.</i> Licht en verdere benoodigdheden voor de seinposten, schoonhouden van de kantoorlokalen en aanbrenge van water	,,	1,770.
<i>Artikel 39.</i> Verbetering van de St. Annabaai	<i>Memorie.</i>	

Totaal der VIe Afdeeling .., 110,509.

Totaal van het eiland Curaçao.. f 486,542.

Aruba.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

<i>Artikel 40.</i> Traktement of verlofs-traktement, toelage, bureelbehoefden en fouragegelden van den gezaghebber, tevens kantonrechter en van een districtmeester, zoomede vergoeding voor tijdelijke hulp	f	5,602.
<i>Artikel 41.</i> Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur	,,	125.

Totaal der Iste Afdeeling.. f 5,727.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

<i>Artikel 42.</i> Traktement of verlofs-traktement, toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren en geëmployeerden bij de justitie	f	1,765.
<i>Artikel 43.</i> Verschillende benoodigd-		

Transporteer.. f 1,765. f 5,727.

Per transport.. f 1,765. f 5,727.
heden voor de justitie en politie..... ,, 1,250.

Totaal der IIde Afdeeling. . . , 3,015.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

Artikel 44. Traktementen of verlofs-
traktementen, toelagen en bureelbehoef-
ten van den ontvanger en verdere amb-
tenaren van 's lands middelen, en van
den klerk belast met de werkzaamhe-
den ter posterij en van den persoon be-
last met de postspaarbank..... f 5,445.

Artikel 45. Kosten van toezicht op de
gouvernements-eigendommen, gronden
en bosschen, zoomede kosten van het
domeinbeheer..... ,, 1,154.

Artikel 46. Verschillende uitgaven.. ,, 1,100.

Totaal der IIIde Afdeeling. . . , 7,699.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

Artikel 47. Traktementen of verlofs-
traktementen, toelagen en tegemoetko-
ming van den leeraar bij de Hervormde
Gemeente en van de Roomsche-Katho-
lieke geestelijken.... f 6,270.

Artikel 48. Traktementen of verlofs-
traktementen en toelagen van het on-
derwijzend personeel aan de openbare
school..... ,, 5,070.

Artikel 49. Verdere kosten van het
onderwijs..... ,, 5,030.

Totaal der IVde Afdeeling. . . , 16,370.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

Artikel 50. Traktementen of verlofs-
traktementen en toelage van den gou-
vernements-geneeskundige en van de
loodsen, fouragegeld aan den gouverne-
ments-geneeskundige, zoomede toela-
gen aan de loodsen ter voorziening in
de uitvoering van den loodsdienst, aan
den loods te Paardenbaai voor toezicht
op de gouvernementsvaartuigen en
boeien en vergoeding aan den loods te
Paardenbaai wegens gemis van in-
komsten..... f 5,280.

Artikel 51. Kosten van exploitatie en
onderhoud van een station voor draad-
looze télégraphie, zoomede afschrijving
voor de vorming van een fonds tot aan-
schaffing van nieuwe installatiën..... ,, 1,300.

Artikel 52. Verschillende uitgaven.. ,, 1,625.

Artikel 53. Uitgaven in het belang

Transporteer.. f 8,205. f 32,811.

Per transport.. f 8,205. f 32,811.
van cultures.....,, 8,000.

Totaal der Vde Afdeeling...,, 16,205.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

Artikel 54. Onderhoud en herstelling van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benoedigheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straat- en kustverlichting..... f 4,900.

Artikel 55. Aanschaffing van brandblusmiddelen.....,, 110.

Totaal der VIdE Afdeeling...,, 5,010.

Totaal van het eiland Aruba.. f 54,026.

Bonaire.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

Artikel 56. Traktement of verlofs-traktement, toelage, bureelbehoefden en fouragegelden van den gezaghebber, tevens kantonrechter en van een district-meester..... f 4,987.

Artikel 57. Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur.....,, 75.

Totaal der Iste Afdeeling.. f 5,062.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Artikel 58. Traktement of verlofs-traktement, toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren en geëmployeerden bij de justitie..... f 1,515.

Artikel 59. Verschillende benoedigheden voor de justitie en politie.....,, 850.

Totaal der IIde Afdeeling...,, 2,365.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

Artikel 60. Traktementen of verlofs-traktementen, toelagen en bureelbehoefden van den ontvanger en verdere ambtenaren van 's lands middelen en van den klerk belast met de werkzaamheden ter postერი, en van den persoon belast met de postspaarbank, zoomede vergoeding wegens gemis van inkomsten..... f 5,872.

Artikel 61. Kosten van toezicht op de gouvernements-eigendommen, gronden en bosschen.....,, 822.

Transporteer.. f 6,694. f 7,427.

Per transport.. f	6,694. f	7,427.
Artikel 62. Verschillende uitgaven...,,	350.	
Totaal der IIIde Afdeeling...,,		7,044.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

Artikel 63. Traktementen of verlofs-traktementen van den leeraar bij de Hervormde Gemeente en van de Roomsch-Katholieke geestelijken..... f 4,800.

Artikel 64. Traktementen of verlofs-traktementen en toelagen van het onderwijzend personeel aan de openbare school.....,, 4,695.

Artikel 65. Verdere kosten van het onderwijs.....,, 3,530.

Totaal der IVde Afdeeling...,, 13,025.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

Artikel 66. Traktementen of verlofs-traktementen en toelage van den gouvernements-geneeskundige en van den havenmeester en loods, fouragegeld van den geneeskundige en toelagen aan de loodsen ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst..... f 3,980.

Artikel 67. Kosten van exploitatie en onderhoud van een station voor draadlooze telegraphie, zoomede afschrijving voor de vorming van een fonds tot aanschaffing van nieuwe installatiën.....,, 1,300.

Artikel 68. Verschillende uitgaven...,, 1,100.

Artikel 69. Uitgaven in het belang van cultures.....,, 250.

Artikel 70. Kosten van exploitatie van op het domein aanwezige dividivi-boomen.....,, 3,000.

Totaal der Vde Afdeeling...,, 9,630.

VIde AFDEELING.

Openbare Werken.

Artikel 71. Traktementen of verlofs-traktementen en toelagen van de opzichters en assistent-opzichters voor de kustverlichting en van den persoon belast met het opsteken van het havenlicht en de straatlantaarns te Kralendijk.... f 1,850.

Artikel 72. Onderhoud en herstelling van landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straat- en kustverlichting.....,, 2,775.

Transporteer.. f 4,625. f 37,126.

Per transport.. f	4,625.	f	37,126.
<i>Artikel 73.</i> Kosten van het maken van werken in het belang van de water-verschaffing.....,,			300.
<i>Artikel 74.</i> Nieuwe werken.....,,			850.
<i>Artikel 75.</i> Aanschaffing van brand-blusmiddelen.....,,			110.
			<hr/>
Totaal der VIde Afdeeling..,,			5,885.
			<hr/>
Totaal van het eiland Bonaire.. f			43,011.
			<hr/> <hr/>

St. Martin.

(Nederlandsch gedeelte).

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

Artikel 76. Traktement of verlofs-traktement, bureelbehoefden en foura-gegeld van den gezaghebber, tevens voorzitter van den raad van justitie en kantonrechter, zoomede vergoeding voor tijdelijke hulp..... f 6,140.

Artikel 77. Bindloon en verdere klei-ne uitgaven ten behoeve van het ge-westelijk bestuur.....,, 150.

Totaal der Iste Afdeeling.. f 6,290.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Artikel 78. Toelagen en bureelbe-hoeften van ambtenaren en geëmplo-yeerden bij de justitie..... f 2,150.

Artikel 79. Verschillende benooidig-heden voor de justitie en politie.....,, 1,650.

Totaal der IIde Afdeeling..,, 3,800.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

Artikel 80. Traktementen of verlofs-traktementen, toelage en bureelbehoef-ten van den ontvanger en verdere amb-tenaren van 's lands middelen, en van den klerk belast met de werkzaamhe-den ter posterij en van den persoon be-last met de postspaarbank..... f 3,650.

Artikel 81. Verschillende uitgaven..,, 1,800.

Totaal der IIIde Afdeeling..,, 5,450.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

Artikel 82. Toelage aan den leeraar van het Methodisten-genootschap en traktement of verlofstraktement van den Roomsch-Katholieken geestelijke f 2,400.

Transporteer.. f 2,400. f 15,540.

Per transport . . f	2,400.	f	15,540.
<i>Artikel 83.</i> Traktementen of verlofs- traktementen en toelagen van het on- derwijzend personeel aan de openbare scholen . . . . . ,,	9,330.		
<i>Artikel 84.</i> Verdere kosten van het onderwijs . . . . . ,,	2,920.		
Totaal der IVde Afdeeling . . ,,			14,650.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

<i>Artikel 85.</i> Traktementen of verlofs- traktementen van den gouvernements- geneeskundige en van den havenmeester en loods, huishuur en fouragegeld van den gouvernements-geneeskundige en toelage aan den havenmeester en loods ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst . . . . . f	3,900.		
<i>Artikel 86.</i> Verschillende uitgaven . . ,,	2,825.		
<i>Artikel 87.</i> Uitgaven in het belang van cultures . . . . . ,,	1,500.		
Totaal der Vde Afdeeling . . ,,			8,225.

VIdE AFDEELING.

Openbare werken.

<i>Artikel 88.</i> Traktement van den sein- wachter op het fort Amsterdam . . . . . f	500.		
<i>Artikel 89.</i> Onderhoud en herstelling van landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van be- noodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van straten en wegen, alsmede straat- en kustver- lichting . . . . . ,,	3,800.		
<i>Artikel 90.</i> Nieuwe werken . . . . . ,,	2,000.		
<i>Artikel 91.</i> Uitgaven voor werken in het belang van de waterverschaffing . . ,,	500.		
<i>Artikel 92.</i> Aanschaffing van brand- blusmiddelen . . . . . ,,	110.		
Totaal der VIdE Afdeeling . . ,,			6,910.
Totaal van het eiland St. Martin N. G. . f			45,325.

St. Eustatius.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

<i>Artikel 93.</i> Traktement of verlofs- traktement, bureelbehoefden en foura- gegeld van den gezaghebber, tevens voorzitter van den raad van justitie en kantonrechter, zoomede schrijffloon . . . . f	3,490.		
<i>Artikel 94.</i> Bindloon en verdere klei- Transporteer . . f	3,490.		

Per transport.. f	3,490.
ne uitgaven ten behoeve van het gewes- telijk bestuur.....,,	115.
Totaal der Iste Afdeeling.. f	3,605.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Artikel 95. Traktementen of verlofs-
traktementen, toelagen en bureelbehoef-
ten van ambtenaren en geëmployeerden
bij de justitie, zoomede vergoeding we-
gens gemis van inkomsten..... f 2,210.

Artikel 96. Verschillende benooidig-
heden voor de justitie en politie.....,, 900.

Totaal der IIde Afdeeling...,, 3,110.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

Artikel 97. Traktementen of verlofs-
traktementen, toelagen en bureelbehoef-
ten van den ontvanger en verdere amb-
tenaren van 's lands middelen en van
den klerk, belast met de werkzaamhe-
den ter posterij en van den persoon bel-
last met de postspaarbank, zoomede
vergoeding wegens gemis van inkom-
sten..... f 2,615.

Artikel 98. Kosten van toezicht op
de gouvernements-eigendommen en
bosschen.....,, 600.

Artikel 99. Verschillende uitgaven..,, 550.

Totaal der IIIde Afdeeling...,, 3,765.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

Artikel 100. Toelage aan den leeraar
van het Methodisten-genootschap en
traktement of verlofstraktement van
den Roomsch-Katholieken geestelijke.. f 2,400.

Artikel 101. Traktementen of verlofs-
traktementen en toelagen van het on-
derwijzend personeel aan de openbare
school.....,, 3,810.

Artikel 102. Verdere kosten van het
onderwijs.....,, 1,125.

Totaal der IVde Afdeeling...,, 7,335.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

Artikel 103. Traktementen of verlofs-
traktementen van den gouvernements-
geneeskundige en van den havenmeester
en loods, fouragegeld van den gouver-
nements-geneeskundige, toelage aan

Transporteer.. f 17,815.

Per transport.. f 17,815.

den havenmeester en loods ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst, en toelage aan den opzichter van het leprozengesticht..... f 3,580.

Artikel 104. Uitgaven in het belang van cultures en tot het verbeteren van den veestapel.....,, 4,700.

Artikel 105. Kosten tot aanmoediging van de katoencultuur (aankoop van plantzaad en voorschot op geoogst zaad, katoen of geoogsten katoenvezel gewonnen door kleine planters)..... *Memorie.*

Artikel 106. Bedrijfskosten van het katoenhuis en renteloos voorschot ter bestrijding der kosten van bewerking en verzending naar de eerste havenplaats van vezel en zaad gewonnen door den kleinen planter..... *Memorie.*

Artikel 107. Verschillende uitgaven,, 2,000.

Totaal der Vde Afdeeling..,, 10,280.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

Artikel 108. Onderhoud en herstelling van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straatverlichting..... f 8,730.

Artikel 109. Uitgaven voor werken in het belang van de waterverschaffing en onderhoud van Taylor's put in de Oranjestad.....,, 150.

Artikel 110. Aanschaffing van brandblusmiddelen.....,, 110.

Totaal der VIdE Afdeeling..,, 8,990.

Totaal van het eiland St. Eustatius.. f 37,085.

Saba.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

Artikel 111. Traktement of verlofs-traktement, bureelbehoefden en fouragegeld van den gezaghebber, tevens kantonrechter en ontvanger, zoomede schrijffloon..... f 3,320.

Artikel 112. Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur.....,, 25.

Totaal der Iste Afdeeling.. f 3,345.

Transporteer.. f 3,345.

Per transport.. f 3,345.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Artikel 113. Toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren bij de justitie f 540.

Artikel 114. Verschillende benoodigdheden voor de justitie en politie..... ,, 300.

Totaal der IIde Afdeeling... ,, 840.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

Artikel 115. Traktementen of verlofs-traktementen of toelagen en bureelbehoefden van de ambtenaren van 's lands middelen, van de personen belast met de werkzaamheden ter posterij en met de postspaarbank, benevens fouragegeld en vergoeding wegens gemis van inkomsten..... f 2,075.

Artikel 116. Verschillende uitgaven ,, 725.

Totaal der IIIde Afdeeling... ,, 2,800.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

Artikel 117. Toelage aan den Anglikaanschen geestelijke en traktement of verlofs-traktement van den Roomsch-Katholieken geestelijke..... f 2,400.

Artikel 118. Subsidie aan de Anglikaansche gemeente in de kosten van herstelling van de kerkgebouwen ..... ,, 1,000.

Artikel 119. Traktementen of verlofs-traktementen en toelagen van onderwijzers aan de openbare scholen en van een onderwijzer in de zeevaartkunde... ,, 5,840.

Artikel 120. Verdere kosten van het onderwijs..... ,, 2,660.

Totaal der IVde Afdeeling... ,, 11,900.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

Artikel 121. Traktementen of verlofs-traktementen van den gouvernements-geneeskundige en van den havenmeester en loods, fouragegeld van den geneeskundige, toelage aan den loods ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst en huishuur van den geneeskundige..... f 3,340.

Artikel 122. Uitgaven in het belang van cultures..... ,, 300.

Artikel 123. Verschillende uitgaven... ,, 750.

Totaal der Vde Afdeeling... ,, 4,390.

Transporteer.. f 23,275.

Per transport. . f 23,275.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

Artikel 124. Onderhoud en herstelling van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straatverlichting... f 1,925.

Artikel 125. Nieuwe werken.....,, 650.

Artikel 126. Aanschaffing van brandblusmiddelen.....,, 110.

Totaal der Vide Afdeeling...,, 2,685.

Totaal van het eiland Saba.. f 25,960.

Geheele kolonie.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

Artikel 127. Overtochtsgelden van ambtenaren, geëmployeerden en gepensioneerden met hunne gezinnen, kosten van het geneeskundig onderzoek van aan den dienst in de kolonie verbonden of daarvoor bestemd personeel, gratificatiën voor uitrusting en tegemoetkoming in de kosten van verplaatsing.... f 15,250.

Artikel 128. Kosten van drukwerk...,, 5,500.

Totaal der Iste Afdeeling.. f 20,750.

IIde AFDEELING.

Politie.

Artikel 129. Uitgaven ter voorziening in den politiedienst.....,, 45,000.

IIIde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

Artikel 130. Kosten verbonden aan het vervoer van gouvernementspassagiers, correspondentiën en gouvernementsgoederen tusschen de eilanden der kolonie onderling, waaronder begrepen kosten van assurantie en afschrijving op het kapitaal aan den bouw van een stoomschip ten koste gelegd..... f 60,000.

Artikel 131. Kosten van verbetering van het visscherijbedrijf in de kolonie,, 16,000.

Artikel 132. Bijwerking der domeinkaarten.....,, 800.

Artikel 133. Uitgaven in het belang der hoedenindustrie.....,, 7,000.

Transporteer.. f 83,800. f 65,750.

Per transport.. f 83,800. f 65,750.

Artikel 134. Aanschaffing en reparatie van instrumenten voor rooimeesters,, 360.

Totaal der IIIde Afdeeling..,, 84,160.

IVde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, onderstanden en andere uitgaven van algemeenen aard.

Artikel 135. Pensioenen van burgerlijke landsdienaren..... f 104,308.

Artikel 136. Pensioenen van weduwen en nagelaten minderjarige kinderen van burgerlijke landsdienaren.....,, 67,835.

Artikel 137. Wachtgelden..... *Memorie.*

Artikel 138. Onderstanden.....,, 2,208.

Artikel 139. Kosten voor de waarneming van tijdelijk opengevallen betrekkingen voor zoover het niet mogelijk is die aan te wijzen op de artikelen, waarin de traktementen voor die betrekkingen zijn omschreven.....,, 10,000.

Artikel 140. Toelage aan een broeder der orde van den Nederlandschen Leeuw,, 200.

Artikel 141. Toelagen aan het onderwyzend personeel in de kolonie wegens het bezit van extra-akten.....,, 1,550.

Artikel 142. Rente van de voorschotten ontvangen uit 's Rijks schatkist... *Memorie.*

Totaal der IVde Afdeeling..,, 186,101.

Vde AFDEELING.

Onvoorziene uitgaven.

Artikel 143. Onvoorziene uitgaven.....,, 20,000.

Totaal.. f 356,011.

Overzicht.

Curaçao.....	f	486,542.
Aruba.....	,,	54,026.
Bonaire.....	,,	43,011.
St. Martin (Ned. Gedeelte).....	,,	45,325.
St. Eustatius.....	,,	37,085.
Saba.....	,,	25,960.
	f	691,949.
Geheele kolonie.....	,,	356,011.
	f	1,047,960.

Een millioen, zeven en veertig duizend, negen honderd en zestig gulden.

Artikel 2.

Wanneer het bedrag uitgetrokken bij een der *artikelen* 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41, 43, 45, 46, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 59, 62, 65, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 81, 84, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 94, 96, 99, 102, 104, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 116, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139 en 141 van de bij deze verordening vastgestelde begrooting ontoereikend wordt bevonden, kan het, evenals de posten bij de *artikelen* 39, 105, 106, 137 en 142, voor *Memorie* uitgetrokken, door overschrijving uit *artikel* 143 dier begrooting worden aangevuld.

Artikel 3.

Op *artikel* 143 van de bij deze verordening voorloopig vastgestelde begrooting worden aangewezen de tot het dienstjaar 1913 behorende uitgaven, die hare omschrijving niet vinden in een der *artikelen* van die begrooting en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

De uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Artikel 4.

Tot goedmaking van de uitgaven begrepen in de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913 worden voor dat jaar gebezigd de na te noemen middelen en inkomsten, te weten :

Curaçao.

A. *Belastingen.*

- a. invoerrecht;
- b. accijns op gedistilleerd, wijn en bier;
- c. accijns op geslacht;
- d. zegelbelasting;
- e. overdrachtsbelasting;
- f. belasting op openbare verkooping van roerend goed;
- g. belasting op loterijen;
- h. loodsgelden;
- i. grondbelasting;
- j. gebruiksbelasting;
- k. inkomstenbelasting;
- l. successiebelasting;
- m. vergunningsrecht;
- n. hondenbelasting.

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

- a. opbrengst van cultures;
- b. boeten;
- c. inkomsten van de posterij;
gewone inkomsten;
vordering wegens transitrechten;
- d. emolumenten, enz. ten behoeve van de koloniale kas:
ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen;
salaris van den hypotheekbewaarder;
- e. bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën;
- f. huur van gouvernements-entrepôts;
- g. uitvoerrecht van mijnproducten;
- h. schoolgelden;
- i. registratierecht;
- j. huur van landsgronden en eigendommen;
- k. rente van verleende kredieten voor landbouw en damaanleg en afbetaling op die voorschotten;
- l. opbrengst van het station voor draadlooze telegraphie;
- m. inkomsten van de vleeschhal;
- n. agio op verkochte wissels;
- o. inkomsten van de Curaçaosche bank;

- p.* concessierechten;
voor het graven en wegvoeren van phosphorzure kalk van het eiland Klein-Curaçao;
voor de exploitatie van de bruggen over de haven en het Waaigat;
voor de exploitatie van de waterwerken;
voor de exploitatie van de elektrische werken;
- q.* terugbetaling door de telegraafkabelmaatschappij van gelden ter zake van de haar verleende garantie uit de koloniale kas ontvangen;
- r.* opbrengst van den verkoop van leermiddelen aan de leerlingen van de Hendrik- en de Wilhelminaschool;
- w.* alle andere ontvangsten.

Aruba.

A. Belastingen.

- a.* invoerrecht;
- b.* accijns op gedistilleerd, wijn en bier;
- c.* accijns op geslacht;
- d.* zegelbelasting;
- e.* overdrachtsbelasting;
- f.* belasting op openbare verkooping van roerend goed;
- g.* belasting op loterijen;
- h.* loodsgelden;
- i.* grondbelasting;
- j.* gebruiksbelasting;
- k.* inkomstenbelasting;
- l.* successiebelasting;
- m.* vergunningsrecht;
- n.* hondenbelasting.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

- a.* opbrengst van cultures;
- b.* boeten;
- c.* inkomsten van de posterij;
- d.* ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen;
- e.* bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën;
- f.* huur van gouvernements-entrepôts;
- g.* uitvoerrecht van mijnproducten;
- h.* schoolgelden;
- i.* registratierecht;
- j.* huur van landsgronden en eigendommen;
- l.* opbrengst van het station voor draadlooze telegraphie;
- p.* concessierechten:
voor het ontginnen van phosphorzure kalk door de Aruba Phosphaat Maatschappij;
voor het delven van goud, zilver en koper door de Aruba Goud Maatschappij;
- w.* alle andere ontvangsten.

Bonaire.

A. Belastingen.

- a.* invoerrecht;
- b.* accijns op gedistilleerd, wijn en bier;
- c.* accijns op geslacht;
- d.* zegelbelasting;
- e.* overdrachtsbelasting;
- f.* belasting op openbare verkooping van roerend goed;
- g.* belasting op loterijen;
- h.* loodsgelden;
- i.* grondbelasting;
- j.* gebruiksbelasting;
- k.* inkomstenbelasting;
- l.* successiebelasting;
- m.* vergunningsrecht;
- n.* hondenbelasting.

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

- a. opbrengst van cultures;
- b. boeten;
- c. inkomsten van de posterij;
- d. ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen;
- e. bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën;
- f. huur van gouvernements-entrepôts;
- g. uitvoerrecht van mijnproducten;
- h. schoolgelden;
- i. registratierecht;
- j. huur van landsgronden en eigendommen;
- l. opbrengst van het station voor draadlooze telegraphie;
- p. concessierechten;
- w. alle andere ontvangsten.

St. Martin.

(Nederlandsch gedeelte).

A. *Belastingen.*

- a. invoerrecht;
- b. accijns op gedistilleerd, wijn en bier;
- c. accijns op geslacht;
- d. zegelbelasting;
- e. overdrachtsbelasting;
- f. belasting op openbare verkooping van roerend goed;
- g. belasting op loterijen;
- h. loodsgelden;
- i. grondbelasting;
- j. gebruiksbelasting;
- k. inkomstenbelasting;
- l. successiebelasting;
- m. vergunningsrecht;
- n. hondenbelasting.

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

- a. opbrengst van cultures;
- b. boeten;
- c. inkomsten van de posterij;
- d. ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen;
- e. bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën;
- f. huur van gouvernements-entrepôts;
- g. uitvoerrecht van mijnproducten;
- h. schoolgelden;
- i. registratierecht;
- k. rente van verleende kredieten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten;
- s. uitvoerrecht van zout;
- w. alle andere ontvangsten;

St. Eustatius.

A. *Belastingen.*

- a. invoerrecht;
- b. accijns op gedistilleerd, wijn en bier;
- c. accijns op geslacht;
- d. zegelbelasting;
- e. overdrachtsbelasting;
- f. belasting op openbare verkooping van roerend goed;
- g. belasting op loterijen;
- h. loodsgelden;
- i. grondbelasting;
- j. gebruiksbelasting;
- k. inkomstenbelasting;
- l. successiebelasting;
- m. vergunningsrecht;
- n. hondenbelasting.

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

- a. opbrengst van cultures;
- b. boeten;
- c. inkomsten van de posterij;
- d. ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen;
- e. bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën;
- f. huur van gouvernements-entrepôts;
- g. uitvoerrecht van mijnproducten;
- h. schoolgelden;
- i. registratierecht;
- j. huur van landsgronden en eigendommen;
- k. rente van verleende kredieten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten;
- t. afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van de katoencultuur;
- u. inkomsten van het katoenhuis en verzending van katoenvezel en zaad;
- w. alle andere ontvangsten.

Saba.

A. *Belastingen.*

- a. invoerrecht;
- b. accijns op gedistilleerd, wijn en bier;
- c. accijns op geslacht;
- d. zegelbelasting;
- e. overdrachtsbelasting;
- f. belasting op openbare verkooping van roerend goed;
- g. belasting op loterijen;
- h. loodsgelden;
- i. grondbelasting;
- j. gebruiksbelasting;
- k. inkomstenbelasting;
- l. successiebelasting;
- m. vergunningsrecht;
- n. hondenbelasting.

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

- a. opbrengst van cultures;
- b. boeten;
- c. inkomsten van de posterij;
- d. ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door- en uitvoer van goederen;
- e. bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën;
- f. huur van gouvernements-entrepôts;
- g. uitvoerrecht van mijnproducten;
- h. schoolgelden;
- i. registratierecht;
- v. opbrengst van de telephonische verbinding;
- w. alle andere ontvangsten.

C. GEHEELE KOLONIE.

Inkomsten van onderscheiden aard.

- a. korting op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen;
- b. teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de koloniale postspaarbank;
- c. inkomsten van den stoomvaartdienst tusschen de eilanden der kolonie;
- d. rente van de kapitalen van het West-Indisch pensioenfonds;
- e. terugbetaling van visscherijkredieten;
- f. inkomsten van het visscherijbedrijf.

D. *Bijdrage uit 's Rijks schatkist.*

Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling der koloniale middelen.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening waarbij voorloopig wordt vastgesteld de Koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Memorie van Toelichting.

Nº 2.

Ter voldoening aan artikel 101 van het Reglement op het Beleid der Regeering heeft ondergeteekende de eer den Kolonialen Raad hierbij aan te bieden het ontwerp-verordening tot voorloopige vaststelling der koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

De uitgaven en ontvangsten zijn geraamd op respectievelijk f 1.047.960.— en f 700.552.—

Tot dekking van het nadeelig verschil wordt gerekend op eene bijdrage van f 347.408.— uit 's Rijks schatkist.

Bij de voorloopige vaststelling van de begrooting van 1912 werd het eindeijfer der uitgaven geraamd op f 1.014.092.— en dat der middelen op f 690.390.

De raming der uitgaven werd evenwel in Nederland bij het ontwerp-wet tot definitieve vaststelling dier begrooting met f 93.240.— verhoogd, te weten:

Aanschaffing van een zandzuiger	f 52.000.—
Verbetering van de St. Anna-baai	,, 39.000.—
Kosten van de normaalschool	,, 2.240.—

Totaal . . . . . f 93.240.—

zoodat de raming der uitgaven in het geheel beliep f 1.107.332.—

Voor 1913 zijn hooger geraamd de uitgaven voor *Aruba*, *St. Eustatius* en de *Geheele Kolonie*, lager die voor *Curaçao*, *Bonaire*, *St. Martin*, *Ned. Gedeelte*, en *Saba*.

Wanneer men de buitengewone uitgaven niet mederekent en op het accres der middelen let, dan bestaat er, volgens ondergeteekende, geen reden voor bezorgdheid over de toekomst.

De ontvangsten in 1911 toch waren van dien aard, dat, niettegenstaande het concessierecht tot ontginning van phosphorzure kalk op *Aruba* f 29.621.69 minder heeft opgebracht dan de raming, en de inkomsten van den stoomvaartdienst f 13.000.— zijn gebleven beneden het bedrag, waarop gerekend was, de opbrengst der inkomsten toch de raming met rond f 30.000.— heeft overtroffen.

Als een verblijdend teeken voor de toekomst mag gewezen worden op het feit, dat de doorvoerhandel op *Curaçao* meer en meer toeneemt.

Met het oog op den slechten toestand van de phosphaatmarkt kon de raming van f 35.000.— voor concessierecht tot het ontginnen van phosphorzure kalk door de *Aruba Phosphaat Maatschappij*, niet behouden blijven en is voor uitvoerrecht van mijnproducten van *Curaçao* en voor concessierecht voor het graven en wegvoeren van phosphorzure kalk van *Klein Curaçao* de raming voor 1912 overgenomen, omdat het te verwachten is, dat de gestaakte exploitatie spoedig zal worden hervat.

Daar voor den stoomvaartdienst het bedrag der uitgaven onveranderd van de loopende begrooting is overgenomen, meent ondergeteekende, dat ook de raming der inkomsten van bedoelden dienst behouden moet worden.

Over het algemeen is als vermoedelijke uitkomst voor 1913 het gemiddelde van de opbrengsten van 1910 en 1911 aangenomen.

Evenals bij de begrooting voor 1912 werd geen rekening gehouden met de opbrengst van het jaar 1909.

Voor zegelbelasting, successiebelasting, overdrachtsbelasting, verkoopingsbelasting en registratierecht is het ramingscijfer van 1912 overgenomen, daar deze middelen van zeer wisselvalligen aard zijn.

Voor het eiland *Curaçao* is van deze gedragslijn afgeweken, om de raming van zegel- en successiebelasting eenigszins te verhoogen, daar de raming voor 1912 voor een gemiddelde opbrengst wel wat laag schijnt te zijn.

De kohierbelastingen zijn geraamd op de bedragen der kohieren voor 1911, na aftrek van een genoegzaam bedrag voor ontheffingen.

Over het dienstjaar 1911 werd, voor zoover bekend,

	ontvangen	uitgegeven
	f 708.930.—	f 1.050.100.—
Er was geraamd	„ 677.934.—	„ 1.005.997.—

Meer ontvangen en uitgegeven f 30.996.— f 44.103.—

Onder deze meerdere uitgaven waren onder anderen f 13.000. voor voorschotten voor de katoencultuur op *St. Eustatius* — gelden, die terug ontvangen worden —, f 9.900.— voor onderzoek naar delfstoffen, f 8.500.— voor het onderzoek van Professor Grutterink omtrent de ontginning van de *Sta. Barbara*-phosphaatmijn, f 2.500.— voor landbouwcredieten, f 3.900.— voor drukloon van de topografische kaart van *Curaçao* en f 2.400.— voor disconto op Gouvernements wissels.

De meerdere ontvangsten zijn voornamelijk te danken aan een meerdere opbrengst van het invoerrecht, accijsrecht, loodsgeld, de successie- en grondbelasting.

De ondergeteekende veroorlooft zich voor de verdere toelichting te verwijzen naar den uitgewerkten en toelichtenden staat behoorende bij het ontwerp-verordening.

Curaçao, den 27n. Februari 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koninkrijk
ZITTINGJAAR 1911-1912
Memorie van Toelichting

Uitgewerkte en toelichtende staat.

Uitgewerkte en toelichtende staat.

Uitgewerkte en toelichtende staat.

ONTWERP
KOLONIALE HUISHOUDLIJKE
BEGROOTING

— — —
CURAÇAO
VOOR HET DIENSTJAAR
1913.

UITGEWERKTE EN TOELICHTENDE STAAT.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a list or detailed notes.

1791

De G...

...

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

*Verordening, waarbij voorloopig wordt vastge-
steld de koloniale huishoudelijke begrooting
voor het dienstjaar 1913.*

Uitgewerkte en toelich-
tende staat.

Nº 3.

ONTWERP

KOLONIALE HUISHOUDELIJKE

BEGROOTING

VAN

CURAÇAO

VOOR HET DIENSTJAAR

1913.

UITGEWERKTE EN TOELICHTENDE STAAT.

Koloniale Handel
ZITTINGJAAR 1911-1912

Uitgewerkte en toelichtende Staat

Uitgewerkte en toelichtende Staat

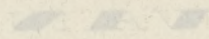
Uitgewerkte en toelichtende Staat

1913

ONTWERP

KOLONIALE HANDELS- EN TOEGANGSVERHOUDINGEN

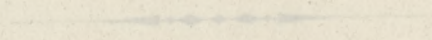
BEGRIPPEN

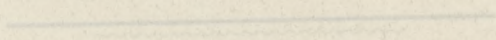
GURADO

VOOR HET DIENSTJAAR

1913.

UITGEWERKTE EN TOELICHTENDE STAAT

Curaçao.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

1   Traktementen of verlofstraktementen van den gouvernements-secretaris, twee districtmeesters, de commiezen en klerken op de onderscheidene kantoren werkzaam gesteld, den drukker en den bode bij den Kolonialen Raad, tevens bode ter gouvernements-secretarie, zoomede toelagen van een archivaris, een algemeen rapporteur, een schrijver ten kantore van den districtmeester van het 2de en 3de district, wijkmeesters en geëmployeerden, benevens bureelbehoeften, verblijfkosten, fouragegelden, vergoeding voor kantoor- en wachthuishuur en bruggegelden :

TOELICHTINGEN.

Art. 1 a. Minder geraamd f 690.54 tengevolge van veranderingen in het personeel.

a traktementen :

1	gouvernements-secretaris, tevens ambtenaar van den burgerlijken stand..... f	4,000.	
2	districtmeesters, 1 à f 3,000 en 1 à f 2,400..... „	5,400.	
3	hoofdcommiezen, 1 à f 2,800, 1 à f 2,458.33 en 1 à f 2,437.50..... „	7,695.83	
4	eerste commiezen, 2 à f 2,300, 1 à f 2,058.33 en 1 à f 2,037.50..... „	8,695.83	
4	tweede commiezen, 2 à f 1,800, 1 à f 1,776.67 en 1 à f 1,737.50..... „	7,114.17	
4	adjunct-commiezen, 1 à f 1,400, 1 à f 1,325, 1 à f 1,375 en 1 à f 1,337.50..... „	5,437.50	
6	klerken, 3 à f 900, 1 à f 875, 1 à f 837,50 en 1 à f 833.33..... „	5,245.83	
2	aspirant-klerken, 1 à f 618.75 en 1 à f 616.67..... „	1,235.42	
1	drukker..... „	1,250.	
1	bode bij den Kolonialen Raad, tevens bode ter gouvernements-secretarie..... „	750.	
			f 46,824.58

b toelagen:

1	archivaris..... f	250.	
1	algemeen rapporteur..... „	200.	
1	schrijver ten kantore van den districtmeester in het 2de en 3de district..... „	300.	
8	wijkmeesters, à f 50..... „	400.	
	aan geëmployeerden op de verschillende kantoren werkzaam gesteld en voor vergoedingen ingeval van buitengewone werkzaamheden..... „	3,200.	
			4.350.

c	bureelbehoeften voor den gouvernements-secretaris..... „	600.	
d	vergoeding aan den districtmeester van het 4e en 5e district voor kantoor- en wachthuishuur..... „	200.	
e	verblijfkosten der districtmeesters bij verblijf buiten hunne standplaatsen..... „	300.	
f	fouragegeld aan twee districtmeesters, à f 500... „	1,000.	
g	bruggegeld voor den bode bij den Kolonialen Raad..... „	36.	

f 53,310.58

waarvoor gesteld..... f 53,311.

2   Kosten van de kamer van koophandel en nijverheid..... „   400.

Transporteer.. f 53,711.

		Per transport. f	53,711.
3	Lokaalbehoefden, alsmede uitgaven voor het ijkwezen, briefporten, kosten van telegrammen, translaatkosten, verlichting van de vergaderzaal van den Kolonialen Raad en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur, benevens subsidie voor de uitgave van eene encyclopedie van Nederlandsch West-Indië:		
	a boek- en drukwerken, dagbladen, advertentiekosten, bindwerk, alsmede uitgaven voor het ijkwezen..... f	800.	
	b briefporten en kosten van telegrammen.....,,	3,000.	
	c translaatkosten.....,,	40.	
	d verlichting der vergaderzaal van den Kolonialen Raad en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur.....,,	700.	
	e subsidie voor de uitgave van eene encyclopedie van Nederlandsch West-Indië.....,, <i>Memorie.</i>		4,540.
			<hr/>
	Totaal der Iste Afdeeling.. f		58,251.

Art. 3 e. Nog steeds bestaat geene zekerheid wanneer met het drukken van de encyclopedie zal worden aangevangen.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

4	Traktementen of verlofstraktementen, toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren en geëmployeerden bij de justitie en van den marktmeester :		
	a traktementen :		
	hof van justitie :		
	1 president..... f	5,000.	
	2 gegradueerde leden,		
	à f 4,000.....,,	8,000.	
	1 griffier.....,,	3,000.	
	1 deurwaarder.....,,	800.	
			f 16,800.
	parket van den procureur-generaal :		
	1 procureur-generaal f	6,000.	
	1 advocaat-generaal,,	3,000.	
			9,000.
	kantongerecht :		
	1 kantonrechter..... f	3,000.	
	1 griffier.....,,	2,400.	
			5,400.
	1 cipier der gevangenen.....,,	1,500.	
	1 marktmeester.....,,	1,000.	
			f 33,700.
	b toelagen :		
	1 translateur..... f	200.	
	1 deurwaarder-crimineel.....,,	200.	
	1 bode bij het hof van justitie en het kantongerecht.....,,	300.	
	1 gevangenebewaarder,,	360.	
	voor het geven van onderwijs aan gevangenen.....,,	200.	
	1 opzichter, belast met het toezicht over de gevangenen.....,,	360.	
			1,620.
	c bureelbehoefden :		
	aan den griffier van het hof van justitie.. f	130.	
	Transporteer.. f	130. f	35,320.

Per transport.. f	130.	f 35,320.
aan den procureur- generaal.....,,	260.	
aan den ambtenaar van het openbaar mi- nisterie bij het kan- tongerecht.....,,	65.	
aan den griffier van het kantongerecht, waaronder f 100.		
schrijffoon.....,,	300.	
		755.

f 36,075.

Art. 5 *e*. De uitgaven bedroegen in 1910 f 4.366.64½ en in 1911 ruim f 3.900.— Het crediet wordt, in verband daarmee, met f 500.— verhoogd.

Art. 6 *a*. Voorgesteld wordt toe te kennen aan den verificateur 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 150.—, waarvan de eerste verhooging voor den tegenwoordigen titularis zal ingaan 1 Januari 1913, en aan den kommies-verificateur een aanvangstraktement van f 1.200.— 's jaars met 4 tweejaarlijksche verhoogingen van f 100.—, waarvan de eerste verhooging voor den tegenwoordigen titularis zal ingaan op 1 Januari 1915. De tegenwoordige titularissen werden in October 1910 op traktementen van respectievelijk f 1.700.— en f 1.000.— 's jaars aangesteld.

De zware eischen, die beide betrekkingen stellen en de ontwikkeling van het verkeer in de laatste twee jaren en vooral in het laatste jaar, maken een betere salariering van de twee leiders van den actieven dienst wenschelijk. Niet alleen de doorvoer neemt toch hand over hand toe en geeft, vooral nu de handel van Maracaibo met Europa meer en meer over Curaçao wordt geleid, veel meer werk dan vroeger, toen het voornamelijk den handel van Maracaibo met Noord Amerika betrof, maar ook de invoer is in 1911 zeer beduidend toegenomen.

Tegenover een opbrengst in 1910 van ongeveer f 132.000.— brachten de invoerrechten in 1911 ruim f 150.000.— op.

Door de voorgestelde verhooging zal de verificateur na 8 jaren dienst een traktement hebben gelijkstaande met dat van 1e. Commies met 6 dienstjaren en de kommies-verificateur een maximum traktement van f 1.600.— kunnen bereiken.

Daar een der kommiezen à f 1.200.— den dienst verlaten heeft, en in zijne plaats een à f 720.— aangesteld is, zijn de traktementen van de kommiezen lager geraamd.

Tengevolge van periodieke traktementsverhoogingen zijn de salarissen van den hoofdbesteller en van een besteller 1e. klasse verhoogd.

5	Verschillende uitgaven voor de justitie en politie, zoomede benodigdheden voor den industrielen eigendom, translaatkosten en aanschaffing van boekwerken ten dienste van de rechterlijke colleges en van het parket van den procureur-generaal :		
	<i>a</i> translaatkosten..... f	250.	
	aanschaffing van boek- werken.....,,	400.	
			f 650.
	<i>b</i> huur en verlichting van wacht- huizen voor de politie en van de markt :		
	huur..... f	650.	
	verlichting.....,,	350.	
			1,000.
	<i>c</i> aankoop van en fourage voor ezels ten dienste der politie.....,,		600.
	<i>d</i> kostgeld, kleding en ligging voor gevangenen.....,,		5,500.
	<i>e</i> dringende justitiekosten en an- dere uitgaven ten behoeve van de justitie en politie.....,,		3,500.
	<i>f</i> benodigdheden voor het hulp- bureel van den industrielen eigendom.....,,		50.
			11,300.

Totaal der IIe Afdeeling.. f 47,375.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

6	Traktementen of verlofstraktementen en toelagen van den administrateur van financiën, den inspecteur der belastingen, den koloniale ontvanger, den hypotheekbewaarder en verdere ambtenaren van 's lands middelen en van den postdirecteur en het personeel bij de posterijen, vergoeding aan den administrateur van financiën en eenige beambten van 's lands middelen voor gemis van inkomsten, voor reiskosten en voor bureelbehoeften :	
	<i>a</i> traktementen :	
	1 administrateur van financiën..... f	4,000.
	1 inspecteur der be- lastingen.....,,	3,600.
	1 koloniale ontvanger,,	3,300.
	1 verificateur.....,,	1,850.
	1 kommies-verifica- teur.....,,	1,200.
	6 kommiezen 1e. kl.,	
	1 à f 1,200 en 5 à f 720,,	4,800.
	1 postdirecteur.....,,	3,500.
	1 hoofdbesteller.....,,	600.
	2 bestellers 1e. kl. à f 510.....,,	1,020.

Transporteer.. f 23,870.

Per transport.. f 23,870.
 4 bestellers 2e. kl. à
 f 450.....,, 1,800.
 ----- f 25,670.

b personeele toelage aan den administrateur van financiën, zoome-
 de vergoeding wegens gemis van
 inkomsten.....,, 1,300.

c toelagen :
 1 hypotheekbewaarder. f 1,200.
 1 sub-ontvanger der in-
 voerrechten en accijn-
 zen .....,, 200.
 14 kommiezen 2e. kl.,
 12 à f 480 en 2 à f 360,, 6,480.
 1 bode ter administratie
 van financiën en ten
 kantore van den kolo-
 nialen ontvanger.....,, 450.
 vergoeding aan idem
 wegens gemis van in-
 komsten .....,, 250.
 1 hulpbesteller.....,, 270.
 1 bediende ten postkan-
 tore à f 1 daags .....,, 365.
 aan idem wegens lang-
 durigen dienst à f 1 per
 week .....,, 52.
 vergoeding wegens ge-
 mis van inkomsten aan
 een ambtenaar belast
 geweest met de in- en
 uitklaring van vaartui-
 gen, ter zake van werk-
 zaamheden vóór en na
 kantoortijd.....,, 400.
 vergoeding voorreiskos-
 ten aan een kommie-
 der belastingen .....,, 150.
 -----,, 9,817.

d bureelbehoeften :
 aan den administrateur
 van financiën..... f 290.
 aan den kolonialen ont-
 vanger.....,, 144.
 aan den hypotheekbe-
 waarder.....,, 130.
 aan den postdirecteur...,, 330.
 -----,, 894.

f 37,681.

7 Vergoeding aan den verificateur en de kom-
 miezen bij de invordering van het in- en uit-
 voerrecht en het accijnsrecht voor dienstver-
 richtingen buiten den voor hen vastgestel-
 den gewonen diensttijd, gerechtelijke ver-
 volgingskosten, kantoorhuur, schrijfbehoe-
 ften en verdere kosten voor de inspectie :

a vergoeding ..... f 4,300.
 b gerechtelijke vervolgingskosten. ,, 200.
 c kantoorhuur.....,, 1,800.
 d schrijfbehoeften en verdere kos-
 ten, waaronder papier voor ze-
 gels, verlichting, schoonhouden
 van lokalen, kantoorbehoeften,
 bruggeld, roeiers, onderhoud
 van de boot en kleeding van
 kommiezen .....,, 2,200.
 -----,, 8,500.

8 Betalingen wegens transitrechten, vervoer
 van brievenmalen en andere kosten, beta-
 lingen aan het internationaal bureel der Al-
 gemeene Postvereniging en aan dat der Te-
 legraafvereniging te Bern, zoome-
 de garan-

Transporteer.. f 46,181.

Art. 6 c. Voorgesteld wordt aan den sub-ontvanger eene toelage toe te kennen.

Deze ambtenaar, thans een eerste kom-
 mies, door wiens handen ongeveer f 270.000.
 aan invoerrecht en drankaccijns gaan,
 heeft, behalve de geldelijke verantwoorde-
 lijkheid, die aan zijne betrekking verbon-
 den is, in vergelijking met zijne gelijk be-
 zoldigde collega's van denzelfden rang, een
 veel drukkeren werkkring.

Voor het publiek beschikbaar van 8 tot 4,
 moet hij, om zijn werk af te krijgen, zeer
 dikwijls tot 5 uur op het kantoor blijven,
 en soms nog 's avonds werken. Het wordt
 daarom billijk geacht hem een toelaag van
 f 200.— 's jaars te geven.

De toelage van den bediende ten post-
 kantore is f 1.— lager geraamd daar 1913
 maar 365 dagen heeft.

Art. 7 a. Ofschoon door de uitbreiding
 van het personeel met 2 kommiezen, het
 aantal overuren uit den aard der zaak moet
 inkrimpen, is de toeneming der werkzaam-
 heden van den actieven dienst, vooral in
 verband met den doorvoerhandel zoo aan-
 zienlijk, dat met het voor 1912 aangevraag-
 de crediet niet zal kunnen worden toege-
 komen.

Ter illustratie hiervan diene:

Het aantal overuren heeft bedragen:

in 1909 ..... 12.419
 ,, 1910 ..... 13.108
 ,, 1911 ..... 16.985.

Dat tegenover de hoogere uitgaven niet
 onaanzienlijke meerdere inkomsten staan,
 moge uit de volgende cijfers blijken.

De inkomsten wegens dienstverleening
 der ambtenaren bedroegen:

in 1909 ..... f 2.320.—
 ,, 1910 ..... ,, 2.762.—
 ,, 1911 ..... ,, 4.880.—

In 1911 alzoo ruim tweemaal zooveel als
 in 1909.

Art. 7 d. Het is gebleken, dat het voor
 1912 geraamde bedrag niet voldoende is om
 deze kosten te bestrijden, en trots de
 grootst mogelijke zuinigheid moest in 1911
 ruim f 1.700.— uitgegeven worden, welk
 bedrag zeker niet hoog is als men alleen
 maar in aanmerking neemt, dat daaruit de
 kleeding van 18 kommiezen, roeiloon en
 het onderhoud van een sloep moeten wor-
 den bestreden. Een bedrag van f 1.800.—
 zal wel het minimum zijn, waarmee al die
 uitgaven bestreden kunnen worden, nu er
 in 1913 twee kommiezen meer zullen zijn.
 Voor 1913 wordt echter f 400.— meer aan-
 gevraagd, met het oog op den aanslagrege-
 ling van de grondbelasting, rijtuighuur, ver-
 blijf der leden van de commissiën van aan-
 slag, waarmee voor het eerstvolgend vijf-
 jarig tijdvak in October 1913 een aanvang
 moet worden gemaakt.

Art. 8 b. De omschrijving is conform die van het onderartikel 9 van het ontwerp-wet tot definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1912.

Art. 8 c. Het resultaat van het jaar 1912 zal waarschijnlijk zijn, dat in 1913 geene garantie door de kolonie betaald wordt.

Art. 10. Verminderd met f 200.— daar de kosten der bijwerking van de domeinkaarten, die op dit artikel werden aangewezen, in den vervolge gekweten zullen worden uit het daarvoor aangevraagde credit van f 800.— Zie art. 132 Geheele kolonie III Afdeeling, Plaatselijke kosten.

	Per transport.. f	46,181.
	tie van eene inkomst van minstens f 45,000 voor de telegraphische gemeenschap van Curaçao met andere landen :	
a	transitrechten en betalingen voor vervoer van brievenmalen, verdere correspondentiën en postpakketten	f 5,000.
b	betalingen aan het internationaal bureel der Postvereeniging en aan dat der Telegraafvereeniging te Bern.....	„ 300.
c	garantie voor de telegraphische gemeenschap	„ <i>Memorie.</i>
		„ 5,300.
9	Verschillende uitgaven :	
a	benooidigheden voor het postkantoor, kosten van tijdelijke hulpbestellersloon, kleeding van bestellers, afhalen en bezorgen van brievenmalen, verlichting van het kantoor en andere kleine uitgaven	f 1,600.
b	kosten van de postspaarbank ...	„ 300.
c	kosten van uitzending van specie	„ <i>Memorie.</i>
d	bindwerk voor de administratie van financiën, de kantoren van den kolonialen ontvanger en van de bewaring van hypotheeken, zegels van wissels op het Ministerie van Koloniën en verdere kleine uitgaven	„ 600.
e	verlies op gouvernementswissels afgegeven op het Ministerie van Koloniën	„ <i>Memorie.</i>
		„ 2,500.
10	Kosten van het domeinbeheer	„ 300.
	Totaal der IIIde Afdeeling.. f	54,281.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

11	Traktementen of verlofstraktementen en toelagen van de predikanten der Vereenigde Protestantsche Gemeente, de Roomsche Katholieke geestelijken en den predikant bij de Nederlandsch-Portugeesch-Israëlietische Gemeente, zoomede subsidie aan de Nederlandsch-Hervormd-Israëlietische Gemeente ter voorziening in hare geestelijke behoeften:	
a	traktementen:	
	1 ^o 2 predikanten bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente, 1 à f 4,000 en 1 à f 3,400	f 7,400.
	2 ^o 1 Roomsche Katholiek geestelijke 1sten rang	f 2,500.
	10 Roomsche Katholieke geestelijken 2en. rang à 1 f 1,200	„ 12,000.
		„ 14,500.
	3 ^o 1 predikant bij de Nederlandsch-Portugeesch-Israëlietische Gemeente	„ 3,400.
		f 25,300.
b	toelage aan den Roomsche Katholieken geestelijke 1sten rang, als kerkvoogd van het vicariaat ..	„ 1,500.
c	subsidie aan de Nederlandsch-Hervormd-Israëlietische Gemeente	„ 3,000.
		„ 29,800.
	Transporteer.. f	29,800.

Art. 13a. Verhoogd met f 3.875.50 tengevolge van periodieke traktementsverhogingen en veranderingen in het personeel.

Art. 13b. Voor de bestrijding der kosten van de normaalschool wordt een bedrag van f 2.240.— noodig geacht.

Art. 14b. Als opbrengst van dezen post is onder de inkomsten der kolonie op een gelijk bedrag gerekend.

Zie raming der middelen en inkomsten.
B. Inkomsten van onderscheiden aard.
Curaçao, letter r.

Art. 14c. Voorzichtigheidshalve is deze post voor memorie geraamd, daar er niet kan worden gezegd of ook in 1913 aankoop van instrumenten en andere benodigdheden zal moeten plaats hebben.

		Per Transport.. f	29,800.
12	Dienstreizen van den Roomsch-Katholieken geestelijke 1sten rang.....,,		150.
13	Traktementen of verlofstaktementen en toelagen van den schoolopziener, den leeraar, de onderwijzers en onderwijzeressen aan de openbare scholen voor meer uitgebreid en elementair onderwijs en aan de normaalschool :		
	a traktementen :		
	1 leeraar..... f	3,800.	
	5 onderwijzers 1e klasse, 2 à f 2,800, 1 à f 2,650, 1 à f 2,600 en 1 à f 2,200.....,,	13,050.	
	1 onderwijzeres 1e klasse.....,,	2,800.	
	1 onderwijzer 1e klasse titulair.....,,	2,800.	
	3 onderwijzers 2e klasse, 1 à f 2,800, 1 à f 2,000 en 1 à f 1,800.....,,	6,600.	
	1 onderwijzeres 2e klasse.....,,	1,750.	
	6 onderwijzers 3e klasse, 1 à f 1,800, 2 à f 1,600, 1 à f 1,400 en 2 à f 1,000.....,,	8,400.	
	3 onderwijzeressen 3e klasse 1 à f 1,400 en 2 à f 1,000.....,,	3,400.	
	1 idem 4e klasse.....,,	900.	
	1 hulponderwijzeres.....,,	1,800.	
		f	45,300.
	b toelagen:		
	aan 1 schoolopziener, tevens secretaris der schoolcommissie..... f	1,500.	
	aan het hoofd der Hendrik-school.....,,	300.	
	aan idem der Wilhelmina-school.....,,	200.	
	aan idem der Emma-school.....,,	250.	
	1 vakonderwijzer.....,,	200.	
	1 vakonderwijzeres.....,,	800.	
	1 kweekeling.....,,	400.	
	aan het personeel van de normaalschool.....,,	2,240.	
	voor het geven van onderwijs in de beginselen der zeevaartkunde.....,,	600.	
	1 bode bij het openbaar onderwijs, tevens belast met het dagelijksch schoonhouden (vegen) van de lokalen, behorende bij de Hendrik-school.....,,	500.	
	1 bediende bij de Wilhelmina-school.....,,	240.	
		,,	7,230.
		,,	52,530.
14	Verschillende kosten van het onderwijs :		
	a schoolbehoeften en andere uitgaven voor de openbare scholen.. f	1,400.	
	b aankoop van leermiddelen om aan de leerlingen der Hendrik- en Wilhelmina-school te worden verkocht.....,,	1,000.	
	c aanschaffing van instrumenten en andere benodigdheden ten behoeve van het onderwijs in de		
	Transporteer.. f	2,400. f	82,480.

	Per transport.. f	2,400. f	82,480.
	zeevaartkunde.....,,	Memorie.	
d	bruggegeld voor de kinderen van de school voor elementair onderwijs.....,,		200.
e	reis- en verblijfkosten van leden der schoolcommissie voor het schoolbezoek in de buitendistricten en van den schoolopziener, zoomede uitkeering aan schoolkinderen bij die bezoeken,,		500.
f	vergoeding van reiskosten aan het onderwijzend personeel dat zich naar Curaçao begeven moet voor het afleggen van examen...,,		200.
g	kosten van een cursus in het boekhouden.....,,		380.
h	voor het geven van onderwijs in het hoedenvlechten op de kosteloze scholen.....,,		1,150.
i	subsidie aan bijzondere scholen,,		19,850.
			,, 24.680.

Totaal der IVde Afdeeling.. f 107,160.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

- 15 Toelage en personeele toelage aan de officieren van de rustende schutterij, bureelbehoefden en andere kosten :
a	toelage aan een officier, adjudant van den Gouverneur..... f	200.
b	personeele toelage aan 1 officier, secretaris der commissie van in-deeling, voor het bijhouden van de stamboeken, enz.....,,	250.
c	bureelbehoefden en andere kosten,,	100.
		f 550.
- 16 Traktementen of verlofstraktementen en toelage van den havenmeester en loods, tevens scheepsmeter, en de assistent-loods en de St. Anna-baai en de Fuik-baai, zoomede vergoeding aan den loods en den assistent-loods aan de St. Anna-baai voor buitengewone diensten :
a	traktementen :	
	1 havenmeester en loods, tevens scheepsmeter..... f	2,750.
	1 assistent-loods aan de St. Anna-baai.....,,	1,400.
		f 4,150.
b.	toelage aan den assistent-loods aan de Fuik-baai.....	Memorie.
c	vergoeding.....,,	1,200.
		,, 5,350.
- 17 Traktementen of verlofstraktementen, toelagen, bureelbehoefden en fouragegelden van den stadsgeneesheer en de armendokters, van den secretaris en den bode bij den geneeskundigen raad, alsmede vergoeding aan den gouvernementsgeneeskundige in het 4e en 5e district voor huishuur :
a	traktementen :	
	1 stadsgeneesheer..... f	3,500.
	1 armendokter in het stadsdistrict beoosten de haven en in het 2e district.....,,	2,200.
	1 idem bewesten de ha-	

Transporteer.. f 5,700. f — — f 5,900.

Art. 14i. De raming van 1913 is gegrond op den toestand op 1 Januari 1912.

Art. 15a. Het komt billijk voor den officier van de rustende schutterij, adjudant van den Gouverneur, een toelage van f 200.— 's jaars toe te kennen, zooals vroeger geschiedde.

Art. 16a. Verhoogd met f 275.— tengevolge van periodieke traktementsverhoogingen.

Art. 17a. Het komt billijk voor het traktement van den armendokter in het 4e en 5e district te verhoogen.

De titularis, die met verlof is, heeft er voortdurend over geklaagd, dat het traktement van f 2.200.— voor een geneeskundige te gering is, om in het 4e en 5e district verblijf te houden, waar de particuliere praktijk bijna niets opbrengt en, met het oog op den grooten afstand, aan praktijk in de stad niet valt te denken. Die klacht werd steeds vernomen van alle geneesheeren, die met den geneeskundigen dienst in bedoelde districten belast waren, een dienst die zeer zeker zwaar mag worden genoemd.

Om een dokter buiten te krijgen, was het reeds noodzakelijk hem f 300.— voor huishuur toe te kennen, die dit jaar worden betaald uit den post voor onvoorziene uitgaven en voor 1913 op de begrooting zijn gebracht (Zie la. f.)

Om een dokter in het 4e en 5e district te houden is het bepaald noodig het traktement, dat thans f 2.200.— is, met f 500.— te verhoogen.

Art. 17f. Zie toelichting ad art. 17a.

Art. 19a. Het behoud van een landbouwkundige voor onze kolonie wordt door Z. E. den Minister van Koloniën, door den inspecteur van den landbouw in Suriname en ook door ondergeteekende noodzakelijk geacht.

Al waren de resultaten van hetgeen er in het belang van den landbouw werd beproefd en ondernomen, over het algemeen tot nog toe niet zeer bemoedigend, toch kan het zeker niet als een axioma gelden, dat er op dat gebied niets valt uit te richten of te verbeteren. Men zie slechts naar de katoencultuur op St. Eustatius en St. Martin, die reeds goede winsten afwerpt en naar den sisalaanplant op Malpais, die werkelijk iets schijnt te beloven.

Deskundige voorlichting blijft dus gewenscht. Daarmede op den duur een der onderwijzers met landbouwakte te belasten, blijkt ondoenlijk. Er wordt, zoo zij iets wil beteekenen, veel meer tijd voor gevorderd, dan een onderwijzer, indien hij zijn plichten als zoodanig niet wil verwaarloosen. ter zijne beschikking heeft.

Wel acht de inspecteur van den landbouw den onderwijzer Dussel geschikt voor de betrekking van landbouwkundige op Curaçao en stelde voor hem als zoodanig te benoemen, zoodra er voor hem een ander onderwijzer uit Holland zou zijn gekomen.

Volgens den inspecteur bestaat het plan, om den landbouwkundigen dienst op Curaçao met dien van Suriname te vereenigen tot één geheel, dat den naam zal dragen van „departement van den landbouw in West-Indië”, en om de uitgaven daarvoor geheel te brengen op de Nederlandsche Staatsbegrooting.

Een besliste toezegging, dat Z. E. de Minister van Koloniën zich met dat plan vereenigt, is hier echter niet bekend.

Daarom heeft ondergeteekende gemeend de begrooting, zooals die door den inspecteur van den landbouw voor het eiland Curaçao werd ingediend en de andere posten ten behoeve van den landbouw in deze kolonie, nog op de koloniale huishoudelijke begrooting te moeten overnemen.

Zoo noodig kan Z. E. de Minister van Koloniën die posten dan op de Staatsbegrooting overbrengen.

Voorgesteld wordt om het salaris van den landbouwkundige te stellen op f 2.750.— met 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 250.—

Het is dan een weinig hooger dan dat van de ambtenaren van het departement van landbouw, die in ondergeschikte betrekking in Suriname werkzaam zijn, en volgens het oordeel van den inspecteur, bij een nieuwe vacature het eerst voor de benoeming tot landbouwkundige hier in aanmerking dienen te komen.

Daar het niet mogelijk is het ontwerp met toelichting, door den inspecteur van den landbouw ingediend, in zijn geheel over te nemen, wordt het als bijlage den Kolonialen Raad aangeboden.

	Per transport.. f 5,700. f	5,900.
	ven en in het 3e district,,	2,200.
	1 idem in het 4e en 5e district.....	2,700.
		f 10,600.
b	personeele toelagen :	
	1 armendokter in het stadsdistrict bewesten de haven en in het 3e district..... f	200.
	1 idem beoosten de haven en in het 2e district,,	200.
	1 idem in het 4e en 5e district.....	200.
		600.
c	toelage aan den bode bij den geneeskundigen raad.....	100.
d	bureelbehoeften :	
	aan den stadsgeneesheer f	100.
	aan den secretaris van den geneeskundigen raad.....	100.
		200.
e	fouragegelden :	
	aan den stadsgeneesheer f	300.
	aan den armendokter in het 2e district.....	300.
	aan idem in het 3e district.....	300.
	aan idem in het 4e en 5e district.....	500.
		1,400.
f	vergoeding aan den gouvernementsgeneeskundige in het 4e en 5e district voor huishuur.....	300.
		13,200.
18	Toelagen aan den quarantaine-geneesheer, tevens directeur van de quarantaine-inrichting en den quarantaine-loods, tevens opzichter en oppasser op de quarantaine-plaats, zoomede fouragegeld :	
	a toelagen :	
	1 quarantaine-geneesheer f	300.
	1 quarantaine-loods.....	600.
		f 900.
	b fouragegeld aan den quarantaine-geneesheer.....	300.
		1,200.
19	Traktement van den landbouwkundige in de kolonie, bijdrage in de kosten van het departement van landbouw in Suriname, reisen verblijfkosten van den adviseur in landbouwzaken voor de kolonie Curaçao en van den landbouwkundige, zoomede fouragegeld :	
	a traktement van den landbouwkundige..... f	2,750.
	b bijdrage in de kosten van het departement van landbouw in Suriname.....	1,000.
	c reis- en verblijfkosten :	
	van den adviseur..... f	500.
	van den landbouwkundige naar de andere eilanden der kolonie.....	300.
		800.
	d fouragegeld aan den landbouwkundige.....	300.
		4,850.
20	Toelagen aan den directeur, de geneesheeren en de oppassers van de gestichten voor krankzinnigen en leprozen :	
	1 directeur..... f	600.
	1 geneesheer van het krankzin-	

Transporteer.. f 600. f 25,150.

	Per transport.. f	600. f	25,150.
	nigengesticht	1,000.	
	1 idem van het leprozengesticht,,	600.	
	3 oppassers aan het krankzinnigengesticht à f 300.....	900.	
		—	3,100.
21	Kosten van den haven- en loodsdienst, onderhoud van vaartuigen, kantoorhuur, schrijfbehoeften en andere kosten, bijdrage in de kosten van assurantie van in de haven liggende buizen van de waterleiding en kabels voor de electricische verlichting, zoome de kosten van den quarantaine-dienst :		
	a haven- en loodsdienst :		
	roeiërs	f 2,400.	
	onderhoud en reparatie van sloepen en hijschtoestellen.....	400.	
	kantoorhuur, schrijfbehoeften en andere kleine uitgaven.....	160.	
		—	f 2,960.
	b bijdrage in de kosten van assurantie van in de haven liggende buizen der waterleiding en kabels voor de electricische verlichting tegen beschadiging door schepen ..	300.	
	c quarantaine-dienst :		
	vergoeding aan den geneesheer bij verblijf op de quarantaine-plaats, ingevolge quarantaine-maatregelen	Memorie.	
	loon van een loodsgeszel, tevens oppasser.....	f 300.	
	loon van hulppersoneel	Memorie.	
	voor het schoonhouden van de gebouwen en andere kleine uitgaven..	200.	
		—	500.
		—	3,760.
22	Kosten van de gestichten voor krankzinnigen en leprozen :		
	a onderhoud van de verpleegden in het krankzinnigengesticht en verdere kosten.....	f 23,500.	
	b onderhoud van de verpleegden in het leprozengesticht en verdere kosten.....	3,500.	
	c abonnement voor extra-voermiddelen van het dienstpersoneel ..	600.	
		—	27,600.
23	Verschillende uitgaven voor geneeskundige hulp aan onvermogenen, daaronder begrepen de gevangenen en de verpleegden in de gestichten voor krankzinnigen en leprozen, alimentatie van weezen, verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten, onderstand aan behoeftigen en kosten van onderwijs in de verloskunde :		
	a verschillende uitgaven voor geneeskundige hulp, enz. :		
	geneesmiddelen.....	f 5,500.	
	vergoeding voor verpleging	12,000.	
	idem van syphilitische vrouwen in het burger-gasthuis.....	800.	
	verloskundige hulp door vroedvrouwen... ..	900.	
	kosten van onderwijs in de verloskunde....	Memorie.	
		—	f 19,200.

Transporteer.. f 19,200. f 59,610.

Art. 22 a. De uitgaven bedroegen in 1910 f21.842,46½ en in 1911 ruim f23.500.— In verband daarmee wordt het crediet voor 1913 met f 1.000.— verhoogd.

Art. 25 a. Een grooter bedrag dan het aangevraagde crediet van f 1.500— zal waarschijnlijk voor nieuwe contracten in 1913 niet noodig zijn.

Art. 25 b. De specificatie van dezen post is als volgt:

Bureaunkosten.....	f 250.—
Tuin op Cas Chiquito.....	„ 2.900.—
Opzichter op de proefvelden op	
Mundo Nobo.....	„ 306.—
Proefnemingen met cultures.....	„ 3.000.—
Maatregelen in het belang van	
de veeteelt en de pluim-	
fokkerij	„ 1.000.—
	<hr/>
	f 7.456.—

Art. 25 c. Ofschoon het moeilijk is te ramen hoeveel er in 1913 voor landbouw-credieten zal moeten worden uitgegeven, is het niet onwaarschijnlijk, dat er eenige aanvragen voor dergelijke credieten zullen inkomen, die in het belang van den landbouw dienen te worden toegewezen. De post is daarom voor memorie uitgetrokken.

De proeven met katoen en ricinus worden niet voortgezet. Ze zijn in 1911 geheel mislukt.

Art. 25 d. De eigen proefvelden zullen waarschijnlijk moeten worden afge oogst; hoeveel het zal kosten is moeilijk te ramen, doch de opbrengst van de vezel zal de kosten dekken.

Art. 26. Verminderd met f 1.500.— Zie toelichting ad art. 133, Geheele Kolonie.

	Per transport.. f	19,200.	f	59,610.
b	alimentatie van weezen:			
	toelage aan de Vereenigde			
	Protestantsche Gemeente	f	1,500.	
	idem aan de Rooms-Katholieke Gemeente ..	„	4,700.	
	idem aan de Israëlietische Gemeente.....	„	500.	
				6,700
c	verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten.....	„	300.	
d	onderstand aan behoeftigen	„	300.	
				26,500.
24	Kosten van exploitatie en onderhoud van de inrichting voor draadlooze telegraphie, zoodat afschrijving voor de vorming van een fonds ter aanschaffing van nieuwe installatiën	„		4,680.
25	Uitgaven in het belang van cultures :			
a	dividivi-cultuur	f	1,500.	
b	kosten van proeven en daarmee in verband staande uitgaven.....	„	7,456.	
c	landbouwcredieten	Memorie.		
d	kosten van vezelbereiding.....	Memorie.		
				8,956.
26	Subsidie aan de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij.....	„		2,000.
27	Kosten van bacteriologische onderzoekingen ..	„		640.
28	Subsidie aan het Curaçaosche Weerbaarheidskorps, aan de groep „Nederlandsche Antillen” van het Algemeen Nederlandsch Verbond, aan het Militair Tehuis op Curaçao, aan de Damesvereeniging „Club Entre-Nous” en de Vereeniging „Het Groene Kruis”:			
a	aan het Curaçaosche Weerbaarheidskorps	f	100.	
b	aan de groep Nederlandsche Antillen	„	750.	
c	aan het Militair Tehuis.....	„	1,200.	
d	aan de Damesvereeniging „Club Entre-Nous” voor verlichting en onderhoud van het Wilhelminapark :			
	verlichting	f	200.	
	onderhoud	„	200.	
				400.
e	aan de Vereeniging „Het Groene Kruis”	„	150.	
				2,600.
29	Verschillende uitgaven :			
a	vergoeding bij onteigening in geval van besmettelijke ziekten..	Memorie.		
b	vergoeding aan de Vereenigde Protestantsche Gemeente voor het gebruik van den haar toebehorenden regenbak, klok en kelder	f	500.	
c	kosten van onderhoud en aanvulling van de verzamelde artikelen, bestemd voor de permanente tentoonstelling, tevens koloniaal- en schoolmuseum: toelage aan den persoon daarmede belast	f	150.	
	kosten van onderhoud en aanvulling.....	„	75.	
				225.
d	volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin.....	„	800.	
e	vleesch, wijn, sigaren, enz. voor			

Transporteer.. f 1,525. f 104,986.

Art. 29 *h*. Ofschoon in 1913 van gouvernementswege waarschijnlijk geene onderzoekingen naar delfstoffen zullen worden gedaan, is toch voorzichtigheidshalve nog een memoriepost uitgetrokken.

	Per transport.. f	1,525. f 104,986.
	het garnizoen, de marine, de verpleegden in de gestichten voor krankzinnigen en leprozen, de brievenbestellers en landswerklieden op den verjaardag van H. M. de Koningin.....,,	325.
<i>f</i>	opslaan en afleveren van wapenen en buskruit van particulieren in- en uit het magazijn van oorlog,,	50.
<i>g</i>	kosten van den voogdijraad.....,,	400.
<i>h</i>	kosten van het doen van onderzoekingen naar delfstoffen.....	Memorie.
<i>i</i>	aanschaffing van verschillende benodigdheden en verdere kleine uitgaven.....,,	200.
<i>j</i>	kosten van tijdschoten, enz.....,,	1,200.
<i>k</i>	toelage aan den persoon belast met het doen van meteorologische waarnemingen.....,,	160.
<i>l</i>	huur van eene woning in het 5e district voor reizende ambtenaren.....,,	120.
		—————,, 3,980.

Totaal der Ve. Afdeling.. f 108,966.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

30	Traktementen of verlofstraktementen en toelagen van het personeel in dienst bij het departement van openbare werken, zoomede bureelbehoeften en reis- en verblijfkosten van den directeur:	
<i>a</i>	traktementen:	
	1 directeur..... f	4,500.
	1 opzichter.....,,	1,000.
	1 teekenaar.....,,	900.
	1 torenwachter op Klein Curaçao.....,,	900.
	1 assistent-torenwachter,,	600.
		————— f 7,900.
<i>b</i>	personeele toelage aan een opzichter.....,,	200.
<i>c</i>	toelagen:	
	1 opzichter..... f	2,400.
	aan idem voor huishuur.....,,	300.
	1 bediende bij den vuurtoren op Klein-Curaçao à f 0.75 daags,,	273.75
	1 seinmeester.....,,	475.
	2 seinmeesters à f 400,,	800.
	3 seinwachters à f 320,,	960.
		—————,, 5,208.75
<i>d</i>	bureelbehoeften van den directeur.....,,	120.
<i>e</i>	reis- en verblijfkosten van den directeur.....,,	800.
		————— f 14,228.75

waarvoor gesteld..... f 14,229.

31	Onderhoud en herstelling van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop van meubelen en andere benodigdheden:	
<i>a</i>	gewoon onderhoud van de gebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken, enz..... f	8,000.
<i>b</i>	het aanbrengen van vensteropeningen, voorzien van ijzeren spij-	

Transporteer.. f 8,000. f 14,229.

Art. 30 *c*. De heer J. J. Klaversteyn, opzichter van de Rijkswaterstaat der 4e klasse, is door Z. E. den Minister van Koloniën ter beschikking van den Gouverneur gesteld, om gedurende drie jaren te worden belast met de waarneming van het ambt van opzichter bij het Departement van Openbare Werken in deze kolonie, onder toekenning van eene toelage naar reden van f 2.400.— en met toezegging van eene vergoeding voor huishuur naar reden van f 300.— 's jaars.

De toelage van den bediende bij den vuurtoren op Klein Curaçao is f 0.75 lager geraamd daar 1913 maar 365 dagen heeft.

Art. 31 *b*. De bestaande gaten in de wanden der arrestokalen zijn voor de luchtversching onvoldoende; vervanging door jaloezieramen aan de binnenzijde voorzien van ijzeren spijlen is daarom voorgesteld.

Art. 31 *e*. De vroegere muziekzaal is in 1911 aangetrokken bij het gymnastieklokaal, dat te klein is.

De cementvloer der zaal ligt ongeveer 25 c.M. hooger dan de houten vloer van het gymnastieklokaal, hetgeen veel last veroorzaakt bij het verplaatsen der werktuigen, terwijl een cement vloer hier ook niet doelmatig is. Een houten vloer op gelijke hoogte als de bestaande is daarom zeer gewenscht.

Art. 31 *d*. Zoowel de planken als de vloerbalken zijn nagenoeg versleten. Het totaal te vernieuwen oppervlak bedraagt 100 M².

Art. 31 *e*. Bij gebrek aan keukens voor de gehuwden, koken de bewoners der kazematten bij voorkeur in de schietgaten; moeten deze bij inslag van zeewater worden gesloten, dan plaatsen zij de komforen op de houten vloeren of voor de deur hunner woningen, het eene al even ongewenscht als het andere. Worden doelmatige stookplaatsen gebouwd, dan kunnen de schietgaten beter tegen zeewater worden afgesloten, hetgeen de vochtigheid der woningen zal verminderen, te meer daar de schoorsteen de ventilatie zullen bevorderen. Er is gerekend op het aanbrengen der bedoelde verbetering in 4 woningen in het Waterfort en 3 in het Riffort.

Art. 31 *f*. In het Riffort wonen thans 9 gehuwden en bovendien 3 onderofficieren. Het is daarom noodig het uit één zitting bestaande privaat te vergrooten met één zitting voor vrouwen en één voor onderofficieren.

De afvoeropening is zoodanig geprojecteerd, dat evenals bij de troepenprivaten in het Waterfort, de golfslag naar binnen dringt en de faecaliën wegvoert.

Art. 31 *g*. De schijven moeten thans uit het Riffort worden medegenomen, hetgeen tot veel tijdverlies aanleiding geeft. Een bij den kogelvanger opgericht schijvenhuisje zal dit bezwaar opheffen.

Art. 31 *h*. De oude stal is reeds eenigen tijd geleden wegens bouwvalligheid afgekeurd. De paarden van den Chef van het hospitaal zijn thans onder een der paviljoenen ondergebracht. Aangezien bestending van dien toestand met het oog op de onmiddellijke nabijheid der zieken dient te worden vermeden, is de bouw van een nieuwen stal bestemd voor 2 paarden voorgesteld.

Art. 31 *i*. De houtwerken van het hospitaal zijn het laatst overgeleverd in 1906; dit zal in 1913 dus zeven jaren geleden zijn. Het oververven is dan ook dringend noodig, op vele plaatsen is de verf geheel afgebladderd door de directe inwerking der zon. Gewoonlijk wordt in de tropen op oververven om de 5 jaren gerekend.

Art. 31 *j*. Van dit oude gebouw is de dakbedekking nagenoeg versleten, terwijl de kap, de vloeren en de plafonds belangrijke herstellingen vereischen.

	Per transport.. f	8,000. f	14,229.
	len en jaloezieramen in de arrest-lokalen naast de hoofd wacht	150.	
<i>c</i>	het vervangen van het gecementeerd gedeelte van den vloer van het gymnastieklokaal in het Waterfort door een houten vloer	180.	
<i>d</i>	vernieuwing van de houten vloeren der onderofficierswoningen N ^o 2 en 42 in het Waterfort	500.	
<i>e</i>	het aanbrengen van fornuizen en waterkeeringen in de kazematten voor gehuwden onder de batterijen van het Water- en Riffort	580.	
<i>f</i>	het vergrooten met twee zittingen van het privaat in het Riffort en het maken van een afvoeropening naar zee	230.	
<i>g</i>	bouw van een schijvenhuisje bij den kogelvanger der schietbaan	190.	
<i>h</i>	het vernieuwen van den ouden stal in het militair-hospitaal	250.	
<i>i</i>	het opnieuw verven der houtwerken van het militair-hospitaal	2,490.	
<i>j</i>	gedeeltelijke vernieuwing van de dakbedekking, het dak, de plafonds en vloeren van de vroegere woning van den commandant der politie en het fiscalaat	1,270.	
	Transporteer.. f	13,840. f	14,229.

Art. 31 *k*. Ook dit eveneens zeer oude gebouw heeft eene belangrijke herstelling aan de kap, de vloeren en de plafonds dringend noodig.

Art. 31 *l*. Niettegenstaande de in klei specie opgetrokken met kalkmortel bepleisterde 750 M. lange ringmuur om het krankzinnigengesticht in de laatste jaren herhaaldelijk werd hersteld, begint de muur door het afbrokkelen van de brooze pleisterspecie en het nastorten van de opgedroogde klei in steeds slechter toestand te geraken. Voor een afdoende verbetering en het aanbrengen van bepleistering in slappe portlandcementmortel zijn de onderhoudsfondsen niet toereikend.

Art. 31 *m*. De 720 M. lange ringmuur om het leprozengesticht is van dezelfde materialen samen gesteld en verkeert onder dezelfde omstandigheden als de hierboven sub letter *l* genoemde muur.

Ook hier is eene belangrijke herstelling noodzakelijk.

Art. 32 *a*. In het gesticht is aanwezig verpleegruimte voor 62 mannen en 48 vrouwen. In de laatste jaren is het aantal verpleegden sterk toegenomen; in 1911 bedroeg dit 70 mannen en 63 vrouwen, zoodat de ruimte thans geheel onvoldoende is en de aanbouwing van één paviljoen voor 16 mannen, en één voor 16 vrouwen, benevens twee cellen voor mannen en twee alleen voor vrouwen noodzakelijk wordt geacht.

Art. 32 *b*. Het tegenwoordige gebouw met de slaappleatsen der zuster-verpleegsters ligt in de onmiddellijke nabijheid der patiënten, die door geschreeuw, gebons op de deuren enz. de verpleegsters dikwijls alle nachtrust ontnemen. Door de voorgestelde verbouwing zullen de zusters ver genoeg van de patiënten verwijderd zijn om na hare meer dan zware dagtaak eene behoorlijke nachtrust te genieten.

Art. 32 *c*. De tegenwoordige verlichting middels petroleumlampen eischt van het beperkt aantal verpleegsters te veel verzorging en toezicht en levert voor de verpleegden voortdurend gevaar op, terwijl de lampen onvoldoend licht geven. De kosten van het maandelijksch stroomverbruik en die der lampen komen voor rekening van de Directie van het gesticht.

Art. 33. De aanwezige brandblusmiddelen zijn verouderd en beginnen onbetrouwbaar te worden, waarom het noodzakelijk is nieuw en meer doelmatig materieel aan te schaffen. Er is gerekend op 2 handbrandspuiten met een cylinder diameter van 115 m. M. van het type, dat in 1911 naar Nederlandsch Oost-Indië werd uitgezonden, 1 ladderwagen en 25 st. snelblusschers „minimax”, een en ander met de noodige toebehooren en reservestukken.

Art. 34 *e*. Het weggedeelte ten Zuiden van de plantage Hato wordt bij den minsten regen onbegaanbaar. Feitelijk is er geen weg; men gaat door de Salinja, waarvan de bodem bestaat uit een zouthoudende klei-

	Per transport.. f	13,840.	f	14,229.
<i>k</i>	het herstellen van de kap, de vloeren en de plafonds van de woning op Mundo Nobo.....,,	660.		
<i>l</i>	herstelling van den ringmuur om het krankzinnigengesticht ..,,	830.		
<i>m</i>	het herstellen van den ringmuur om het leprozengesticht.....,,	860.		
<i>n</i>	gewoon onderhoud en herstelling van de fortificatiën en militaire gebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken.....,,	2,400.		
<i>o</i>	onderhoud, vernieuwing en aankoop van meubelen en andere benoodigdheden.....,,	2,000.		
<i>p</i>	gewoon onderhoud en herstelling van de gebouwen, boeien, landvasten, enz. van de quarantaine-inrichting aan de Caracasbaai...,,	600.		
				21.190.
32	Uitbreiding van het krankzinnigengesticht:			
<i>a</i>	bijbouwing van twee paviljoens, ieder voor 16 verpleegden en van vier cellen..... f	8,100.		
<i>b</i>	verbouwing van de portierswoning en vergrooting daarvan met eene verdieping bestemd tot slaappleatsen voor 4 zuster-verpleegsters.....,,	1,800.		
<i>c</i>	het aanbrengen van electriche geleiding voor 9 wissellichten of 18 lampen.....,,	175.		
				10,075.
33	Aanschaffing van brandblusmiddelen....,,	3,820.		
34	Onderhoud en herstelling van de straten, riolen en kaden in het stadsdistrict en van de wegen in de buitendistricten:			
<i>a</i>	vernieuwing van wegen en straten in het stadsdistrict..... f	4,500.		
<i>b</i>	onderhoud van de kaden.....,,	1,800.		
<i>c</i>	het reinigen van straten en riolen,,	4,000.		
<i>d</i>	onderhoud en herstelling van de wegen in de buitendistricten....,,	4,000.		
<i>e</i>	het verbeteren van den weg van Sta. Maria naar Hato.....,,	1,600.		
				15,900.
	Transporteer.. f	65,214.		

achtige grondsoort, die bij regen wordt omgezet in eene taaie modder, waarin rijtuigen en karren blijven steken en voetgangers moeilijk vooruitkomen. Aangezien de grot en de bron van Hato meer dan eenige andere plaats op het eiland vreemdelingen trekken, is het, afgezien van andere redenen, noodig aan dezen ongewenschten toestand een einde te maken, vooral sinds de eigenaar van Hato den weg op zijne plantage belangrijk verbeterd heeft.

Art. 36. Aangezien nog niet bekend is wanneer hier beschikt kan worden over den in art. 37 der begrooting voor 1912 bedoelden zandzuiger en de grijpbaggermachine nog goede diensten bij de havenverbetering kan bewijzen tot het opruimen van afgeslagen rotsstukken, is voor 1913 nog op dezelfde bedragen als vroeger gerekend.

Art. 37 b. Deze post is met f 50. — verminderd daar de ondervinding leerde, dat een bedrag van f 200. — voldoende is.

Art. 39. De havenverbetering zal waarschijnlijk in 1912 niet zijn voltooid en dus in 1913 moeten worden voortgezet.

Bij de onbekendheid met het tijdstip waarover hier over den zandzuiger zal kunnen worden beschikt, is het niet mogelijk met eenige zekerheid vast te stellen welk bedrag in ieder der genoemde jaren verwerkt zal kunnen worden.

Bovendien is men hier algemeen tot de overtuiging gekomen, dat een verbreding van den havenmond tot op 65 Meter bepaald onvoldoende moet heeten.

Nog onlangs gaven de kamer van koophandel en de hier gevestigde subconference van de W. I. Atlantic steamship companies het Bestuur te kennen, dat zij het bepaald noodzakelijk achten, dat de havenmond werd verbreed tot op minstens 80 Meter.

En inderdaad; wil Curaçao met de andere havens in West-Indië kunnen concurreeren dan moeten groote stoomschepen er gemakkelijk en veilig binnen kunnen loopen.

Bij eene breedte van den havenmond van 65 meter zal dit — vooral ook met het oog op den sterken stroom, die er zeer dikwijls buiten de haven loopt en het binnenkomen bemoeilijkt — nog lang niet voldoende het geval zijn.

Vele van de groote touristen-booten en van de Amerikaansche oorlogsschepen, die meermalen in den omtrek komen, en, tot groot geldelijk nadeel van de plaats, Curaçao nu niet aandoen, omdat de haven te nauw is, zullen ook bij eene breedte van 65 meter nog de risico niet willen loopen, die er aan verbonden blijft.

Dit kan ook gelden voor de steeds grooter wordende booten van vaste stoomvaartlijnen, die Curaçao in haar vaarplan hebben of zouden willen opnemen.

Afgezien dus zelfs van den invloed die de opening van het Panamakanaal op ons scheepvaartverkeer zal kunnen hebben, moet een grootere verbreding van den havenmond noodzakelijk worden geacht.

Zoo het voorstel om den havenmond tot op 80 M. breedte en 10 M. diepte te brengen door de Regeering wordt overgenomen, dan zal daarvoor noodig zijn een som van ongeveer f 242.000. —

	Per transport.. f	65,214.
35	Kosten van het maken van werken in het belang van de waterverschaffing	29,500.
36	Baggerwerken :	
a	arbeidsloonen	f 2,500.
b	materialen, steenkolen, enz. ten behoeve van de baggermachine ..	1,200.
c	onderhoud van de baggertoestellen, vaartuigen en boeien	1,100.
d	baggeren met den beugel en het nemen van verschillende andere maatregelen tot het voorkomen van ophooping van vuil langs de kaden van het Rifwater en het Waaigat	2,700.
		7,500.
37	Verlichting:	
a	van de straten, den havenmond en de bruggen over het Rifwater f	6,125.
b	van den vuurtoren aan de St. Annabaai	200.
c	van den vuurtoren op Klein-Curaçao	200.
		6,525.
38	Licht en verdere benodigdheden voor de seinposten, schoonhouden van de kantoorlokalen en aanbrenge van water :	
a	licht, enz. .... f	370.
b	schoonhouden van de kantoorlokalen	1,400.
		1,770.
39	Verbetering van de St. Annabaai	Memorie.
Totaal der VIe Afdeeling.. f		110,509.

Verzameling.

Iste Afdeeling	f	58,251.
IIde „	„	47,375.
IIIde „	„	54,281.
IVde „	„	107,160.
Vde „	„	108,966.
VIde „	„	110,509.
		f 486,542.

Aruba.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

40	Traktement of verlofstraktement, toelage, bureelbehoefden en fouragegelden van den gezaghebber, tevens kantonrechter en van een districtmeester, zoomede vergoeding voor tijdelijke hulp:		
	<i>a</i> traktement van den gezaghebber, tevens kantonrechter	f	3,666.66
	<i>b</i> toelage aan een districtmeester van het 2e, 3e en 4e district	„	800.
	<i>c</i> bureelbehoefden voor den gezaghebber	„	115.
	<i>d</i> fouragegelden:		
	aan den gezaghebber	f	240.
	aan den districtmeester	„	180.
		„	420.
	<i>e</i> voor tijdelijke hulp op verschillende kantoren	„	600.
		f	5,601.66
	waarvoor gesteld	f	5,602.
41	Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur	„	125.
	Totaal der Iste Afdeeling	f	<u>5,727.</u>

Art. 40 *a*. Verhoogd met f 166,66 tengevolge van periodieke traktementsverhoging.

Art. 41. Verhoogd met f 50.—, daar het crediet van f 75.— niet toereikend is.

Art. 42 *a*. Voorgesteld wordt het traktement van den griffier bij het kantongerecht, die tevens secretaris van den raad van politie, koloniale schrijver en hulpambtenaar van den burgerlijken stand is, te verhoogen met f 200.— 's jaars. Een traktement van slechts f 600.— staat niet in goede verhouding tot de werkzaamheden, die door dezen ambtenaar worden verricht.

Art. 43 *b*. Verhoogd met f 100.— daar het toegestane crediet van f 250.— niet toereikend is. De uitgaven in 1911 bedroegen f 313,87½.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

42	Traktement of verlofstraktement, toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren en employeerden bij de justitie:		
	<i>a</i> traktement van den griffier bij het kantongerecht, tevens secretaris van den raad van politie en koloniale schrijver	f	800.
	<i>b</i> toelagen:		
	1 ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht	f	600.
	1 deurwaarder en cipier	„	300.
		„	900.
	<i>c</i> bureelbehoefden van den griffier, tevens hypotheekbewaarder	„	65.
		f	1,765.
43	Verschillende benooidgheden voor de justitie en politie:		
	<i>a</i> voeding van gevangenen en verdere justiekosten	f	900.
	<i>b</i> huishoudelijke uitgaven voor de politie en verdere benooidgheden	„	350.
		„	1,250.
	Totaal der IIde Afdeeling	f	<u>3,015.</u>

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

44	Traktementen of verlofstraktementen, toelagen en bureelbehoefden van den ontvanger en verdere ambtenaren van 's lands middelen, en van den klerk belast met de werkzaamheden ter posterij en van den persoon belast met de postspaarbank:		
----	---	--	--

Art. 44 a. De kommissie 1e klasse is op 8 Maart 1909 oorspronkelijk aangesteld op een toelaag en later op een traktement van f 800.—, met vooruitzicht op 4 vierjaarlijkse periodieke verhoogingen van f 100.— De titularis klaagt aanhoudend, dat hij op Aruba niet rond kan komen met zijn inkomsten als kommissie. Waar nu de betrekking van kommissie 1e klasse op Aruba een zeer drukke is en vroeger altijd bezoldigd werd met f 1200.—, komt het billijk voor een andere regeling te scheppen. Voorgesteld wordt bedoelden kommissie met ingang van 1 Januari 1913 een traktement toe te kennen van f 1.000.—, met vooruitzicht op nog 2 vierjaarlijkse periodieke verhoogingen van f 100.—, zoodat hij na acht jaren dienen het traktement zal kunnen genieten, waarmede de betrekking vroeger bezoldigd werd.

Art. 44 b. De toelagen van de kommissie 2e klasse zijn met f 100.— verhoogd tengevolge van periodieke traktementsverhoogingen.

Art. 45 b. Het daggeld van den boschwachter is f 0.75 lager geraamd, daar 1913 maar 365 dagen heeft.

Art 46 a. Verhoogd met f 500.— daar het crediet van f 500.— niet toereikend is. De uitgaven bedroegen in 1910 en in 1911 respectievelijk f 929.— en f 819.—

Art. 48 a. De onderwijzer, hoofd der school, en de onderwijzeres 3e klasse krijgen respectievelijk in December en Februari 1913 aanspraak op periodieke traktementsverhooging. Wegens verandering in het personeel is het traktement van den onderwijzer 3e klasse op f 1.600.— gebracht. Het eindcijfer van dit onderdeel blijft echter onveranderd.

a	traktementen:		
	1 ontvanger	f 1.400.	
	1 kommissie 1ste klasse ..,	1,000.	
	1 kommissie 2de klasse ..,	720.	
	1 klerk.	800.	
		—————	f 3,920.
b	toelagen:		
	2 kommissie 2e kl., 1 à		
	f 710 en 1 à 500.....	f 1,210.	
	aan den persoon belast		
	met de postspaarbank ..,	200.	
		—————	„ 1,410.
c	bureelbehoefte voor den ontvan-		
	ger	„ 115.	
		—————	f 5,445.
45	Kosten van toezicht op de gouvernements-		
	eigendommen, gronden en bosschen, zoome-		
	de kosten van het domeinbeheer:		
a	toelage aan twee boschwachters		
	à f 360.....	f 720.	
b	daggeld aan 1 idem à f 0.75 per		
	dag.....	„ 273,75	
c	tegemoetkoming in de kosten van		
	vervoermiddelen	„ 60.	
d	kosten van het domeinbeheer ..,	100.	
		—————	f 1.153,75
	waarvoor gesteld.....	„	1,154.
46	Verschillende uitgaven:		
a	kosten van toezicht op de invor-		
	dering van het in- en uitvoer-		
	recht en het accijnsrecht, zoome-		
	de bindwerk, rondbrengen van		
	belastingrekeningen en andere		
	kosten.....	f 1,000.	
b	kosten van den postdienst.....	„ 100.	
		—————	„ 1,100.
			<u>7,699.</u>

Totaal der IIIde Afdeeling... f 7,699.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

47	Traktementen of verlofstraktementen, toelagen en tegemoetkoming van den leeraar bij de Hervormde Gemeente en van de Roomsche-Katholieke geestelijken:		
a	traktementen:		
	1 leeraar bij de Hervormde Gemeente.....	f 2.400.	
	3 Roomsche-Katholieke geestelijken à f 1,200 ..,	3,600.	
		—————	f 6,000.
b	toelage aan den leeraar der Hervormde Gemeente voor de bediening der gemeente te Piedra-Plat	„ 150.	
c	tegemoetkoming aan 3 Roomsche-Katholieke geestelijken in de kosten van vervoermiddelen, 3 × f 40.....	„ 120.	
		—————	f 6,270.
48	Traktementen of verlofstraktementen en toelagen van het onderwijzend personeel aan de openbare school:		
a	traktementen:		
	1 onderwijzer, hoofd der school.....	f 1,416.67	
	1 onderwijzer 3e kl. ..,	1,600.	
	1 onderwijzeres 3e kl. ..,	1,183.33	
		—————	f 4,200.
	Transporteer..	f 4,200.	f 6,270.

Art. 48 *b*. Dit jaar is op Aruba een cursus voor herhalingsonderwijs geopend. De kosten daarvan zijn f 200.—.

Art. 49 *a*. Verhoogd met f 50.—, daar het crediet van f 250.— ontoereikend is.

Art. 49 *c*. De raming voor 1913 is gegrond op den toestand op 1 Januari 1912.

	Per transport.. f	4,200.	f	6,270.
<i>b</i>	toelagen :			
	aan het hoofd der school f	150.		
	1 onderwijzeres voor nut-			
	tige handwerken.....,,	120.		
	1 kweekeling.....,,	400.		
	voor het geven van herha-			
	lingsonderwijs.....,,	200.		
			870.	
				5,070.
49	Verdere kosten van het onderwijs :			
<i>a</i>	schoolbehoeften voor de openbare			
	school en andere kleine uitgaven f	300.		
<i>b</i>	schoonhouden van die school...,,	30.		
<i>c</i>	subsidie aan bijzondere scholen:			
	aan de Roomsch-Katholieke			
	scholen..... f	3,950.		
	aan de Protestantsche			
	school te Piedra-Plat...,,	350.		
			4,300.	
<i>d</i>	voor het geven van onderwijs in			
	het hoedenvlechten op vier kos-			
	telooze scholen.... ..,,	400.		
				5,030.
	Totaal der IVde Afdeeling.. f	16,370.		

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

50	Traktementen of verlofstraktementen en toelage van den gouvernements-geneeskundige en van de loodsen, fouragegeld aan den gouvernements-geneeskundige, zoomede toelagen aan de loodsen ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst, aan den loods te Paardenbaai voor toezicht op de gouvernementsvaartuigen en boeien en vergoeding aan den loods te Paardenbaai wegens gemis van inkomsten :			
<i>a</i>	traktementen :			
	1 gouvernements-geneeskundige..... f	2,500.		
	1 loods te Paardenbaai,,	400.		
	1 idem te St. Nicolaas-			
	baai.....,,	800.		
			f	3,700.
<i>b</i>	toelagen ;			
	aan den loods te Paardenbaai..... f	200.		
	aan idem te St. Nicolaasbaai.....,,	400.		
				600.
<i>c</i>	fouragegeld voor den gouvernements-geneeskundige.....,,	480.		
<i>d</i>	vergoeding aan den loods te Paardenbaai wegens gemis van inkomsten.....,,	300.		
<i>e</i>	toelage aan den loods te Paardenbaai voor toezicht op de gouvernementsvaartuigen, boeien, meerpalen, etc.....,,	200.		
			f	5,280.
51	Kosten van exploitatie en onderhoud van een station voor draadloze telegraphie, zoomede afschrijving voor de vorming van een fonds tot aanschaffing van nieuwe installatiën.....,,	1,300.		
	Transporteer.. f	6,580.		

Art. 52 *b*. Deze uitgaaf werd vroeger verantwoord op den post geneeskundige behoeften voor onvermogenen, waardoor die post dan ook telkens moet worden overschreden.

Art. 52 *c*. Gelijke toelichting als vermeld sub letter *b*.

Art. 52 *f*. Voor het volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin is een crediet van f 50.— meer aangevraagd.

Art. 52 *i*. Vroeger werden deze uitgaven gekweten uit den post voor onvoorziene uitgaven. Zij worden echter gedeclareerd krachtens Gouvernements-aanschrijving dd. 28 Juni 1906 N° 1873. Van eene onverwacht opgekomen behoefte kan daarom geen sprake meer zijn.

Art. 53. De meeste aloëvelden op Aruba zijn uitgeput. Die gronden zullen niet weer goed worden, zoolang zij niet behoorlijk omgewerkt en bemest zijn.

Om de eigenaars, aan wie de noodige middelen ontbreken, daartoe in de gelegenheid te stellen wordt een crediet van f 8.000. aangevraagd.

Het plan is hun daarvan voorschotten te geven, die binnen betrekkelijk korten tijd zullen moeten worden afgelost.

Risico is er niet veel aan verbonden, daar de Gezaghebber zorgen zal, dat de voorschotten tot geen andere doeleinden, dan waarvoor zij bestemd zijn, gebruikt worden, en de voorwaarden, waaronder zij verleend worden, worden nageleefd.

Art. 54 *b*. Een crediet van f 200.— is in 1912 voor dit doel beschikbaar gesteld. Nu deze gebouwen ontruimd zijn en nauwkeuriger konden worden onderzocht, blijkt dat dit bedrag niet toereikend is en een bedrag van nog f 300.— voor de vereischte herstelling noodig zal zijn.

Art. 54 *c*. Deze privaten verkeer en in zeer slechten staat en moeten geheel worden afgebroken en opnieuw opgetrokken.

Art. 54 *d*. Deze ringmuur omsluit het erf, waar de politiewacht, gevangenen, schutstal enz. op staan. De bepleistering moet op vele plaatsen worden hernieuwd.

Art. 54 *e*. In 1911 was er voor dit doel een crediet van f 150.— toegestaan. Door onvoorziene omstandigheden kon het werk evenwel niet uitgevoerd worden. Het aangevraagd crediet bedraagt thans f 300.— omdat ook het dak van de aan de keuken grenzende gaanderij dringende herstelling vereischt.

Art. 54 *h*. Dit crediet wordt aangevraagd opdat de reiniging van de straten en pleinen jaarlijks zouden kunnen plaats hebben. Dit werk geschiedde vroeger om de twee jaren en ten laste van het crediet toegestaan voor gewoon onderhoud der straten en wegen. Zulks komt minder gewenscht voor.

Art. 55. Het komt gewenscht voor de eilanden der kolonie te voorzien van eenige snelblusschers met de daarbij behorende vullingen om in geval van brand gebezigt te kunnen worden.

	Per transport.. f	6,580.
52	Verschillende uitgaven :	
<i>a</i>	geneeskundige behoeften voor onvermogenen..... f	400.
<i>b</i>	huur van spreekkamers voor den gouvernements-geneeskundige in de buitendistricten.....,,	100.
<i>c</i>	verloskundige hulp door vroedvrouwen aan onvermogenende kraamvrouwen.....,,	100.
<i>d</i>	verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten.....,,	75.
<i>e</i>	onderstand aan behoeftigen.....,,	100.
<i>f</i>	volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin.....,,	150.
<i>g</i>	kosten van den voogdijraad....	Memorie.
<i>h</i>	vergoeding aan de armenkas wegens gemis van inkomsten.....,,	450.
<i>i</i>	reis- en verblijfkosten van de commissie van toezicht op de mijnwerken.....,,	100.
<i>j</i>	verschillende benodigdheden en andere kleine uitgaven.....,,	150.
		1,625.
53	Uitgaven in het belang van cultures.....,,	8,000.
	Totaal der Vde Afdeling.. f	16,205.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

54	Onderhoud en herstelling van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straat- en kustverlichting :	
<i>a</i>	gewoon onderhoud van de landsgebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken, onderhoud van boeien en meerpalen, van den ijzeren steiger en van de gouvernements kustvaartuigen..... f	950.
<i>b</i>	herstelling van de gebouwen in het fort Zoutman.....,,	300.
<i>c</i>	vernieuwing van de privaten voor de politie en de gevangenen in het fort Zoutman.....,,	300.
<i>d</i>	herstelling van den ringmuur van het fort Zoutman.....,,	200.
<i>e</i>	herstelling van het dak van de keuken bij het gezaghebbershuis,,	300.
<i>f</i>	onderhoud, vernieuwing en aankoop van meubelen en andere benodigdheden.....,,	150.
<i>g</i>	gewoon onderhoud van straten en wegen.....,,	1,500.
<i>h</i>	schonhouden der straten en pleinen in de Oranjestad.....,,	200.
<i>i</i>	straat- en kustverlichting.....,,	1,000.
		f 4,900.
55	Aanschaffing van brandblusmiddelen....,,	110.
	Totaal der VIdE Afdeling.. f	5,010.

Verzameling.

Iste Afdeeling	f	5,727.
IIde „	„	3,015.
IIIde „	„	7,699.
IVde „	„	16,370.
Vde „	„	16,205.
VIde „	„	5,010.
		<hr/>
	f	54,026.

Bonaire.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

Art. 56 a. Verhoogd met f 166.66 tengevolge van periodieke traktementsverhoging.

56	Traktement of verlofstraktement, toelage, bureelbehoefden en fouragegelden van den gezaghebber, tevens kantonrechter en van een districtmeester:		
	a traktement van den gezaghebber, tevens kantonrechter	f 3,666.66	
	b toelage aan een districtmeester in het dorp Rincon	„ 800.	
	c bureelbehoefden voor den gezaghebber	„ 100.	
	d fouragegelden:		
	aan den gezaghebber	f 240.	
	aan den districtmeester	„ 180.	
		„ 420.	
		f 4,986.66	
	waarvoor gesteld	f 4,987.	
57	Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur	„ 75.	
	Totaal der Iste Afdeeling	f 5,062.	

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Art. 58 a. Verhoogd met f 175.— Op de gronden vermeld bij de toelichting ad art. 42 a wordt voorgesteld het traktement van den griffier met f 175.— te verhoogen.

58	Traktement of verlofstraktement, toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren en employeerden bij de justitie:		
	a traktement van den griffier bij het kantongerecht, tevens secretaris van den raad van politie en koloniale schrijver	f 700.	
	b toelagen:		
	1 ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht	f 500.	
	1 deurwaarder en cipier, tevens belast met het rondbrengen der belastingrekeningen	„ 250.	
		„ 750.	
	c bureelbehoefden voor den griffier, tevens hypotheekbewaarder	„ 65.	
		f 1,515	
59	Verschillende benooidgheden voor de justitie en politie:		
	a voeding van gevangenen en verdere justitiekosten	f 500.	
	b huishoudelijke uitgaven voor de politie en verdere benooidgheden	„ 350.	
		„ 850.	
	Totaal der IIde Afdeeling	f 2,365.	

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

60	Traktementen en verlofstraktementen, toelagen en bureelbehoefden van den ontvanger en verdere ambtenaren van 's lands middelen en van den klerk belast met de werkzaamheden ter posterij, en van den persoon belast met de postspaarbank, zoomede vergoeding wegens gemis van inkomsten:		
----	--	--	--

Art. 60 *b*. Verhoogd met f 191.66 tengevolge van periodieke verhooging van de salarissen van de kommiezen 2e klasse en van de kommiezen der belastingen te water.

Art. 60 *d*. De vergoeding aan den kommie te Slagbaai is met f 50.— vermeerderd, daar de titularis met ingang van 1 Maart 1913 aanspraak op een periodieke salarisverhooging van gelijk bedrag kan maken.

Art. 61. Lager geraamd, daar 1913 maar 365 dagen heeft.

<i>a</i> traktementen :	
1 ontvanger	f 1,400.
1 kommie 1e klasse te Kralendijk.....	„ 800.
1 klerk.....	„ 1,100.
	_____ f 3,300.
<i>b</i> toelagen:	
1 kommie 2e klasse, tevens havenmeester en loods te Kralendijk....	f 310.
1 kommie 2e klasse te Slagbaai.....	„ 710.
1 kommie 2e klasse ter lage Westkust, tevens loods en opzichter bij den Willemstoren.....	„ 310.
2 kommiezen der belastingen te water, 1 à f 500.83 en 1 à f 380.83.,	881.66
aan den persoon belast met de postspaarbank..	„ 150.
	_____ „ 2,361.66
<i>c</i> bureelbehoefte voor den ontvanger	„ 100.
<i>d</i> vergoeding wegens gemis van inkomsten:	
aan den ontvanger....	f 100.
aan den kommie te Slagbaai.....	„ 10.
	_____ „ 110.
	f 5,871.66
waarvoor gesteld.....	f 5,872.

61	Kosten van toezicht op de gouvernementseigendommen, gronden en bosschen: daggeld van 3 personen à f 0.75 per dag	f 821.25	
	waarvoor gesteld.....	„	822.
62	Verschillende uitgaven:		
<i>a</i>	kosten van toezicht op de invordering van het in- en uitvoerrecht en het accijsrecht, zoomede bindwerk, rondbrengen van belastingrekeningen en andere kosten	f 250.	
<i>b</i>	kosten van den postdienst.....	„ 100.	
		_____ „	350.
	Totaal der IIIde Afdeeling..	f	7,044.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

63	Traktementen of verlofstraktementen van den leeraar bij de Hervormde Gemeente en van de Roomsch-Katholieke geestelijken:		
<i>a</i>	1 leeraar bij de Hervormde Gemeente	f 2,400.	
<i>b</i>	2 Roomsch-Katholieke geestelijken à f 1,200.....	„ 2,400.	
		_____ f	4,800.
64	Traktementen of verlofstraktementen en toelagen van het onderwijzend personeel aan de openbare school:		
<i>a</i>	traktementen:		
	1 onderwijzer, hoofd der school.....	f 1,650.	
	1 onderwijzer	„ 1,800.	
		_____ f	3,450.
	Transporteer..	f 3,450.	f 4,800.

Art. 64 *a*. Verhoogd met f 250.— tengevolge van verandering in het personeel.

Art. 64 b. Sedert 1 October 1911 moest het aantal onderwijzend personeel met een kweekeling worden vermeerderd. De verhooging van f400.— staat hiermede in verband.

Art. 65 c. De raming voor 1913 is gegrond op den toestand op 1 Januari 1912.

	Per transport.. f	3,450. f	4,800.
b toelagen:			
aan het hoofd der school f	125.		
1 onderwijzeres voor			
nuttige handwerken... ,,	120.		
2 kweekelingen, 1 à			
f 600 en 1 à f400..... ,,	1,000.		
		1,245.	
		,,	4,695.
65 Verdere kosten van het onderwijs:			
a schoolbehoefden voor de openbare			
school en andere kleine uitgaven f	300.		
b schoonhouden van die school... ,,	30.		
c subsidie aan bijzondere scholen. ,,	2,900.		
d voor het geven van onderwijs in			
het hoedenvlechten op drie kos-			
telooze scholen..... ,,	300.		
		3,530.	
		,,	13,025.
Totaal der IVde Afdeling.. f			

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

66	Traktementen of verlofstraktementen en toelage van den gouvernements-geneeskundige en van den havenmeester en loods, fouragegeld van den geneeskundige en toelagen aan de loodsen ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst:		
a	traktementen:		
	1 gouvernements-geneeskundige..... f	2,500.	
	1 loods te Kralendijk, tevens kommiss 2e klasse der belastingen..... ,,	400.	
	1 loods ter lage Westkust, tevens opzichter bij den vuurtoren aldaar en kommiss der belastingen..... ,,	300.	
		f	3,200.
b	toelagen:		
	aan den loods te Kralendijk..... f	120.	
	aan idem ter lage Westkust..... ,,	180.	
		300.	
c	fouragegeld aan den gouvernements-geneeskundige..... ,,	480.	
		f	3,980.
67	Kosten van exploitatie en onderhoud van een station voor draadlooze telegraphie, zoodat afschrijving voor de vorming van een fonds tot aanschaffing van nieuwe installatiën..... ,,		1,300.
68	Verschillende uitgaven:		
a	geneeskundige behoeften voor onvermogenen..... f	450.	
b	verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten..... ,,	125.	
c	onderstand aan behoeftigen..... ,,	100.	
d	volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin..... ,,	100.	
e	kosten van den voogdijraad....	Memorie.	
f	verloskundige hulp door vroedvrouwen..... ,,	250.	
g	verschillende benodigdheden en andere kleine uitgaven..... ,,	75.	
		1,100.	
		Transporteer.. f	6,380.

Art. 68 b. Naar de behoefte met f 75.— verlaagd.

Art. 68 c. Verhoogd met f 25.— daar het toegestaan bedrag van f 75.— ontoereikend bleek te zijn.

	Per transport.. f	6,380.
69	Uitgaven in het belang van cultures.....,,	250.
70	Kosten van exploitatie van op het domein aanwezige dividiviboomen.....,,	3,000.
	Totaal der Vde Afdeeling.. f	<u>9,630.</u>

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

71	Traktementen of verlofstraktementen en toelagen van de opzichters en assistent-opzichters voor de kustverlichting en van den persoon belast met het opsteken van het havenlicht en de straatlantaarns te Kralendijk:		
	<i>a</i> traktementen:		
	1 opzichter te Boca Spelontk..... f	750.	
	2 assistent-opzichters à f 400 (1 bij den Willemstoren en 1 te Boca-Spelontk).....,,	800.	
		————— f	1,550.
	<i>b</i> toelagen:		
	1 opzichter, tevens loods en kommies ter lage Westkust..... f	100.	
	den persoon belast met het opsteken van het havenlicht en de straatlantaarns te Kralendijk, en met het schoonhouden van de landskantoren en het aanbrenge van drinkwater...,,	200.	
		—————,,	300.
		————— f	1,850.
72	Onderhoud en herstelling van landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benoedigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straat- en kustverlichting:		
	<i>a</i> gewoon onderhoud van de landsgebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken..... f	1,000.	
	<i>b</i> vernieuwing van den vloer van het gezagheberskantoor...,,	75.	
	<i>c</i> herstelling van het wachthuis op Karpant.....,,	150.	
	<i>d</i> het bouwen van een privaat bij het politiewachthuis op het dorp Rincon.....,,	50.	
	<i>e</i> gewoon onderhoud der straten en wegen.....,,	1,000.	
	<i>f</i> straat- en kustverlichting.....,,	500.	
		—————,,	2,775.
73	Kosten van het maken van werken in het belang van de waterverschaffing.....,,		300.
74	Nieuwe werken:		
	<i>a</i> buitengewone herstellingen aan den weg naar de Zoutpannen en dien naar Bolivia..... f	500.	
	<i>b</i> het bouwen van een politiewachthuis op het dorp Deentera.....,,	350.	
		—————,,	850.
75	Aanschaffing van brandblusmiddelen....,,		110.
	Totaal der Vde Afdeeling.. f		<u>5,885.</u>

Art. 72 *a*. Verhoogd met f100.— daar behalve het gewoon onderhoud, eenige palen en liggers van den steiger moeten worden hernieuwd.

Art. 72 *b*. De vloer van het gezagheberskantoor, die in slechten staat verkeert, moet worden vernieuwd.

Art. 72 *c*. Voor de herstelling van het dak en verder houtwerk van het wachthuis, die in slechten staat verkeeren, wordt f 150.— noodig geacht.

Art. 72 *d*. Het bouwen van een privaat bij het politiewachthuis op Rincon wordt zeer wenschelijk geacht. De kosten worden geraamd op het aangevraagde crediet.

Art. 73. Voor het boren van nieuwe putten en het onderhouden van de bestaande wordt een crediet van f 300.— aangevraagd. Deze uitgaven werden vroeger bestreden uit het voor Curaçao toegestaan bedrag voor waterverschaffing, hetgeen minder juist is en overschrijding van het crediet soms noodzakelijk maakte.

Art. 74 *a*. Deze wegen verkeeren in slechten staat en eischen buitengewone herstelling. Voor de kosten daarvan wordt een crediet van f 500.— aangevraagd, daar die uitgaven uit den post van gewoon onderhoud der straten en wegen niet kunnen worden bestreden.

Artikel 74 *b*. Een politiewachthuis op Deentera wordt noodig geacht. Maandelijks wordt thans f 5.— betaald voor huur van een huis, dat als politiewachthuis dienst doet.

Art. 75. Zie toelichting bij art. 55.

St. Martin.

(Nederlandsch gedeelte).

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

76	Traktement of verlofstraktement, bureelbehoefden en fouragegeld van den gezaghebber, tevens voorzitter van den raad van justitie en kantonrechter, zoomede vergoeding voor tijdelijke hulp :		
	<i>a</i> traktement	f	5,000.
	<i>b</i> bureelbehoefden	,,	100.
	<i>c</i> fouragegeld	,,	240.
	<i>d</i> voor tijdelijke hulp op verschillende kantoren	,,	800.
			<hr/>
		f	6,140.
77	Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur	,,	150.
			<hr/>
	Totaal der Iste Afdeeling ..	f	6,290.
			<hr/> <hr/>

Art. 77. Verhoogd met f 75.—. Deze verhooging is noodzakelijk, daar het toegestaan crediet van f 75.— jaarlijks moest worden overschreden.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

78	Toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren en geëmployeerden bij de justitie :		
	<i>a</i> toelagen :		
	1 officier van justitie bij den raad van justitie en ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht	f	700.
	1 griffier bij den raad van justitie en bij het kantongerecht, tevens secretaris van den raad van politie en koloniale schrijver	,,	800.
	1 lid van den raad van justitie als rechtercommissaris	,,	150.
	1 deurwaarder, tevens bode bij den raad van justitie en het kantongerecht	,,	400.
			<hr/>
		f	2,050.
	<i>b</i> bureelbehoefden van den griffier ..	,,	100.
			<hr/>
		f	2,150.
79	Verschillende benooidgheden voor de justitie en politie :		
	<i>a</i> voeding van gevangenen en verdere justitiekosten	f	1,200.
	<i>b</i> huishoudelijke uitgaven voor de politie en verdere benooidgheden	,,	450.
			<hr/>
		,,	1,650.
			<hr/>
	Totaal der IIde Afdeeling ..	f	3,800.
			<hr/> <hr/>

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

80	Traktementen of verlofstraktementen, toelage en bureelbehoefden van den ontvanger en verdere ambtenaren van 's lands middelen, en van den klerk belast met de werkzaamheden ter posterij en van den persoon belast met de postspaarbank :		
----	---	--	--

<i>a</i> traktementen :	
1 ontvanger.....	f 1,400.
1 kommiss 1ste klasse..,	1,200.
1 klerk.....	800.
	_____ f 3,400.
<i>b</i> toelage aan den persoon belast met de postspaarbank.....	150.
<i>c</i> bureelbehoefden van den ontvanger	100.
	_____ f 3,650.
81 Verschillende uitgaven :	
<i>a</i> kosten van toezicht op de invordering van het in- en uitvoerrecht en het accijsrecht, zoome de bindwerk, rondbrengen van belastingrekeningen en andere kosten	
	f 200.
<i>b</i> meetloon van zout à f 6.— per 1000 vaten en onderhoud der meetvaten.....	500.
<i>c</i> kosten van den postdienst : verzending van brievenmalen naar het buitenland.....	f 900.
aanschaffing van verschillende benoodigdheden.....	200.
	_____ ,, 1,100.
	_____ ,, 1,800.
Totaal der IIIde Afdeeling.. f 5,450.	

IVde AFDEELING.

Eeredienst en Onderwijs.

82 Toelage aan den leeraar van het Methodisten-genootschap en traktement of verlofs-traktement van den Roomsch-Katholieken geestelijke :	
<i>a</i> toelage aan den leeraar.....	f 1,200.
<i>b</i> traktement van den Roomsch-Katholieken geestelijke.....	1,200.
	_____ f 2,400.
83 Traktementen of verlofs-traktementen en toelagen van het onderwijzend personeel aan de openbare scholen :	
<i>a</i> traktementen :	
1 onderwijzer 2e klasse, hoofd der school te Philipsburg.....	f 1,795.83
2 onderwijzers 3e klasse, 1 à f 1,283.33 en 1 à f 1,000.....	2,283.33
3 onderwijzers 4e klasse à f 800.....	2,400.
	_____ f 6,479.16
<i>b</i> toelagen :	
4 onderwijzeressen voor nuttige handwerken, 1 à f 120, 2 à f 150 en 1 à f 180.....	f 600.
4 kweekelingen, 3 à f 400 en 1 à f 500	1,700.
aan het hoofd der school te Philipsburg.....	200.
aan idem te Kleinbaai..	150.
aan idem te Koolbaai..	100.
aan idem te Prinsenkwartier	100.
	_____ ,, 2,850.
	_____ f 9,329.16
waarvoor gesteld.....	9,330.
Transporteer... f	11,730.

Art. 83 *a*. Vermeerderd met f 2,029.16 wegens periodieke traktementsverhooging en toekenning van traktement in stede van toelage aan drie onderwijzers.

Art. 83 *b*. Verminderd met f 2,400.— wegens toekenning van traktement aan drie onderwijzers (zie hier boven).

Aan ieder der onderwijzers, hoofden der scholen te Koolbaai en Prinsenkwartier, thans in het bezit van een akte 4e klasse, is een toelaag van f 100.— toegekend.

Art 84 *b*. Uit de omschrijving zijn de woorden „en het aanbrengen van water” gelicht. Het crediet blijft echter onveranderd, daar het sedert 1910, toen de scholen van ijzeren regenbakken werden voorzien, met f 30.— is verminderd.

Art. 84 *d*. De raming voor 1913 is gegrond op den toestand op 1 Januari 1912.

Art. 85 *a*. Voorgesteld wordt het traktement van den havenmeester en loods, die nogal vaak zware diensten heeft te verleen, met f 100,— 's jaars te verhoogen.

Art. 86 *d*. Voor het volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin wordt een crediet van f 50.— meer aangevraagd.

Art. 86 *j*. Voorgesteld wordt den persoon, belast met de meteorologische waarnemingen een kleine toelage toe te kennen.

Voor bedoelde waarnemingen worden op Curaçao en op St. Eustatius aan de personen daarmede belast respectievelijk f 160.— en f 150.— 's jaars uitgekeerd.

Art. 87. Op het einde van 1911 is de gouvernements lemoentuin „Juliana” te „Pointe Blanche” aangelegd. Die tuin is groot 4.5 H. A., waarvan 1 H. A. met lemoen beplant is. Het voornemen bestaat om in het loopend jaar het geheele terrein, dat met prikkeldraad is omsloten, in cultuur te brengen.

De kosten van onderhoud, toezicht enz. worden voor 1913 op f 1,500.— geraamd.

	Per transport.. f	11,730.
84	Verdere kosten van het onderwijs:	
<i>a</i>	schoolbehoefte voor de openbare scholen en andere kleine uitgaven f	600.
<i>b</i>	schoonhouden van die scholen..,,	120.
<i>c</i>	reis- en verblijfkosten voor de onderwijzeressen in nuttige handwerken aan de buitenscholen....,,	150.
<i>d</i>	subsidie aan bijzondere scholen:	
	aan de Roomsche-Katholieke scholen..... f	1,550.
	aan de school van het Methodisten-genootschap	500.
	—————,,	2,050.
	—————,,	2,920.
	Totaal der IVde Afdeeling.. f	14,650.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

85	Traktementen of verlofstraktementen van den gouvernements-geneeskundige en van den havenmeester en loods, huishuur en fouragegeld van den gouvernements-geneeskundige en toelage aan den havenmeester en loods ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst:	
<i>a</i>	traktementen:	
	1 gouvernements-geneeskundige..... f	2,400.
	1 havenmeester en loods ..,	600.
	————— f	3,000.
<i>b</i>	toelagen:	
	aan den gouvernements-geneeskundige voor:	
	huishuur..... f	300.
	fouragegeld...,,	300.
	————— f	600.
	aan den loods ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst...,,	300.
	—————,,	900.
	————— f	3,900.
86	Verschillende uitgaven:	
<i>a</i>	geneeskundige behoeften voor onvermogenen, zoomede kosten voor hunne verpleging in het gasthuis..... f	900.
<i>b</i>	verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten....	650.
<i>c</i>	onderstand aan behoeftigen....,,	100.
<i>d</i>	volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin.....,,	150.
<i>e</i>	kosten van den voorgedijraad....	Memorie.
<i>f</i>	voeding en kleeding van de verpleegden in het voormalig leprozengesticht.....,,	250.
<i>g</i>	voor het houden van toezicht aan de Simpson-baai.....,,	150.
<i>h</i>	verschillende benodigdheden en andere kleine uitgaven.....,,	125.
<i>i</i>	vergoeding aan de armenkas wegens gemis van inkomsten....,,	400.
<i>j</i>	toelage aan den persoon belast met de meteorologische waarneming.....,,	100.
	—————,,	2,825.
87	Uitgaven in het belang van cultures	1,500.

Totaal der Vde Afdeeling.. f 8,225.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

Art. 88. Voorgesteld wordt aan den seinwachter op het fort Amsterdam een traktement van f 500.— in stede van eene toelage van f 360.— toe te kennen. Het komt billijk voor gemelden beambte, die ook moet zorgen voor het havenlicht en in vasten dienst der kolonie is, eene kleine verhooging toe te kennen en voor pensioen te laten contribueeren.

Art. 89 d. Het verven van de binnenzijde van het dak van het schoolgebouw te Philipsburg wordt noodig geacht. Het dak, dat met harpui is bestreken, maakt het gebouw somber.

Art. 89 e. Het is wenschelijk ook het schoolgebouw te Beneden Prinsenkwartier, zooals de scholen te Koolbaai en te Kleinbaai, van jaloezieramen te voorzien.

Art. 89 f. Daar de muren van den regenbak door de voegen lekken, moeten dezen uitgekrabd en opnieuw bepleisterd worden. Daarvoor wordt een crediet van f 100.— voldoende geacht.

Art. 90 a. Een nieuwe lantaarn is allernoodzakelijkst. Het licht, dat thans brandt, is zwak en gaat dikwijls uit als het sterk waait. In het belang van de scheepvaart is een betere licht, behoorlijk door een kap beschermd, zeer gewenscht.

Art. 90 b. Ten dienste van den havenmeester wordt een nieuwe boot noodig geacht. De oude boot is klein en wordt ook dikwijls door de recherche gebruikt.

Art. 90 c. Voor het bouwen van een wachthuis voor den beambte, belast met het toezicht aan den Simpson-baai, wordt een crediet van f 250.— aangevraagd.

De titularis, die een toelaag van f 12.50 's maands geniet, betaalt maandelijks f 2,50 voor huur van een huisje, dat tevens tot wachthuis wordt gebruikt. Het komt billijk voor ter plaatse een wachthuisje te bouwen, wat ook in het belang van den dienst is.

Art. 90 d. Zie de toelichting ad. art. 95 b van de koloniale huishoudelijke begroeting voor 1912.

Art. 91. Ook in 1913 zal een gelijk bedrag als in 1912 hiervoor is toegestaan, noodig zijn om met het graven van nieuwe putten en het verbeteren en het schoonmaken van de bestaande voort te gaan.

Art. 92. Zie toelichting bij art. 55.

88	Traktement van den seinwachter op het fort Amsterdam.....	f	500.
89	Onderhoud en herstelling van landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van straten en wegen, alsmede straat- en kustverlichting:		
	<i>a</i> gewoon onderhoud van de gebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken.....	f	400.
	<i>b</i> onderhoud van de brandspuit en de klok, en schoonhouden van de kantoorlokalen.....	„	200.
	<i>c</i> aankoop van meubelen en andere benodigdheden.....	„	200.
	<i>d</i> het verven van de binnenzijde van het dak van het schoolgebouw te Philipsburg.....	„	400.
	<i>e</i> het aanbrenge van vensteropeningen en jaloezieramen in het schoolgebouw te Beneden Prinsenkwartier.....	„	150.
	<i>f</i> herstelling van den regenbak bij het gezaghebbershuis.....	„	100.
	<i>g</i> onderhoud der straten, enz.....	„	1,750.
	<i>h</i> straatverlichting, enz.....	„	600.
		„	3,800.
90	Nieuwe werken:		
	<i>a</i> het aanschaffen van een nieuw lantaarn voor het licht op het fort Amsterdam en het aanbrenge van een kap tot bescherming van het licht.....	f	150.
	<i>b</i> het aanschaffen van een nieuwe boot voor den dienst van den havenmeester.....	„	100.
	<i>c</i> het bouwen van een wachthuisje bij de Simpson-baai ten dienste van den beambte belast met het toezicht aldaar.....	„	250.
	<i>d</i> buitengewone uitgaven aan een der hoofdbergwegen.....	„	1,500.
		„	2,000.
91	Uitgaven voor werken in het belang van de waterverschaffing.....	„	500.
92	Aanschaffing van brandblusmiddelen....	„	110.
	Totaal der Vide Afdeeling..	f	6,910.

Verzameling.

Iste Afdeeling.....	f	6,290.
IIde „.....	„	3,800.
IIIde „.....	„	5,450.
IVde „.....	„	14,650.
Vde „.....	„	8,225.
VIde „.....	„	6,910.
	f	45,325.

St. Eustatius.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

93	Traktement of verlofstraktement, bureelbehoefden en fouragegeld van den gezaghebber, tevens voorzitter van den raad van justitie en kantonrechter, zoomede schrijffloon:		
	<i>a</i> traktement	f	3000.
	<i>b</i> bureelbehoefden	„	100.
	<i>c</i> fouragegeld	„	240.
	<i>d</i> schrijver op de gouvernementkantoren	„	150.
		f	3,490.
94	Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur	„	115.
	Totaal der Iste Afdeeling ..	f	3,605.

Art. 94. Verhoogd met f 65.— ter bestrijding o. a. van uitgaven (frankeerkosten en boothuur ten behoeve van het plaatselijk bestuur), welke vroeger betaald werden uit het crediet voor bindwerk enz. (zie art. 99 b.)

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Art. 95 a. In de begrotingen voor 1911 en 1912 is abusievelijk niet vermeld, dat de griffier tevens is secretaris van den raad van politie en koloniale schrijver.

95	Traktementen of verlofstraktementen, toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren en geëmployeerden bij de justitie, zoomede vergoeding wegens gemis van inkomsten:		
	<i>a</i> traktementen:		
	1 griffier bij den raad van justitie en bij het kantongerecht, tevens secretaris van den raad van politie en koloniale schrijver f 800.		
	1 deurwaarder, tevens boede bij den raad van justitie en het kantongerecht. „	450.	
		f	1,250.
	<i>b</i> toelagen:		
	1 officier van justitie bij den raad van justitie en ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht	f	700.
	1 lid van den raad van justitie, als rechter-commissaris	„	150.
		„	850.
	<i>c</i> bureelbehoefden van den griffier, tevens hypotheekbewaarder	„	100.
	<i>d</i> vergoeding aan den deurwaarder wegens gemis van inkomsten	„	10.
		f	2,210.
96	Verschillende benooidgheden voor de justitie en politie:		
	<i>a</i> voeding van gevangenen en verdere justitiekosten	f	800.
	<i>b</i> huishoudelijke uitgaven voor de politie en verdere benooidgheden	„	100.
		„	900.
	Totaal der IIde Afdeeling ..	f	3,110.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

97	Traktementen of verlofstraktementen, toelagen en bureelbehoefden van den ontvanger en verdere ambtenaren van 's lands middelen en van den klerk, belast met de werkzaamheden ter posterij en van den persoon belast met de postspaarbank, zoomede vergoeding wegens gemis van inkomsten:		
----	--	--	--

<i>a</i> traktementen:	
1 ontvanger	f 1,100.
1 kommies 1ste klasse...,,	800.
	_____ f 1,900.
<i>b</i> toelagen:	
aan den klerk	f 500.
aan den persoon belast met de postspaarbank	,, 100.
	_____ ,, 600.
<i>c</i> bureelbehoefden van den ontvanger	
	,, 100.
<i>d</i> vergoeding aan den kommies 1ste klasse wegens gemis van inkomsten	
	,, 15.
	_____ f 2,615.
98	Kosten van toezicht op de gouvernementseigendommen en bosschen .....
	,, 600.
99	Verschillende uitgaven:
<i>a</i> kosten van den postdienst:	
verzending van brievenmalen naar het buitenland	f 300.
aanschaffing van verschillende benodigdheden	,, 150.
	_____ f 450.
<i>b</i> bindwerk, rondbrengen der belastingrekeningen en andere kosten	
	,, 100.
	_____ ,, 550.
Totaal der IIIde Afdeeling.. f 3,765.	

Art. 99 *b*. Verminderd met f 50.— Zie de toelichting ad. art. 94.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

100	Toelage aan den leeraar van het Methodisten-genootschap en traktement of verlofs-traktement van den Roomsch-Katholieken geestelijke:
<i>a</i> toelage aan den leeraar	
	f 1,200.
<i>b</i> traktement van den Roomsch-Katholieken geestelijke	
	,, 1,200.
	_____ f 2,400.
101	Traktementen of verlofs-traktementen en toelagen van het onderwyzend personeel aan de openbare school:
<i>a</i> traktementen:	
1 onderwijzer 2e klasse, hoofd der school	f 1,650.
1 onderwijzer	,, 1,200.
	_____ f 2,850.
<i>b</i> toelagen:	
aan het hoofd der school	f 200.
1 onderwijzeres voor nuttige handwerken	,, 160.
1 kweekeling	,, 600.
	_____ ,, 960.
	_____ ,, 3,810.
102	Verdere kosten van het onderwijs:
<i>a</i> schoolbehoefden voor de openbare school en andere kleine uitgaven	
	f 275.
<i>b</i> subsidie aan eene bijzondere school	
	,, 850.
	_____ ,, 1,125.
Totaal der IVde Afdeeling.. f 7,335.	

Art. 102 *b*. De raming voor 1913 is gegrond op den toestand op 1 Januari 1912.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

103 Traktementen of verlofs-traktementen van den gouvernementse-geneeskundige en van

Art. 104. Verhoogd met f 1.700.— ten einde de gouvernements katoencultuur uit te breiden, beter in staat te zijn goed zaai-zaad, van het meest vitale belang voor de cultuur, aan de bevolking te verstrekken, en door te gaan met de verbetering van de cultuurwijze. Volgens een bericht van den Gezaghebber van den 30n. Augustus 1911, bedraagt de geheele katoenoogst op St. Eustatius over 17796 K. G. (174 balen). Het geld ter bevordering van de katoencultuur uitgegeven, zal naar alle waarschijnlijkheid met winst in de koloniale kas terugvloeien.

Art. 105. Voor den kleinen planter moet de gelegenheid nog blijven bestaan, die hem in staat stelt de volle vrucht van zijn arbeid te trekken.

Op dit artikel is in 1911 uitgegeven f 13,935.19 en terugbetaald f 4,149.50.

Art. 106. In de loopende begrooting doelde deze post alleen op den kleinen planter. De Gezaghebber trad intusschen in onderhandeling met de British Cotton Growing Association te Manchester, waardoor hij wissels op die maatschappij kan trekken voor de in het katoenhuis aanwezige katoen. Hij zal dan ook meer en meer, ook katoen van grootere planters gaan verschepen. De kosten in kwestie worden afgehouden van het netto provenu van het verkochte, hetwelk rechtstreeks aan den Gezaghebber gezonden wordt.

Art. 107 b. Verminderd met f 50.— naar de behoefte.

Art. 108 b. De 45 M. lange steiger voldoet tengevolge van de veranderlijkheid der strandbreedte niet aan zijne bestemming. Van 1 Januari 1908 tot einde 1911 gedane peilingen toonden aan, dat tengevolge van te geringe waterdiepte het land met sloepen aan den trap niet altijd mogelijk is. Bovendien ligt de trap binnen de branding zooals ook door de Marine is waargenomen. 18 M. vóór den kop van den steiger is men buiten het brandingsgebied; de waterdiepte bedroeg daar gedurende het bovenbedoelde tijdvak minstens $3\frac{1}{2}$ voet en steeg tot 9 voet. Brengt men den trap 18 M. vooruit, waarmede een totale verlenging met 23 M. van den steiger gepaard gaat, dan zal het mogelijk zijn bij niet al te woelige zee steeds aan den steiger met sloepen aan te leggen en gedurende een groot deel van het jaar met vaartuigen van 5 à 6 voet diepgang.

Art. 108 c. De katoencultuur heeft zich zoodanig uitgebreid, dat er geen plaats is om de balen te bergen, te minder omdat de British Cotton Growing Association bij voorkeur, ten behoeve van een gereeden verkoop, groote bezendingen in eens ontvangt. Er moet dus ruimte zijn voor 50 à 75 balen. De balen worden tot dusver gestuwd in de werkplaats. Zij benemen licht, lucht en ruimte en, ingeval van brand, — wat in de werkplaats gemakkelijk kan uitbreken, — loopen zij gevaar.

Het plan is bij het katoenhuis een loods te bouwen met dak en wanden van gegolfd plaatijzer.

De kosten worden geraamd op f 660.

den havenmeester en loods, fouragegeld van den gouvernements-geneeskundige, toelage aan den havenmeester en loods ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst, en toelage aan den opzichter van het leprozengesticht :

a traktementen :

1 gouvernements-geneeskundige..... f 2,500.

1 havenmeester en loods,, 300.

————— f 2,800.

b toelagen :

aan den havenmeester en loods, ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst..... f 200.

aan den opzichter van het leprozengesticht.....,, 380.

—————,, 580.

c fouragegeld aan den gouvernements-geneeskundige.....,, 200.

f 3,580.

104 Uitgaven in het belang van cultures en tot het verbeteren van den veestapel.....,, 4,700.

105 Kosten tot aanmoediging van de katoencultuur (aankoop van plantzaad en voorschot op geogst zaad, katoen of geogsten katoenvezel gewonnen door kleine planters)... *Memorie.*

106 Bedrijfskosten van het katoenhuis en renteloos voorschot ter bestrijding der kosten van bewerking en verzending naar de eerste havenplaats van vezel en zaad gewonnen door den kleinen planter..... *Memorie.*

107 Verschillende uitgaven :

a geneeskundige behoeften voor onvermogens..... f 200.

b verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten.....,, 400.

c onderstand aan behoeftigen.....,, 75.

d volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin.....,, 100.

e kosten van den voorgedijraad.... *Memorie.*

f voeding en kleding van verpleegden in het leprozengesticht,, 1,000.

g verloskundige hulp aan onvermogens kraamvrouwen.....,, 50.

h toelage aan den persoon belast met de meteorologische waarnemingen.....,, 150.

i verschillende benodigdheden en andere kleine uitgaven.....,, 25.

—————,, 2,000.

Totaal der Vde Afdeeling.. f 10,280.

Vide AFDEELING.

Openbare werken.

108 Onderhoud en herstelling van de landsgebouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straatverlichting :

a gewoon onderhoud der landsgebouwen, waaronder te verstaan het doen van kleine reparatiën aan verf- en houtwerken..... f 900.

b het verlengen van den bestaanden steiger.....,, 5,000.

c vergrooting van het katoenhuis,, 660.

————— f 6,560.

Transporteer.. f 6,560.

Art. 108 e. De wolkbreuk van 6 op 7 September 1910 sloeg van den klifwand langs het baai-pad een lengte van ± 30 M. weg en groef in dat pad o. m. een gat van ± 50 M. lengte, 1 tot 3 M. breedte en 2 tot 4 M diepte. Het baai-pad is de hoofdverkeerweg tusschen Oranjestad en de aanlegplaats, waarom zijne herstelling noodzakelijk beschouwd moet worden.

Art. 110. Zie toelichting bij art. 55.

	Per transport.. f	6,560.	
d	onderhoud van straten en wegen ,,	1,000.	
e	herstelling van het Baai-pad.... ,,	870.	
f	straatverlichting	300.	
			f 8,730.
109	Uitgaven voor werken in het belang van de waterverschaffing en onderhoud van Taylor's put in de Oranjestad..... ,,		150.
110	Aanschaffing van brandblusmiddelen.... ,,		110.
	Totaal der VIde Afdeeling.. f		8,990.

Verzameling.

Iste Afdeeling.....	f	3,605
IIde	„	3,110.
IIIde	„	3,765.
IVde	„	7,335.
Vde	„	10,280.
VIde	„	8,990.
	f	37,085.

Saba.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

Art. 111 *b*. Wordt voorgesteld om de twee bedragen van f 65.— elk voor bureelbehoefden van den gezaghebber en den ontvanger, nu deze twee betrekkingen vereenigd zijn, onder één hoofd te brengen.

Art. 111 *d*. Het is gebleken, dat de gezaghebber-ontvanger slechts af en toe hulp noodig heeft om het schrijfwerk te verrichten. De toelage van f 400.— voor een klerk is daarom veranderd in een bedrag van f 250.— voor schrijffloon.

111	Traktement of verlofstraktement, bureelbehoefden en fouragegeld van den gezaghebber, tevens kantonrechter en ontvanger, zoomede schrijffloon:		
	<i>a</i> traktement.....	f	2,700.
	<i>b</i> bureelbehoefden.....	„	130.
	<i>c</i> fouragegeld.....	„	240.
	<i>d</i> schrijffloon.....	„	250.
		f	3,320.
112	Bindloon en verdere kleine uitgaven ten behoeve van het gewestelijk bestuur.....	„	25.
	Totaal der Iste Afdeeling..	f	3,345.

IIde AFDEELING.

Justitie en politie.

Art. 113 *a*. Verminderd met f 200—, daar een toelaag van f 300.— voor de uitoefening van de functiën van ambtenaar van het openbaar ministerie, die aan een onderwijzer is opgedragen, voldoende wordt geacht.

Art 114 *a*. Vermeerderd met f 50.— naar de behoefte.

113	Toelagen en bureelbehoefden van ambtenaren bij de justitie:		
	<i>a</i> toelagen:		
	1 ambtenaar van het openbaar ministerie.....	f	300.
	1 griffier, tevens koloniale schrijver.....	„	225.
		f	525.
	<i>b</i> bureelbehoefden van den griffier.....	„	15.
		f	540.
114	Verschillende benooidigheden voor de justitie en politie :		
	<i>a</i> voeding van gevangenen en verdere justitiekosten.....	f	100.
	<i>b</i> huishoudelijke uitgaven voor de politie en verdere benooidigheden.....	„	200.
		„	300.
	Totaal der IIde Afdeeling..	f	840.

IIIde AFDEELING.

Geldelijk beheer.

115	Traktementen of verlofstraktementen of toelagen en bureelbehoefden van de ambtenaren van 's lands middelen, van de personen belast met de werkzaamheden ter posterij en met de postspaarbank, benevens fouragegeld en vergoeding wegens gemis van inkomsten:		
	<i>a</i> traktement van 1 kommies 1e kl. f		800.
	<i>b</i> toelagen :		
	aan den persoon belast met de werkzaamheden ter posterij te Bottom.....	f	200.
	aan dien te Windward-side.....	„	150.
	aan dien te St. John.....	„	100.
	aan den persoon belast met de postspaarbank te Bottom.....	„	75.
	aan idem te Windward-side.....	„	75.
		f	600.
	<i>c</i> fouragegeld aan den kommies 1ste klasse.....	„	200.
	Transporteer..	f	1,600.

Per transport.. f 1,600.
d vergoeding aan den gewezen ont-
 vanger wegens gemis van inkom-
 sten..... „ 475.
 _____ f 2,075.

116 Verschillende uitgaven:
a kosten van toezicht op de invor-
 dering van het in- en uitvoer-
 recht en het accijsrecht, zoome-
 de bindwerk, rondbrengen van
 belastingrekeningen en andere
 kosten ..... f 175.
b kosten van den postdienst:
 verzending van brieven-
 malen naar het buiten-
 land..... f 300.
 aanschaffing van ver-
 schillende benoedigdheden
 ..... „ 250.
 _____ „ 550.
 _____ „ 725.
 Totaal der IIIde Afdeeling.. f 2,800.

IVde AFDEELING.

Eeredienst en onderwijs.

117 Toelage aan den Anglikaanschen geestelijke
 en traktement of verlofstraktement van den
 Roomsch-Katholieken geestelijke :
a toelage aan den Anglikaanschen
 geestelijke ..... f 1,200.
b traktement van den Roomsch-
 Katholieken geestelijke..... „ 1,200.
 _____ f 2,400.

118 Subsidie aan de Anglikaansche gemeente in
 de kosten van herstelling van de kerkge-
 bouwen ..... „ 1,000.

119 Traktementen of verlofstraktementen en
 toelagen van onderwijzers aan de openbare
 scholen en van een onderwijzer in de zee-
 vaartkunde:
a traktementen :
 1 onderwijzer 3e klasse,
 hoofd der school te Bot-
 tom ..... f 1,400.
 1 idem te Windwardside „ 1,400.
 2 onderwijzers 3de klas-
 se à f 1000..... „ 2,000.
 _____ f 4,800.

b toelagen ;
 aan de hoofden der scho-
 len te Bottom en te
 Windwardside à f 100.. f 200.
 aan twee onderwijzeres-
 sen voor nuttige hand-
 werken à f 120..... „ 240.
 aan een onderwijzer in
 de beginselen der zee-
 vaartkunde..... „ 600.
 _____ „ 1,040.
 _____ „ 5,840.

120 Verdere kosten van het onderwijs :
a huur van een gebouw voor open-
 bare school te Bottom ..... f 360.
b schoolbehoefden voor de openbare
 scholen en verdere kleine uitga-
 ven..... „ 300.
c aanschaffing van instrumenten
 en andere benoedigdheden ten

Transporteer.. f 660. f 9,240.

Art. 118. De kerkgebouwen en de pas-
 torie van deze gemeente vereischen groote
 en dringende reparaties. Aangezien de
 daaraan verbonden kosten niet geheel door
 de arme gemeente kunnen worden gedra-
 gen, wordt voorgesteld haar een subsidie
 van f 1000.— toe te kennen.

Art. 119 *a*. Verhoogd met f 200.— we-
 gens periodieke traktementsverhooging van
 den onderwijzer 3e klasse, hoofd der school
 te Bottom.

Art. 120 e. De raming voor 1913 is ge-
grond op den toestand op 1 Januari 1912.

Per transport.. f	660. f	9,240.
behoefte van het onderwijs in de zeevaartkunde	„	25.
d schoonhouden van de openbare scholen en aanbrengen van water voor die scholen.....	„	75.
e subsidie aan bijzondere scholen. „	1,900.	
	„	2,660.
Totaal der IVde Afdeeling.. f		11,900.

Vde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

Art. 121 a. Verminderd met f 100.—
Bij de combinatie van de functiën van
kommies 1e klasse der belastingen en van
havenmeester en loods, is het traktement
van dezen laatste met f 100.— verminderd.

121 Traktementen of verlofstraktementen van den gouvernements-geneeskundige en van den havenmeester en loods, fouragegeld van den geneeskundige, toelage aan den loods ter voorziening in de uitvoering van den loodsdienst en huishuur van den genees- kundige :		
a traktementen :		
1 gouvernements-genees- kundige.....	f 2,500.	
1 havenmeester en loods, tevens kommies der 1ste klasse der belastingen, „	200.	
	_____ f	2,700.
b fouragegeld van den gouverne- ments-geneeskundige.....	„	200.
c toelage aan den loods ter voor- ziening in de uitvoering van den loodsdienst.....	„	200.
d huishuur van den gouverne- ments-geneeskundige.....	„	240.
	_____ f	3,340.
122 Uitgaven in het belang van cultures.....	„	300.
123 Verschillende uitgaven :		
a geneeskundige behoeften voor on- vermogens.....	f 250.	
b verpleging van hulpbehoevende vrijgemaakten	„ 250.	
c onderstand aan behoeftigen.....	„ 100.	
d volksfeest op den verjaardag van H. M. de Koningin.....	„ 100.	
e kosten van den voogdijraad.....	Memorie.	
f verschillende benodigdheden en andere kleine uitgaven.....	„ 50.	
	_____ „	750.
Totaal der Vde Afdeeling.. f		4,390.

Art. 123 b. Verminderd met f 50.—
naar de behoefte.

VIde AFDEELING.

Openbare werken.

Art. 124 c. Het vertrekje, dat in het
gezaghebbershuis voor badkamer gebruikt
wordt, is slechts 2 M. lang en 1 M. breed
en biedt dus na aftrek van de ruimte, die
de badkuip in beslag neemt, geen voldoende
plaats aan voor een persoon om zich
naar behooren te bewegen. Voorgesteld
wordt om het vertrekje te vergrooten,
waarvoor een bedrag van f 175.— noodig
zal zijn.

124 Onderhoud en herstelling van de landsge- bouwen en eigendommen, zoomede aankoop en onderhoud van benodigdheden voor de landsgebouwen, onderhoud en herstelling van de straten en wegen, alsmede straatver- lichting :		
a gewoon onderhoud van de lands- gebouwen, enz.....	f 350.	
b aankoop en onderhoud van be- nodigdheden	„ 100.	
c het vergrooten van de badkamer in het gezaghebbershuis	„ 175.	
d onderhoud van de straten en we- gen, waaronder ook te verstaan		
Transporteer.. f	625.	

Art. 125. De behoefte aan een vertrek aan de Fortbaai, dat dienst zal kunnen doen als tolhuis, tevens bergplaats, heeft zich reeds lang doen gevoelen. Het gebeurt meermalen, dat aangebrachte zaken, die niet denzelfden dag naar boven kunnen worden gedragen, onder den blooten hemel aan de baai blijven liggen, hetgeen niet gewenscht is.

Het vertrekje waarvan de kosten geraamd wordt op f 650.— zal ook als kantoor kunnen dienen voor den kommissie der belastingen.

Art. 126. Zie toelichting bij art. 55.

Per transport.. f	625.
het plaveien en aanbrengen van treden.....,,	1,000.
e straatverlichting.....,,	300.
	<hr/>
f	1,925.
125 Nieuwe werken :	
het bouwen van een vertrekje aan de Fortbaai voor tolhuis en bergplaats.....,,	650.
126 Aanschaffing van brandbluschmiddelen....,,	110.
	<hr/>
Totaal der VIde Afdeeling.. f	2,685.

Verzameling.

Iste Afdeeling..... f	3,345.
IIde „.....,,	840.
IIIde „.....,,	2,800.
IVde „.....,,	11,900.
Vde „.....,,	4,390.
VIde „.....,,	2,685.
	<hr/>
f	25,960.

Art. 127. Vroeger kwamen de overtochtsgelden enz. van ambtenaren ten laste van het eiland, waar zij thuisbehoorden, en de verplaatsingskosten ten laste van het eiland, waarnaar de ambtenaren werden verplaatst, hetgeen onnoodigen omslag veroorzaakte en tengevolge had, dat telkens eenige der posten moesten worden overschreden, terwijl op de andere gelden overbleven. Voorgesteld wordt, om evenals de vervoerkosten van gouvernementspassagiers, die op afdeling III, Geheele kolonie, worden betaald, de overtochtsgelden enz. en de verplaatsingskosten ten laste van de Geheele kolonie te laten komen.

Art. 128. Verhoogd met 1.000.— in overeenstemming met de behoefte.

De vroegere raming was te laag. De uitgaven bedroegen in 1911 f 6,310.73½.

Uit dit artikel worden bestreden de kosten van de registers en stukken voor den burgerlijken stand, de ontwerp-verordeningen, de notulen en verslagen van den Kolonialen Raad, de Publicatie-bladen enz. Ook de kosten der comptabiliteitsstukken worden uit dit artikel betaald.

Art. 129. Het Koninklijk Besluit dd. 6 Januari 1910 N° 32, P. B. 1910 N° 19, waarbij voorschriften zijn vastgesteld nopens het uit koloniale militairen in de kolonie Curaçao te vormen detachement marchaussees voor het verrichten van politiediensten, is op 1 September 1911 in werking getreden.

Voorzichtigheidshalve zijn de uitgaven, die ten laste van de koloniale geldmiddelen komen, geraamd op het bedrag, dat het vorige jaar werd toegestaan.

Art. 130. Voor 1912 werden de kosten van het stoomschip „Prinses Juliana” geraamd op f 60.000.—, de inkomsten op f 20,000.—.

In 1911 beliepen de exploitatiekosten f 73,320.88½ en bedroegen de inkomsten f 6,565.51.

Daar er gegronde twijfel was ontstaan of de „Prinses Juliana” voor de reis naar de bovenwindsche eilanden wel zeewaardig was te achten, werden die reizen in de maand Juni 1911 voorloopig gestaakt.

Om de verbinding met de eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba te kunnen onderhouden, werd toen het zeilschip „Dreadnought” gecharterd voor f 750.— 's maands onder verplichting om de gouvernementspassagiers, de gouvernementsgoederen en de mails, over te brengen, om op de heen en terugreis naar de bovenwindsche eilanden Bonaire aan te doen en eens in de maand een reis naar Aruba te maken.

De „Prinses Juliana” maakt van tijd tot tijd nog eene reis naar Aruba of Bonaire.

Haar geregeld die reizen te laten maken was nu de „Dreadnought” in gouvernementdienst was, onnoodig en te kostbaar.

Daar er van Z. E. den Minister van Koloniën nog geen bericht is ontvangen, wat er omtrent het al of niet in de vaart blijven van de „Prinses Juliana” is beslist, wordt het raadzaam geacht de post, die er dit jaar voor uitgetrokken was, nog op de begrooting te houden.

Geheele kolonie.

Iste AFDEELING.

Gewestelijk bestuur.

127	Overtochtsgelden van ambtenaren, geëmployeerden en gepensioneerden met hunne gezinnen, kosten van het geneeskundig onderzoek van aan den dienst in de kolonie verbonden of daarvoor bestemd personeel, gratificatiën voor uitrusting en tegemoetkoming in de kosten van verplaatsing :	
	a overtochtsgelden, enz.	f 14,500.
	b tegemoetkoming in de kosten van verplaatsing.....	750.
		f 15,250.
128	Kosten van drukwerk	5,500.
	Totaal der Iste Afdeling..	f 20,750.

IIde AFDEELING.

Politie.

129	Uitgaven ter voorziening in den politiedienst	f 45,000.
-----	---	-----------

IIIde AFDEELING.

Plaatselijke kosten.

130	Kosten verbonden aan het vervoer van gouvernementspassagiers, correspondentiën en gouvernementsgoederen tusschen de eilanden der kolonie onderling, waaronder begrepen kosten van assurantie en afschrijving op het kapitaal aan den bouw van een stoomschip ten koste gelegd :	
	a vervoerkosten.....	f 47,350.
	b assurantie	4,650.
	c afschrijving.....	8,000.
		f 60,000.
	Transporteer..	f 60,000.

Art. 131 *d*. Huur en onderhoud van het basin op het Rif; onderhoud van den vijver in het Spaansche water; aankoop en onderhoud van dieren; loon voor een vijverwachter; kweekproeven in het algemeen.

Art. 131 *e*. Loon van personeel bij deze afdeling van het onderzoek werkzaam; onderhoud van gebouwen en machinerieën; uitgaven in het belang van het vervoer van visscherijproducten; bedrijfskosten van koelinrichting.

Art. 131 *f*. Het verstrekken van voorschotten voor het aanschaffen van booten en vischtuig; voor het steunen van ondernemingen, die de bereiding of het vervoer van visscherijproducten beoogen of zich op het kweken van zeedieren wenschen toe te leggen.

Het voornemen bestaat, om, bij de toekenning van voorschotten voor het kweken van zeedieren, te bepalen, dat het crediet verleend wordt tegen betaling van een rente van 4 % 's jaars en aangezuiverd wordt binnen 8 jaar door betaling van $\frac{1}{8}$ van het totaal bedrag elk jaar.

Art. 131 *g*. Loon bediende, bureelkosten, boekwerken, chemicaliën, aanvulling en onderhoud van den wetenschappelijken inventaris.

Het ontwerp met toelichting, door den adviseur voor visscherijzaken ingediend, wordt den Raad als bijlage aangeboden.

Art. 132. De opmeting en in kaart brengen van het domein op de benedwindsche eilanden zal in 1912 voltooid zijn. Het is van groot belang, dat de thans bestaande domeinkaarten, die ten koste van zooveel tijd en geld tot stand zijn gekomen, geregeld worden bijgewerkt.

Een bedrag van f 800.— wordt tot dat einde noodig geacht.

Daarentegen kan art. 10 „kosten van het domeinbeheer” met f 200.— worden verminderd.

Art. 133. Deze post is overgebracht naar de „Geheele kolonie”, waar hij beter op zijn plaats is.

De hoedenindustrie ontwikkelt zich goed. Doordat er betere hoeden op de markt worden gebracht en rekening wordt gehouden met de wenschen van de afnemers, neemt de vraag naar hoeden steeds toe, en kunnen er veel hoogere prijzen worden bedongen.

Toch is de industrie, om zoo te zeggen, nog in haar kindsheid. Er kan voor de deugdelijke ontwikkeling er van nog ontzettend veel worden gedaan. Daarvoor is het echter noodig over wat meer geld te kunnen beschikken.

Het is b. v. een groot nadeel voor de industrie en voor de arme bevolking zelf, dat de menschen in de buitendistricten en op de eilanden buiten Curaçao, hun hoeden meestal voor te lagen prijs aan rondgaande kooplui moeten verkoopen. Wanneer zij er te weinig voor krijgen, hebben zij geen prikkel om goed werk te leveren — wat noodig is om het artikel in het buitenland een goeden naam te doen krijgen — en le-

	Per transport.. f	60,000.
131	Kosten van verbetering van het visscherijbedrijf in de kolonie:	
	<i>a</i> toelage aan den adviseur voor visscherijzaken..... f	4,500.
	<i>b</i> toelage aan idem voor huishuur,,	360.
	<i>c</i> reis- en verblijfkosten aan idem,,	600.
	<i>d</i> teeltproeven	500.
	<i>e</i> conserveeren, opslag en vervoer van visscherijproducten.....,,	4,000.
	<i>f</i> credieten ter bevordering van visscherij, vischhandel en verwante ondernemingen	5,000.
	<i>g</i> andere uitgaven.....,,	1,040.
		16,000.
132	Bijwerking der domeinkaarten.....,,	800.
133	Utgaven in het belang der hoedenindustrie,,	7,000.
	Transporteer.. f	83,800.

veren zij goed werk, dan is het hard, dat hun arbeid te slecht wordt betaald.

Nuttig zou het daarom zijn hier en daar lui aan te stellen, die de waarde van het artikel kennen en de vlechtsters door goede voorlichting en, zoo noodig, door kleine geldelijke voorschotten in de gelegenheid stellen hun hoeden daar te verkoopen waar voor goed werk een behoorlijke prijs wordt betaald.

Ook zouden er, behalve op de scholen, hier en daar buiten vlechtterssussen moeten worden gegeven voor oudere lui, om hen te leeren de gewone, ordinaire hoeden goed te maken, zoodat zij er veel betere prijzen voor kunnen bedingen.

Telkens toch valt het op, dat tal van vlechtsters met een klein beetje moeite, zonder dat zij het eigenlijk veel verder in de kunst van vlechten behoeften te brengen, een veel beter artikel zoude kunnen leveren.

Waar er in 1911 voor meer dan f 400,000. aan hoeden is uitgevoerd en men gerust kan zeggen, dat er—nu de oogst geheel mislukt is—in tal van gezinnen de grootste misère zou heerschen zoo de hoeden niet hoog in prijs waren, is het duidelijk, dat al het mogelijke moet worden gedaan om de industrie tot bloei te brengen.

Onder de f 7000.— zijn begrepen de f 1500.— die minder worden uitgekeerd aan de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van landbouw, veeteelt, zoutwinning en visscherij en werden besteed voor de vlechtterssussen op Pietermaai en Otrabanda.

Art. 134. Ter vermijding van foutieve opmetingen door de rooimeesters tengevolge van het gebruik van gebrekkige instrumenten, wordt het noodig geacht hen te voorzien van eenvoudige, doch juiste meetinstrumenten. Rekening houdende met hetgeen uit den voorraad van het departement van openbare werken kan worden verstrekt, is voor aanschaffing van nieuwe instrumenten een bedrag van f 260.— noodig, terwijl voor reparatie en vernieuwing dier instrumenten en die bij het genoemde departement in gebruik f 100.— per jaar als voldoende is te beschouwen. Voor het jaar 1913 is daarom gerekend op f 360.—

Art. 135. Meer geraamd de pensioenen van :

R. W. Falkama	f	495.—
J. C. Henriquez	,,	500.—
R. Westers	,,	495.—
B. Bordes	,,	1,348.75
A. C. de Veer	,,	1,808.33
		<hr/>
	f	4,647.08

Minder idem van :

R. A. Berea	f	1,210.—
H. van Deelen	,,	189.—
E. Strickx	,,	444.33
E. B. A. Hodge	,,	1,190.—
		<hr/>
	,,	3,033.33

Meer geraamd.. f 1,613.75

	Per transport.. f	83,800.
134 Aanschaffing en reparatie van instrumenten voor rooimeesters	,,	360.

Totaal der IIIde Afdeeling.. f 84,160.

IVde AFDEELING.

Pensioenen, wachtgelden, onderstanden en andere uitgaven van algemeenen aard.

135 Pensioenen van burgerlijke landsdienaren f 104,308.

Transporteer.. f 104,308.

Art. 136. *Meer* geraamd de pensioenen van :

Wed. M. S. Lansberg.....	f 1,000.—
„ G. J. Weyde.....	„ 165.—
„ E. Strickx.....	„ 222.16
„ H. van Deelen.....	„ 94.50
„ R. A. Conner.....	„ 150.—
„ E. B. A. Hodge.....	„ 700.—
	<u>f 2,331.66</u>

Minder idem van :

Wed. N. F. van der Dijs.....	f 170.—
Mind. kind van G. W. F. Hellmund ..	„ 1,604.17
Wed. E. J. Sluizer ..	„ 150.—
	<u>„ 1,924.17</u>

Meer geraamd.. f 407.49

Art. 138. *Meer* geraamd het onderstand van :

A. J. Nicholson.....	f 180.—
<i>Minder</i> geraamd de onderstanden van :	
R. Tomsjanser	f 180.—
J. B. F. Vitté.....	„ 240.—
	<u>„ 420.—</u>

Minder geraamd.. f 240.—

Art. 141. De raming is gegrond op den toestand op 1 Januari 1912.

	Per transport..	f 104,308.
136	Pensioenen van weduwen en nagelaten minderjarige kinderen van burgerlijke landsdienaren	„ 67,835.
137	Wachtgelden	„ <i>Memorie.</i>
138	Onderstanden	„ 2,208.
139	Kosten voor de waarneming van tijdelijk opgevallen betrekkingen voor zoover het niet mogelijk is die aan te wijzen op de artikelen, waarin de traktementen voor die betrekkingen zijn omschreven	„ 10,000.
140	Toelage aan een broeder der orde van den Nederlandschen Leeuw	„ 200.
141	Toelagen aan het onderwijzend personeel in de kolonie wegens het bezit van extra-akten	„ 1,550.
142	Rente van de voorschotten ontvangen uit 's Rijks schatkist	„ <i>Memorie.</i>

Totaal der IVde Afdeeling.. f 186,101.

Vde AFDEELING.

Onvoorziene uitgaven.

143	Onvoorziene uitgaven	f 20,000.
-----	----------------------------	-----------

Verzameling.

Iste Afdeeling	f 20,750.
IIde	„ 45,000.
IIIde	„ 84,160.
IVde	„ 186,101.
Vde	„ 20,000.
	<u>f 356,011.</u>

Overzicht.

Curaçao.....	f 486,542.
Aruba	„ 54,026.
Bonaire	„ 43,011.
St. Martin (Ned. Gedeelte)	„ 45,325.
St. Eustatius	„ 37,085.
Saba	„ 25,960.
	<u>f 691,949.</u>
Geheele kolonie.....	„ 356,011.
	<u>f 1,047,960.</u>

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Raming der middelen.

N° 4.

Benaming der middelen en inkomsten.

Curaçao.

A. Belastingen.

	Beloop per middel of inkomst.
a. Invoerrecht	f 142,000.
b. Accijns op gedistilleerd, wijn en bier.....	,, 125,000.
c. Accijns op geslacht.....	,, 9,000.
d. Zegelbelasting.....	,, 8,000.
e. Overdrachtsbelasting.....	,, 4,400.
f. Belasting op openbare verkooping van roe- rend goed	,, 600.
g. Belasting op loterijen	<i>Memorie.</i>
h. Loodsgelden	,, 28,500.
i. Grondbelasting.....	,, 40,000.
j. Gebruiksbelasting	,, 16,000.
k. Inkomstenbelasting.....	,, 20,000.
l. Successiebelasting.....	,, 5,000.
m. Vergunningsrecht.....	,, 15,500.
n. Hondenbelasting	,, 1,000.
	f 415,000.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

a. Opbrengst van cultures.....	<i>Memorie.</i>
b. Boeten	f 800.
c. Inkomsten van de posterij: gewone inkomsten.....	f 23,000.
vordering wegens transitrech- ten.....	,, 25,000.
	,, 48,000.
d. Emolumenten, enz. ten behoeve van de ko- loniale kas: ontvangsten wegens kosten van dienstverlening bij den in-, door- en uitvoer van goederen f 4,000. salaris van den hypotheekbe- waarder.....	,, 500.
	,, 4,500.
e. Bergloon van petroleum en andere licht ont- vlambare oliën	,, 50.
f. Huur van gouvernements-entrepôts	,, 2,000.
g. Uitvoerrecht van mijnproducten.....	,, 500.
h. Schoolgelden	,, 13,000.
i. Registratierecht.....	,, 400.
j. Huur van landsgronden en eigendommen..	,, 6,000.
k. Rente van verleende kredieten voor landbouw en damaauleg en afbetaling op die voorschot- ten.....	,, 1,200.
l. Opbrengst van het station voor draadlooze telegraphie	,, 800.
	Transporteer.. f 77,250.

	Beloop per middel of inkomst.
	Per transport.. f 77,250.
m. Inkomsten van de vleeschhal.....	,, 2,500.
n. Agio op verkochte wissels.....	<i>Memorie.</i>
o. Inkomsten van de Curaçaosche bank.....	,, 10,000.
p. Concessierechten:	
voor het graven en wegvoeren van phosphorzure kalk van het eiland Klein-Curaçao.....	f 1,500.
voor de exploitatie van de brug- gen over de haven en het Waai- gat.....	,, 500.
voor de exploitatie van de wa- terwerken.....	<i>Memorie.</i>
voor de exploitatie van de elec- trische werken.....	<i>Memorie.</i>
	,, 2,000.
q. Terugbetaling door de telegraafkabelmaat- schappij van gelden ter zake van de haar verleende garantie uit de koloniale kas ont- vangen.....	<i>Memorie.</i>
r. Opbrengst van den verkoop van leermidde- len aan de leerlingen van de Hendrik- en de Wilhelminaschool.....	,, 1,000.
w. Alle andere ontvangsten.....	,, 3,500.
	f 96,250.

VERZAMELING.

Belastingen.....	f 415,000.
Inkomsten van onderscheiden aard.....	,, 96,250.
	Totaal van Curaçao.. f 511,250.

Aruba.

A. Belastingen.

a. Invoerrecht.....	f 7,000.
b. Accijns op gedistilleerd, wijn en bier.....	,, 16,000.
c. Accijns op geslacht.....	,, 400.
d. Zegelbelasting.....	,, 1,100.
e. Overdrachtsbelasting.....	,, 200.
f. Belasting op openbare verkooping van roe- rend goed.....	<i>Memorie.</i>
g. Belasting op loterijen.....	<i>Memorie.</i>
h. Loodsgelden.....	,, 400.
i. Grondbelasting.....	,, 4,000.
j. Gebruiksbelasting.....	,, 1,000.
k. Inkomstenbelasting.....	,, 1,000.
l. Successiebelasting.....	,, 100.
m. Vergunningsrecht.....	,, 1,200.
n. Hondenbelasting.....	,, 200.
	f 32,600.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

a. Opbrengst van cultures.....	<i>Memorie.</i>
b. Boeten.....	f 50.
c. Inkomsten van de posterij.....	,, 1,000.
d. Ontvangsten wegens kosten van dienstver- leening bij den in-, door- en uitvoer van goederen.....	,, 250.
e. Bergloon van petroleum en andere licht ont- vlambare oliën.....	<i>Memorie.</i>
f. Huur van gouvernements-entrepôts.....	,, 200.
g. Uitvoerrecht van mijnproducten.....	,, 13,000.

Transporteer.. f 14,500.

		Beloop per middel of inkomst.
	Per transport..	f 14,500.
<i>h.</i>	Schoolgelden	<i>Memorie.</i>
<i>i.</i>	Registratierecht	75.
<i>j.</i>	Huur van landsgronden en eigendommen ..	5,000.
<i>l.</i>	Opbrengst van het station voor draadlooze telegraphie	600.
<i>p.</i>	Concessierechten: voor het ontginnen van phos- phorzure kalk door de Aruba Phosphaat Maatschappij.....	f 20,000.
	voor het delven van goud, zil- ver en koper door de Aruba Goud Maatschappij.....	1,500.
		,, 21,500.
<i>w.</i>	Alle andere ontvangsten	500.
		<hr/> f 42,175.

VERZAMELING.

Belastingen	f 32,600.
Inkomsten van onderscheiden aard.....	,, 42,175.
	<hr/> Totaal van Aruba.. f 74,775.

Bonaire.

A. Belastingen.

<i>a.</i>	Invoerrecht	f 3,000.
<i>b.</i>	Accijns op gedistilleerd, wijn en bier.....	,, 7,500.
<i>c.</i>	Accijns op geslacht	,, 275.
<i>d.</i>	Zegelbelasting	,, 900.
<i>e.</i>	Overdrachtsbelasting	,, 200.
<i>f.</i>	Belasting op openbare verkooping van roe- rend goed	<i>Memorie.</i>
<i>g.</i>	Belasting op loterijen	<i>Memorie.</i>
<i>h.</i>	Loodsgelden	<i>Memorie.</i>
<i>i.</i>	Grondbelasting	,, 3,600.
<i>j.</i>	Gebruiksbelasting	,, 600.
<i>k.</i>	Inkomstenbelasting	,, 800.
<i>l.</i>	Successiebelasting	,, 100.
<i>m.</i>	Vergunningsrecht	,, 850.
<i>n.</i>	Hondenbelasting	,, 100.
		<hr/> f 17,925.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

<i>a.</i>	Opbrengst van cultures	f 2,000.
<i>b.</i>	Boeten	<i>Memorie.</i>
<i>c.</i>	Inkomsten van de posteriej	,, 1,000.
<i>d.</i>	Ontvangsten wegens kosten van dienstver- leening bij den in-, door- en uitvoer van goederen	,, 350.
<i>e.</i>	Bergloon van petroleum en andere licht ont- vlambare oliën	<i>Memorie.</i>
<i>f.</i>	Huur van gouvernements-entrepôts.....	,, 50.
<i>g.</i>	Uitvoerrecht van mijnproducten	<i>Memorie.</i>
<i>h.</i>	Schoolgelden	<i>Memorie.</i>
<i>i.</i>	Registratierecht	,, 100.
<i>j.</i>	Huur van landsgronden en eigendommen ..	,, 3,000.
<i>l.</i>	Opbrengst van het station voor draadlooze telegraphie	,, 500.
<i>p.</i>	Concessierechten	<i>Memorie.</i>
<i>w.</i>	Alle andere ontvangsten	,, 500.
		<hr/> f 7,500.

Beloop per
middel
of inkomst.

VERZAMELING.

Belastingen	f	17,925.
Inkomsten van onderscheiden aard.....	,,	7,500.

Totaal van Bonaire.. f 25,425.

St. Martin.

(Nederlandsch gedeelte).

A. *Belastingen.*

a.	Invoerrecht	f	6,000.
b.	Accijns op gedistilleerd, wijn en bier.....	,,	1,200.
c.	Accijns op geslacht.....	,,	400.
d.	Zegelbelasting	,,	800.
e.	Overdrachtsbelasting	,,	200.
f.	Belasting op openbare verkooping van roe- rend goed.....		<i>Memorie.</i>
g.	Belasting op loterijen		<i>Memorie.</i>
h.	Loodsgelden		<i>Memorie.</i>
i.	Grondbelasting.....	,,	1,700.
j.	Gebruiksbelasting.....	,,	650.
k.	Inkomstenbelasting	,,	550.
l.	Successiebelasting.....	,,	100.
m.	Vergunningsrecht.....	,,	400.
n.	Hondenbelasting.....		<i>Memorie.</i>
		f	12,000.

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

a.	Opbrengst van cultures		<i>Memorie.</i>
b.	Boeten		<i>Memorie.</i>
c.	Inkomsten van de posterij.....	f	1,200.
d.	Ontvangsten wegens kosten van dienstver- leening bij den in-, door- en uitvoer van goederen	,,	200.
e.	Bergloon van petroleum en andere licht ont- vlambare oliën.....		<i>Memorie.</i>
f.	Huur van gouvernements-entrepôts.....	,,	25.
g.	Uitvoerrecht van mijnproducten.....		<i>Memorie.</i>
h.	Schoolgelden		<i>Memorie.</i>
i.	Registratierecht.....	,,	50.
k.	Rente van verleende kredieten voor land- bouw en afbetaling op die voorschotten....	,,	572.
s.	Uitvoerrecht van zout.....	,,	3,000.
w.	Alle andere ontvangsten.....	,,	25.
		f	5,072.

VERZAMELING.

Belastingen	f	12,000.
Inkomsten van onderscheiden aard.....	,,	5,072.

Totaal van St. Martin.. f 17,072.

St. Eustatius.

A. *Belastingen.*

a.	Invoerrecht	f	1,800.
b.	Accijns op gedistilleerd, wijn en bier.....	,,	2,000.
c.	Accijns op geslacht	,,	250.
d.	Zegelbelasting	,,	300.
e.	Overdrachtsbelasting	,,	100.

Transporteer.. f 4,450.

	Beloop per middel of inkomst.
	Per transport.. f 4,450.
f. Belasting op openbare verkooping van roerend goed	<i>Memorie.</i>
g. Belasting op loterijen	<i>Memorie.</i>
h. Loodsgelden	<i>Memorie.</i>
i. Grondbelasting	,, 700.
j. Gebruiksbelasting	,, 200.
k. Inkomstenbelasting	,, 250.
l. Successiebelasting	,, 100.
m. Vergunningsrecht	,, 125.
n. Hondenbelasting	,, 50.
	<hr/> f 5,875. <hr/>

B. *Inkomsten van onderscheiden aard.*

a. Opbrengst van cultures	f 2,500.
b. Boeten	<i>Memorie.</i>
c. Inkomsten van de posten	,, 750.
d. Ontvangsten wegens kosten van dienstverlening bij den in-, door- en uitvoer van goederen	<i>Memorie.</i>
e. Bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën	<i>Memorie.</i>
f. Huur van gouvernements-entrepôts	<i>Memorie.</i>
g. Uitvoerrecht van mijnproducten	<i>Memorie.</i>
h. Schoolgelden	<i>Memorie.</i>
i. Registratierecht	,, 50.
j. Huur van landsgronden en eigendommen	,, 235.
k. Rente van verleende kredieten voor landbouw en afbetaling op die voorschotten	,, 640.
t. Afbetaling op verleende voorschotten tot aanmoediging van de katoencultuur	<i>Memorie.</i>
u. Inkomsten van het katoenhuis en verzending van katoenvezel en zaad	<i>Memorie.</i>
w. Alle andere ontvangsten	,, 200.
	<hr/> f 4,375. <hr/>

VERZAMELING.

Belastingen	f 5,875.
Inkomsten van onderscheiden aard	,, 4,375.
	<hr/> Totaal van St. Eustatius.. f 10,250. <hr/>

Saba.

A. *Belastingen.*

a. Invoerrecht	f 2,000.
b. Accijns op gedistilleerd, wijn en bier	,, 1,300.
c. Accijns op geslacht	,, 175.
d. Zegelbelasting	,, 250.
e. Overdrachtsbelasting	,, 25.
f. Belasting op openbare verkooping van roerend goed	<i>Memorie.</i>
g. Belasting op loterijen	<i>Memorie.</i>
h. Loodsgelden	<i>Memorie.</i>
i. Grondbelasting	,, 600.
j. Gebruiksbelasting	,, 300.
k. Inkomstenbelasting	,, 150.
l. Successiebelasting	<i>Memorie.</i>
m. Vergunningsrecht	,, 200.
n. Hondenbelasting	<i>Memorie.</i>
	<hr/> f 5,000. <hr/>

Beloop per
middel
of inkomst.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

a.	Opbrengst van cultures	Memorie.
b.	Boeten	Memorie.
c.	Inkomsten van de posterij	f 1,300.
d.	Ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, door en uitvoer van goederen	Memorie.
e.	Bergloon van petroleum en andere licht ontvlambare oliën	Memorie.
f.	Huur van gouvernements-entrepôts	Memorie.
g.	Uitvoerrecht van mijnproducten	Memorie.
h.	Schoolgelden	100.
i.	Registratierecht	50.
v.	Opbrengst van de telephonische verbinding ..	30.
w.	Alle andere ontvangsten	Memorie.
		<hr/> f 1,480.

VERZAMELING.

Belastingen	f 5,000.
Inkomsten van onderscheiden aard	,, 1,480.
	<hr/> Totaal van Saba.. f 6,480.

C. GEHEELE KOLONIE.

Inkomsten van onderscheiden aard.

a.	Korting op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioen	f 31,000.
b.	Teruggave van door de koloniale kas bestreden kosten van de koloniale postspaarbank ..	,, 2,300.
c.	Inkomsten van den stoomvaartdienst tusschen de eilanden der kolonie	,, 20,000.
d.	Rente van de kapitalen van het West-Indisch pensioenfonds	,, 500.
e.	Terugbetaling van visscherijkredieten	,, 1,200.
f.	Inkomsten van het visscherijbedrijf	,, 300.
		<hr/> f 55,300.

D. Bijdrage uit 's Rijks schatkist.

Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling der koloniale middelen	f 347,408.
---	------------

OVERZICHT.

Curaçao	f 511,250.
Aruba	,, 74,775.
Bonaire	,, 25,425.
St. Martin (Ned. Ged.)	,, 17,072.
St. Eustatius	,, 10,250.
Saba	,, 6,480.
	<hr/> f 645,252.
Geheele Kolonie	,, 55,300.
	<hr/> f 700,552.

Robinson Report

ZP3300JAKR 1911-1912-3

Prepared by the author for the purpose of
 showing the results of the investigation
 on the subject of 1912

Overview

	Expenditures	Receipts	Balance	
			Beginning	Ending
January	11,200	10,000	10,000	10,000
February	12,700	11,000	10,000	10,000
March	13,200	12,000	10,000	10,000
April	14,000	13,000	10,000	10,000
May	15,000	14,000	10,000	10,000
June	16,000	15,000	10,000	10,000
July	17,000	16,000	10,000	10,000
August	18,000	17,000	10,000	10,000
September	19,000	18,000	10,000	10,000
October	20,000	19,000	10,000	10,000
November	21,000	20,000	10,000	10,000
December	22,000	21,000	10,000	10,000
Total	222,000	212,000	10,000	10,000

1. Inhoud	1
2. Voorwoord	3
3. De geschiedenis van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	5
4. De organisatie van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	15
5. De werking van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	25
6. De toekomst van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	35

VERZAMELING

1. Inhoud	1
2. Voorwoord	3
3. De geschiedenis van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	5
4. De organisatie van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	15
5. De werking van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	25
6. De toekomst van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	35

VERZAMELING

1. Inhoud	1
2. Voorwoord	3
3. De geschiedenis van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	5
4. De organisatie van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	15
5. De werking van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	25
6. De toekomst van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	35

OVERZICHT

1. Inhoud	1
2. Voorwoord	3
3. De geschiedenis van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	5
4. De organisatie van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	15
5. De werking van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	25
6. De toekomst van de Nederlandsche Handel-Maatschappij	35

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Overzicht.

Nº 5.

	INKOMSTEN.		UITGAVEN.		VERSCHIL.			
					VOORDEELIG.		NADEELIG.	
Curacao	f 511,250.	—	f 486,542.	—	f 24,708.	—	f —	—
Aruba	74,775.	—	54,026.	—	20,749.	—	—	—
Bonaire	25,425.	—	43,011.	—	—	—	17,586.	—
St. Martin (N. G.) ..	17,072.	—	45,325.	—	—	—	28,253.	—
St. Eustatius	10,250.	—	37,085.	—	—	—	26,835.	—
Saba	6,480.	—	25,960.	—	—	—	19,480.	—
Geheele kolonie	55,300.	—	356,011.	—	—	—	300,711.	—
	f 700,552.	—	f 1,047,960.	—	f 45,457.	—	f 392,865.	—
Bijdrage uit 's Rijks schatkist	347,408.	—	—	—	347,408.	—	—	—
	f 1,047,960.	—	f 1,047,960.	—	f 392,865.	—	f 392,865.	—

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening waarbij voorloopig wordt vastgesteld de Koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Voorloopig Verslag.

N° 6.

Het Afdelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene Beschouwingen.

§ 1. Algemeen stemde men in de Afdelingen met het Bestuur in, waar het, met het oog op de bevredigende opbrengst der middelen in 1911, geen reden aanwezig acht voor bezorgdheid over de toekomst.

Te eerder achtte men een gepast optimisme ten opzichte van den economischen toestand niet misplaatst, waar de hierboven bedoelde bevredigende uitkomst is verkregen over een jaar, waarin zoowel de landbouw als de veeteelt met veel tegenspoed, veroorzaakt door langdurige droogte, te kampen heeft gehad, de opbrengst van den stoomvaartdienst, tengevolge van den ondervonden tegenslag met den Kolonialen stoomer „Juliana”, verre beneden de raming is gebleven en het concessierecht tot ontginning van phosphorzure kalk op Aruba bijna f 30.000 minder dan de raming heeft opgebracht.

Dat niettemin de middelen in totaal f 30.000 meer dan de raming hebben opgebracht, wijst er op, dat die middelen, welke meer direct verband houden met den economischen toestand dan de bovengenoemde, beduidend meer dan de raming hebben opgebracht; dat er alzoo eene verbetering in dien toestand valt waar te nemen.

Toch mag geen oogenblik uit het oog verloren worden, dat de toekomst der Kolonie op economisch gebied—zij moge voor het oogenblik al niet zorgwekkend zijn—zich toch lang niet zoodanig laat aanzien, dat het thans gerechtvaardigd optimisme tot verslapping van energie in de pogingen om de economische hulpbronnen der Kolonie tot meerdere ontwikkeling te brengen, mag leiden.

Met kracht dient op wederontginning van de Santa-Barbara-mijnen te worden aangestuurd; met voortvarendheid en met spoed moet de hand geslagen worden aan de verbetering van de haven van Curaçao; onverpoosd moet aan de verdere ontwikkeling van de hoedenindustrie worden gearbeid.

In dit verband had men met ingenomenheid kennis genomen van het plan om den havenmond op eene grootere breedte brengen dan aanvankelijk in het voornemen lag. Men betreurde het echter ten zeerste, dat er in deze zoo gewichtige aangelegenheid zoo weinig spoed wordt betracht en kon de vrees niet onderdrukken, dat, zoo niet onmiddellijk een aanvang wordt gemaakt met de werkzaamheden, Curaçao als concurrent van de naburige havens bij de te verwachten toeneming van het scheepvaartverkeer in en om de Caraïbische zee te laat op het terrein zal verschijnen, om het aandeel in die vermeerdering, waarop het door zijne gunstige ligging, zijn klimatologische gesteldheid en bovenal, zijn goedkoope werkkrachten aanspraak kan maken, te bemachtigen.

Wat de pogingen om de hoedenindustrie tot verderen bloei te brengen aangaat, betuigden de Afdelingen hare ingenomenheid met het beginsel, al behielden verschillende leden zich voor om bij het betrokken artikel der begrooting hunne bezwaren tegen het door het Bestuur aangegeven stelsel te kennen te geven.

§ 2. Mochten al de vooruitzichten op economisch gebied bemoedigend worden geacht, de financiële toestand baarde, aldus de Afdeelingen, nog altijd zorg.

Is het in tijden van algemeene malaise, van achteruitgang of stilstand in de economische ontwikkeling niet dan natuurlijk te noemen, dat de financiële toestand, daarvan den weerslag ondervindende, ongunstig blijft of wordt, ongezond is de toestand te noemen, wanneer onder gunstige, of liever niet ongunstige, economische omstandigheden, in de Staats- of Koloniale financiën geen vooruitgang valt waar te nemen.

De Afdeelingen konden dan ook niet nalaten ook ditmaal wederom op zuinigheid in de Koloniale huishouding aan te dringen.

Zij bedoelden daarmede niet, dat op uitgaven, die strekken tot ontwikkeling der economische hulpbronnen der Kolonie, uitgaven die dus productief te achten zijn, moet worden bekibbeld — maar in de eerste plaats dit, dat de gewone uitgaven, de kosten van de Bestuursinrichting, moeten worden ingekrompen. Dit nu kan op geen andere wijze geschieden dan door vereenvoudiging der administratie.

De Afdeelingen betreurden het, dat, niettegenstaande sinds jaren door den Raad telkens en telkens bij de behandeling der begrooting op dit onderwerp wordt teruggekomen, tot dusverre zoo weinig is gebleken van een ernstig streven om in deze richting iets van beteekenis tot stand te brengen.

Men kon zich niet neerleggen bij de meening bij verschillende gelegenheden van de zijde van het Bestuur vernomen, dat de Bestuursinrichting de uiterste grens van eenvoud heeft bereikt; dat wellicht hier en daar een paar guldens zijn te besparen, maar dat groote bezuinigingen niet zijn aan te brengen.

Het voornaamste argument, daarvoor steeds aangevoerd: de „insulaire toestand” der Kolonie, kon de Afdeelingen niet van ongelijk overtuigen.

Zeker, het feit dat de Kolonie uit zes eilanden bestaat, maakt de huishouding in zekere mate kostbaar.

Maar mag eene inrichting worden bestendig, die o. a. tot de volgende consequenties leidt:

1° dat Sint Martin met eene bevolking van 2871 zielen (Kol. Verslag 1911) bij eene opbrengst van f 17.000 eene uitgave vordert van f 45.000, waarbij nog niet zijn gerekend de uitgaven voor den politiedienst, voor pensioenen en voor de stoomvaartverbinding en andere onvoorziene uitgaven;

2° dat Sint Eustatius, een eiland van 1325 zielen, een deficit oplevert van f 26.835 d. i. bijna driemaal zoo groot als de geheele opbrengst van dat eiland en f 20 per hoofd der bevolking en per jaar, ongerekend nog de hierboven genoemde uitgaven voor den politiedienst enz. enz. ?

De Afdeelingen waren uiteraard niet in staat, geheel verstoppen als zij waren van de noodige gegevens, een afgerond voorstel omtrent eene reorganisatie van de Bestuursinrichting, welke tot aanzienlijke bezuiniging moet leiden, in te dienen.

Toch wenschten zij, om niet te zeer bij het algemeene te blijven, op enkele punten speciaal de aandacht te vestigen.

Verscheidene leden meenden b. v. dat het Hof van Justitie op Curaçao zonder bezwaar zou kunnen bestaan uit een gegradeerd Voorzitter en twee ongegradeerde leden; dat de eenigen tijd geleden afgeschafte, later wederom ingestelde betrekking van Advocaat-generaal veilig kan worden gemist.

Als men nagaat, dat—om het Koloniaal Verslag van 1911 te volgen—in 1910 door het Hof slechts 50 burgerlijke en 71 strafzaken zijn behandeld en daarbij weet, dat die burgerlijke zaken bijna alle slechts betreffen verbeteringen van akten van den Burgerlijken Stand en dergelijke hoogst eenvoudige onderwerpen, dan behoeft het geen betoog, dat het tegenwoordige Hof van Justitie voor de Kolonie te kostbaar is.

Een lid meende echter, dat in het belang der rechtzoekenden vooral aan de rechterlijke organisatie niet mag worden getornd.

Voorts meenden zeer vele leden, dat de betrekking van Kantonrechter op Curaçao zonder het minste bezwaar kan worden opgedragen aan een lid van het Hof van Justitie.

Gegeven het geringe aantal zaken, die zoowel door Hof als

Kantongerecht per jaar worden behandeld, is de volle werkracht van één persoon met die vereeniging zeker niet te zwaar belast en het recht behoeft er geenszins onder te lijden.

Het Bestuur van de bovenwindsche eilanden kon, zoo meende men algemeen, aan één Gezaghebber worden opgedragen, b. v. aan dien van Sint Martin, die dan tevens de rechtspraak op die eilanden zou uitoefenen. Op de andere eilanden, n. l. Sint Eustatius en Saba, kon een ambtenaar worden aangesteld met een werkring ongeveer overeenkomende met dien van de districtmeesters op Curaçao, die dan tevens ontvanger moet zijn.

Als men nagaat, dat in 1910 door de Raden van Justitie op Sint Martin en Sint Eustatius respectievelijk 5 en 1 strafzaken zijn behandeld en door de Kantongerechten van Sint Martin, Sint Eustatius en Saba respectievelijk 25, 0 en 4 strafzaken en respectievelijk 2, 1 en 0 burgerlijke zaken, dan springt het immers in het oog, dat bedoelde Raden en afzonderlijke Kantongerechten geen reden van bestaan hebben.

Ook diende volgens enkele leden als beginsel te worden aangenomen, dat op al de kleinere eilanden der Kolonie de lagere ambtenaren, als de Griffiers, de klerken van den ontvanger, enz. zooveel mogelijk uit de ingezetenen van elk eiland worden gekozen en dat in den politiedienst wordt voorzien door het aanstellen van inlandsche veldwachters. Hierdoor zou een niet onbelangrijke bezuiniging worden verkregen op traktementen, verlofstraktementen en overtochtsgelden en de billijkheid tegenover de bewoners der verschillende eilanden beter worden betracht.

Een lid verklaarde zich sterk voor detachering van ambtenaren zoowel naar het Moederland als naar de Oost en naar Suriname, hetgeen hij in het belang van den dienst achtte.

Het ambtenaarscorps kon voorts, zooals men nader bij de behandeling der artikelen zou aantoonen, niet onbelangrijk worden ingekrompen.

Ook door het vereenvoudigen van de administratie, in de eerste plaats van de inrichting der begrooting, kan op velerlei gebied besparingen verkregen worden.

Op de begrooting worden b. v. om maar één voorbeeld aan te halen, afzonderlijk geraamd de uitgaven voor het gewoon onderhoud der landsgebouwen, der fortificatiën enz. en der quarantaine-inrichting en voorts tal van andere posten betreffende grootere of kleinere reparatiën en enkele nieuwe werken.

Tegen het afzonderlijk ramen van al die posten bestaat er uit een comptabel oogpunt geen bezwaar, integendeel.

Maar de consequentie brengt mede, dat van elk afzonderlijk geraamd werk aan het Departement van Openbare Werken en ter Administratie van financiën ook afzonderlijke aantekeningen worden gehouden.

Zoo behoort er aan het Departement, wil het afzonderlijk ramen zin hebben, nauwkeurig aantekening te worden gehouden welk gedeelte van den voorraad kalk, zand, cement, hout, enz. enz. voor elk afzonderlijk werk is gebruikt; hoeveel dagen of gedeelten van dagen door de werklieden aan elk afzonderlijk werk is gearbeid, enz.

Dat dit alles veel omslag en tijdverlies veroorzaakt, behoeft geen betoog. Veel praktischer ware het—en het Departement zou daardoor ongetwijfeld goedkooper kunnen werken—wanneer slechts afzonderlijk geraamd werden drie posten:

- a. gewoon onderhoud der lands- en militaire gebouwen;
- b. buitengewone reparatiën;
- c. nieuwe werken.

In de toelichting zouden dan de buitengewone reparatiën en nieuwe werken behooren te worden gespecificeerd, opdat kunne worden nagegaan of de gelden voor het gestelde doel besteed zijn geworden.

§ 3. Ten opzichte van de pogingen en voorstellen om den landbouw te verbeteren, waren eenige leden zeer sceptisch gestemd.

Zondert men de katoencultuur op Sint Eustatius, waarmede in het afgelopen jaar niet onbevredigende resultaten zijn behaald, en de sisalcultuur, ten opzichte waarvan een aantal

leden optimistische verwachtingen meenden te mogen koesteren, uit, dan— dit werd algemeen toegegeven— kan in geen enkel opzicht op eenig gunstig resultaat van de Bestuursbemoeiingen en deskundige voorlichting op landbouwkundig gebied worden gewezen.

De eene proef na de andere is mislukt, nu eens wegens insectenplaag, dan weder wegens den hevigen passaatwind, gewoonlijk tengevolge van het uitblijven van regen.

Waar een 10-jarige periode van proefnemingen geen enkele verbetering heeft kunnen aanbrengen— over de twee genoemde cultures nader—; waar wind en weer telkens en telkens weer zulke onoverkomelijke struikelblokken zijn gebleken voor elk pogen om een geregelde, loonende cultuur in de kolonie in te voeren, daar meenden vele leden, dat men de periode van proefnemingen niet in het oneindige behoorde te verlengen, maar eerlijk moest erkennen, dat de pogingen— hoe loffelijk ook— om den landbouw te verbeteren hadden gefaald, en dat van Curaçao misschien wel een zeevarende en handelskolonie, maar zeker niet een landbouwkolonie te maken is.

Andere leden daarentegen meenden, dat de reden waarom met de proeven op het gebied van den landbouw tot dusverre niets dan teleurstellingen zijn ondervonden, gezocht moet worden in het feit, dat men de zaak van meet af aan te veel als een wetenschappelijk probleem heeft behandeld en te weinig rekening heeft gehouden met de eischen der praktijk en met het zuiver economisch doel, dat met de proeven beoogd werd.

Men zocht en beproefde maar altijd hoofdzakelijk in de richting van nieuwe cultures en wijdde nimmer genoeg aandacht aan de bestaande.

Men nam proeven met verschillende gewassen, maar overtuigde zich niet altijd of er kans was, dat— gesteld de proeven gelukten— de cultuur op groote schaal loonend zou kunnen worden gedreven.

Men experimenteerde een enkele maal op het gebied van grondbewerking en bemesting, maar slechts heel enkelen onder de planters zijn de resultaten daarvan te weten gekomen.

Geen wonder dan ook, dat de verkregen resultaten van den 10-jarigen arbeid zoo ontmoedigend zijn; dat men in de kolonie zeer slecht te spreken is over het nut van deskundige voorlichting op landbouwkundig gebied.

De leden aan het woord hadden geenszins hooggespannen verwachtingen van de toekomst van den landbouw op Curaçao. De regenval is er te wisselvallig en ongeregeld, de N. O. passaat te hevig en te verzeugend, de Kolonie, in het bijzonder de bebouwbare oppervlakte, te klein, dan dat de landbouw er ooit tot een hoogen graad van ontwikkeling zou zijn te brengen.

Toch waren zij van oordeel, dat er op dit gebied betere resultaten moeten te behalen zijn dan tot dusverre is geschied.

Het zwakke punt van den Curaçaoschen landbouw (dit wordt door alle deskundigen verklaard) is het gebrek aan grondbewerking en bemesting.

Noodig is daarom in de eerste plaats, dat het nut daarvan duidelijk in het licht worde gesteld, niet door experimenten op kleine stukjes grond, maar door voorbeelden op uitgebreide schaal.

Hiervoor is noodig, maar ook voorshands alleszins voldoende, iemand met voldoende kennis van de bemestingsleer en praktisch op de hoogte van de grondbewerking, ploegen, cultivatie, enz. Een onderwijzer in het bezit van de akte landbouw en bovendien met eenige praktische ervaring van het landbouwbedrijf, kon, meenden eenige leden zeer goed vol-
doen.

Wanneer men eenmaal zoo ver zal zijn, dat het nut en de voordeelen van rationeele bemesting en degelijke grondbewerking door toepassingen op groote schaal onwederlegbaar zullen zijn aangetoond, en de nieuwe cultuurmethoden bij de belanghebbenden ingang zullen hebben gevonden, dan eerst zal voldoende zijn voorbereid het terrein, waarop misschien met vrucht op wetenschappelijken grondslag kan worden voortgearbeid.

Eén lid gaf in overweging om van den proeftuin tevens een verbeterhuis voor verwaarloosde kinderen te maken. Dezen kunnen daar te werk worden gesteld.

In verband met de katoencultuur op Sint Eustatius werd nog besproken het systeem van het verleen van voorschotten uit de Koloniale Kas aan belanghebbenden.

Vele leden waren van oordeel, dat dit stelsel afkeuring verdient en dat daarmede geleidelijk dient te worden gebroken. Het verleen van voorschotten tegen voldoende zakelijke of persoonlijke zekerheid voor landbouw- of industriële doeleinden tegen zoo laag mogelijke rente ligt, zoo betoogden deze leden, niet in de lijn van het Gouvernement, maar wel in die van een afzonderlijke instelling, de Curaçaosche Bank b. v., die de zaak dan zuiver als een tak van haar bedrijf zal hebben te beschouwen.

Wat de sisalcultuur betreft, waarvan eenige leden goede verwachtingen koesterden, merkten een paar andere leden op, dat de tot dusverre verkregen resultaten met de oude aanplantingen en de stand van de jongere aanplantingen h. i. die verwachtingen niet rechtvaardigen.

Eerstbedoelde leden wezen er echter op, dat de jonge sisal-aanplantingen op Curaçao niettegenstaande de buitengewoon felle droogte die thans heerscht, er goed voorstaan, zoodat hunne verwachtingen niet van grond ontbloomt mogen worden genoemd; waarop van de andere zijde werd gerepliceerd, dat de vraag hier niet is of de sisal op Curaçao in leven blijven en groeien kan, maar of de vezelproductie van dien aard kan zijn, dat de cultuur loonend kan worden gedreven. Dit nu werd door hen ten zeerste betwijfeld.

§ 4. In verband met de aan den Raad medegedeelde missives van den Minister van Koloniën en van den Gouverneur, handelende over het Rapport van de Commissie voor het grootlandbouwbedrijf, werd in de Afdeelingen van gedachten gewisseld over de grondpolitiek van het Koloniaal Bestuur.

Algemeen was men er over eens, dat die politiek, neerkomende op het stichten van een stand van kleine landbouwers, niet die resultaten heeft opgeleverd, welke de promotors daarvan zich moeten hebben voorgesteld.

De voornaamste reden, waarom het in zijn grondgedachte niet af te keuren stelsel zoo goed als geheel heeft gefaald, moet, aldus de leden aan het woord, gezocht worden in de weinig oordeelkundige uitvoering daarvan.

Men heeft bij het in pacht uitgeven van gronden te vaak het doel: het vormen van een landbouwenden stand, uit het oog verloren en tal van perceelen afgestaan, waarop van het uitoefenen van loonenden landbouw geen sprake kan zijn.

Daarbij komt dat niet met genoegzame zorg op de antecedenten van de aanvragers van grond schijnt gelet te zijn geworden, met het gevolg, dat een te groot percentage der pachters uit minder gewenschte elementen bestaat, die langzamerhand hun stand in discredit brengen.

Met instemming begroetten dan ook de Afdeelingen het voornemen om in den bestaanden toestand verandering te brengen.

Met het denkbeeld van den R. K. priester Meyknecht, dat in hoofdzaak schijnt overeen te komen met dat van de reeds genoemde Commissie, n. l. om een of meer plantages aan te koopen en de pachters van de benedendistricten daarop samen te trekken, kon men zich zeer goed vereenigen.

Te gereeder vond bij sommigen het plan van Pastoor Meyknecht bijval, omdat men zich ook omtrent de keuze van een geschikte vestigingsplaats met diens inzichten kon vereenigen.

Eenige leden zouden echter een aan een goede baai gelegen plantage voor het doel geschikter achten met het oog op eventuele uitoefening van het visschersbedrijf door de pachters, de verscheping van landbouwproducten naar de stad, enz. enz.

Andere leden merkten daartegenover op, dat in de eerste plaats in aanmerking behooren te komen plantages met voldoende bebouwbare gronden, veel houtgewas en die niet reeds erg bevolkt zijn.

Wil de hierboven besproken grondpolitiek goede vruchten afwerpen, dan diende als beginsel te worden aangenomen, dat alleen aan dezulken onder de buitenbevolking, die van den

landbouw hun hoofdbedrijf maken, Gouvernements grond in pacht wordt afgestaan. Wie geregeld, hetzij als ambachtsman, hetzij als losse werkman bij de bediening van schepen enz. zijn bestaan in de stad zoekt, voor dien is er geen plaats onder de pachters van Gouvernements grond. Zijn plaats is in de stad bij zijn werk.

Eenige leden wenschten te doen uitkomen, dat de grondpolitiek van het Koloniaal Bestuur hierboven behandeld is geheel onafgescheiden van de vraag betreffende de rechten, die de eigenaren van sommige plantages al of niet op het domein kunnen doen gelden. Men betreurde, dat het rapport, dat toch den grondslag uitmaakt van de gedachtenwisseling tusschen Regeering en Bestuur en dat in druk verkrijgbaar is, niet aan de leden van den Raad is toegezonden en drukte het vertrouwen uit, dat dit alsnog zal geschieden.

Een lid vroeg of er sinds de ontvangst in de Kolonie van bovenbedoeld ministerieel schrijven nog perceelen gronds zijn uitgegeven.

§ 5. Ter sprake kwam het openbaar onderwijs in de Kolonie.

Eenige leden betoogden aan de hand van het eenigen tijd geleden aan het Bestuur ingediende en aan den Raad in afschrift toegezonden adres van een aantal ouders en verzorgers van leerlingen aan de openbare scholen op Curaçao, dat het openbaar onderwijs, speciaal het M. U. L. O., veel te wenschen overlaat.

Het peil van dat onderwijs—zoo werd geklaagd—is in den loop der jaren gedaald. In vergelijking met een jaar of 10 geleden verlaten de leerlingen de school thans met geringer kennis van verschillende vakken.

Als vermoedelijke redenen van dezen achteruitgang noemden de leden aan het woord o. a. het overvoerd leerplan, het zeer dikwijls met verlof gaan van de onderwijzers dat stremmend werkt op den geregelden gang van het onderwijs, en de minder vriendschappelijke verhouding tusschen de onderwijzers onderling, waardoor het zoo noodzakelijke prestige van den onderwijzer tegenover de kinderen wordt ondermijnd.

Andere leden achtten de klachten over het onderwijs erg overdreven.

Zij wezen op het feit, dat verscheidene leerlingen van de Hendrikschool, naar de Hoogere Burgerschool in Nederland overgegaan, daar lang geen slecht figuur gemaakt hebben. Zij releveerden verschillende verbeteringen, die er geleidelijk in het openbaar onderwijs zijn gebracht.

Waar verder het onderwijzend personeel, vooral aan de scholen voor M. U. L. O. op Curaçao waarover het meest pleegt geklaagd te worden, voor het meerendeel uit zeer bevoegde leerkrachten bestaat, daar konden deze leden niet toegeven, dat er van daling van het peil van het onderwijs sprake kan zijn.

Dat het onderwijs in de kolonie voor verbetering vatbaar is, kan natuurlijk, aldus eenige leden, niet worden tegengesproken.

Maar men diende, zelfs waar het eene zoo gewichtige aan gelegenheid als het openbaar onderwijs betreft, de financiële zijde van het vraagstuk niet uit het oog te verliezen.

Het openbaar onderwijs, het kan nu eenmaal niet anders, kost de Kolonie reeds veel geld. Zou men de voorstellen, door de ondertekenaars van het bovengemelde adres gedaan, willen overnemen, dan zouden de uitgaven nog enorm toemen, terwijl de opbrengst door de mede voorgestelde verlaging der schoolgelden zou dalen.

Hiertoe nu zouden verscheidene leden hunne medewerking niet kunnen verleenen, gegeven de financiële toestand der Kolonie.

Verschillende leden meenden echter, dat er toch eenige verbeteringen in den toestand zijn te brengen zonder vermeerdering der uitgaven.

Zoo werd aan de hand gedaan om afzonderlijke klassen voor twee of meer der vreemde talen op te richten en dan het onderwijs in die talen facultatief te stellen. Het onderwijs in de vreemde talen zou door dezen maatregel veel effectiever worden, daar de leerlingen dan, geheel los van de klasse

waarin zij voor de andere vakken moeten zitten, hunne studie in de vreemde talen kunnen aanvangen en voortzetten.

Eenige leden, den drang naar verbetering van de onderwijzers salarissen in het belang van het onderwijs zelf billijkende, gaven als hun oordeel te kennen, dat hieraan zonder vermeerdering, althans noemenswaardige vermeerdering der uitgaven zal kunnen worden voldaan, wanneer maar het-systeem om den cursus te verdeelen in éénjarige klassen voor de scholen voor M. U. L. O. kon worden verlaten, en een nieuw stelsel kon worden ingevoerd van klassen met langeren leerduur, b. v. 18 maanden.

De cursus zou dan aan de Hendrikschool kunnen zijn een negenjarige, verdeeld in zes klassen. Men zou dan met drie onderwijzers minder kunnen volstaan en de klassen zouden dan eenigszins beter bezet zijn dan thans. Was men wel ingelicht, dan komt het wel eens voor, dat op de Hendrik- en de Wilhelminaschool zelfs de lage klassen slechts enkele leerlingen tellen.

In overweging werd gegeven het aantal onderwijzers 1e. klasse, dat op het oogenblik onevenredig groot werd geacht, geleidelijk in te krimpen. Voor de lagere klassen heeft men toch waarlijk geen onderwijzer 1e. klasse noodig. Hun uitgebreide kennis kunnen zij daar toch niet aan den man brengen en uit een paedagogisch oogpunt voldoet een, gewoonlijk jeugdiger, onderwijzer 3e. klasse er in den regel beter.

In verband met het telkens voorkomend gebrek aan onderwijzers werd door een lid het denkbeeld aanbevolen om Duitse onderwijzers aan de Hendrikschool verbonden te krijgen voor het geven van onderwijs in de Duitse taal en nog enkele andere talen en vakken.

§ 6. Algemeen had men den indruk gekregen, dat het optreden van de politie in den laatsten tijd in zeer vele kringen van de bevolking ontevredenheid verwekt.

Het gehalte waaruit het corps voor het meerendeel bestaat en het dientengevolge verkeerd optreden van de minderen schijnt een der redenen daarvan te zijn, maar ook de discipline schijnt veel te wenschen over te laten.

Gevallen van dronkenschap in dienst, waaruit gevaar voor de rustige burgers kan ontstaan en waardoor in elk geval de noodzakelijke waarborgen voor de orde en veiligheid worden opgeheven, komen in den laatsten tijd veelvuldig voor.

Daarbij komt dat in de laatste weken ook van de zijde der hoogere autoriteiten eenige maatregelen schijnen te zijn bevolen, die nieuw voedsel gegeven hebben aan de ontevredenheid.

Gereleveerd werd het geval met de Sociëteit „De Gezelligheid”.

Dat het geschil met die inrichting, die op Curaçao meer het karakter van een beurs dan van een gewone Sociëteit heeft, waartoe haast een ieder, die de een of andere positie in de maatschappij bekleedt, behoort; waarin elke vreemdeling, die Curaçao op zijn doorreis aandoet, door zijn handelsvrienden wordt geïntroduceerd en die in het centrum van de handelswijk van Willemstad gevestigd is, zoo hoog is geloopen, dat er door het Hoofd van Politie een bevel is uitgevaardigd om haar op een vroeger uur te sluiten dan hare statuten voorschrijven—een bevel waarvan de wettelijkheid bovendien door eenige leden werd betwijfeld—moest volgens verscheidene leden aan een minder tactvol optreden van de zijde der politie-autoriteiten worden toegeschreven. Met een weinig meer beleid, een weinig meer verdraagzaamheid had, volgens deze leden, veel meer kunnen worden bereikt dan met het op de spits drijven der grieven.

In een nog minder gunstig licht—aldus nog steeds de leden aan het woord—verschijnt het gebeurde met bedoelde Sociëteit, wanneer men het in verband brengt met het optreden van de politie bij enkele andere gelegenheden.

Zoo zou de politie, omstreeks denzelfden tijd dat het geschil met meergemelde sociëteit hangende was, op een avond, dat bij een rustige familie in een klein gezelschap wat muziek werd gemaakt, den naam zijn komen opnemen van den hoofdbewoner van de woning, waar dat plaats had; zoo zou ook bij een andere gelegenheid, dat er ten huize van een aanzienlijken burger eene danspartij werd gegeven, de politie de namen van de gasten hebben opgeschreven.

Men wenschte er op te wijzen, dat het zeer gewenscht is, ja, voor de Kolonie van het hoogste belang, dat de politie steeds met den meesten tact en beleid optrede, teneinde de goede geest, die in de Kolonie heerscht, te bestendigen.

Eenige leden vroegen zich af of het wel op den weg van den Raad ligt zich in te laten met het gebeurde op de Sociëteit „De Gezelligheid”.

Wat hun betreft waren zij er van overtuigd, dat ook van de zijde dier Sociëteit aanleiding zal zijn gegeven tot het optreden van de politie; dat daar vaak wel wat al te luidruchtig zal zijn feestgevierd.

Wat de andere hiervoren gereleveerde gevallen aangaat, vertrouwden deze leden, dat er het een of ander misverstand in het spel zal zijn; dat het optreden van de politie bij bedoelde gelegenheden niet op last of met medeweten van de politie-autoriteiten zal zijn geschied. Gaarne wenschten zij van het Bestuur te vernemen wat hiervan aan is.

Een lid verklaarde bepaald te weten, dat het gebeurde bij een der laatstbedoelde gelegenheden te wijten is aan eene misvatting door de minderen van gegeven bevelen.

§ 7. Eenige leden bepleitten de noodzakelijkheid van het aanstellen van een keurmeester voor de vleeschkeuring. Zij achtten scherpere contrôle op het slachten van vee noodzakelijk in het belang van de volksgezondheid.

Enkele andere leden merkten op, dat hier, voor zoover zij weten, zich nog nooit gevallen van ziekte onder het vee hebben voorgedaan, die scherpe contrôle noodzakelijk maken. Ziek vee wordt nooit ten verkoop aangeboden, wel magere en oude dieren.

Een lid wees er op, dat de cijfers van de bevolkingsstatistiek elk jaar gewijzigd worden zonder dat er eene nauwkeurige volkstelling plaats heeft. Naar aanleiding hiervan werd in overweging gegeven om de 5 of 10 jaren eene volkstelling te houden en voor het overige de bevolkingscijfers niet naar willekeur te wijzigen.

Een lid vroeg of het niet gewenscht zou zijn, met het oog op het toenemend aantal automobielen op Curaçao, een keur in het leven te roepen, waarbij eenige eenvoudige voorschriften omtrent het gebruik van die vervoermiddelen op de openbare straten en wegen worden gegeven, en zulks in verband met de openbare veiligheid.

Een ander lid meende, dat de noodzakelijkheid van de regeling nog niet gebleken is.

Verscheidene leden zouden er prijs op stellen, dat aan den Raad de Handelingen der Staten-Generaal in een genoegzaam aantal exemplaren werden toegezonden. Zij meenden, dat het Wetgevend College in de Kolonie op de hoogte behoort te worden gehouden van wat er op wetgevend gebied in het Moederland omgaat.

Enkele leden achtten het zeer gewenscht, dat voortaan bij het indienen van wetsontwerpen daarbij worden overgelegd de op het onderwerp betrekking hebbende adviezen van de betrokken autoriteiten, en zulks ter voorlichting van den Raad.

Enkele andere leden meenden, dat er in vele gevallen daartegen bezwaren bestaan.

Een paar leden wezen op de nadeelen, die, zonder overeenkomstige voordeelen voor de vleeschverbruikers, aan de runderfokkers op Curaçao worden toegebracht door het bestaan van een rundertrust op Curaçao, die haar slachtvee uit het buitenland betreft en het slachten van runderen door anderen onmogelijk maakt door telkens wanneer een derde een rund slacht, de vleeschprijzen dien dag aanzienlijk te verlagen.

Zij vroegen of er daartegen geen maatregelen te nemen zijn, b. v. door het aanzienlijk verhoogen—liefst als tijdelijken maatregel—van het invoerrecht op runderen.

Artikelen.

Art. 1a. Naar aanleiding van het eenigen tijd geleden door de subalterne ambtenaren aan het Bestuur gericht adres, strekkende tot lotsverbetering, betoogden verscheidene leden, bij dit artikel, dat de traktementen dier ambtenaren, in verband met den levensstandaard in de Kolonie, inderdaad te laag te noemen zijn en dringend verbetering eischen.

Enkelen onder deze leden stelden dan ook voor de traktementen der subalterne ambtenaren zoodanig te herzien, dat zij daarvan in hun stand fatsoenlijk zullen kunnen leven zonder zich in schulden te behoeven te steken. Zij gaven in overweging met het stelsel van periodieke verhoogingen te breken en aan de ambtenaren dadelijk het maximum aan hun rang verbonden traktement toe te kennen.

Andere leden echter, toegevend dat er vele ondergeschikte ambtenaren zijn, die met het oog op hun diensttijd te laag bezoldigd zijn, meenden dat dit niet zoozeer te wijten is aan den te lagen standaard van de traktementen als wel aan den zeer tragen gang der promotie.

Het aanvangstraktement van een klerk b. v. ad f 800.— konden deze leden niet te laag achten, evenmin het maximum-traktement van een hoofdcommies ad f 2.800.—

Door de promotievoorwaarden te verbeteren zou er geleidelijk een beteren toestand kunnen worden geschapen.

Wat de tegenwoordige subalterne ambtenaren betreft, waren ook deze leden van oordeel, dat er iets voor hen moest worden gedaan. Zij achtten echter het aangewezen middel om de verzochte en noodig geachte lotsverbetering aan te brengen niet te vinden in het breken met het stelsel van periodieke verhoogingen, maar wel hierin, dat die verhoogingen wat eerder en tot een grooter bedrag zouden worden gegeven. In overweging werd gegeven om aan de ambtenaren in stede van drie tweejaarlijksche verhoogingen van f 100.— er slechts twee tweejaarlijksche van f 200.— toe te kennen.

Intusschen—zoo meenden vele leden te moeten opmerken—moet er naar gestreefd worden het corps ambtenaren in te krimpen, en wel vooral in de lagere rangen, te beginnen met de surnumerairs.

Dat eene inkrimping van het corps mogelijk is, werd door vele leden betoogd. Zij wezen er in dit verband op, dat er eenige kantoren zijn, waar de werktijd vrij wat korter is dan op andere. Nog werd gereleveerd, dat het personeel ter griffie van het Hof van Justitie uit drie personen bestaat, terwijl op de griffie van het Kantongerecht op Curaçao, waar meer of minstens evenveel omgaat als op eerstgemelde griffie, de griffier alleen het werk doet.

Aanbeveling zou het voorts, meende men, verdienen op enkele kantoren schrijvers of typisten, niet behoorende tot het promoveerend personeel, aan te stellen om het copiewerk te verrichten.

Dergelijke schrijvers zouden kunnen worden gerecruteerd uit de klasse, waaruit de kommiezen der belastingen worden gekozen en zouden zeer goed voldoen.

De Afdeelingen zouden het op prijs stellen de zienswijze van het Bestuur omtrent het een en ander te vernemen.

Art. 1 e. Eenige leden wenschten te vernemen hoe deze aangelegenheid geregeld is en wat onder „standplaats” in den zin van dit artikel wordt verstaan.

Art. 1 f. Een lid achtte een andere omschrijving van dezen post en andere dergelijke posten wenschelijk met het oog op de omstandigheid, dat de ambtenaren zich ook van andere vervoermiddelen dan waarop de uitdrukking „fouragegeld” toepasselijk zou zijn, zouden kunnen wenschen te bedienen. Hij gaf in overweging den post te doen luiden „fouragegeld of kosten van vervoermiddelen”.

Art. 6 b. Men wees er op, dat deze post bij vergissing uit de vorige begrooting moet zijn overgenomen, daar de titularis, die de personeele toelage genoot, met ingang van 1 April 1912 ontslag uit den dienst genomen heeft.

Art. 15. Verscheidene leden waren van oordeel, dat de functie van Adjudant van den Gouverneur eene eerebetrekking is en blijven moet en derhalve niet behoort te worden gesalariëerd.

Zelfs meenden zij in overweging te moeten geven het geheele artikel van de begrooting af te voeren, daar nu de schutterij rustend is verklaard, daarvoor geen kosten meer behoeven te worden gemaakt.

Art. 19. In aansluiting aan het reeds bij de algemeene beschouwingen omtrent den landbouw in het algemeen opgemerkte, wenschten vele leden hier te doen uitkomen, dat zij zich van het nut en de voordeelen van de bij dit artikel voorgestelde uitgaven hoegenaamd geene illusie vormden.

Zij hadden dan ook bezwaar hun stem te geven aan dit artikel, vooral daar nu wordt voorgesteld aan den landbouwkundige traktement toe te kennen en dus aan de betrekking een blijvend karakter te geven.

Toch waren verscheidene hunner, om van hunne medewerking te doen blijken, bereid voor de verschillende onderdeelen van dit artikel te stemmen, wanneer het Bestuur zijnerzijds het voorstel om aan den landbouwkundige een vast traktement toe te kennen zoodanig wilde wijzigen, dat de zaak op den tegenwoordigen voet zal worden voortgezet.

Ook de „andere leden” bij de algemeene beschouwingen bedoeld, die gunstiger over de toekomst van den landbouw dachten dan de hiervoren aan het woord geweest zijnde leden, waren van oordeel, dat niet tot eene vaste aanstelling behoorde te worden overgegaan alvorens de zekerheid zou zijn verkregen, dat men eindelijk de hand gelegd had op den rechten man.

Deze leden gaven in overweging om den tegenwoordigen landbouwkundige nog eenigen tijd de gelegenheid te verschaffen om zijne inzichten op het gebied van den landbouw, speciaal omtrent grondbewerking en bemesting, in daden om te zetten.

Met grondbewerking en bemesting zouden zij nog gaarne dit jaar uit de credieten op de loopende begrooting toegestaan eenige ernstige proeven wenschen genomen te zien, opdat men bij de volgende begrooting ten minste over eenige positieve resultaten omtrent dit gewichtig punt zal kunnen beschikken.

De vraag of Curaçao deel zal hebben nit te maken van het in te stellen Departement van Landbouw voor West-Indië en of de kosten al of niet door de Kolonie zullen worden gedragen, achtte men voorloopig van minder belang.

Die vraag mocht althans, zoo meende men, de gedachtenwisseling over den landbouw op Curaçao niet influenceeren.

Art. 20. Bij dit artikel werd geklaagd over de onreinheid van het water langs het strand van het Leprozengesticht. Men achtte het in het belang van de verpleegden noodig, dat het zich in dat water opgehoopte vuil spoedig worde verwijderd.

Art. 25. Gevraagd werd naar de resultaten van de verleende voorschotten ter aanmoediging van de dividivi-cultuur.

In verband met het aangeteekende bij art. 19 verklaarden verscheidene leden zich bereid het aangevraagde bedrag voor te nemen proeven toe te staan.

Zij wenschten echter, dat dat bedrag niet zou worden besteed op de wijze in de toelichting omschreven, maar dat daarmede hoofdzakelijk eenige proeven op groote schaal met bemesting en grondbewerking voor de maiscultuur worden genomen.

Voorts moesten er, volgens deze leden, eenige proeven genomen worden met voedergewassen. Van de verbetering van het runderras in de Kolonie kan toch niets komen, zoolang er zulk een groot gebrek aan veevoeder, als thans doorlopend het geval pleegt te zijn, heerscht.

Nog gaven deze leden in overweging niet veel aan den proeftuin op Cas Chikito ten koste te leggen.

Gevraagd werd voorts volgens welke regelingen landbouwcredieten worden verleend en hoe het met de afbetaling, waaromtrent enkele leden bevredigende inlichtingen hadden ontvangen, gaat.

Art. 26. Gevraagd werd naar de resultaten van den arbeid van de in dit artikel genoemde Maatschappij op het gebied van den landbouw, de veeteelt, de zoutwinning en de vischerij.

De groote verdiensten van deze maatschappij op het gebied der vleechindustrie erkennende, meenden eenige leden nochtans, dat nu het Gouvernement zelf de bevordering van deze industrie hoe langer hoe meer ter hand neemt, het toekennen

van subsidie aan genoemde maatschappij niet veel reden van bestaan meer heeft, vooral niet waar de belanghebbenden zelf zich zoo weinig om deze instelling bekommeren.

Art. 28 c. Eenige leden meenden, gezien den toestand van 's Lands schatkist, hun stem te moeten verheffen tegen het verlenen van subsidie aan eene instelling als deze, die louter strekt tot uitspanning en vermaak.

De personen voor wie zij in de eerste plaats bestemd is, de militairen, maken er een uiterst spaarzaam gebruik van. Het ging volgens deze leden inderdaad niet langer aan deze instelling te subsidieëren.

Art. 29. Gevraagd werd aan wien de toelage, die aan den heer Dussel als conservator van het museum werd toegekend, uitbetaald wordt, nu genoemde heer tot tijdelijk Landbouwkundige is benoemd en dus geen tijd meer over heeft om aan het museum te besteden.

Eenige leden meenden, dat het museum als Koloniaal museum niets te beteekenen heeft, maar dat het slechts als schoolmuseum nuttig kan zijn.

Gevraagd werd of er als zoodanig daarvan wel eenig gebruik wordt gemaakt.

Enkele leden wenschten het bedrag van kosten van onderhoud en aanvulling veel hoger te hebben; zij beweerden, dat het nut van een behoorlijk voorzien museum niet kan worden overschat.

Art. 30 c. Gevraagd werd wat de bedoeling is van het uitzenden van een opzichter bij het Departement van Openbare Werken. Is dit geschied met het oog op de aanstaande verbetering van den havenmond?

Art. 31. De Afdeelingen betreurden het, dat steeds zoo veel geld wordt gevraagd op dit artikel.

Zij meenden, dat er aan het Departement wel wat te royaal met het geld wordt omgesprongen.

In overweging gevende om dit artikel alsnog te splitsen als bij de algemeene beschouwingen aangegeven, drongen zij bij het Bestuur aan om het totaal bedrag met een paar duizend gulden te verminderen, door sommige werken of reparatiën, die niet urgent zijn, tot een volgend jaar uit te stellen.

Gevraagd werd eene opgave van wat op den post „gewoon onderhoud der landsgebouwen enz." in 1911 is uitgegeven.

Eenige leden gaven in overweging om bedoelden post wat te verruimen en daarop iets meer uit te trekken, teneinde daaruit wat meer aan het gewoon onderhoud der gebouwen te kunnen besteden en kleine reparatiën te kunnen bekostigen.

De groote uitgaven voor het herstellen van den ringmuur om het krankzinnigengesticht en van dien om het leprozen-gesticht hadden, meende men, voorkomen kunnen worden, als die muren geregeld onderhouden waren geworden.

De bouw van een schijvenhuisje, ofschoon een kleine uitgaaf, werd door eenige leden niet noodzakelijk geacht. De kleine moeite om de schijven van het Riffort naar het op korten afstand daarvan gelegen schietterrein te vervoeren, en het geringe tijdverlies, dat daarmee gepaard kan gaan, rechtvaardigen den bouw van zulk een huisje geenszins.

Art. 32 a. Eenige leden vroegen of het waar is, dat ook lijdens aan epilepsie in het krankzinnigengesticht worden opgenomen.

Mocht dit het geval zijn, dan moesten zij er op wijzen, dat het gesticht voor krankzinnigen alhier niet voor dergelijke patienten bestemd is en dat een verblijf in dat gesticht er zeker niet op berekend is om verbetering te brengen in den toestand dier ongelukkigen.

Hiertegen werd door andere leden aangevoerd, dat, zooals zij ingelicht waren, alleen die categorie van epileptici, die waarlijk gevaarlijk of storend voor hunne omgeving zijn, in het gesticht worden opgenomen.

Men zou gaarne van het Bestuur vernemen wat hiervan waar is, en ook of er soms niet eenige patiënten in het gesticht verblijven, die er eigenlijk niet thuis behooren, maar eenvoudig aan verstomping der geestvermogens lijden en

zonder eenig bezwaar door hunne familieleden kunnen worden verpleegd. Men wees er op, dat het krankzinnigengeesticht geene inrichting is, waar men, om maar van den last en de kosten van verpleging af te zijn, zijne door ouderdom hulpbehoevend geworden familieleden het Gouvernement op den hals kan schuiven.

Enkele leden hadden in elk geval bezwaar tegen den aanbouw van nieuwe cellen, waar het percentage cellen in het gesticht op Curaçao reeds zooveel grooter is dan in andere gestichten. Zij wenschten daarom eene opgaaf der kosten van de voorgestelde cellen.

Art. 34 e. Eenige leden hadden ernstig bezwaar tegen dezen post. Zij verklaarden dat de hierbedoelde weg naar Hato haast uitsluitend ten gerieve van één persoon, den eigenaar van bedoelde plantage, strekt.

Waar zelfs de hoofdwegen op Curaçao, waarvan door honderden gebruik moet worden gemaakt, in den regentijd veel te wenschen overlaten en op sommige punten haast onbegaanbaar raken, daar konden zij hunne medewerking niet verleenen om, met voorbijgang van de hoofdwegen, een door slechts heel enkelen gebruikten weg te herstellen op zulk een voet als het Bestuur voorstelt.

Wat het argument van het vreemdelingen-bezoek aan de grot van Hato aangaat, merkten deze leden op, dat de toestand van den weg, die van oudsher dezelfde is gebleven, nooit een beletsel daarvoor gebleken is.

Door enkele leden werd de vraag gesteld welke de „andere redenen” zijn voor het verbeteren van dezen weg.

Art. 38 b. Gevraagd werd hoe het op dezen post uitgetrokken bedrag besteed wordt. Men vermeende, dat het eenvoudig schoonhouden van eenige kantoren zooveel niet mag kosten.

Art. 53. In verband met hetgeen hiervoren reeds is aangemerkt omtrent het verleenen van voorschotten voor landbouwdoeleinden door het Gouvernement, verklaarden eenige leden ditmaal alleen hierom hun stem te zullen geven aan dit artikel, omdat er op het oogenblik een noodtoestand ten opzichte van de aloëcultuur op Aruba schijnt te bestaan.

Zij vertrouwden echter, dat de hierbedoelde voorschotten alleen gegeven zullen worden aan die planters van aloë, welke zelf niet over voldoende middelen beschikken om op hun gronden de noodige bewerking en bemesting toe te passen.

Art. 74 a. Met verwijzing naar het aangevoerde bij art. 34 e., had men bezwaar tegen dezen post, daar ook de bij het onderhavige artikel bedoelde wegen haast uitsluitend ten gerieve dienen van de eigenaren van de genoemde ondernemingen.

Art. 86 f. Het kwam niet duidelijk voor, waarom aan de in dit artikel bedoelde personen voeding en kleeding behoeven te worden verschaft.

Art. 86 j. Gevraagd werd wie met de meteorologische waarnemingen, die overigens niets om het lijf hebben, belast is en of die waarnemingen niet aan een der ter plaatse aanwezige politiebeamten zonder extra-betaling kan worden opgedragen.

Artt. 104, 105 en 106. Omtrent de katoencultuur op Sint Eustatius werd opgemerkt, dat, ofschoon het oppervlakkig beschouwd heel mooi schijnt, dat in 1911 voor ongeveer f 32.500 aan katoen en katoenzaad is uitgevoerd, deze uitkomst wel eenigszins in een minder gunstig licht verschijnt, wanneer men de uitgaven nagaat, welke het Gouvernement zich daarvoor getroost.

Voor 1911 was uitgetrokken op art. 107 f 3000 terwijl op een memoriepost (art. 107bis) f 13,935.19 is uitgegeven.

Op dezen laatsten post werd terugbetaald f 4,149.50.

Of het artikel 107 al of niet is overschreden is den Raad onbekend, doch gaarne wenschte men het bedrag te vernemen, dat daarop is uitgegeven.

In 1909 werd bedoeld artikel overschreden met niet minder dan f 5,482.

Wanneer men nagaat, dat zelfs in het zeer gunstige jaar 1911 op den post van f 13,935 slechts f 4,149.50 is terugbetaald, dan rijst de vraag of in een jaar van misoogst wel iets van de terugbetaling zal komen.

In elk geval meende men, dat uit de cijfers, die bij de begroting gegeven worden, geen goed beeld omtrent de economische beteekenis van de katoencultuur kan worden gevormd.

De zaak wordt nog onduidelijker, wanneer men op de begroting voor 1913 behalve het bedrag van f 4,700 voor uitgaven in het belang van cultuur enz. nog twee memorieposten ziet uitgetrokken, terwijl in de toelichting gezegd wordt, dat door de British Cotton Growing Association voorschotten worden gegeven op de katoen, die in het katoenhuis aanwezig is.

Omtrent de bemoeiingen van het Gouvernement bij het verzenden van de katoen van kleine planters (het voornemen schijnt zelfs te bestaan om die bemoeiingen uit te breiden tot de katoen van grootere planters) merkte men op, dat dergelijke transacties beter aan particulieren dienen te worden overgelaten.

Reeds komen er klachten in omtrent de verantwoording van door het Gouvernement verscheepte partijen.

Men beweert o. a., dat verschillen omtrent Nederlandsch en Engelsch gewicht en Nederlandsch en vreemd courant in de verantwoording niet behoorlijk tot hun recht komen.

Wat hiervan ook waar moge wezen, er blijkt daaruit voor de zooveelste maal ten duidelijkste, dat het Gouvernement zich te onthouden heeft van op handelsgebied als concurrent op te treden tegen particulieren.

Van enkele groote katoenplanters weet men, dat die zelf hun katoen wenschen te verschepen.

De bemoeiingen van het Gouvernement behooren zich daarom te bepalen tot het aanmoedigen van de cultuur en het ginnen van de katoen voor particulieren tegen betaling der kosten.

Dat daarbij zonder onderscheid des persoons behoort te worden te werk gegaan, spreekt van zelf. In dit verband releveerde men echter eene klacht van een der katoenplanters, dat onlangs, zonder opgave van redenen, zijn katoen, met de ginning waarvan reeds een aanvang was gemaakt, op zijde gezet en in een minder geschikt lokaal werd opgeborgen, waardoor hij schade geleden heeft, in die mate dat hij besloten schijnt gerechtelijke stappen tegen den Gezaghebber van Sint Eustatius te nemen.

Art. 108 a. Men vond het aangevraagde bedrag van f 900 voor het gewoon onderhoud der landsgebouwen op Sint Eustatius, met het oog op het geringe aantal dier gebouwen, bijzonder hoog.

De weinige landsgebouwen op dit eiland kunnen met de helft van dat bedrag voortreffelijk onderhouden worden.

Art. 108 b. Vele leden hadden ernstig bezwaar tegen dezen post.

Zij meenden, dat de behoefte aan een steiger op St. Eustatius, waar men het steeds zonder heeft gedaan, niet van dien aard is, dat de hier voorgestelde uitgave gewettigd zoude zijn, daargelaten nog de vraag of eene verlenging van den bestaanden onbruikbaren steiger wel een succes zal blijken. Met het oog op de droevige ervaring met den bouw van dien steiger opgedaan, hadden deze leden weinig verwachtingen van het thans voorgestelde werk.

Art. 108 d. Eenige leden releveeren den slechten toestand van de straten en wegen op Sint Eustatius. Met het lang niet gering bedrag van f 1000, dat voor het onderhoud daarvan wordt toegestaan, behoorden de straten in betere conditie te kunnen worden gehouden.

Art. 118. Eenige leden betoogden ook ditmaal, gelijk bij de vorige begroting, dat men toch eindelijk eens er toe moet komen met het stelsel van subsidieering van kerkbouw of kerkherstelling te breken.

Dergelijke uitgaven dienen uitsluitend ten laste te komen van de betrokken gemeenten. Het gaat niet aan de gemeenschap daarmede te belasten.

Enkele leden achtten er niets kwaads in gelegen, dat het Gouvernement arme gemeenten in dit opzicht tegemoet komt.

Art. 130. Eenige leden wenschten te vernemen wat er eigenlijk geschied is met het stoomschip „Juliana”. Aan wien, zoo vroegen zij, moet de schuld van het fiasco, dat het stoomscheepje schijnt gemaakt te hebben, worden geweten?

Het kwam hun voorts zeer vreemd voor, dat, niettegenstaande de reizen van dat schip in Juni 1911 zoo goed als geheel gestaakt werden, de exploitatiekosten in dat jaar toch niet minder dan f 73,320, dus ruim f 13,000 meer dan de raming voor 1912, bedragen hebben.

Art. 131. Verscheidene leden spraken er hunne bevreemding over uit, dat, niettegenstaande uit de gedachtenwisseling tusschen Bestuur en Raad bij de behandeling der begrootingen voor 1911 en 1912, duidelijk blijkt, dat de Raad slechts voorloopig, in afwachting van eenige resultaten, credieten heeft toegestaan voor de verbetering van de visscherij, bij deze begrooting met geen enkel woord van eenige resultaten wordt gerept.

Alvorens hunne houding ten opzichte van de aangevraagde credieten te kunnen bepalen, zouden zij gaarne inlichtingen omtrent de resultaten van de bereids genomen proeven ontvangen.

Art. 132. Men vroeg of de post van f 800 wel reden van bestaan heeft, nu toch voorloopig, in afwachting van de geheele omwerking van het domeinbeheer, geene verandering zal komen in de bestaande kaarten.

Art. 133. Zooals reeds bij de Algemeene Beschouwingen gezegd, hadden de pogingen om de hoedenindustrie tot grotere ontwikkeling te brengen de sympathie der Afdeelingen.

Tegen het voor dat doel uitgetrokken bedrag had men dan ook hoegenaamd geen bezwaar.

Sommige leden meenden echter, dat de Bestuursbemoeiingen zich moesten bepalen tot het oprichten van meerdere vlechtecursussen, ook voor volwassenen, en tot het kosteloos verstrekken van de meest uitgebreide voorlichting aan de vlechtsters zoo in de stad als in de buitendistricten omtrent de soort, de kwaliteit en de prijzen der hoeden. Van het verstrekken van voorschotten aan de vlechtsters en van het zelf opkopen van hoeden moest het Bestuur, meende men, zich echter zorgvuldig onthouden.

Tegen dergelijke transacties pleiten in het algemeen bezwaren van comptabelen aard. Wie verleent de voorschotten? Wie doet de boekhouding? En hoe geschiedt de afrekening? Bovendien heeft de ondervinding op Curaçao in andere bedrijven geleerd, dat het verlenen van voorschotten op nog te verrichten arbeid vaak verlamvend werkt op het bedrijf. De arbeiders, die hun loon als het ware vooruit ontvangen hebben, zijn maar al te licht geneigd zich, op het voorschot terende, een paar dagen rust te gunnen, waardoor — het is duidelijk — het doel, waarmede het voorschot werd verleend, verijdeld wordt.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 3n. April 1912.

De Rapporteurs,

Ed. S. LANSBERG.

C. S. GORSIRA J. P. Ez.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, continuing the document's content.

Third block of faint, illegible text, appearing as a distinct section.

Fourth block of faint, illegible text, possibly a list or detailed notes.

Fifth block of faint, illegible text, continuing the narrative or list.

Sixth block of faint, illegible text, showing further detail.

Seventh block of faint, illegible text, possibly a concluding paragraph.

Eighth block of faint, illegible text, appearing near the bottom of the page.

Ninth block of faint, illegible text, the final visible section on the page.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Memorie van Antwoord.

N° 7.

Algemeene Beschouwingen.

§ 1. Het deed aan ondergeteekende genoeg te vermenen, dat men ook in de afdeelingen algemeen van oordeel was, dat er, met het oog op de bevredigende opbrengsten der middelen, geen reden is voor bezorgdheid over de toekomst.

Dat een gepast optimisme echter geen reden mag zijn om in het ernstig streven, om de kolonie economisch tot meerdere ontwikkeling te brengen, te verslappen, geeft hij gaarne toe.

Door de Regeering en het Bestuur wordt getracht de Santa Barbara quaestie zoo spoedig mogelijk tot een oplossing te brengen.

In zake havenverbetering zijn ook Regeering en Bestuur diligent. Binnen kort zal, door het opruimen van het rif in het Schottegat, met de werkzaamheden een aanvang worden gemaakt.

Dat de afdeelingen met ingenomenheid kennis namen van het voorstel om den havenmond te brengen op grootere breedte dan oorspronkelijk het plan was, stelt ondergeteekende zeer op prijs.

En het is hem een groot genoeg hier te kunnen mededeelen, dat Z. E. de Minister van Koloniën heeft goedgevonden, dat die breedte tot op 80 M. wordt gebracht.

Ook deed het hem genoeg te zien, dat de Raad er in beginsel voor was, om de hoedenindustrie — die hijzelf van zooveel belang voor de kolonie acht — krachtig te ontwikkelen.

§ 2. Hij deelt het gevoel van den Raad, dat er zuinigheid moet worden betracht in de koloniale huishouding.

Hij streeft daar ook werkelijk naar; doch ziet geen kans om die huishouding in te richten op eenvoudiger wijze dan thans het geval is.

Ondanks het voortdurend stijgen der werkzaamheden — voornamelijk als een gevolg van de invoering van de Comptabiliteitswet — is het getal der ambtenaren niet vermeerdert.

Bij afwezigheid, wegens verlof en ziekte, van enkele hunner, was het dikwijls onmogelijk het werk op de kantoren af te krijgen, zoo er niet dagelijks langen tijd werd nagewerkt; wat altijd met de grootste bereidwilligheid door de ambtenaren werd gedaan.

De quaestie of de eilanden eenvoudiger kunnen worden bestuurd is al zoo dikwijls onderzocht en het resultaat was altijd, dat men geen kans zag tot noemenswaardige bezuinigingen te komen.

Ofschoon ondergeteekende toegeeft, dat in verhouding tot het Zielental de kosten hoog zijn, acht hij toch in dit opzicht geen bezuiniging mogelijk.

Op ieder eiland dient men, als hoofd, een fatsoenlijk betaald, onafhankelijk ambtenaar te hebben. En of zoo iemand nu districtmeester of gezaghebber heet, zou voor de uitgaven werkelijk niet veel afdoen.

Zoo men den gezaghebber van St. Martin ook belastte met het beheer van St. Eustatius en Saba, zouden de kosten der dienstreizen, misschien evenveel beloopten als er op de salarissen der ambtenaren kon worden bezuinigd; en de toestand op de eilanden zou er — dit is de vaste overtuiging van ondergeteekende — veel slechter op worden.

Als men eens nagaat hoeveel betrekkingen een ambtenaar op de eilanden in zich vereenigt, en ziet, dat de meesten er amper van hun traktement kunnen rondkomen, zal men werkelijk moeten toegeven, dat het niet eenvoudiger kan; zoo men er ten minste prijs op stelt, dat deze eilanden, waar de Hollandsche vlag wappert, fatsoenlijk worden bestuurd.

Ondergeteekende meent zich in het geheel niet te kunnen vereenigen met het oordeel van die leden van den Raad, die meenen, dat het Hof van Justitie, omdat er betrekkelijk zoo weinige burgerlijke en strafzaken worden behandeld, wel zou kunnen bestaan uit een geëgradueerd voorzitter en twee ongegradueerde leden.

In onze kolonie dient, zooals in iederen welgeordenden staat, gezorgd te worden voor een goede rechtspraak; en deze zou niet voldoende zijn gewaarborgd, zoo het opperste gerechtshof in de kolonie niet bestond uit juristen, die door hun ambt kunnen worden geacht van alle partijen onafhankelijk te zijn.

Ook zou ondergeteekende het zeer ongewenscht achten, dat, nu het Hof nog maar uit een President en twee leden bestaat, een dier leden tevens kantonrechter zou wezen.

In appelzaken vooral moeten de rechtzoekenden hun geding door deskundigen beslist kunnen krijgen.

De betrekking van advocaat-generaal heeft men een jaar of tien geleden afgeschaffd, doch zeer spoedig is men daarop teruggekomen. De praktijk leerde dat het niet wel mogelijk was.

Er moet op het parket onder den Procureur-Generaal één ambtenaar zijn, die goed op de hoogte is van de wetten, verordeningen en keuren; die kan optreden als ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht en als auditeur militair.

Om daar geschikte lui voor te vinden en dezen er eenigen tijd voor te kunnen houden, dient het ambt fatsoenlijk bezoldigd te worden.

Trouwens wat zou— gesteld men schafte de betrekking af— de bezuiniging zijn? Men zou weer een hoofdcommies moeten nemen, met een toelage als auditeur militair en als ambtenaar van het Openbaar Ministerie, zooals dat vroeger was en niet minder kostte.

Dat de Raden van justitie en de Kantongerechten op de Bovenwindsche eilanden niet veel werk hebben is waar, maar zij kosten ook nagenoeg niets.

Nam men b. v. den officier van justitie of den ambtenaar van het openbaar ministerie weg, dan zou men, als hoofd van de politiemacht toch minstens een flinken brigadier moeten aanstellen.

Welnu, die zou meer krijgen, dan de officier van justitie of de ambtenaar van het Openbaar Ministerie qua talis geniet.

Bovendien zou men dan het traktement van den Ontvanger moeten verhoogen en dezen, om te kunnen leven, als ontvanger alleen evenveel moeten geven als hij nu als ontvanger en officier van justitie ontvangt.

De rechters ontvangen qua talis niets. De griffiers een beetje, en nemen er andere betrekkingen bij waar, waarvoor in de meeste gevallen toch weer meer zou moeten worden betaald als het griffierstraktement verviel.

Ondergeteekende streeft er reeds lang naar, om, waar dit mogelijk is, voor de lagere betrekkingen op de eilanden lui van de plaats zelve te nemen.

Op de Bovenwindsche eilanden is dit dikwijls niet mogelijk, omdat de sollicitanten er niet voldoende Hollandsch kennen.

Bovendien zouden die benoemingen somtijds aanleiding kunnen geven, dat de ambtenaren in hun billijke aanspraak op promotie werden benadeeld.

Tegen de detachering van ambtenaren was de Raad vroeger altijd gekant. De proeven daarmee genomen hebben hier ook weinig practische resultaten opgeleverd. Detachering naar Indie en Suriname zou vooral zeer kostbaar zijn.

Uit een comptabel oogpunt is het niet gewenscht de begroeting, voor wat betreft het Departement van openbare werken, te splitsen, zooals door de afdeelingen worden voorgesteld.

Wil men rekening houden met het voor ieder werk geraamd bedrag, dan zouden er toch afzonderlijke aantekeningen moeten worden gehouden van wat daarvoor is uitgegeven.

Op die wijze zouden de bedoelde vereenvoudigingen ook niet tot besparingen leiden.

§ 3. Ofschoon ondergeteekende moet toegeven dat de pogingen om den landbouw te verbeteren tot nog toe weinig resultaat hebben gehad, meent hij toch dat de landbouw niet mag worden verwaarloosd.

Wel is ook hij van oordeel, dat men in deze geen heil moet zoeken in allerlei proefondernemingen met nieuwe cultures, doch op practische wijze, o. a. door betere grondbewerking en bemesting, moet trachten de bestaande cultures te verbeteren; wat niet zooveel behoeft te kosten.

Gaarne geeft ondergeteekende toe, dat het geven van voorschotten aan de katoenplanters op St. Eustatius nu niet bepaald ligt op den weg van het Gouvernement.

Men heeft hier echter te doen met een eigenaardigen toestand. Wel geeft de British Cotton Growing Association voorschotten op de katoen, die in het katoenhuis aanwezig is, doch de wissels, die men daarvoor ontvangt, zijn op St. Eustatius niet altijd te verzilveren. Daarom helpt dan tijdelijk het Gouvernement, dat de wissels krijgt en dus geen risico loopt.

De kleine planters, die direct geld moeten kunnen krijgen voor hun producten, zouden zich niet op de katoencultuur toelagen, als er zoo niet werd gehandeld. Vandaar dat men niet al te veel op de theorie moet letten, maar zien welke eischen de praktijk stelt om de cultuur er bij de bevolking in te kunnen krijgen. Is dit eenmaal gelukt, dan zal het Bestuur een deel zijner bemoeiingen aan particulieren kunnen overlaten.

Wat de sisalcultuur zal worden voor de kolonie is volgens ondergeteekende nog niet met zekerheid te zeggen.

Er wordt echter een degelijke proef genomen, waarvan men nu de resultaten moet afwachten.

De vraag of de proeftuin eventueel ook als verbeterhuis zou kunnen worden gebezigd voor verwaarloosde kinderen zal gaarne worden overwogen, omdat toch zal worden nagegaan wat er in de kolonie voor dergelijke kinderen kan worden gedaan.

§ 4. Ook ondergeteekende is van oordeel, dat de kleine landbouw niet die resultaten heeft opgeleverd, die sommigen er zich van hebben voorgesteld.

Uit een nauwkeurig onderzoek is hem gebleken, dat er van de honderde huurgrondjes maar zeer weinige zijn, die den huurder een zelfstandig bestaanje opleveren. Dit is alleen het geval met enkele groententuintjes, waarop de huurder, zoo de concurrentie niet te groot wordt, met hard werken, zijn brood kan verdienen.

En toch zijn die grondjes voor de lui van groot belang. Zij houden er een paar geiten; een paar varkens; eenige kippen; oogsten er, als het jaar niet te slecht is, wat mais, boonen, etc. en wonen er voor niets. Wanneer zij er bij uit werken gaan, wordt het hun nu gemakkelijker in hun onderhoud te voorzien, dan wanneer zij die grondjes niet hadden.

De quaestie van het uitgeven der gronden en het voorstel van Pastoor Meyknecht zal door het Bestuur ernstig worden overwogen.

Gemakkelijk is de oplossing echter niet. Schijnt er van den eenen kant veel voor te zijn om de lui buiten in dorpen samen te trekken, van den anderen kant zullen zij vele voordeelen van de huurgrondjes missen, als zij daar zelf niet op wonen; en het is te voorzien, dat de stukjes grond, die op eenigen afstand van de huizen liggen, veel minder goed zullen worden bewerkt, dan dit nu de stukjes worden gedaan, waarop de huurder zelf woont en voortdurend het oog kan houden.

Het rapport over het groot landbouwbedrijf was den leden van den Raad niet toegezonden, omdat het nog niet uit Holland was ontvangen. Zoodra het kwam is het aan de leden gezonden.

Na ontvangst van bedoeld ministerieel schrijven werden er geen grondjes uitgegeven daar, waar maar eenigszins verondersteld kon worden, dat deze misschien later zouden moeten

worden ontruimd, of in streken waar misschien de proef zal worden genomen met het stichten van een dorpje.

§ 5. Ook ondergeteekende is van oordeel, dat de klachten over het onderwijs overdreven zijn.

De onderwijzers zijn goed, de leerlingen voldoende vlijtig, de klassen klein. De resultaten kunnen dus niet zoo slecht zijn, en zijn het ook niet.

Men neemt, meent hij, bij het beoordeelen van het onderwijs, wel eens een verkeerden maatstaf, en vergeet te veel, dat een groot deel van de kennis die men nu heeft, verkregen is na het verlaten van de school.

Als men zich er goed indacht, hoeveel minder men wist toen men pas de school verliet, zou men wel tot de conclusie komen, dat die kennis toen niet grooter was dan die van de tegenwoordige scholieren.

Dat de veelvuldige verloven der onderwijzers nadeelig op het onderwijs werken is helaas waar. Doch wat er aan te doen? Men kan er geen dubbel stel op na gaan houden.

Met de financieele zijde van de quaestie dient, zooals sommige leden terecht opmerken, wel degelijk rekening te worden gehouden.

Dat er ernstig moet worden gestreefd om het onderwijs, met de middelen die ons ten dienste staan, te verbeteren, geeft ondergeteekende gaarne toe. Hij tracht dit dan ook inderdaad te doen, zooals, dunkt hem, wel kan blijken uit de maatregelen, die hij reeds in die richting heeft genomen, n. l.

- 1° oprichting van een 9de klasse aan de Hendrikschool;
- 2° uitbreiding van den cursus normaallessen tot vier jaren;
- 3° oprichting van een cursus normaallessen op St. Martin, om de ongediplomeerde onderwijzers op de openbare scholen behoorlijk voor het examen op te leiden;
- 4° oprichting van een dito cursus op Aruba;
- 5° oprichting van een cursus herhalingsonderwijs op Aruba, met gelegenheid om fatsoenlijk Engelsch te leeren;
- 6° invoering van gymnastiek op de Wilhelminaschool;
- 7° uitbreiding van den cursus in het boekhouden, met lessen in het handelsrekenen en in Spaansche en Engelsche correspondentie;
- 8° verbetering der financieele positie van vele onderwijzers.

§ 6. Dat er onder de marechaussees zoo nu en dan een is, die zich misdraagt en tegenover het publiek wat beleefder zou kunnen optreden, wil ondergeteekende niet ontkennen.

Zulke gevallen deden zich altijd nu en dan voor en zullen helaas nog wel niet tot het verleden behooren, doch ondergeteekende kan niet toegeven, dat er speciaal in den laatsten tijd gegronde redenen zouden zijn om over het optreden van de politie te klagen. Integendeel, er kan gelukkig worden geconstateerd, dat door het streven van den Commandant der troepen om de beste elementen bij de politie te detacheeren, de dronkenschap en het indisciplinaire gedrag der marechaussees aanmerkelijk afnemen.

Dat de maatregelen door hogere politieautoriteiten genomen bij sommige lui ontevredenheid hebben verwekt is mogelijk, doch ondergeteekende is overtuigd, dat daarvoor geen reden bestond.

Het geval met de Gezelligheid was als volgt:

In den laatsten tijd werd daar, door een stuk of wat jongelui, geregeld tweemaal in de week, tot 's nachts twee uur toe, piano gespeeld en luidkeels gezongen. Daar de ramen van de societeit, zoolang er bezoekers zijn, openstaan, en de huizen in den omtrek ook niet met glazen ramen worden gesloten, is het zonneklaar, dat daardoor tal van burenen in hun nachtrust werden gestoord.

Het Hoofd der politie kon dit natuurlijk niet toelaten. Men mag zich amuseeren, doch niet zóó ten koste van anderen.

Den 14n Februari verzocht de Procureur-Generaal beleefd aan het Bestuur der Gezelligheid, om het muziek maken, waardoor anderen in hun nachtrust werden gestoord, tegen te gaan en te willen bepalen, dat dit na twaalf uur 's nachts niet meer mocht geschieden.

Het Bestuur meende, om bepalingen in het reglement, dat verzoek niet te kunnen inwilligen.

Instede dat nu het leven op de Societeit wat afnam, werd

het nog erger. Het clubje jongelui wilde blijkbaar de politie haar onmacht toonen, en zong en speelde piano tot twee uur 's nachts, nog harder dan te voren.

Toen beval (den 16n Maart) de Procureur-Generaal, na verschillende malen tevergeefs met den President der Gezelligheid over de quaestie te hebben gesproken, dat de Societeit gedurende twee weken 's avonds om twaalf uur moest worden gesloten.

Het is duidelijk, dat hij hier niets deed dan zijn plicht, en dat meerdere verdraagzaamheid zwakheid zou zijn geweest.

Dat een marechaussee bij een familie, waar de gramophoon speelde, is gaan vragen, wie daar woonde, is waar. Het was een onhandigheid van den man, wat de familie zelve zoo goed begreep, dat zij er niet eens over is gaan klagen.

Het hoofd van de politie heeft er den marechaussee op gewezen, dat hij verkeerd had gehandeld.

Uit een nauwkeurig onderzoek is gebleken, dat het verhaal, dat de politie tijdens een bal bij een aanzienlijk burger de namen der gasten heeft opgenomen, onwaar is.

Dat de politie met tact moet optreden geeft ondergeteekende gaarne toe, en hij is ten volle overtuigd dat de hoogere politieautoriteiten dit ook doen.

Men stelle dezen niet aansprakelijk voor de domheden van enkele marechaussees. Dit is onbillijk.

§ 7. Ofschoon het aanstellen van een keurmeester, dus een veearts, voor de vleeschkeuring niet ongewenscht zou zijn, meent ondergeteekende, op advies van den stadsgeneesheer, dat de noodzakelijkheid daarvan niet zoo dringend kan worden geacht om de vrij hooge kosten te rechtvaardigen, die het scheppen der nieuwe betrekking zou meebrengen.

Nadeelige gevolgen van het eten van minder goed vleesch zijn hier, voor zoover hij heeft kunnen nagaan, niet voorgekomen.

Voor de bevolkingsstatistiek wordt jaarlijks als basis genomen het getal geboorten en sterfgevallen en bij benadering nagegaan hoeveel lui er van elders zijn bijgekomen, of van hier naar elders zijn verhuisd.

Een goede volkstelling kost veel geld; een gebrekkige heeft weinig nut.

Overwogen kan worden of het gewenscht is spoedig eens een degelijke volkstelling te houden.

Bij den Raad zal spoedig een keur op het rijden met automobielen worden ingediend.

Ondergeteekende zal nagaan, hoe aan het verlangen van de leden, om de Handelingen der Staten generaal in genoegzaam aantal toegezonden te krijgen, kan worden tegemoet gekomen.

Ook zal hij gaarne, als daartegen geen bepaalde bezwaren bestaan, en het voor den Raad eenigszins van belang kan worden geacht, bij het indienen van wetsontwerpen, de adviezen van de betrokken autoriteiten overleggen.

Tegen de zoogenaamde rundertrust op Curaçao kan volgens ondergeteekende weinig worden gedaan.

Een hoog invoerrecht op slachtvee acht hij niet gewenscht, vooral niet nu, nu er, wegens de droogte, bijna geen goed rund om te slachten op Curaçao te krijgen zou zijn.

Jammer, dat de burgers zelf de zoogenaamde trust in de hand werkten, door telkens wanneer de Curaçaosche planters trachtten hun vee zelf te slachten en het vleesch voor matigen prijs aan het publiek te verkoopen, in plaats van tot dat doel mede te werken, zich door een tijdelijke prijsverlaging van de zoogenaamde trustmannen lieten verleiden, om toch bij dezen te blijven koopen en het zoo den planters onmogelijk maakten met het slachten van Curaçaosch vee voort te gaan.

Artikelen.

Art. 1 a. Waar de traktementen van de ondergeschikte ambtenaren nog zoo kort geleden—bij beschikking van 16 Januari 1908 P. B. 1908 N° 2—geregeld zijn, meende ondergeteekende moeilijk een voorstel tot verhooging daarvan bij den Raad te kunnen indienen.

De promotie hangt in zoo'n klein corps veel af van de omstandigheden. Men kan haar moeilijk kunstmatig in het

leven roepen. Dit zou moeten geschieden door de ambtenaren, zoodra zij een zekeren diensttijd hebben, pensioen te geven, wat niet in het belang van de koloniale kas zou wezen en dikwijls zeer hard zou zijn voor den persoon in quaestie.

Inkrimping van het corps ambtenaren is volgens ondergeteekende niet mogelijk.

Zooals hij boven reeds aangaf wordt er door zeer vele hard gewerkt, en wel bijna dagelijks lang na kantoortijd.

Dat er enkele kantoren zijn waar het nu en dan eens minder druk is, is waar, doch het getal ambtenaren is daar zeker niet grooter dan bepaald voor een geregelden gang der zaken noodzakelijk is.

De aard der werkzaamheden en de inrichting der procedures brengen mede, dat er aan de griffie van het Hof meer werk is dan aan die van het kantongerecht.

Aan de griffie van het Hof is, behalve de griffier, maar een ambtenaar verbonden en een geëmployeerde voor schrijfwerk.

De griffier van het kantongerecht ontvangt voor het doen verrichten van schrijfwerk een toelage.

Het aanstellen op enkele kantoren van typisten, zooals wordt voorgesteld, zou hier zijn eigenaardige moeilijkheden hebben.

Men zou er jongens voor moeten nemen, die dezelfde scholen hebben afgehoopen als de aspirant-ambtenaren. Zoo men dezen nu maar op een kleine toelage liet zitten en hun schoolmakers, van wat beteren stand, promotie liet maken als ambtenaren, zou dat een onbillijkheid zijn.

Art. 1 e. De verblijfkosten van de districtmeesters bij verblijf buiten hun standplaatsen is geregeld bij G. B. dd. 28 Juli 1909, N° 484.

De vergoeding bedraagt bij afwezigheid van hun standplaats van

a. meer dan 6 doch niet meer dan 12 uur . . . . . f 3.—

b. meer dan 12 doch niet meer dan 24 uur . . . . . f 6.— en verder voor elk tijdvak van zes uur of minder . . . f 1,50.

Onder standplaats in den zin van dit artikel wordt verstaan de plaats waar de districtmeester woont.

Art. 1 f. Tegen de door den Raad gewenschte omschrijving bestaat geen bezwaar. Bij Nota van Wijziging is aan 's Raads wensch tegemoet gekomen.

Art. 6 b. Deze post is niet bij vergissing uit de vorige begrooting overgenomen.

Op den 19n Februari 1912 is in de kolonie het officieel bericht ontvangen van het ontslag van den heer C. Stadius Muller als administrateur van financiën.

Op de begrooting, die toen reeds ter perse was, kon daarmede geen rekening worden gehouden, evenmin met het bedrag dat hem als pensioen is toegekend. Vgl. thans de Nota van Wijziging.

Art. 15. De ondergeteekende is het met de verscheidene leden eens, dat de functie van adjudant van den Gouverneur eene eerebetrekking is, doch vindt het billijk, dat hem eene vergoeding wordt toegekend voor de kosten, die de betrekking met zich medebrengt; anders zou zich bij een vacature het geval kunnen voordoen, dat iemand, die voor de betrekking zeer geschikt was, zou moeten bedanken om de uitgaven er aan verbonden, o. a. het aanschaffen van een uniform.

Wanneer de officier, die secretaris van de commissie van indeeling is, als zoodanig aftreedt, zal de *personeele* toelage, die hij geniet, niet aan een ander kunnen worden toegekend.

Ondergeteekende zal het in overweging nemen of de andere kosten op dit artikel dan niet behooren te vervallen.

Art. 19. Ondergeteekende meent dat het zeer moeilijk zal zijn hier een landbouwkundige te krijgen die geen ambtenaar is.

Zoo men den Heer Dussel — dien Dr. Cramer, de inspecteur van den landbouw, voor de betrekking geschikt acht — als zoodanig wil aanstellen, zal die aanstelling een vaste moeten zijn; anders zou men hem zijn pensioen moeten laten nemen en een hooge toelage geven, wat nog meer zou kosten.

Zonder vaste aanstelling zal men ook uit Holland, hoogst waarschijnlijk, geen geschikt persoon meer kunnen krijgen.

Aangaande 's Raads opmerking omtrent grondbewerking en bemesting kan worden medegedeeld, dat er degelijke proeven met meststoffen zullen worden genomen. Een Duitsch syndicaat heeft reeds aangeboden gratis voldoende monsters ter beschikking van den landbouwkundige te stellen.

Art. 20. Bij een ingesteld onderzoek is gebleken dat het strand aan het leprozengesticht op enkele plaatsen was aangeslibt. Vuil was het echter niet. Het is weer uitgebaggerd.

Art. 25. De resultaten van de verleende voorschotten voor dividivicultuur waren helaas niet zeer schitterend. Op vele plaatsen kwam er van den aanplant niet veel terecht.

De regelingen, waarnaar landbouwcredieten werden verleend, zijn vastgesteld bij de Gouvernements-Beschikkingen dd. 9 October 1907, N° 723 en dd. 4 September 1909, N° 577.

In sommige gevallen werd van bovenbedoelde regelingen afgeweken, wanneer zulks in het belang van den landbouw noodig werd geacht.

Van een bedrag van f 4.479.—, dat reeds behoorde te zijn afbetaald, is f 3.323.— terugontvangen.

De andere credieten, ten bedrage van f 28.548.—, zijn gedeeltelijk voor terugbetaling in aanmerking gekomen in 1911 en 1912, en zullen deels moeten worden terugbetaald eerst in de jaren 1913, 1915, 1916 en 1918.

Bereids is op laatstgemeld bedrag afgelost eene som van f 457.—

Door ondergeteekende zijn er maar weinig voorschotten voor dividivicultuur gegeven; groote niet, tenzij er voldoende zekerheid werd gesteld dat het voorschot terug zou worden gegeven.

Art. 26. De resultaten van den arbeid van de in dit artikel genoemde Maatschappij zijn niet onbelangrijk. Veel is er o. a. door haar gedaan tot verbetering van den veeteelt, en ook zijn er door haar belangrijke proeven genomen met grondbewerking, nieuwe grassoorten, soorten van mais, sisal etc., waaruit o. a. bleek dat het hier reeds lang bekende Johnson en Bermuda gras en het paragrass voor ons de beste grassoorten zijn, en de gewone mais hier over het algemeen nog het best voldeed. Voorloopig kan, volgens ondergeteekende, de werking der Maatschappij nog zeer nuttig zijn.

Art. 28 c. Ondergeteekende meent dat het Militair tehuis een inrichting is, die hier zeer zeker niet kan worden gemist, omdat de bemanning van onze oorlogsschepen en de soldaten van het garnizoen in de stad bijna geen fatsoenlijke gelegenheid vinden, waar zij heen kunnen gaan.

Dat zoo'n inrichting ook elders noodig wordt geacht, blijkt wel uit het feit dat er in Suriname f 2.000.— subsidie wordt gegeven.

Vooral de bemanning van het stationschip maakt van het Militair tehuis een druk gebruik, en apprecieert o. a. zeer de gelegenheid, die ze er vindt voor behoorlijk nachtlogies.

Zoolang het Militair tehuis zich zelf nog niet kan bedruipen, acht ondergeteekende het daarom noodig, uit de koloniale kas de zoo nuttige inrichting te blijven steunen.

Art. 29 c. Zoolang de Heer Dussel nog niet tot landbouwkundige is aangesteld, kan men hem moeilijk de toelage, die hij als conservator van het museum ontvangt, ontnemen. Men zou hem er weer een extra vergoeding voor moeten geven.

Het museum heeft voornamelijk zijn nut als schoolmuseum.

Art. 30 c. Met het oog op de verbetering van den havenmond was het absoluut noodig, dat er een kundig opzichter bij het Departement van Openbare Werken werd uitgezonden.

Of hij later gemist kan worden zal moeten blijken als de havenwerken zijn afgelopen en de tijd, waarvoor hij is uitgezonden, ten einde loopt.

Art. 31. Het departement van Openbare Werken tracht zoo zuinig mogelijk met het geld om te springen. Niets wordt voorgesteld dan wat bepaald noodzakelijk wordt geacht.

En met zorg wordt gewaakt dat de begrooting niet wordt overschreden.

Dat de post van f 8.000.— voor art. 35 *a* verleden jaar met f 126.34½ is overschreden, was omdat er in den loop van het jaar nog eenige kleine werkjes noodzakelijk bleken, die niet bij de begrooting voorzien waren; o. a. overbrenging van het park vaccinogène van het Waterfort naar het Riffort.

De ringmuren om het leprozen- en krankzinnigengesticht zijn in de laatste jaren aanhoudend hersteld, doch hun slechte constructie maakt, dat hier herstellingen niet afdoende zijn.

Ondergeteekende vond het noodig om aan het billijk verzoek van den Commandant der troepen, dat er een klein schijvenhuisje zou worden geplaatst op het rif, gevolg te geven, en heeft daarvoor den post op de begrooting gezet. Hij vertrouwt dat de Raad tegen deze geringe uitgave, voor een practisch doel, geen bezwaar zal hebben.

Art. 32 a. Op het oogenblik worden in het gesticht voor krankzinnigen alhier verpleegd:

2 mannen lijdende aan Epilepsie, waarvan één dement en de andere idioot is.

8 vrouwen, waarvan 3 idioot, één aan beginnende dementia, terwijl de 4 andere lijdende zijn aan zuiver Epilepsia, doch in dien graad, dat de toevallen zich soms zeer dikwijls herhalen, zoodat men dan geneigd is te spreken van een status epilepticus. Deze menschen zijn storend voor hunne omgeving, terwijl twee van hen ook gevaarlijk zijn voor hunne medepatienten. Er zijn in het gesticht op het oogenblik 2 mannen (boven de 60 jaren) lijdende aan dementia senilis en 4 vrouwen lijdende aan die zelfde ziekte. Deze menschen zouden door hunne familieleden zeer goed kunnen verpleegd worden, doch daar hunne familiën hulpbehoevend zijn, wordt zulk een oude demente persoon aan zijn lot overgelaten; hij loopt de straat op, dikwijls tot spot of vermaak van velen, wordt door de kinderen vooral geplaagd, wordt kwaad, slaat er maar op los, maakt burengerucht, komt met de politie in aanraking en het slot van de geschiedenis is, het krankzinnigengesticht.

Wat betreft het aantal cellen in het gesticht „dat in percentage grooter zou zijn dan in andere landen”, meent ondergeteekende te moeten opmerken, dat het gesticht hier *feitelijk*, in den waren zin des woords *geen cellen* bezit. Er zijn afzonderingskamertjes, vrij groot, luchtig, frisch, voorzien van een privaat en sommigen van een bankje. Het nuttig effect dezer kamertjes blijkt bij nacht. Over dag loopen de patienten rond; die kunnen of willen, doen een of ander werk. 's Nachts liggen ze met 14 of 16 op een groote zaal.

Nu zijn er onder deze eenigen, die telkens en telkens 's nachts den boel in opschudding brengen. Deze dienen apart te slapen. Daar ook ondergeteekende — door den wvd. Directeur van het Departement van Openbare Werken — er op was gewezen, dat er proportioneel reeds meer cellen waren dan er in krankzinnigengestichten plegen te zijn, is hij zich persoonlijk gaan overtuigen of de bouw er van niet achterwege kan blijven. Hij kwam echter tot de overtuiging, dat de cellen absoluut noodzakelijk zijn. Men vergete niet, dat de inrichting van het gesticht hier anders is dan die van gestichten in Holland. Daar slapen de verpleegden in ledikanten, hier slapen zij — zooals zij dat thuis gewoon zijn —, op matjes op den vloer, wat wel veel minder ruimte inneemt, maar ook gemakkelijk aanleiding geeft tot storing van de rust.

Men moet niet uit het oog verliezen, dat er hier in de kolonie geen afzonderlijke gestichten zijn, waar misschien enkele dier epileptici nog verpleegd zouden kunnen worden.

Art 34 e. Het komt ondergeteekende voor, dat al wordt de weg naar Hato minder bereden dan andere wegen, deze, als zijnde een publieke weg, toch niet in den toestand mag worden gelaten, waarin hij thans verkeert en behoorlijk beaanbaar moet worden gemaakt.

Als men nagaat welk betrekkelijk gering bedrag er voor het onderhoud van de buitenwegen is uitgetrokken, kan men, meent ondergeteekende, over den toestand daarvan zeker niet klagen. Natuurlijk kunnen zij, na zware regens, tijdelijk hier en daar wel eens slecht zijn, doch er wordt steeds getracht ze zoo spoedig mogelijk weer te herstellen.

Art. 38 b. Op dezen post worden verantwoord:
het schoonhouden van alle kantoorlokalen in het fort Amsterdam;
het schrobben van het gouvernementshuis;
het brengen van water naar de kantoorlokalen en het gouvernementshuis;
het wegbrengen van faecaliën van de kantoorlokalen, het gouvernementshuis en de Emmaschool.

Art. 53 Het ligt in de bedoeling de hierbedoelde voor-
schotten alleen te geven aan die planters van aloë, welke zelf
niet over voldoende middelen beschikken, om hun aloëgronden
weder goed te maken.

Art. 74 a. Deze wegen staan bekend onder de namen van
„weg naar de Zoutpannen” en „weg van Bolivia”, maar zijn
twee der voornaamste wegen van Bonaire, waarvan door het
publiek een druk gebruik wordt gemaakt.

Art. 86 f. Bij Gouvernements Beschikking dd. 17 Februari
1908, N° 543. is de gewezen opzichter van het opgeheven lepro-
zengesticht belast gebleven met het toezicht over de gebouwen
en over de vier daar toen nog verpleegd wordende oude man-
nen.

Sedert zijn twee der verpleegden overleden, waarom ook
het oorspronkelijke crediet tot f 250.— is teruggebracht.

Art. 86 j. Sedert eenige jaren vinden de meteorologische
waarnemingen op St. Martin plaats.

Thans is met die waarnemingen belast de kommies 1e klasse
G. A. Huith.

De ondervinding heeft geleerd, dat de politie-beambten
daarvoor niet altijd even geschikt zijn.

Artt. 104, 105 en 106. Wanneer men de uitgaven, door het
gouvernement in 1911 voor de katoencultuur gedaan, verge-
lijkt met de uitkomsten van die cultuur gedurende dat jaar,
kan men deze laatste niet ongunstig noemen.

De totaal uitgaven op artikel 107 K. H. B. 1911 hebben be-
dragen f 4.915,42, waardoor het artikel met f 1.915,42 moest
worden overschreden.

Aan opbrengst van cultures is door het gouvernement ont-
vangen f 2.921,24½, zoodat een groot gedeelte weer in de ko-
loniale kas is teruggevloeid.

Art. 107 bis. K. H. B. 1911, waarop f 13.935.— was ver-
antwoord, moest met een bedrag van f 2.120.—, dat gebleken
was abusievelijk daarop te zijn geboekt, worden gedechar-
geerd, zoodat als voorschotten in 1911 f 11.713,50 is uitgege-
ven, welke geheel moeten terugbetaald worden.

Dat in het afgelopen jaar slechts f 4.149,50 is terugbetaald,
ligt hieraan, dat in hetzelfde dienstjaar waarin voorschotten
gegeven zijn, niet alle geogoste katoen te gelde gemaakt kan
worden.

De vrees van de afdeelingen, dat in een jaar van misoogst
wel niets van de terugbetaling zal komen, kan ondergeteeken-
de niet deelen, daar het voorschot slechts wordt gegeven op
geogoste katoen (vgl. de omschrijving van art. 105).

De ondergeteekende is van meening, dat waar o. a. gezegd
wordt in de toelichting ad art. 104, „dat volgens een bericht
van den Gezaghebber van den 30n Augustus 1911 de geheele
katoenooft op St. Eustatius ± 174 balen bedroeg” wel een
denkbeeld kan worden gevormd omtrent de oeconomische be-
teekenis van de katoencultuur voor dat eiland.

De memorieposten (artt. 105 en 106), die reeds op de K. H.
B. 1912 voorkomen, zijn noodig uit een comptabel oogpunt,
opdat de bedrijfskosten van het katoenhuis en rentelooze voor-
schotten ter bestrijding der kosten van bewerking enz. (welke

kosten later worden gerestitueerd) niet meer behoeven te worden verantwoord op het artikel voor „uitgaven in het belang van cultures”.

Dat bedoelde posten noodig zijn, ondanks het feit, dat door de British Cotton Growing Association voorschotten worden gegeven op de katoen, die in het katoenhuis is, zooals reeds boven is aangegeven, ligt hieraan, dat op St. Eustatius niet altijd de mogelijkheid bestaat wissels te verzilveren.

Dat er bij het verlenen van hulp aan de planters, onpartijdig moet worden te werk gegaan, is ondergeteekende geheel met den Raad eens.

Hij is ook overtuigd dat dit geschiedt.

De klacht, waarop de Raad doelt, is door hem onderzocht, en het is hem volstrekt niet gebleken, dat de gezaghebber in deze partijdig is opgetreden.

Art. 108 a. Ondergeteekende is van oordeel dat de som van f 900.— voor onderhoud van de landsgebouwen op St. Eustatius niet hoog kan worden genoemd.

Jaren geleden, zie de huishoudelijke begrotingen van 1905 t/m 1908, werd een bedrag van f 1000.— voor dat doel toegestaan.

Art. 108 b. Het komt ondergeteekende voor, dat het verlengen van den steiger op St. Eustatius niet als een luxe kan worden beschouwd, als men nagaat, hoe moeilijk het daar meestal is aan land te komen. Zooals de steiger thans is, heeft hij weinig nut.

Art. 108 d. De straten en wegen op St. Eustatius zijn— ondergeteekende kon dit, niet lang geleden, zelf constateeren— niet zoo slecht.

De zware regens van verleden jaar hadden er groote schade aan toegebracht, doch die is zooveel mogelijk weer hersteld.

Art. 118. De ondergeteekende is van oordeel, dat waar de bevolking te arm is om in de behoefte van een fatsoenlijk kerkgebouw te voorzien, het zeer gewenscht is, dat daartoe eenigszins door de Kolonie wordt bijgedragen.

Art. 130. Wat de reden is waarom het stoomschip „Prinses Juliana” niet scheen te voldoen voor de reizen naar de Bovenwindsche eilanden is nog niet met zekerheid uit te maken. Men meende dat het te geringe diepgang had.

Z. E. de Minister van Koloniën zal een ingenieur uitzenden, en de firma Wilton, die het schip bouwde, een machinist, om na te gaan of het schip voor de interkoloniale vaart al dan niet geschikt is.

Daar men hier, toen de reizen naar de Bovenwindsche eilanden gestaakt werden, niet wist wat er met het schip zou gedaan worden, was het niet mogelijk terstond de bemanning te ontslaan en bleven de exploitatiekosten toch betrekkelijk hoog.

Zij bedragen thans als volgt:

vervoerkosten (w. o. ± f 11.000.— voor reparatie)	f	61.133.—
assurantie	„	4.266.—
afschrijving	„	8.000.—
	f	73.399.—

Verder is nog op het artikel uitgegeven voor de schoeners Dreadnought en Priscilla	„	5.158.—
andere schoeners	„	400.—
verbinding met Klein-Curaçao	„	208.—

Totaal f 79.165.—

Art. 131. Voldoende aan het verzoek van de verscheidene leden, wordt hierbij het volgende medegedeeld:

De installatie van de koelmachine in het vischhuis op Aruba kwam in den loop van het vorige jaar gereed en, wanneer de koloniale stoomer in de vaart gebleven was, zou reeds se-

dert eenigen tijd een geregelde exploitatie van het koelhuis mogelijk geweest zijn.

De exploitatie van het koelhuis kan onmiddellijk, nadat een geschikte verbindingdienst tot stand is gekomen, begonnen worden, daar alle voorloopige onderzoekingen, op het bedrijf betrekking hebbende, reeds gedaan zijn.

Ernstig wordt overwogen om de verzending van de gekoelde visch naar Curaçao met behulp van zeilvaartuigen te doen geschieden.

Wat de kostenberekening van het bedrijf van het koelhuis aangaat, heeft een reeks proeven vrijwel alle gegevens aan de hand gedaan om daarvan een overzicht te krijgen, terwijl voorts omtrent de meest geschikte wijze van bewaring gedurende het vervoer van Aruba naar Curaçao de gewenschte ondervinding opgedaan werd bij een tweetal verzending van gekoelde visch, de eerste maal aan boord van den kolonialen stoomer, de tweede maal aan boord van den paketschoener „Dreadnought”.

De visschers op Aruba waren met de hun betaalde prijzen hoogst tevreden. De marktprijs op Curaçao laat ruimte voor een voldoende winst na aftrek van alle kosten.

Voorloopig waren de uitkomsten niet ongunstig. De visch, die hier aangebracht was, bleek zeer goed te zijn. Of de exploitatie op den duur loonend zal wezen, zal nog moeten worden uitgemaakt.

Op 1 Januari 1911 bedroeg het saldo der verleende crediten..... f 2.379,53
In 1911 verstrekt..... „ 4.026,04½

Totaal f 6.405,57½

Terugbetaald in 1911..... „ 1.131,77

Saldo op 1 Januari 1912 f 5.273,80½

In den loop van 1910 en 1911 werden een tal karet- en groene schildpadden van verschillenden leeftijd, volwassen dieren echter voor het eerst in 1911, in den vijver aan het Spaansche water geplaatst. Vastgesteld is thans, dat groene schildpadden van alle mogelijke afmetingen er zeer goed in aarden en blijkbaar overvloed van voedsel (zeegras) hebben. Daarentegen schijnt de natuurlijke voedselvoorraad voor de kareten, die nitsluitend van dierlijk voedsel leven, niet voldoende te zijn, zoodat voor deze bijvoeding op den duur noodig zal zijn.

Een aantal jonge dieren wordt afzonderlijk gehouden om den groei te kunnen nagaan.

Eenige volwassen groene schildpadden werden in 1911 aangekocht. Door de behandeling, die deze dieren bij en na de vangst te verduren hebben, zijn zij gewoonlijk gewond en beschadigd. Ofschoon eenige van de minst beschadigde exemplaren uitgezocht werden, bleven er slechts twee in leven, die zich thans geheel hersteld hebben. Getracht zal worden om dit jaar volkomen gave en gezonde dieren machtig te worden.

In 1910 en 1911 waren geen herstellingen buiten het gewone onderhoud aan den afsluitdam van den vijver noodig.

De teeltproeven met sponsen gaven geen bevredigende uitkomst, maar het was den Adviseur voor visscherijzaken niet mogelijk aan die proeven de volle aandacht te wijden door langdurige afwezigheid van Curaçao.

Een in den loop van 1911 besteld apparaat, bestemd voor een inrichting om visch te pekelen zonder koeling, werd nog niet ontvangen.

Art. 132. De kaarten van de verschillende eilanden moeten, zoo zij eenige waarde willen hebben, voortdurend worden bijgewerkt.

De uitgifte van gronden kan ook op Curaçao niet overal worden gestaakt.

Art. 133. Het ligt niet bepaald in de bedoeling van het Bestuur om direct voorschotten te geven aan de vlechtsters zelve, — daarvoor zou de som die uitgetrokken is veel te gering zijn met het oog op de groote hoeveelheid hoeden, die geleverd worden — doch om hier en daar betrouwbare vlechtsters aan

te stellen, die als tusschenpersonen voor de handelaren de hoeden tegen behoorlijken prijs kunnen opkopen, en die personen, zoo dat voor dat doel noodzakelijk is, wat geldelijk te steunen.

Bedoelde vlechtsters zullen ook voornamelijk belast worden met het geven van onderwijs in het vlechten aan oudere lui, die de vlechtcursussen niet bezoeken.

Willemstad, den 25n April 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Nota van wijzigingen.

Nº 8.

1°. In de ontwerp-verordening:

a. In artikel 1.

Artikel 1. De komma achter het woord „gesteld” en de woorden „den drukker” vervallen.

Achter „fouragegelden” in te voegen de woorden : „of kosten voor vervoermiddelen”.

Het artikel wordt verlaagd met f 1,250, en gebracht op f 52,061.

Het totaal der eerste afdeeling wordt gelezen . . . f 57,001.

Artikel 6. De woorden „den administrateur van financiën en” achter „vergoeding aan” vervallen.

Het artikel wordt verlaagd met f 1,300 en gebracht op f 36,381.

Het totaal der derde afdeeling wordt gelezen . . . f 52,981.

Artikel 13. Het artikel wordt verhoogd met f 500 en gebracht op f 53,030.

Het totaal der vierde afdeeling wordt gelezen . . . f 107,660.

Artikel 17. Het artikel wordt verlaagd met f 200 en gebracht op f 13,000.

Het totaal der vijfde afdeeling wordt gelezen . . . f 108,766.

Het totaal van het eiland Curaçao wordt gelezen f 484,292.

Artikel 92bis. Tusschen de artikelen 92 en 93 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende :

„Kosten van triangulatie en topographische opname. f 2,000.”

Het totaal der zesde afdeeling wordt gelezen . . . f 8,910.

Het totaal van het eiland St. Martin N. G. wordt gelezen . . . . . f 47,325.

Artikel 110bis. Tusschen de artikelen 110 en 111 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende :

„Kosten van triangulatie en topographische opname. *Memorie*”

Artikel 128. Het artikel wordt verhoogd met f 1,750 en gebracht op f 7,250.

Het totaal der eerste afdeeling wordt gelezen . . . f 22,500.

Artikel 131bis. Tusschen de artikelen 131 en 132 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende :

„Uitgaven wegens grondbelasting op gouvernementseigendommen, die niet bestemd zijn voor gouvernementdienst f 1,600.”

Het totaal der derde afdeeling wordt gelezen . . . f 85,760.

Artikel 135. Het artikel wordt verhoogd met f 3,720 en gebracht op f 108,028.

Artikel 136. Het artikel wordt verhoogd met f 211 en gebracht op f 68,046.

Artikel 138. Het artikel wordt verhoogd met f 300 en gebracht op f 2,508.

Het totaal der vierde afdeeling wordt gelezen . . . f 190,332.

Het totaal van Geheele Kolonie wordt gelezen . . . f 363,592.

In het „Overzicht” wordt bij Curaçao gelezen f 484,292; bij St. Martin (N. G.) f 47,325; het totaal van de eilanden f 691,699; bij Geheele kolonie f 363,592; en het eindcijfer f 1,055.291, met letters: *Een millioen, vijf en vijftig duizend twee honderd een en negentig gulden.*

b. In artikel 2.

Tusschen de cijfers 92 en 94 wordt „92bis”; tusschen de cijfers 131 en 132 wordt „131bis”; en tusschen de cijfers 106 en 137 wordt „110bis” ingevoegd.

2°. In den uitgewerkten en toelichtenden staat:

TOELICHTINGEN.

Art. 1 *a*. (Zie de toelichting bij art. 128).

Art. 6 *b*. Tengevolge der benoeming van een nieuwen titularis, is de personeele toelage en vergoeding wegens gemis van inkomsten van den met 1° April afgetreden administrateur van financiën vervallen.

Art. 13 *b*. Herhaaldelijk heeft de schoolopziener zich tot ondergeteekende gewend met verzoek om salarisverhooging.

Bij haar schrijven dd. 14 Februari 1912 heeft de schoolcommissie den ondergeteekende het voorstel gedaan het inkomen van den schoolopziener te verhoogen met f 500, tot welk voorstel in haar vergadering van 13 Februari t. v. met algemeene stemmen werd besloten.

Wel een bewijs, dat de bezoldiging van den schoolopziener niet in goede verhouding staat tot de werkzaamheden, die hem zijn opgedragen.

Volkomen deelt ondergeteekende het gevoelen van de schoolcommissie en meent met het oog op den omvang van de werkzaamheden en den aard van het ambt van den schoolopziener een salarisverhooging van f 500 's jaars voor dezen hoofdambtenaar te moeten voorstellen.

Art. 17 *b*. Tengevolge der benoeming van den geneesheer in het 4e en 5e district tot armendokter in het stadsdistrict bewesten de haven en in het 3e district, is deze toelage vervallen.

Artikel 1.

In letter *a* vervalt: „1 drukker..... f 1,250.”
Achter „fouragegelden” in te voegen de woorden: „kosten voor vervoermiddelen”.

Het totaal van het artikel wordt gelezen..... f 52,061
Het totaal der eerste afdeling wordt gelezen..... f 57,001

Artikel 6.

Letter *b*. „personeele toelage enz... f 1,300” vervalt; in verband hiermede worden de letters *c* en *d* van de volgende onderdeelen veranderd in respectievelijk *b* en *c*.

Het totaal van het artikel wordt gelezen..... f 36,381
Het totaal der derde afdeling wordt gelezen..... f 52,981

Artikel 13.

Lr. *b*. De toelage van den schoolopziener enz. wordt met f 500 verhoogd en gebracht op f 2,000.

Het totaal van het artikel wordt gelezen..... f 53,030
Het totaal der vierde afdeling wordt gelezen.... f 107,660

Artikel 17.

In lr. *b* personeele toelagen, vervallen de woorden: „1 iden in het 4e en 5e district... f 200”.

Het totaal van het artikel wordt gelezen..... f 13,000
Het totaal der vijfde afdeling wordt gelezen.... f 108,766

In de Verzameling worden de bedragen der 1e, 3e, 4e en 5e afdeling veranderd als hierboven aangegeven.

Het totaal van het eiland Curaçao wordt gelezen. f 484,292

In de toelichting bij art. 60 *d* staat: „... met f 50 vermeerderd”; moet zijn: „... met f 50 verminderd”.

Artikel 92bis.

Art. 92bis. In het belang van den landbouw en met het oog op den aanleg van nieuwe wegen acht ondergeteekende de topografische opname en de triangulatie van St. Martin N. G. en St. Eustatius gewenscht.

De kosten worden geraamd op f 3,000 te weten :

voor St. Martin N. G. . . . . . f 2,000.
„ St. Eustatius . . . . . „ 1,000.

f 3,000.

Daar niet kan worden gezegd of met de opname van St. Eustatius in 1913 een aanvang zal worden gemaakt en, zoo ja, welk bedrag dan zou worden verwerkt, is voor dit eiland de post voor memorie uitgetrokken.

Het werk zal aan den persoon kunnen worden opgedragen, die belast is met de topografische opname van het eiland Bonaire, welke opname tegen het einde van dit jaar voltooid zal zijn.

De triangulatie en de topografische opname van Saba zal te kostbaar zijn en is daarom, met het oog op de eigenaardige plaatselijke omstandigheid, voorloopig niet wenschelijk.

Art. 110bis. (Zie de toelichting bij art. 92bis, St. M.).

Art. 128. Bij art. 21 der Curaçaosche Comptabiliteitswet, P. B. 1910, No. 63, is het aan alle landsdienaren verboden werken of leverantiën voor de kolonie aan te nemen, of daaraan hetzij rechtstreeks, hetzij zijdelings deel te nemen.

Met deze wetsbepaling was het contract van 15 Juli 1909, dat was aangegaan met den Gouvernementsdrukker C. Gorsira, die als zoodanig Gouvernements ambtenaar was, niet over een te brengen.

Ondergeteekende heeft daarom den Heer Gorsira gevraagd wat hij verkoos, ophouden ambtenaar te zijn, of dat hem het contract voor de levering van Gouvernements drukwerken werd opgezegd.

De Heer Gorsira verkoos het eerste, omdat hem anders een groot deel van zijn inkomen werd ontnomen, en hij groote verliezen zou lijden, doordat hij nog zoo kort geleden — met het oog op de door hem met het Gouvernement gesloten contracten — zijn drukkerij geheel op nieuw had ingericht.

Hij wees er op, dat hij het billijk oordeelde, dat hem, voor het verlies van de voordeelen, die zijn ambtenaarschap hem gaf, een compensatie werd geschonken, bestaande uit een grootere toelage voor het uitgeven der Curaçaosche Courant, het daarin opnemen van verschillende gouvernements-beschikkingen enz. enz., waarvoor hij nu een traktement van f 1,250 geniet, dat volgens hem, als niet voldoende mocht heeten.

Dat laatste kwam ook ondergeteekende billijk voor.

Tusschen de artikelen 92 en 93 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende :

„Kosten van triangulatie en topografische opname. . . f 2,000”.

Het totaal der zesde afdeeling wordt gelezen . . . . . f 8,910-

In de Verzameling wordt het bedrag der 6e afdeeling veranderd als hierboven aangegeven.

Het totaal van het eiland St. Martin (Ned. Ged.) wordt gelezen . . . . . f 47,325.

Artikel 110bis.

Tusschen de artikelen 110 en 111 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende :

„Kosten van triangulatie en topografische opname. *Memorie*”

Artikel 128.

Het artikel wordt verhoogd met f 1,750 en gebracht op f 7,250.

Het totaal der eerste afdeeling wordt gelezen . . . . . f 22,500.

De Curaçaosche Courant zou, zonder een behoorlijken steun van het Gouvernement, niet kunnen bestaan. Bovendien wordt zij voor een groot deel gevuld door berichten, staten, bekendmakingen etc., die het Gouvernement er in laat opnemen.

Dat hiervoor fatsoenlijk wordt betaald is niet meer dan billijk.

De ambtsvoorganger van ondergeteekende had dan ook reeds voorgesteld, om het traktement van den drukker van f 1,250 op f 1,500 te brengen, wat toen door den Kolonialen Raad — met meerdere voorstellen tot verhooging van traktementen — werd afgestemd.

Bij het nieuwe contract, dat met den Heer Gorsira, die bij G. B. dd. 19 Maart 1912, N° 276, eervol ontslagen is als Gouvernements-drukker, werd gesloten voor het blijven uitgeven van de Curaçaosche Courant, het daarin opnemen van verschillende beschikkingen, bekendmakingen, en van de notulen van den Kolonialen Raad etc. en voor het leveren van 38 exemplaren van dat blad, werd hem f 1,750 toegekend in plaats van f 1,250.

Dit is, als men nagaat wat voor werk en kosten daaraan verbonden zijn, zeker niet te veel.

Bovendien is het van groot belang voor het Gouvernement te zorgen, dat de heer Gorsira die zijn verplichtingen als drukker goed nakomt, niet door te geringe verdiensten, er toe besluit, zich aan de groote besommeringen, die het bedrijf hem oplevert, te onttrekken.

Om bovenopgegeven redenen is het crediet voor kosten van drukwerk verhoogd met een bedrag van f 1,750.

Daarentegen kan art. 1, lit. a, met f 1,250, traktement van een drukker, worden verminderd.

Art. 131bis. Tot dusver werden deze uitgaven uit den post voor Onvoorziene Uitgaven betaald.

Daar die uitgaven niet als onverwacht opkomende behoeften kunnen worden beschouwd, behooren zij in de begrooting te zijn omschreven.

Art. 135. Meer de pensioenen van :
C. Status Muller ..... f 3,500.
C. A. Zeppenfeldt ..... ,, 1,360.

f 4,860.

Minder idem van :
W. A. K. Betting ..... ,, 1,140.

Meer.. f 3,720.

Art. 136. Meer het pensioen van :
Wed. W. A. K. Betting ..... f 570.

Minder idem van :
Wed. C. J. Neümañ ..... ,, 358.33

Meer.. f 211.67

Art. 138. Meer de onderstanden van :
E. L. Windfield ..... f 180.
J. R. Gumbs ..... ,, 120.

f 300.

beiden gewezen veldwachters op St. Martin N. G. met respectievelijk 22 en 23 jaren dienst. Zij zijn hulpbehoevend en armoedig en niet in staat in hun onderhoud te voorzien.

Artikel 131bis.

Tusschen de artikelen 131 en 132 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

„Uitgaven wegens grondbelasting op gouvernementseigendommen die niet bestemd zijn voor gouvernementdienst f 1,600’.

Het totaal der derde afdeeling wordt gelezen ..... f 85,760.

Artikel 135.

Het artikel wordt verhoogd met f 3,720 en gebracht op f 108,028.

Artikel 136.

Het artikel wordt verhoogd met f 211 en gebracht op f 68,046.

Artikel 138.

Het artikel wordt verhoogd met f 300 en gebracht op f 2,508.

Het totaal der vierde afdeeling wordt gelezen .... f 190,332.

Het totaal van Geheele kolonie wordt gelezen .... f 363,592.

In het „Overzicht” wordt bij Curaçao gelezen f 484,292; bij St. Martin, N. G. f 47,325; het totaal van de eilanden f 691,699; bij Geheele kolonie f 363,592; en het eindcijfer f 1,055,291.

3°. In de raming der middelen en inkomsten :

Tengevolge van de voorgestelde wijzigingen wordt de raming van de bijdrage uit 's Rijks schatkist verhoogd met f 7,331 en gebracht op f 354,739.

Willemstad, den 25n. April 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Eindverslag.

Nº 9.

Verscheidene leden verklaarden onvoldaan te zijn over de wijze, waarop in de Memorie van Antwoord het Voorloopig Verslag was beantwoord. Op verschillende in dat verslag in den breede besproken punten is in het geheel niet of slechts zeer oppervlakkig door den Gouverneur ingegaan; positief gestelde vragen zijn onbeantwoord gebleven.

Ad *artikel 1* werd alsnog gevraagd hoeveel de vermeerdering der kosten in 1913 zou bedragen, indien aan de subalterne ambtenaren terstond het maximum aan hun rang verbonden traktement zou worden toegekend, en hoeveel indien eene regeling der periodieke verhoogingen, als in het Voorloopig Verslag bedoeld, zou worden getroffen.

Voorts herhaalde men het verzoek om te mogen vernemen wat de geraamde kosten zijn van de cellen in *artikel 32a* bedoeld.

Een lid had, nadat het Voorloopig Verslag reeds uitgebracht was, inlichtingen ontvangen uit Sint Eustatius, waaruit blijkt, dat het bestaande katoenhuis op dat eiland, zelfs bij een flinke ontwikkeling van de katoencultuur, voor de eerste jaren voldoende ruimte biedt. Hij vroeg of het aan het Bestuur voldoende gebleken is, dat de voorgestelde vergrooiting noodzakelijk en urgent is.

Omtrent de bij Nota van wijziging gedane voorstellen werd het volgende opgemerkt.

Artikel 13. De meerderheid uit de Afdelingen kon geene aanleiding vinden om mede te werken tot de voorgestelde verhooging van de toelage van den Schoolopziener.

Zij vermeende, dat, waar vroeger de werkzaamheden van den Schoolopziener onder twee personen verdeeld waren, die te zamen ongeveer f 600.— 's jaars genoten en het werk sinds dien tijd niet noemenswaardig toegenomen is, geen reden bestaat om de bezoldiging van den Schoolopziener, welke meer dan het dubbele bedraagt van hetgeen vroeger voor het werk uitgegeven werd, te verhoogen.

Artikelen 92bis en 110bis. Gevraagd werd of eene topographische opname van de eilanden St. Martin en Sint Eustatius wel noodzakelijk is.

Het motief, dat die opname noodig is voor het aanleggen van nieuwe wegen, vonden eenige leden, vooral met het oog op de geringe bevolking, allerminst klemmend.

Artikel 128. Eenige leden vroegen of de gelegenheid, dat er eene nieuwe overeenkomst met den drukker wordt aangegaan, niet moet worden benut om in die overeenkomst eene bepaling op te nemen, dat alle door de wet gevorderde bekendmakingen en verdere stukken in kostelooze procedures zonder betaling zullen worden opgenomen in de „Curaçaosche Courant”.

Het komt onder de tegenwoordige regeling wel eens voor, dat wegens het onvermogen van de belanghebbenden niet voldaan kan worden aan de bepalingen van de wet omtrent aankondiging en bekendmaking in de nieuwsbladen.

Artikel 131bis. Naar aanleiding van dezen post werd gevraagd of de post voor „Onvoorziene Uitgaven” niet met een gelijk bedrag, als waarmede hij hier wordt ontlast, moet worden verminderd.

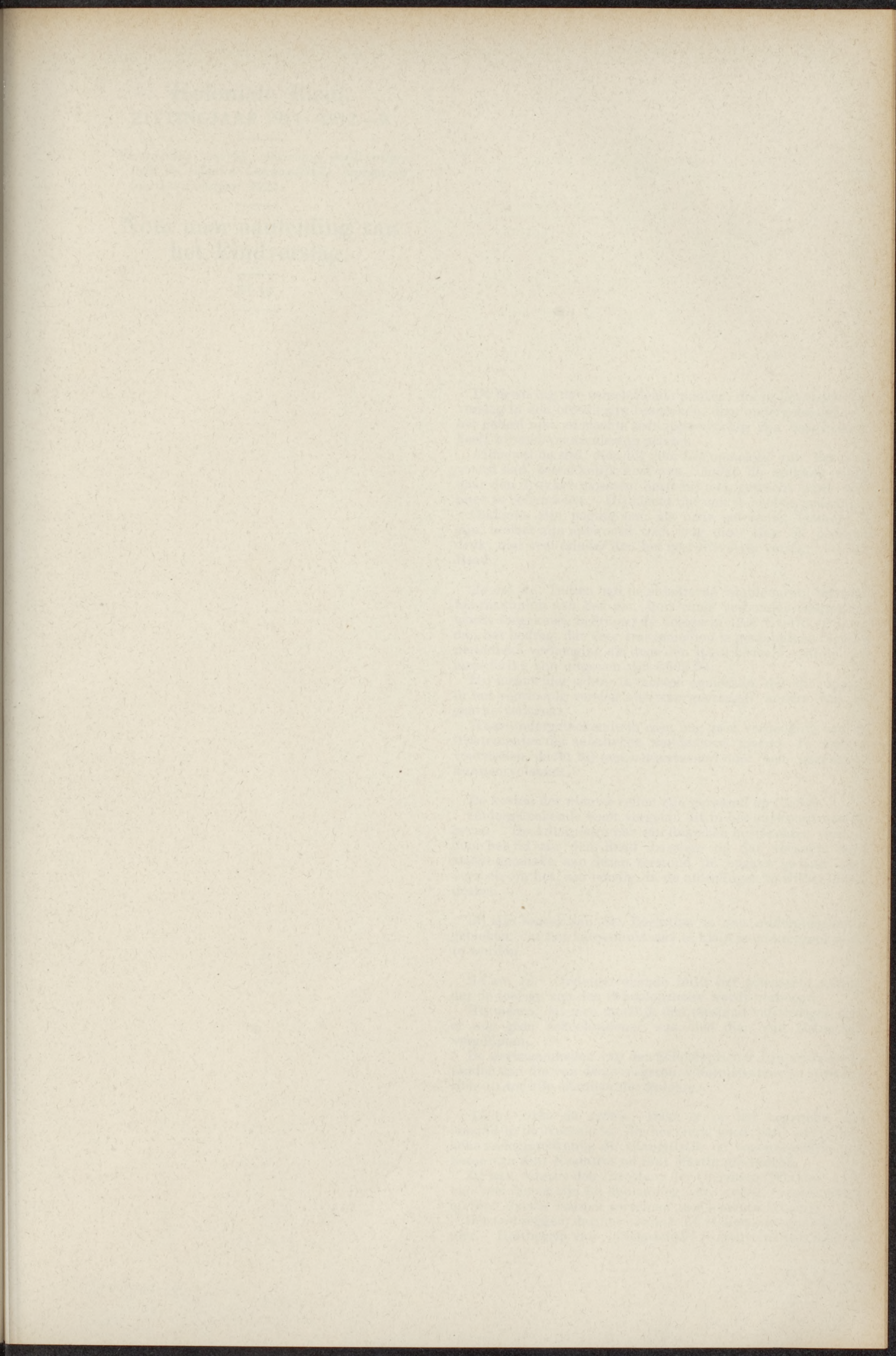
In het vertrouwen, dat het Bestuur alsnog de verzochte inlichtingen zal willen verschaffen, achtte men hiermede de openbare beraadslagingen genoegzaam voorbereid.

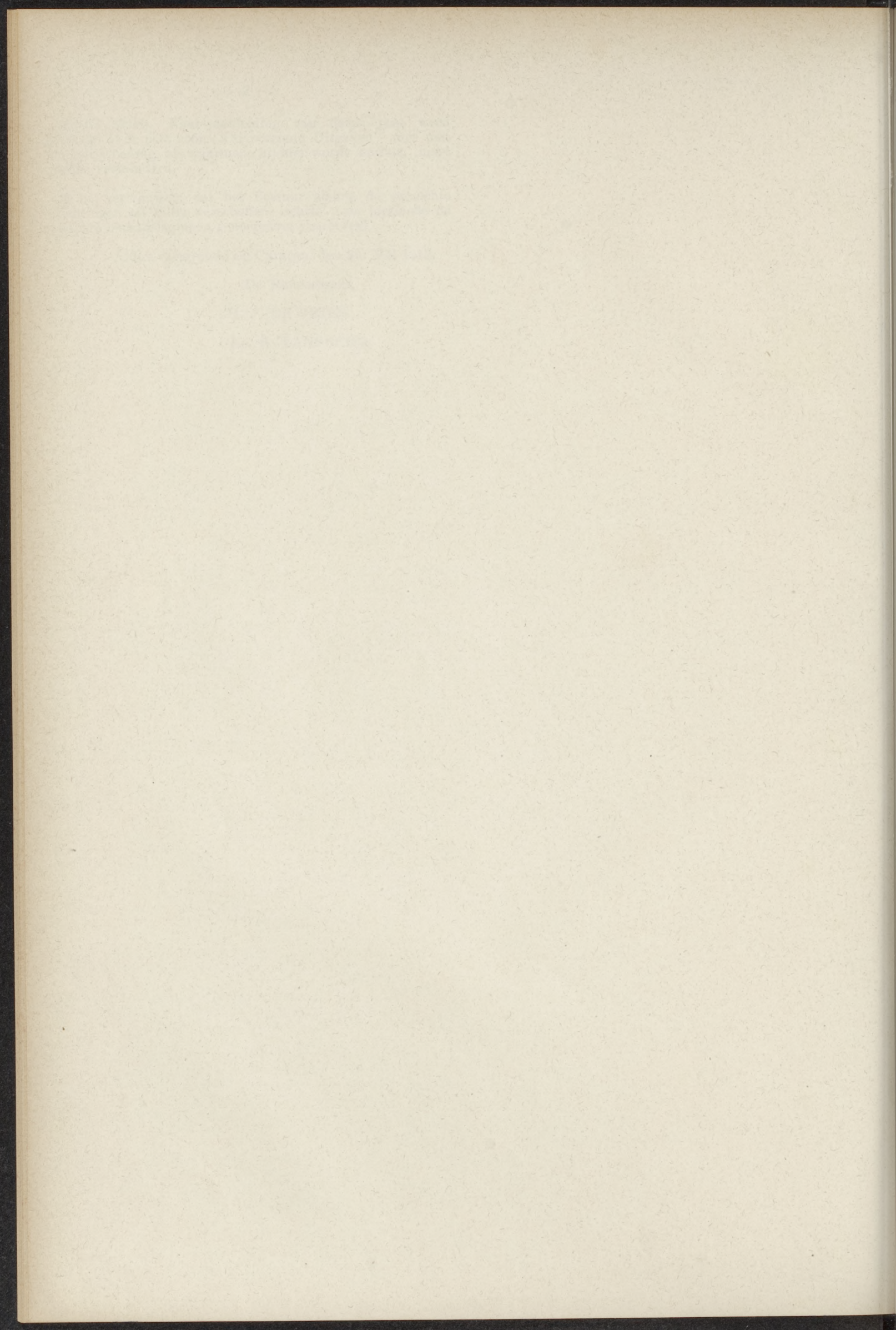
Aldus vastgesteld op Curaçao, den 3n. Mei 1912.

De Rapporteurs,

H. P. DE VRIES.

Ed. S. LANSBERG.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—9.

Verordening waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.

Nota naar aanleiding van het Eindverslag.

N° 10.

De bewering dat verschillende punten, die in het voorloopig verslag in den breedte zijn besproken, door ondergeteekende in het geheel niet, of slechts zeer oppervlakkig zijn beantwoord, heeft hij met verwondering gelezen.

Alhoewel de tijd, dien hij voor het opmaken van het antwoord had, betrekkelijk kort was, omdat de stukken tijdig naar den drukker moesten, heeft hij toch getracht punt voor punt te behandelen. Hij meent dat ook te hebben gedaan.

Ondanks zijn poging om, als naar gewoonte, beknopt te zijn, beslaat zijn antwoord toch nog meer dan elf pagina's druk, niet veel minder dan het zeer uitvoerig verslag van den Raad.

Ad art. 1. Indien aan de subalterne ambtenaren terstond het maximum van het aan hun rang verbonden traktement wordt toegekend, bedragen de kosten in 1913 f 4,475.42 meer dan het bedrag, dat voor traktementen is geraamd; en bij eene periodieke verhooging als door den Raad bedoeld, zal de vermeerdering van uitgaven zijn f 599.59.

Hij meent hier echter te moeten opmerken, dat die opgave in het voorloopig verslag niet was gevraagd, anders was zij gaarne verstrekt.

Waar ondergeteekende in casu nog geen verhooging van de traktementen der subalterne ambtenaren meende te moeten voorstellen, dacht hij met het antwoord door hem gegeven te kunnen volstaan.

De kosten der nieuwe cellen zijn geraamd op f 1,800.—.

Ondergeteekende heeft vergeten dit in het antwoord aan te geven. De Administrateur van financiën heeft echter, toen hij door het lid van den Raad *Lansberg* op dat verzuim werd attent gemaakt, aan dezen terstond de opgave gedaan, met verzoek om het, zoo noodig, in de afdeelingen te willen mededeelen.

Bij zijn bezoek aan St. Eustatius is aan ondergeteekende gebleken, dat het katoenhuis veel te klein is en vergroot dient te worden.

Ad art. 13. Ondergeteekende blijft het gewenscht achten, dat de toelage van den Schoolopziener wordt verhoogd.

Hij meent, dat men moeilijk den toestand van vroeger, toen er nog geen Schoolopziener was, met dien van thans kan vergelijken.

De werkzaamheden van den Schoolopziener zijn veel omvattender dan die van den vroegeren Administrateur en strekken zich uit tot alle eilanden der kolonie.

Ad art. 92bis en 110bis. Daar er op het oogenblik nog iemand in de Kolonie is, die het werk goed kan verrichten, acht ondergeteekende de triangulatie en topographische opname van Sint Eustatius en Sint Martin gewenscht.

Zij kan volgens den Directeur der Openbare Werken o. a. van veel dienst zijn bij den aanleg van wegen, voornamelijk op Sint Martin waar de terreinen zeer heuvelachtig zijn.

Bepaald zeggen, dat het noodzakelijk is, kan ondergeteekende niet. Het begrip van „noodzakelijk” is trouwens zeer relatief.

Ad art. 128. Ondergeteekende kan den Raad mededeelen, dat de heer *Gorsira* zich bereid heeft verklaard de bekendmakingen, waarvan in het eindverslag sprake is, gratis in „De Curaçaosche Courant” op te nemen.

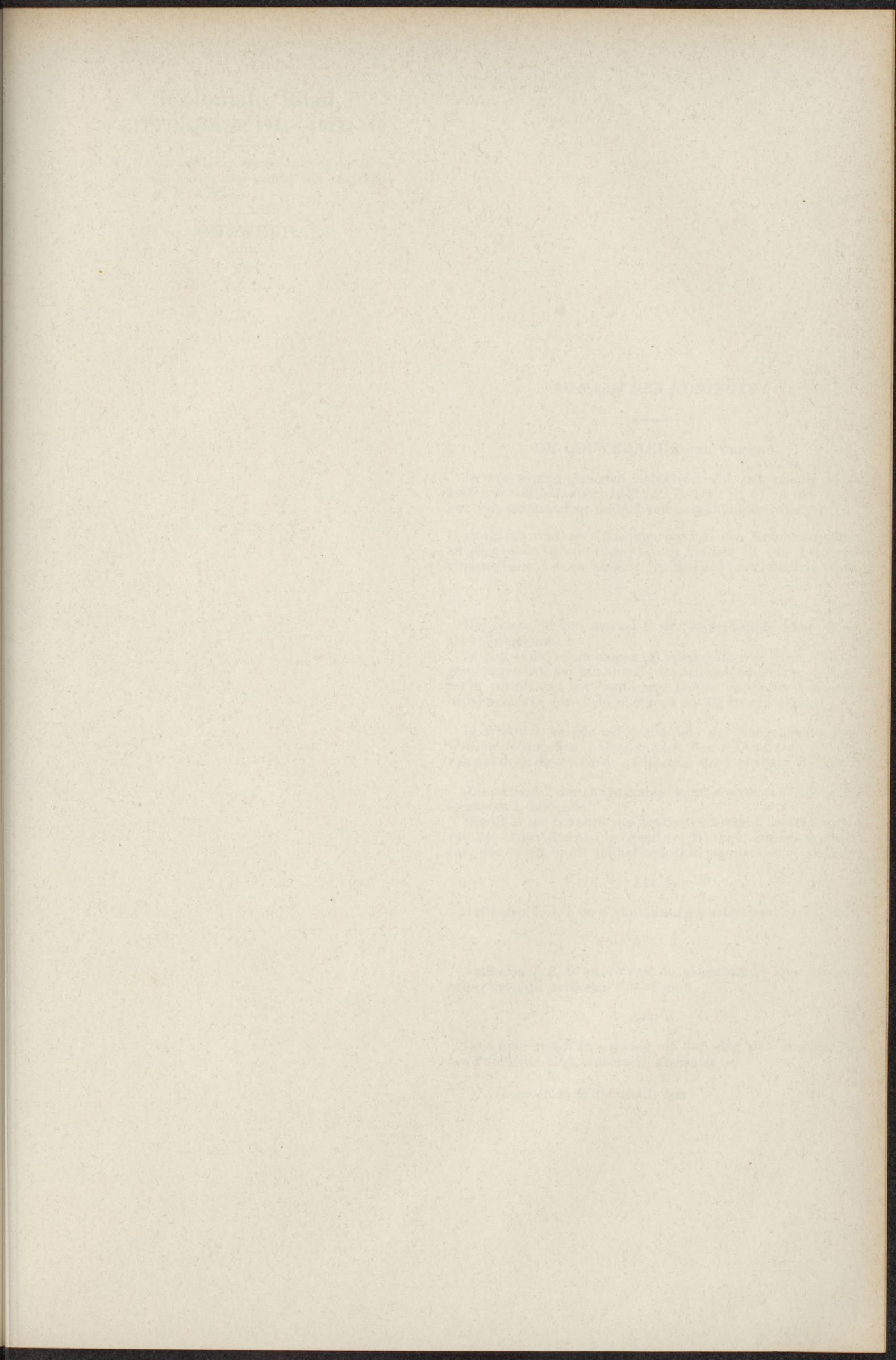
Ad art. 131bis. Daar de post voor Onvoorziene uitgaven bijna ieder jaar moet worden overschreden, kwam het ondergeteekende niet wenschelijk voor deze te verminderen met het bedrag, waarmede die post in casu wordt ontlast.

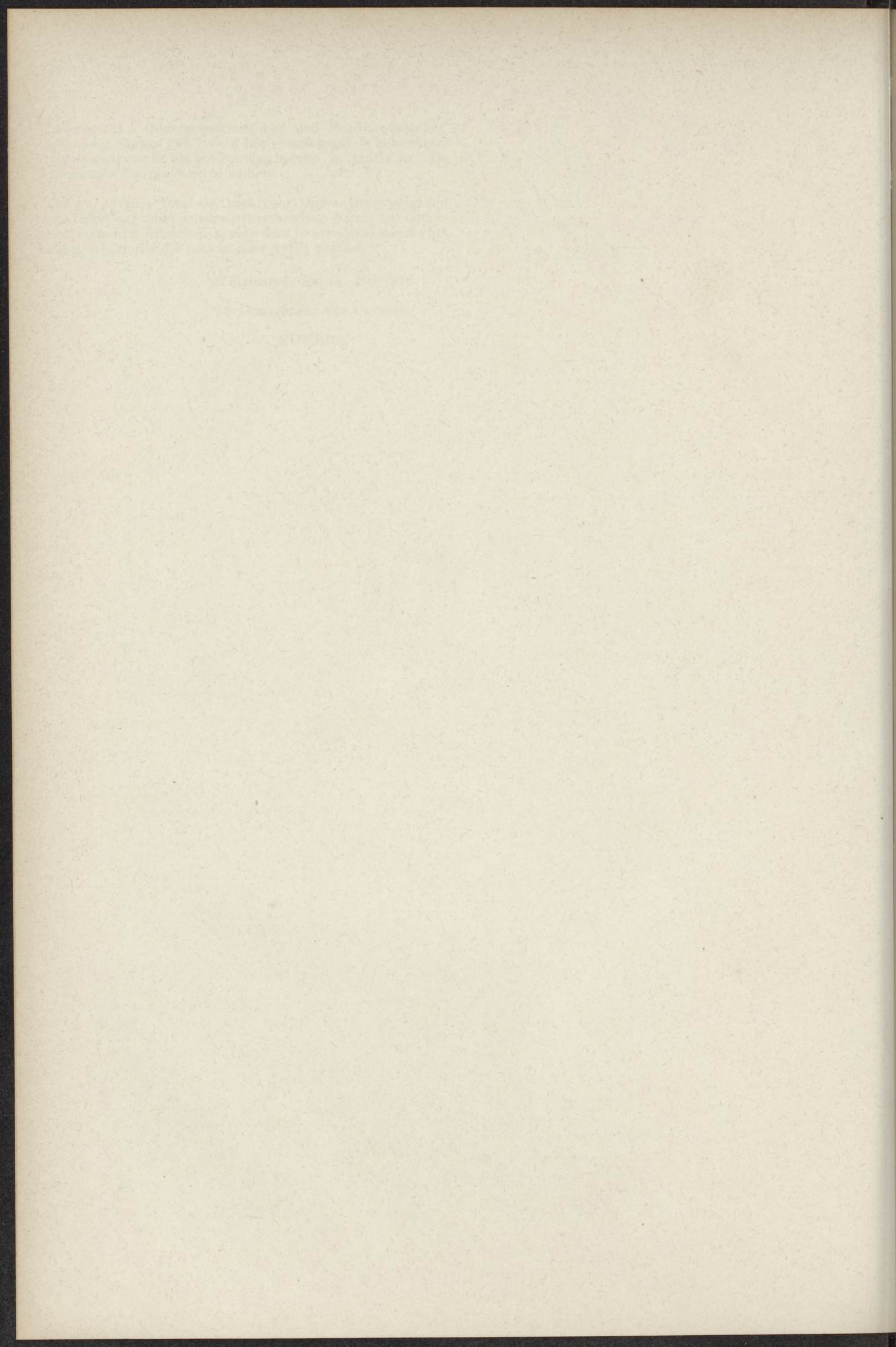
Willemstad, den 4n. Mei 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—10.

KEUR tot wijziging van de keur op het springen van steenen door middel van ontploffing (P. B. 1872 N° 6).

ONTWERP.

N° 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het noodig is de keur van 12/15 Januari 1872 (P. B. 1872 N° 6) op het springen van steenen door middel van ontploffing te wijzigen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van artikel 50 van het regeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande keur:

Art. 1.

Het eerste lid van artikel 2 der aangehaalde keur wordt als volgt gelezen:

In het stadsdistrict mogen op voormelde wijs geen steenen gesprongen worden dan op een—kosteloos uit te reiken—schriftelijk permit van het hoofd van politie en onder zoodanige bepalingen als door hem nuttig of noodig wordt geacht.

In artikel 2, tweede en derde lid, der aangehaalde keur worden de woorden: „Chef van het Bouw-Departement” vervangen door de woorden: „Directeur der Openbare Werken”.

Aan artikel 2 der aangehaalde keur wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

Wordt er ten behoeve van het Gouvernement, onder toezicht van het Departement van Openbare Werken, steenen gesprongen, dan is het in dit artikel bedoelde permit niet vereischt.

Art. 2.

Artikelen 3, 4, 5 en 6 van de aangehaalde keur vervallen.

Art. 3.

Artikelen 7, 8, 9 en 10 van de aangehaalde keur worden respectievelijk artikelen 3, 4, 5 en 6.

Art. 4.

Deze keur treedt in werking op den dag der uitgifte van het Publicatie-blad, waarin zij geplaatst is.

Gegeven te Willemstad, den

DE KANTOR DER NEDERLANDSCHE OVERZICHTS-
COMMISSIE IN ROTTERDAM.

ONTWERP

1911

DE KANTOR DER NEDERLANDSCHE OVERZICHTS-
COMMISSIE IN ROTTERDAM.

DE COLLECTIE VAN COLLECTIE

In overweging genomen hebbende dat het noodig is de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 1

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

In het afdoelen van de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

In artikel 2, tweede en derde lid, der
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

Aan artikel 2 der
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

Wijf en ten behoeve van het
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 2

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 3

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 4

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 5

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 6

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 7

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

ART. 8

De collectie van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de
aan van 1912 (R. D. 1912 N° 6) en de

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—10.

KEUR tot wijziging van de keur op het springen van steenen door middel van ontploffing (P. B. 1872 N° 6).

Memorie van Toelichting.

N° 2.

Voor de uitvoering van de werken vereischt tot verbreding van den havenmond en van die, welke de eigenaars der werven naar alle waarschijnlijkheid zullen ondernemen, om hun kaden breeder te maken, is wijziging dezer keur noodzakelijk. Immers artikel drie, laatste lid, staat de uitvoering dier werken in den weg. Ook het eerste lid van dat artikel zou een belemmering kunnen zijn.

Het wil voorkomen, dat wanneer het springen van steenen onder toezicht van de deskundige leiding van den Directeur der Openbare Werken staat, een vergunning van het hoofd van politie overbodig is.

De praktijk wijst uit, dat de voorzorgsmaatregelen van art. 4 veel te voorzichtig zijn. Met name schijnt het voorschrift sub c gegeven niet nagekomen te kunnen worden, want $\frac{1}{4}$ Nederlandsche lb. buskruit heeft, vooral in harde steenen, zeer weinig effect. Door de bepaling nu opgenomen in art. 2, 1e lid, zouden de artikelen 4, 5 en 6 kunnen vervallen.

Curaçao, den 25n. Maart 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

RECHT is uitgegeven van de Staat op het jaar
van 1912 door middel van een subsidie
v. 1. 1912-7. (2)

Memorie van Toelichting

202

Voor de uitwerking van de wetten verschaft het verhoor
ding van den harenmond en van die welke de eigenaars der
werken naar alle waarschijnlijkheid zullen ondergaan, om
den kaden preeder te maken, is wijziging dezes kaden noodig
bolijk. Inzake artikel 10, laatste lid, staat de uitwerking
dier wetten in den weg. Ook het eerste lid van dat artikel
kan een ongemakkelijke uitwerking hebben.
Het wil voorkomen, dat wanneer het spraken van artikel
onder toelichting van de beschuldige lediging van den harenmond
der Openbare Werken staat, een verandering van het woord
van politie overbodig is.
De paragraaf wijst uit, dat de voorspanningswet van 1911
te veel te restrictief zijn. Met name wijst het koninklijk
advies erop, dat niet mogelijk is, om de wetten te wijzigen, want
dat koninklijk advies heeft vooral in deze zin, dat de
wetgeving is. Voor de bepaling van de openbare in artikel 10
lid, worden in artikel 10 te 10 kunnen verspreiden.

Lansing, den 27^{en} Maart 1912.

De voorzitter van Lansing.

ZUYLEN

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—10.

*Keur tot wijziging van de keur op het springen
van steenen door middel van ontploffing (P.
B. 1872 No. 6).*

Voorloopig Verslag.

N° 3.

Bij het Afdeelingsonderzoek verklaarde men algemeen zich met het ontwerp te kunnen vereenigen.

Eenige leden bepleitten echter de wenschelijkheid, dat, met het oog op de eventueel te nemen voorzorgsmaatregelen, wanneer onder leiding van den Directeur der Openbare werken steenen gesprongen worden, door hem vooraf kennis wordt gegeven aan het Hoofd van politie, terwijl enkele andere leden van oordeel waren, dat in alle gevallen eene vergunning van deze laatste autoriteit gevraagd moet worden.

Aldus vastgesteld op Curaçao, den 23n. April 1912.

De Rapporteurs,

H. P. DE VRIES.

ED. S. LANSBERG.

Koninkrijk der Nederlanden
Nederlandsch-Indië
W. 1912 No. 10

Yoorloepige Verslag

1912

In het Algemeenbestuur van de Koloniale Raad is op 11 April 1912
het volgende verslag voorgelezen:

De Raad heeft kennis genomen van de verslagen van de
afgevaardigden over de werkzaamheden van de Raad in het
verleden jaar. De Raad heeft de afgevaardigden hiervoor
zijn dank betuigd. De Raad heeft ook kennis genomen van
de verslagen van de afgevaardigden over de werkzaamheden
van de Raad in het verleden jaar. De Raad heeft de
afgevaardigden hiervoor zijn dank betuigd. De Raad heeft
ook kennis genomen van de verslagen van de afgevaardigden
over de werkzaamheden van de Raad in het verleden jaar.
De Raad heeft de afgevaardigden hiervoor zijn dank
betuigd.

Algemeenbestuur van de Koloniale Raad, den 11 April 1912

De Raad
H. P. DE VRIES
A. S. LAZARUS

Koloniale Raad.
SEPTINGIAAR 1911—1912. 10.

Nieuw-Amsterdam, den 11den van April 1912.
A. 1724/12.

Memorie van Antwoord.

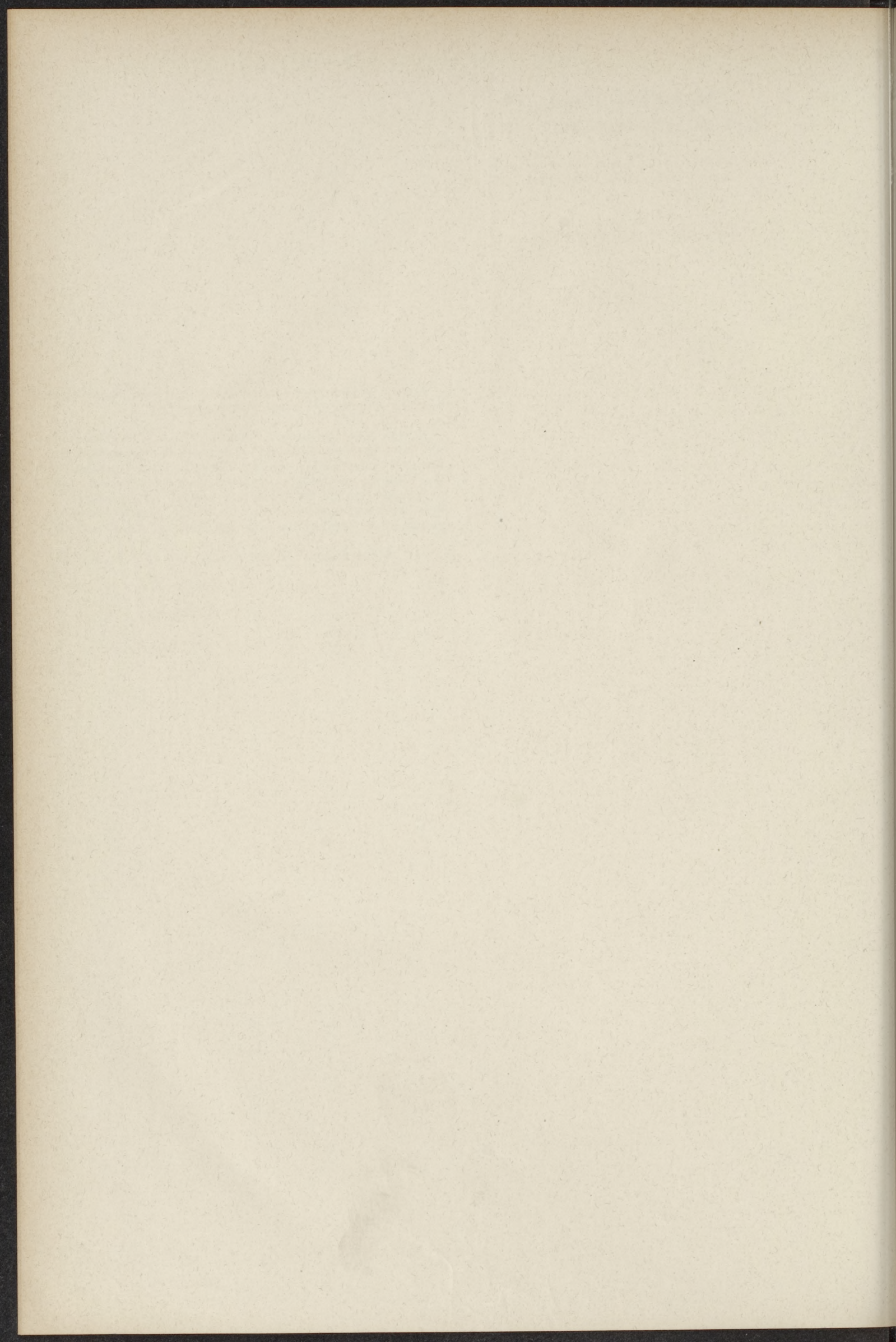
Met genoegen vernam ondergetekende dat de Staat van
de koloniale Raad met het bevoegd gezag verzoeken.

Daar de Directie der Openbare Werken juist de paragraaf
14, der Kerkwet van 1872, die onderwerpt aan het bevoegd
gezag de politie, ook terecht medelichtend hoopt het al te
wettelijke van het bevoegd gezag te bevestigen en te bevestigen
ten, die wij ons te vinden dat de paragraaf 14, der Kerkwet
van 1872, die onderwerpt aan het bevoegd gezag de politie,
de Directie der Openbare Werken van het bevoegd gezag
gevoeling met vragen van het bevoegd gezag van de
koloniale Raad, dat bij Charter zal overgaan.

Willebrord, den 11den April 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

— NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—10.

*Keur tot wijziging van de keur op het springen
van steenen door middel van ontploffing (P.
B. 1872 No. 6).*

Memorie van Antwoord.

N°. 4.

Met genoegen vernam ondergeteekende dat de Raad zich in het algemeen met het ontwerp kon vereenigen.

Daar de Directeur der Openbare Werken juist de persoon is, die krachtens art. 2, lid 2, der onderhavige keur het hoofd van politie, zoo noodig, moet voorlichten nopens het al of niet gevaarlijke van het springen van steenen en nopens de middelen, die zijn aan te wenden om gevaar en schade daarbij te voorkomen, blijft ondergeteekende het overbodig achten, dat de Directeur der Openbare Werken van het hoofd van politie vergunning moet vragen voor het springen van steenen, of kennis moet geven, dat hij daartoe zal overgaan.

Willemstad, den 29n. April 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Als het antwoord op de vraag op het oogen
van de Raad door middel van antwoorden
N. 1012 v. 3.

Memorie van Antwoord

N. 1

Mit gevoelen verstaan ondergetekende hier de Raad
in het algemeen met het ontwerp van ontwerp
Daar de Directie der Openbare Werken juist de
in die conclusies art. 2. lid 3. het onderscheid
van politie, zoo noodig, moet eene andere
gevoelinge van het eelthou van de Raad de
ten alle aan te kennen dat de Raad de
voorkomen blijft ondergetekende dat overal
de Directie der Openbare Werken van het
verrekening moet vragen voor het
kennis moet geven, dat hij de Raad zal

Willemsd., den 20en April 1912
De Gouverneur van Curaçao

71722

Koninklijke Raad
ZITTEND JAAR 1921-1922-23.

Algemeen verslag van de Raad van State
over de in 1921-1922-23
afgeleverde rekeningen.

Eindverslag.

1923.

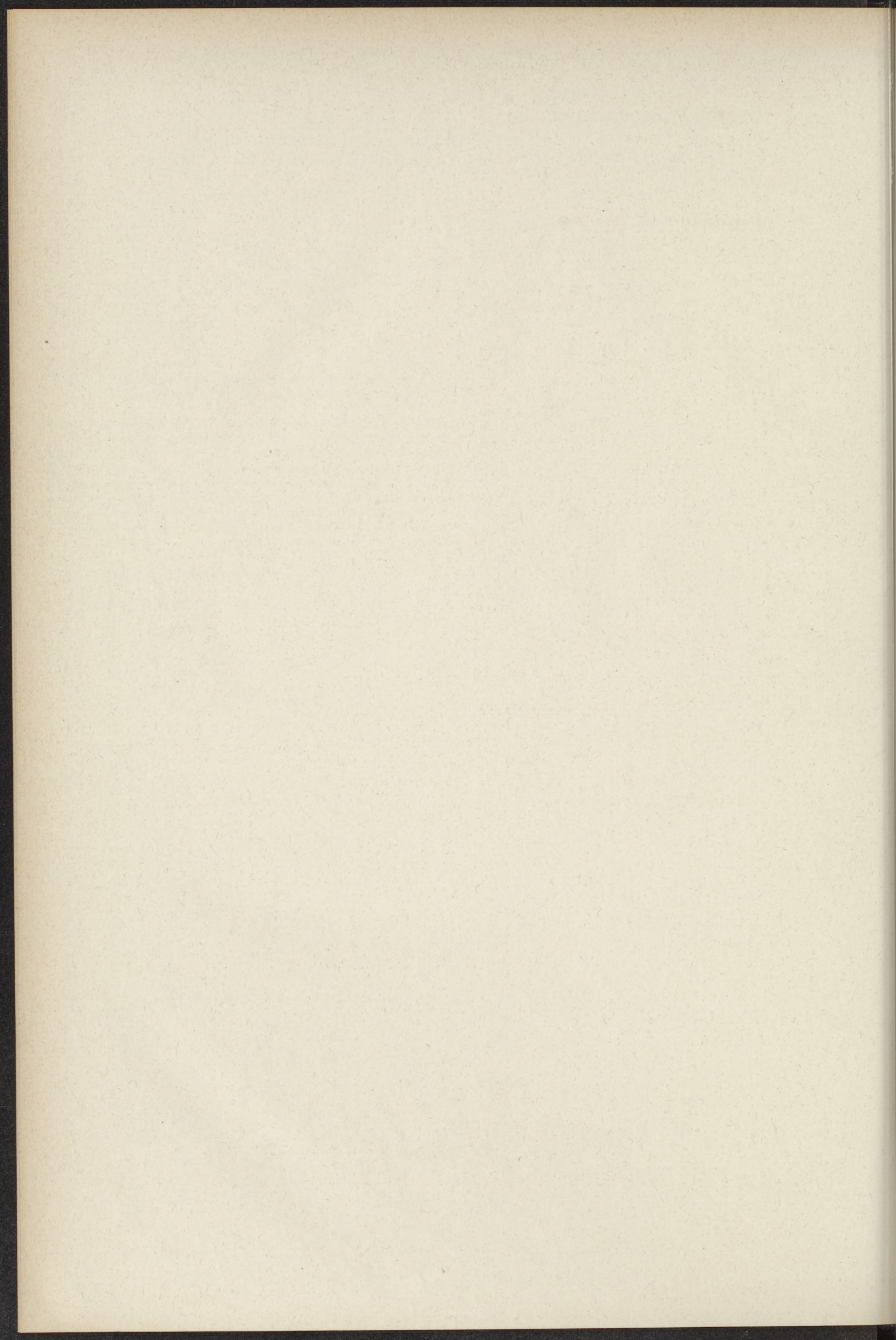
De Commissie van Rapporteurs, te wien ook de
zittingen der Afdelingen, te ne kunne overgaan te komen.
De Mededeeling van antwoord op het Verslag der Raad van
State over de rekeningen, van 1921-1922-23, met de
opmerkingen der speciale commissies over de rekeningen
afgeleverd is overzonden.

Verzonden op Brussel, den 27. April 1923.

De Rapporteurs,

H. P. DE VRIES.

EN. S. LAMBERTS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—10.

*Keur tot wijziging van de keur op het springen
van steenen door middel van ontploffing (P.
B. 1872 No. 6).*

Eindverslag.

Nº 5.

De Commissie van Rapporteurs, in overleg met de Voorzitters der Afdeelingen, is, na kennis genomen te hebben van de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over deze ontwerp-keur, van oordeel, dat door de gewisselde schrifturen de openbare beraadslaging over het ontwerp genoegzaam is voorbereid.

Vastgesteld op Curaçao, den 2n. Mei 1912.

De Rapporteurs,

H. P. DE VRIES.

ED. S. LANSBERG.

RESEARCH REPORT NO. 100
1955

INDEX

The following is a list of the papers in this volume, arranged in the order in which they appear. The numbers in parentheses refer to the pages on which the papers begin.

1. *Electron Spin Resonance in Solids*

by R. VAUGHAN

1

2. *...*

...

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.—11.

Verordening, regelende de exploitatie van motorrijtuigen als openbaar middel van vervoer in de kolonie Curaçao.

ONTWERP.

N° 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is voorschriften op de exploitatie van motorrijtuigen als openbaar middel van vervoer in de kolonie Curaçao vast te stellen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad en gelet op de tweede zinsnede van art. 50 van het regeringsreglement dezer kolonie, vastgesteld onderstaande verordening:

Art. 1.

Deze verordening verstaat onder motorrijtuigen alle rij- of voertuigen, bestemd om uitsluitend of mede door een mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, anders dan langs spoorstaven te worden voortbewogen.

Art. 2.

Voor de exploitatie van motorrijtuigen als openbaar middel van vervoer op eenig eiland van de kolonie Curaçao door anderen dan door het Gouvernement, wordt eene door den Gouverneur verleende concessie vereischt.

Art. 3.

Behalve de voorwaarden in elk bijzonder geval aan de concessie te verbinden, wordt als regel vastgesteld:

1° dat de exploitatie en het onderhoud der motorrijtuigen geschieden ten genoegte van den Gouverneur;

2° dat de tarieven, de voorwaarden van gebruik en de dienstregeling aan de goedkeuring van den Gouverneur zijn onderworpen;

3° dat de concessie met of zonder uitsluiting kan worden verleend, doch voor niet langer dan 10 jaren;

4° dat de concessie door den Gouverneur kan worden ingetrokken bij niet nakoming dezer verordening of van de voorwaarden, waaronder zij is verleend.

Art. 4.

Het is aan een ieder veroorloofd van de motorrijtuigen, die als openbaar middel van vervoer worden geëxploiteerd, met inachtneming van hieromtrent vast te stellen bepalingen, gebruik te maken.

Art. 5.

Het openbaar verkeer door middel van motorrijtuigen kan door het Hoofd van Politie, in het algemeen belang, gedurende onbepaalden tijd onder toezicht worden geplaatst of gedeeltelijk worden geschorst.

Art. 6.

Met gevangenisstraf van een dag tot zes maanden en geldboete van vier tot drie honderd gulden, te zamen of afzonderlijk, wordt gestraft hij, die motorrijtuigen als openbaar middel van vervoer exploiteert zonder of in strijd met de concessie bij art. 2 gevorderd.

Art. 7.

Deze verordening treedt in werking op den dag der uitgifte van het Publicatie-blad, waarin zij is geplaatst.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale bladz.
ZITTING JAAR 1911-1912
Ontwerp

DE GOETTEREUK van Curaçao

In overweging genomen hebbende dat het wenschelijk is
voorziening op de exploitatie van motorrijtuigen als open
baar middel van vervoer in de Kolonie Curaçao vast te stellen
Blijft na verkregen goedkeuring van den Koloniale Raad
en gelyk op de tweede sessie van den 30 van het voorgaande
reglement deze koloniale vastgesteld onderstaande verordening
aan te nemen.

Art. 1.

Deze verordening bestaat onder motorrijtuigen alle rij-
voertuigen, behoudt een uitzondering of twee daar een rijtuig
aan te maken op of van het rij- of voertuig een aanvullende
andere dan lage apparaten, te worden voortbewogen.

Art. 2.

Voor de exploitatie van motorrijtuigen als openbaar middel
van vervoer op land of zee van de Kolonie Curaçao door de
Regering van Curaçao wordt een concessie door den Gouverneur
verreikt verleende concessie verleend.

Art. 3.

Behalve de voorwaarden in alle bijlagen vervat aan de
rege in verband, wordt elk rijtuig toegestaan
1° dat de exploitatie van het onderhand der motorrijtuigen
geschiedt ten gunste van den Gouverneur;
2° dat de exploitatie van de voorwaarden van gebruik en de
inrichting van de goederen van den Gouverneur zijn
andere;
3° dat de concessie niet of zonder uitsluiting kan worden
verreikt, doch voor niet langer dan 10 jaren;
4° dat de concessie door den Gouverneur kan worden ingetrokken
indien hij niet nakoming heeft verleend of van de voorwaarden
waaraan, waaronder zij is verleend.

Art. 4.

Het is een ieder verboden van de motorrijtuigen als
openbaar middel van vervoer worden toegestaan, en
inrichting van de voorwaarden vast te stellen bepalingen
niet te maken.

Art. 5.

Het openbaar vervoer door middel van motorrijtuigen kan
door het Hoofd van Politie in het algemeen belang goederen
afgevoerd zijn onder toezicht worden geplaatst of verboden
te worden gemaakt.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—11.

Verordening, regelende de exploitatie van motorrijtuigen als openbaar middel van vervoer in de kolonie Curaçao.

Memorie van Toelichting.

Nº 2.

Ondergeteekende acht het, in het belang van het publiek, wenschelijk, regelen vast te stellen betreffende de exploitatie van motorrijtuigen, als openbaar middel van vervoer in deze kolonie.

Het is duidelijk, dat een dergelijke onderneming, niet gebonden aan de minste verplichting, met opzicht tot de belangen der personen, die vervoerd worden, of van hen, die goederen ter vervoer aan de onderneming toevertrouwen, merkbaar nadeel aan het publiek kan berokkenen.

Een ander nadeel, dat voor het publiek uit een ongeregelde toestand kan voortspruiten, ligt hierin, dat personen, die niet de vereischte waarborgen voor een geregelden gang der exploitatie aanbieden, een tijd lang de Curaçaosche Motortramweg Maatschappij concurrentie kunnen aandoen, waardoor deze aanmerkelijke schade zou kunnen lijden en misschien niet meer het verkeer zou kunnen onderhouden zooals het behoort; waardoor het publiek van een uitstekend middel van vervoer verstoken kan worden.

De artikelen schijnen geen bijzondere toelichting te vereischen.

Andere bepalingen omtrent het rijden met motorrijtuigen zullen worden opgenomen in een ontwerp-keur, die Uwen Raad eerlang zal bereiken.

Curaçao, den 15n. April 1912.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Koloniale Raad.

ZITTINGJAAR 1911—1912.—12.

*KEUR, houdende regeling van het verkeer
op de wegen in verband met het gebruik van
motorrijtuigen.*

ONTWERP.

Nº 1.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat het wenschelijk is het verkeer op de wegen van het eiland Curaçao in verband met het gebruik van motorrijtuigen te regelen;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande keur:

Art. 1.

In deze keur wordt verstaan:

1º onder motorrijtuigen alle rij- of voertuigen, bestemd om uitsluitend of mede door een mechanische kracht, op of aan het rij- of voertuig zelf aanwezig, anders dan langs spoorstaven te worden voortbewogen;

2º onder wegen, alle straten, bruggen en wegen, welke voor het openbaar verkeer openstaan;

3º onder bestuurder van een motorrijtuig, hij, die het rijtuig bestuurt of onder zijn onmiddellijk toezicht doet besturen.

Art. 2.

Het Hoofd van Politie is bevoegd wegen gesloten te verklaren in het belang van de vrijheid en de veiligheid van het verkeer op die wegen, hetzij voor alle motorrijtuigen, hetzij voor die motorrijtuigen, welke de bij de verklaring te bepalen afmetingen te boven gaan.

Van de beschikkingen, waarbij een verklaring, als bedoeld in het eerste lid, wordt gedaan of opgeheven, geschiedt aankondiging in de Curaçaosche Courant.

Art. 3.

Het gesloten zijn van wegen wordt op die wegen aangegeven door waarschuwingsborden.

De plaats der waarschuwingsborden wordt bepaald bij de in art. 2 bedoelde verklaring.

Art. 4.

Het is verboden met een motorrijtuig over een weg te rijden, tenzij:

1º behoorlijk zichtbaar zij een op of aan het rijtuig aangebracht nummer, aan den eigenaar of houder opgegeven door het Hoofd van Politie, van zoodanige afmetingen en kleur en zoodanig aangebracht en verlicht, als door dien ambtenaar zal worden bepaald en in de Curaçaosche Courant aangekondigd;

2º aan den eigenaar of houder door het Hoofd van Politie ter zake van de sub. 1º bedoelde opgave een nummerbewijs zij afgegeven;

3º de bestuurder in het bezit zij van een geldig rijbewijs afgegeven door het Hoofd van Politie;

4° aan den eigenaar of houder door het Hoofd van Politie een schriftelijke vergunning tot gebruik is afgegeven.

Art. 5.

Een rijbewijs als bedoeld in het voorgaand artikel wordt op aanvraag afgegeven aan ieder, die den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt en aan wien een verklaring door een door den Gouverneur aan te wijzen commissie is afgegeven, dat hij voldoende bewijzen van bekwaamheid, om als bestuurder van een motorrijtuig op te treden, heeft gegeven.

Art. 6.

Het is den bestuurder van een motorrijtuig verboden, daarmede te rijden over een weg, die volgens de in art. 2 bedoelde verklaring voor zoodanig rijtuig is gesloten.

Art. 7.

Het is verboden op een weg een snelheidswedstrijd met motorrijtuigen te houden of daaraan deel te nemen.

Als deelnemers worden beschouwd de bestuurder van een motorrijtuig, waarmede aan een snelheidswedstrijd wordt deelgenomen, en de eigenaar of houder van het rijtuig, die aldus doet of laat deelnemen.

Van het in het eerste lid vervat verbod kan ontheffing worden verleend door het Hoofd van Politie ten behoeve van snelheidswedstrijden op de wegen in de buitendistricten.

Art. 8.

Het is den bestuurder van een motorrijtuig verboden daarmede over een weg te rijden:

1° op zoodanige wijze, dat de vrijheid of de veiligheid van het verkeer op dien weg wordt belemmerd of in gevaar gebracht;

2° in het eerste of stadsdistrict met een grootere snelheid dan van 12 K. M. per uur en in de overige districten met een grootere snelheid dan van 30 K. M. per uur.

Voor plaatsen waar deze snelheden voor het algemeen verkeer of om andere redenen gevaarlijk wordt geacht, kan door het Hoofd van Politie een mindere snelheid worden voorgeschreven.

De snelheid moet, waar noodig, verminderd worden bij het rijden door bochten, op druk bezochte wegen en verder overal, waar de veiligheid van personen dit vordert.

Art. 9.

Bestuurders van motorrijtuigen zijn op de wegen verplicht met hun rijtuigen behoorlijk uit te wijken:

1° naar *rechts*, bij het tegenkomen van motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

2° naar *links*, bij het inhalen van motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee;

3° naar *rechts*, bij het ingehaald worden door motorrijtuigen, rijwielen, andere rij- of voertuigen, rij- of trekdieren en ander vee, voor zooveel voor hem, die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn, en het verlangen, dat uitgeweken worde, behoorlijk kenbaar is gemaakt.

Art. 10.

Bestuurders van rij- of voertuigen, geen motorrijtuigen zijnde, bestuurders van rijwielen, bestuurders en geleiders van rij- of trekdieren en ander vee zijn op de wegen verplicht met hetgeen door hem wordt geleid of bestuurd behoorlijk uit te wijken:

1° naar *rechts*, bij het tegenkomen van motorrijtuigen;

2° naar *links*, bij het inhalen van motorrijtuigen;
3° naar *rechts*, bij het ingehaald worden door motorrijtuigen, voor zooveel voor hem, die wenscht in te halen, de daartoe noodige ruimte anders niet beschikbaar zou zijn, en het verlangen, dat uitgeweken worde, behoorlijk kenbaar is gemaakt.

Art. 11.

Voetgangers zijn op de wegen verplicht bij het tegenkomen van- of het ingehaald worden door motorrijtuigen dezen behoorlijke ruimte voor passeeren te laten.

Art. 12.

Een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, moet voorzien zijn van:

- 1° een nauwkeurig werkend stuurtoestel;
- 2° een inrichting om achterwaarts te rijden;
- 3° minstens twee onafhankelijk van elkander krachtig werkende, onder bereik van den bestuurder zich bevindende remmen, met elk waarvan het rijtuig elk oogenblik tot stilstand kan worden gebracht;
- 4° minstens één hoorn of trompet, waarvan het geluid op een afstand van 100 M. duidelijk hoorbaar is.

Art. 13.

De bestuurder van een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht met den hoorn of de trompet een signaal te geven bij het omslaan van den hoek van een weg of bij bochten, en verder telkens wanneer de veiligheid van het verkeer zulks vordert.

Art. 14.

Een motorrijtuig, dat zich na zonsondergang en vóór zonsopgang op een weg bevindt, moet voorzien zijn van minstens twee, aan weerszijden van het rijtuig aangebrachte, lantaarns die voorwaarts een helder wit licht uitstralen.

Art. 15.

De bestuurder van een motorrijtuig, waarmede over een weg wordt gereden, is verplicht het rijtuig te doen stilhouden en den motor in rust te brengen telkens, wanneer de veiligheid van het verkeer het een of het ander vordert.

Art. 16.

Het is den bestuurder van een motorrijtuig verboden:
1° met zijn rijtuig een standplaats in te nemen op andere dan de door het Hoofd van Politie daarvoor aangewezen plaatsen; en
2° het rijtuig zonder voldoende toezicht op een weg te laten staan.

Art. 17.

Het is verboden over een weg te rijden met een motorrijtuig door middel waarvan een rij- of voertuig wordt voortbewogen, tenzij met vergunning van het Hoofd van Politie.

Het eerste lid is niet van toepassing op het rijden met een motorrijtuig, door middel waarvan een onklaar motorrijtuig wordt voortbewogen uitsluitend met het doel om een plaats voor berging of herstel te bereiken.

Art. 18.

Op de eerste vordering van de beambten der politie is de bestuurder van een motorrijtuig verplicht het rijtuig te doen stilhouden, alsmede de in art. 4 sub 2°, 3° en 4° bedoelde nummer- en rijbewijs en vergunning te vertoonen.

Op gelijke vordering is de eigenaar, houder of bestuurder

van een motorrijtuig verplicht aan genoemde beambten toegang tot het rijtuig te verschaffen, hun bewijs te leveren omtrent de deugdelijkheid van het stuurtoestel, remtoestel en geluidsignaal en te gedoogen, dat zij afmetingen, nummer en letter onderzoeken.

Art. 19.

Overtreding van:

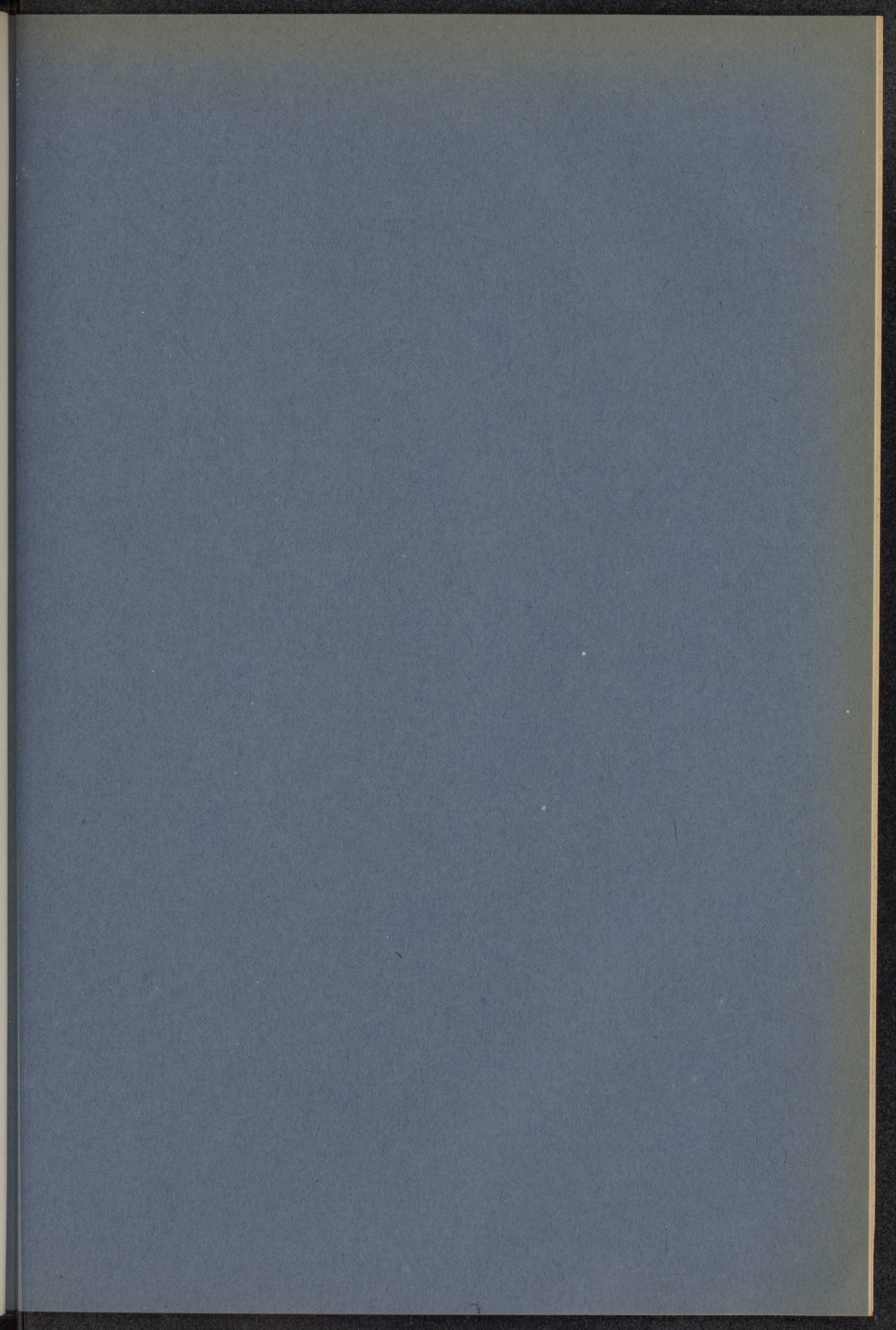
art. 4, art. 6, art. 7, art. 8, art. 18 wordt gestraft met gevangenisstraf van een dag tot drie maanden of geldboete van een tot honderd gulden te zamen of afzonderlijk;

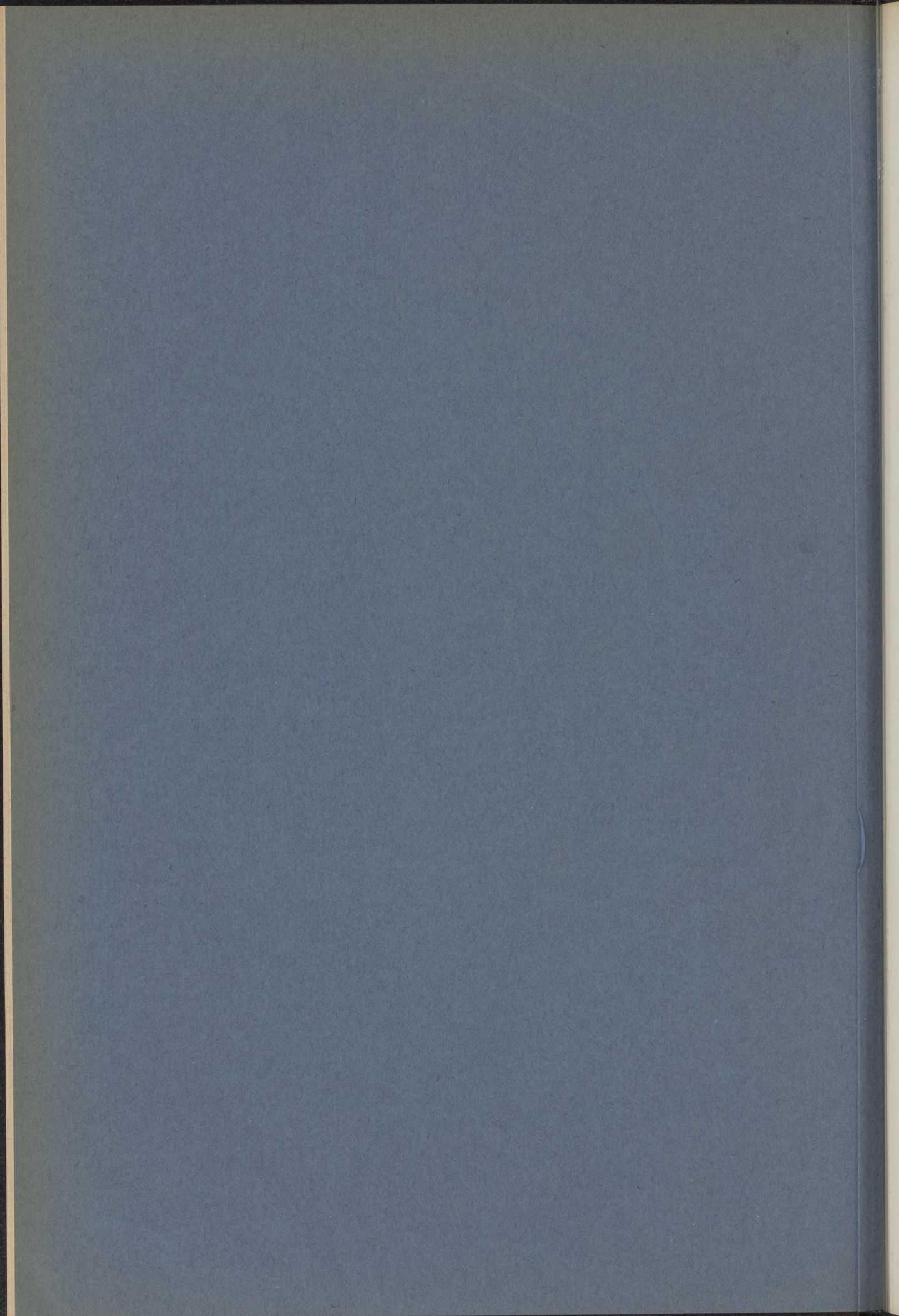
art. 9, art. 10, art. 13, art. 15, art. 16, art. 17 wordt gestraft met gevangenisstraf van een dag tot twee maanden of geldboete van een tot vijf en zeventig gulden te zamen of afzonderlijk;

art. 11, art. 12, art. 14 wordt gestraft met gevangenisstraf van een dag tot een maand of geldboete van een tot vijftig gulden te zamen of afzonderlijk.

Gegeven te Willemstad, den

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.

NOTULEN.

Nº 1.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Dinsdag, den 9den Mei 1911,
des morgens te 9 uur.

TEGENWOORDIG : De Ondervoorzitter, de heer *A. G. Statius Muller*, die bij ontstentenis van den Voorzitter, de leiding der vergadering heeft.

VOORTS : De heeren *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *H. P. de Vries*, *Edwin Senior*, *J. Sutherland*, *H. A. de Casseres* en *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, leden, en de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad, benevens de heeren *Mr. J. B. Gorsira*, Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur, *H. Ferguson*, lid, en *My. C. Henriquez*, tijd. lid van dien Raad.

AFWEZIG : De heeren *Mordy. S. L. Maduro*, Voorzitter, en *Ed. S. Lansberg*, *H. M. Penso*, *J. C. B. Forbes* en *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, leden, met kennisgeving.

Te 9 uur nemen bovengenoemde heeren zitting in afwachting van den Gouverneur.

Een oogenblik daarna treedt deze, vergezeld van zijne adjudanten en begeleid door de in de vorige vergadering benoemde commissie, de vergaderzaal binnen, neemt den voor hem bestemden zetel in en opent de zittingen voor het dienstjaar 1911/1912.

Na het uitspreken der openingsrede verlaat de Gouverneur met zijne adjudanten de vergaderzaal, door evenbedoelde commissie uitgeleide gedaan, terwijl ook de heeren Ondervoorzitter en leden van den Raad van Bestuur zich verwijderen.

Na de commissie van in- en uitgeleide, die intusschen in de vergaderzaal teruggekeerd is, te hebben bedankt, wordt op voorstel van den Ondervoorzitter overgegaan tot het trekken der Afdeelingen, het resultaat waarvan is, dat de 1ste Afdeeling bestaat uit de heeren: *Ed. S. Lansberg*, *H. A. de Casseres*, *J. C. B. Forbes*, *Edwin Senior* en *H. M. Penso*;

en de 2de uit de heeren :

J. Sutherland, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *C. S. Gorsira JPEz.*, *H. P. de Vries* en *Dr. J. P. Evertsz Hz.* ; welke Afdeelingen volgens de bepalingen van het reglement van orde, respectievelijk zullen worden gepresideerd door de heeren Voorzitter en Ondervoorzitter.

Niets meer te verhandelen zijnde en geen der leden het woord verlangende, sluit de Ondervoorzitter de vergadering.

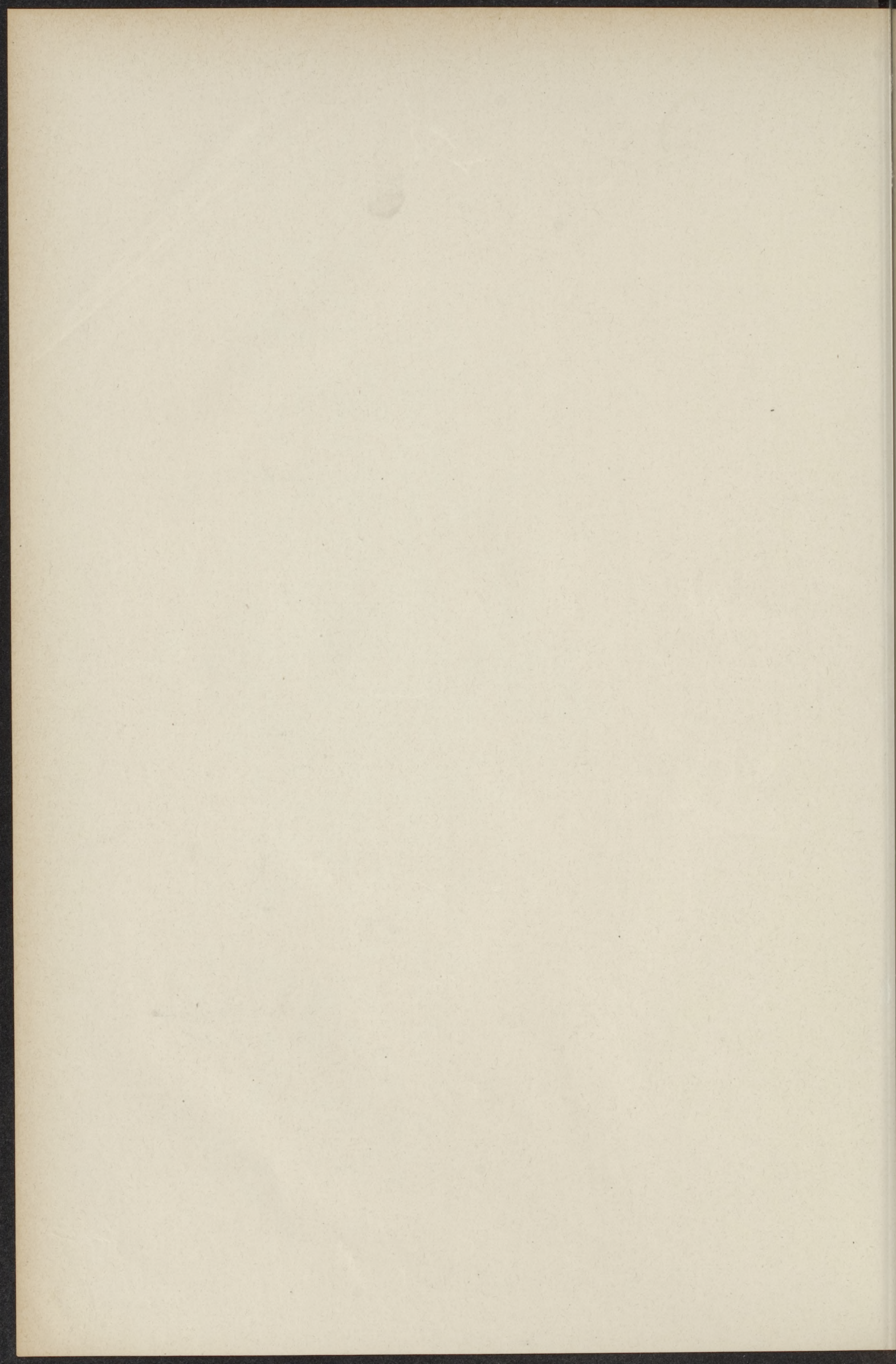
Robertson
1870

OTTOBER 7 1870
KINGSTON, N.Y.

Dear Mr. Deane, on the 11th
of August 1870

The enclosed is a copy of the
report of the committee on
the subject of the
proposed
amendment to the
constitution of the
State of New York
which was adopted
at the annual meeting
of the convention
held at Albany
on the 11th of
August 1870
and which is
now before the
legislature
for their
consideration
and action
I am, Sir,
Very respectfully,
Your obedient servant,
Robertson

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.

NOTULEN.

Nº 2.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Dinsdag, den 6den Juni 1911,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : de Voorzitter, de heer *Mordy. S. L. Maduro.*

VOORTS : de heeren *J. C. B. Forbes, Edwin Senior, J. Sutherland, B. E. van der Veen Zeppenfeldt, H. A. de Casseres* en *Ed. S. Lansberg*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : de heeren *A. G. Statius Muller, Ondervoorzitter*, en *C. S. Gorsira J.P.Ez., H. M. Penso, H. P. de Vries* en *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, leden, allen met kennisgeving.

De *Voorzitter* opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zittingen van den 6den en den 9den Mei 1911, respectievelijk houdende behandeling van de koloniale begrooting voor het dienstjaar 1912 en opening van het zittingjaar 1911/1912.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt worden de notulen onderteeekend.

Nadat de *Voorzitter* heeft medegedeeld, dat er geen ingekomen stukken zijn, komt het eenige op de agenda vermelde onderwerp aan de orde, n.l.: de verkiezing van candidaten om voor te dragen ter vervulling van de vacature, ontstaan door de ontslagneming van den heer *A. W. Statius Muller* als lid van den Raad.

Op verzoek van den *Voorzitter* fungeeren de heeren *Senior* en *Zeppenfeldt* als stemopnemers.

Voor den eersten candidaat worden uitgebracht zeven stemmen, alle op den heer *C. A. Zeppenfeldt*, zoodat hij met algemeene stemmen is gekozen tot eersten candidaat.

Voor den tweeden candidaat worden eveneens zeven stemmen uitgebracht, waarvan:

zes op den heer *J. J. Debrot*, en

een op den heer *J. J. Beaujon*.

zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer *J. J. Debrot*.

Niets meer te verhandelen zijnde, sluit de *Voorzitter* de vergadering, na de heeren stemopnemers te hebben bedankt.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KONINKLIJKE RAAD.

Zitting van Dinsdag den 2den Juni 1911.
Des avonds te acht uur.

TEGENWOZIG: de Voorzitter, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

den Broek, de Heer J. van den Broek, de Heer J. van

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 5den Juli 1911,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : de Ondervoorzitter, de heer *A. G. Statius Muller*, die bij ontstentenis van den Voorzitter de leiding der vergadering heeft.

VOORTS : de heeren *H. A. de Casseres*, *J. Sutherland*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *Ed. S. Lansberg*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *H. P. de Vries* en *J. C. B. Forbes*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad, bijgestaan door den heer *C. A. F. Hellmund*, Hoofdcammies ter Gouvernements-Secretarie.

AFWEZIG : de heeren *Mordy. S. L. Maduro*, voorzitter, en *H. M. Penso*, *Edwin Senior*, en *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, leden, allen met kennisgeving.

De *Ondervoorzitter* opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 6den Juni 1911.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt worden de notulen onderteekend.

De *Ondervoorzitter* doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

- 1º eene gouvernements-missive, dd. 9 Juni 1911 N° 1575, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening, waarbij voorlopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begroting voor het dienstjaar 1912 (P. B. 1911 N° 25);
- 2º eene gouvernements-missive, dd. 15 Juni 1911 N° 1644, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat zoowel de heer *C. A. Zeppenfeldt* als de heer *J. J. Debrot* den Gouverneur hebben te kennen gegeven, dat zij tot hun leedwezen verhinderd zijn eene eventueele benoeming tot lid van den Raad aan te nemen;
- 3º een schrijven, dd. 20 Juni 1911, van den heer *Mordy S. L. Maduro*, Voorzitter van den Raad, waarbij hij den Raad mededeelt, dat hij den 21sten Juni 1911 naar Europa vertrekt en eerst over eenige maanden zal terugkeeren; en
- 4º een schrijven, dd. 9 Juni 1911, van den heer *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, lid van den Raad, waarbij hij den Raad kennis geeft, dat hij voor een jaar naar Nederland gaat.

Op voorstel van den *Ondervoorzitter* wordt besloten het sub 1º vermelde ontwerp in deze zitting in behandeling te nemen.

De *Ondervoorzitter* drukt de hoop uit, dat de heeren *Maduro* en *Evertsz* baat mogen vinden bij hun ondernomen

reis tot herstel van gezondheid en spoedig gansch hersteld in 's Raads midden terugkeeren.

Aan de orde van behandeling komen nu:

- 1° Het ontwerp-verordening, houdende regeling van de positie van vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden.

De algemeene beraadslaging wordt open verklaard, waarna de heer *Lansberg*, het woord gevraagd en verkregen hebbende, de volgende rede houdt:

‘Mijnheer de Voorzitter,

Het ontwerp, dat in behandeling gebracht wordt, bestaat slechts uit 4 artikelen en strekt tot regeling van de positie van de vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden. Dat ontwerp heeft meer speciaal de onderwijzeressen op het oog, daar er tot nog toe geen andere vrouwelijke ambtenaren in den dienst der kolonie zijn. Het feit, dat er van het betrekkelijk klein aantal onderwijzeressen niet lang geleden weer eene gehuwd is en een andere geëngageerd is, deed den Gouverneur in het belang van het onderwijs eene regeling noodzakelijk achten.

De motieven, die volgens Zijnhoogedelgestrengte daarvoor pleiten, als het mogelijke groote schoolverzuim, de mindere belangstelling, die een jeugdige moeder voor haar taak als onderwijzeres zal hebben enz. enz. zijn te bekend, om er lang bij stil te staan. Waar dit ontwerp een nieuw beginsel in onze wetgeving wil neerleggen, ware een uitgebreide toelichting wel gewenscht. Eene verdediging der gronden, waarin de aanleiding tot het indienen van het ontwerp is gevonden, zoekt men tevergeefs in de vergezellende Memorie.

Uit het voorloopig verslag blijkt, dat niet alle leden van den Raad de meening van den Gouverneur toegedaan waren. Integendeel, tegenover de eenige leden, die zich bereid verklaarden mede te werken tot het instandbrengen van de verordening, stonden de anderen, die uitdrukkelijk lieten uitkomen, dat zij zich niet vereenigen met de strekking van het ontwerp. Tot deze laatsten behoor ik, en met mij, ook verscheidene anderen.

Waar de beweging ten gunste van de onafhankelijkheid van de vrouw in alle beschaafde landen van de wereld meer en meer veld wint en er een sterke beweging bestaat, om de vrouwelijk helft der natiën te emancipeeren, en, voorzoover dat in eene geordende samenleving mogelijk is, vrij te maken, daar mag m. i. geen wet in het leven geroepen worden, die haar belemmert de plaats te behouden, die zij zich in de maatschappij veroverd heeft en waarop haar kunnen en kennen haar aanspraak geven.

In het groote conservatieve Engeland zien wij thans bij het parlement ingediend een Education Girls Bill, ter voorkoming van het ontslag van gehuwde onderwijzeressen. En dit, Mijnheer de Voorzitter, ter afschaffing van de bestaande wet, die het ontslag van die onderwijzeressen voorschrijft. De ondervinding heeft dus geleerd, dat de bestaande regeling niet wenschelijk is, omdat zij de gehuwde vrouw zonder noodzaak, in de uitoefening harer rechten belemmert.

Elders zien wij voorstellen betreffende de benoeming van vrouwen in staatsbetrekkingen. Overal dus een streven, om den vrouwen te geven, wat haar toekomt.

Past dat streven volkomen in den geest van onzen tijd en is het volkomen gewettigd, zelfs daar, waar er voldoende aanbod van vrouwelijke krachten is, met des te meer kracht moeten wij ons aan dat beginsel hechten, waar het ons bijna niet mogelijk is Europeesche onderwijzeressen bij het onderwijs alhier verbonden te krijgen.

Dat het huwelijk van onze onderwijzeressen niet in het belang van het onderwijs zou zijn, kunnen wij niet toegeven. Van de onderwijzeressen, die een huwelijk hebben aangegaan, zijn er nu 3 in dienst en, voor zoover het ons bekend is, heeft het onderwijs daar absoluut niet onder geleden.

Dat de voorgestelde regeling in het Moederland niet algemeen is, maar slechts in enkele gemeenten bestaat, waar zij nog wel onder hevig protest is ingevoerd, mag wel als een

bewijs strekken, dat ook daar het nut van dit beginsel alleen van zekere zijde ingezien wordt.

Ook het feit, dat eenige jaren geleden, eene getrouwde vrouw uit het Moederland werd uitgezonden, om als onderwijzeres bij het openbaar onderwijs te worden benoemd, staaft onze bewering.

Waar algemeen terecht geklaagd wordt over het dalen van het peil van het openbaar onderwijs en zich bij uitzondering vrouwelijke sollicitanten in het moederland aanmelden voor de betrekking van onderwijzeres alhier, daar is het zeker gewaagd, aan de benoeming van vrouwelijke kandidaten de voorwaarde te verbinden, als door het ontwerp gewild. Wij zijn immers aangewezen op Europeesche krachten. De Curaçaosche onderwijzeres neemt haar taak naar behooren waar, maar het zou niet wenschelijk zijn, het onderwijs geheel aan alhier opgeleide onderwijzeressen over te laten. Door hare beperkte opleiding, is zij niet in staat geweest die kunde en ervaring op te doen, die een Europeesche verkrijgen kan. Naast de Europeesche is zij voorzeker een uitstekende kracht.

Dat het Bestuur dit ook ingezien heeft, blijkt, dat bij herhaling Europeesche krachten aangezocht zijn zich bij het openbaar onderwijs te verbinden, en toen is niet geschroomd de hulp van gehuwden in te roepen.

Dat de toestand van de onderwijzeres, die moeder moet worden, bij de kinderen aanleiding kan geven tot ongepaste opmerkingen, is ver gezocht. Die toestand zien zij dagelijks ook bij andere vrouwen. Die toestand is nu eenmaal niet te verbergen en vanzelf raakt het kind daaraan gewoon.

Gedurende dien toestand kan de onderwijzeres, zonder bezwaar, vervangen worden. Dit geschiedt nu trouwens ook bij het verleen van verlof aan de onderwijzers en andere ambtenaren.

Bij voorbaat vast te stellen, dat een getrouwde onderwijzeres, wegens mogelijk schoolverzuim, haar betrekking niet naar behooren kan waarnemen, zoozelf, dat zij den dienst moet verlaten, gaat niet op; ook niet, dat bij een jeugdige moeder de belangstelling voor haar taak minder zal zijn.

Zijn wij wel ingelicht, dan was indertijd de algemeene klacht in Nederlandsch-Indië, dat de uitgezonden onderwijzeressen, spoedig na haar aankomst, huwden en daarna het onderwijs vaarwel zeiden. Een gevolg daarvan is, dat zij zich thans moeten verbinden, om, gehuwd of ongehuwd, gedurende vijf jaren bij het onderwijs te blijven. Verlaten zij den dienst binnen dien tijd, dan moeten zij alle uitgaven, verbonden aan hare uitzending, restitueeren. Dáár, dunkt mij, ziet men het belang van het onderwijs beter in.

De heer *Gorsira*, het woord verkregen hebbende, houdt de volgende rede:

„Mijnheer de Voorzitter,

De vrouw komt voor hare rechten op, wie zal dat durven ontkennen? Niet ik, Mijnheer de Voorzitter. En niet alleen in onze liberale gelederen, doch ook in die van de meest strenggeloovigen. Zulks bleek mij reeds, toen ik, destijds een jongmensch nog, jaren geleden in het buitenland een orthodoxe inrichting van onderwijs bezocht en het hoofd dier inrichting, een dame op gevorderden leeftijd, mij ongevraagd verklaarde het beheer van haar inrichting nimmer in handen van een man te zullen stellen. Voor het eerst maakte ik toen kennis met het streven der vrouw, om zelfstandig op te treden en heb ik sedert er behagen in geschept de vorderingen van het zwakke geslacht in zijne pogingen, om naast den man eene positie in de maatschappij te vererven, gade te slaan. Ik ben tot de conclusie gekomen, dat het dwaasheid is het streven van de vrouw tegen te gaan, ik vind dat het onze plicht is haar voor te lichten en haar geleidelijk den weg te banen tot alle betrekkingen.

En waar hier bij ons door haar tot nu toe zoo weinig wordt geeischt, hebben wij, vermeen ik, het recht niet zelfs dat weinige in te krimpen.

In onze kleine maatschappij bekleedt de vrouw in het maatschappelijk leven geen rol, voor haar is behalve de betrekking van onderwijzeres geen andere weggelegd. En toch vermeende het Koloniaal Bestuur eene verordening te moeten ontwerpen, die de positie regelt van vrouwelijke ambtenaren, welke

verordening dus als uitsluitend op het vrouwelijk onderwijzend personeel bij het openbaar onderwijs moet geacht worden te slaan. Ik had daarom verwacht, dat men vóór de indiening van het ontwerp de Schoolcommissie en den Schoolopziener zou hebben geraadpleegd, ik had verwacht, dat een dergelijk ontwerp behoorlijk zou zijn toegelicht, wetten met zoo een verregaande strekking duwt men een wetgevend lichaam niet zoo maar in de hand. Het schijnt, dat zelfs de in de memorie van toelichting aangehaalde feiten op het oogenblik der indiening niet meer juist waren; het Bestuur heeft niet noodig geacht zich te laten vertegenwoordigen bij de behandeling, ofschoon wetende dat er oppositie wezen zou. Ik kan mij niet ontevenzen, dat ik in dat alles eene miskennis van den Raad zie.

Vermeende soms het Koloniaal Bestuur, dat, waar elders dezelfde kwestie besproken wordt, dat, nu in beschaafde landen, waar het verbod aan vrouwelijke ambtenaren om te huwen bestaat, men het uit de wet wel lichten, het ontwerp, dat het verbod hier moet invoeren, zoo maar, zonder tegenstand zou worden aangenomen? Eerbiedigende het gevoelen van hen, die van wege partijstreven of uit principe met het ontwerp mede zullen gaan, hoop ik bij hen, die het met mij eens zijn, den noodigen steun te vinden in mijn streven, om het ontwerp te doen vallen. Mijn geachte medelid Lansberg heeft zijne meening reeds gezegd. Het geldt hier het openbaar onderwijs, dat op Curaçao niet, als in Nederland, tegenover het bijzonder onderwijs in het algemeen staat, doch uitsluitend tegenover het Katholiek onderwijs. Het openbaar onderwijs is de eenige toevlucht voor hen, die van het Katholiek onderwijs niet gediend zijn, zij mogen Protestant (vrijzinnig of orthodox), Israeliet of wel vrijzinnig Katholiek zijn. Elk afbreuk aan het openbaar onderwijs gedaan, komt hier het Katholiek onderwijs ten goede.

Is reeds het opdoeken van de openbare school voor onvermogenden, die het Gouvernement had aan de Overzijde der haven, waar het zielental grooter is dan aan deze zijde, eene groote fout geweest, de afvoering van de post voor de normaalschool van de Begrooting 1912 moet ook als een misstap worden beschouwd. Het eerste omdat voor ouders, die aan de Overzijde wonen, het lastig en kostbaar is, hunne kinderen aan deze zijde der haven naar school te sturen, het tweede omdat de beschikbare krachten voor het openbaar onderwijs, door opdoeking der normaalschool, minder worden, terwijl men thans reeds op Curaçao met moeite geschikte krachten krijgen kan, om in de richting van het neutraal onderwijs te werken. Beperking van het ambt van onderwijzeres tot ongehuwde vrouwen zal de keuze nog moeilijker maken en het openbaar onderwijs kunnen benadeelen, waartegen door ons thans met ijver moet worden gewaakt. Misschien is dat onderwijs, zooals onlangs door den gemachtigde van den Gouverneur in dezen Raad werd gezegd, niet slecht te noemen, ik wil dit niet tegenspreken; ik neem aan, dat het openbaar onderwijs het bijzonder onderwijs in deugdelijkheid nog verre overtreft, maar ik kan daarom nog niet medewerken, om eene verordening te maken, die mijns inziens het openbaar onderwijs schaden zal. Mag bij het bijzonder onderwijs de dosis van kennis, die men toe wil dienen, beperkt worden, mag men, zooals een hooge autoriteit zich hier heeft uitgelaten, de dosis bij de meerderheid der leerlingen klein maken, om te voorkomen, dat zij allen geleerden zullen worden, bij het openbaar onderwijs moet men allen zonder onderscheid in de gelegenheid stellen de hoogste mate van ontwikkeling te bereiken en daartoe zal men in de eerste plaats eene ruime keuze bij het aanstellen van het onderwijzend personeel moeten hebben.

Waar het Koloniaal Bestuur, zooals hier algemeen bekend, bij alle gehuwde vrouwen, die eene Nederlandsche akte als onderwijzeres hebben, aangeklopt heeft met verzoek, om als je blijft toch eene betrekking bij het openbaar onderwijs aan te nemen, vind ik het vreemd, dat het Bestuur der Kolonie zoo kort daarop een ontwerp-verordening indient, om gehuwde vrouwen van het onderwijs uit te sluiten. Ik heb als reden hooren opnoemen: het na het huwelijk te verwachten moederschap en als gevolg daarvan het schoolverzuim; ook zegt

men, dat het minder gewenscht is, dat eene onderwijzeres, om de wille van de wijziging, die het lichaam door zwangerschap ondergaat, in gezegenden toestand op school verschijnt. Ik heb reeds gezegd, dat ik aan de vrouw gelijke rechten wil toekennen, om met ons, mannen, naar betrekkingen te dingen en ik wil het doen zonder eenige restrictie. Ik mag haar niet zeggen: Gij moogt naar die betrekkingen dingen, gij kunt ze zelfs krijgen, maar gij moet er uit, zoodra gij in het huwelijk treedt. Dit laatste is m. i. onzedelijk, het moet tot wetteloze verbintenissen en verderfelijke praktijken leiden, het is buitendien in strijd met het eerste gebod van God, ons bij de schepping gegeven. „God schiep den mensch naar zijn beeld, naar het beeld Gods schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze; en God zegende ze, en God zeide tot hen: weest vruchtbaar en vermenigvuldigt en vervult de aarde en onderwerpt ze.” Het is al treurig genoeg, dat, zooals de laatste onderzoekingen hebben bewezen, het aantal „kannieten” met den dag toenemen, terwijl de „wilnieten” onder allerlei vormen opdoemen; ik zal niet medewerken om daarnaast een categorie van „magnieten” te scheppen. Heeft de vrouw gedurende hare zwangerschap rust noodig, is zij in dien toestand minder geschikt om onderwijs te geven, men make wetsbepalingen, die haar, met waarborg van het behoud harer betrekking, in staat stellen die rust te nemen. Men heffe de normaalscholen niet op, men zorge, dat er voldoende en geschikte onderwijzeressen zijn om in te vallen, evenals het met andere ambtenaren gebeurt in andere takken van dienst. De mannelijke ambtenaren ontzien zich toch niet één of twee jaren buitenlandsch verlof te nemen wegens zenuwachtigheid, slape-loosheid of andere ingebeelde ziekten, waarom zou men aan de vrouwelijke ambtenaren dat verlof weigeren wegens zwangerschap?

Doch niet alle vrouwen hebben gedurende hare zwangerschap rust noodig en dan zie ik geen enkel bezwaar om de zwangere vrouw de school te laten bezoeken. Slechts hij, die kinderloos is en bij wien Gods gebod „vermenigvuldig” niet in goede aarde is gevallen, kan beweren, dat het zien van eene vrouw in gezegenden toestand nadeelig werken kan op de kinderen. Noch mij noch eenig ander vader is dit in onze huishouding opgevallen en wij hebben ons nooit in de noodzakelijkheid gezien onze vrouw, als zij in zwangerschap verkeert, aan de oogen van onze kinderen te onttrekken. En waarom zou dit wel op school het geval moeten zijn? Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, of zij, die geen vader of moeder kunnen of willen zijn, wier belangen bij dit onderwerp zoo luttel zijn, of zij de behandeling maar niet liever moeten overlaten aan hen, die wel vader of moeder zijn kunnen en willen en daarbij zoo goed als de eenige geïnteresseerden zijn.

Ten slotte moet ik hier mededeelen, dat ik er absoluut tegen ben, dat het ontslag van welken ambtenaar dan ook, afhankelijk van den wil van één enkel persoon zal worden gemaakt. De in het Regeeringsreglement aan den Gouverneur toegekende bevoegdheid, om ambtenaren te benoemen en te ontslaan zonder voorafgaande consultatie van eenig college, neergesteld in een tijd, toen telegraaf en stoomvaart de verbinding met het Moederland nog niet tot enkele uren of dagen hadden teruggebracht, is altijd nog aan de goedkeuring der Hooge Regeering in Nederland onderworpen; eene bepaling, zooals men thans wil opnemen in het ontwerp, zou aan elken Gouverneur de onbeperkte bevoegdheid geven, om, gedekt door de wet, nu eens niet, dan weer wel een vrouwelijke ambtenaar, die in het huwelijk treedt, te ontslaan. Zulks kan m. i. tot misbruiken aanleiding geven en kan ik mij daarmee in principe niet vereenigen.

Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat ik de redenen uiteengezet heb, waarom ik tegen het ontwerp in zijn geheel stemmen zal.

De heer *Zeppenfeldt* wenscht te verklaren, waarom hij voor het ontwerp zal stemmen.

Afgescheiden van het denkbeeld, waarmee hij zich ten volle kan vereenigen, dat de getrouwde vrouw in het gezin behoort en buitenshuis geen werkzaamheden moet hebben, zonder dat het gezin daaronder lijdt, is spreker van meening,

dat dit ontwerp in het belang van den dienst, wat voor spreker nu hoofdzaak is, in een noodzakelijke regeling voorziet. Het Bestuur benoemt geen zieke personen tot ambtenaren. Het kan ook geen personen tot ambtenaren aanstellen, van wie het te voren weet of waaromtrent de zeer groote waarschijnlijkheid bestaat, dat zij herhaaldelijk voor een niet al te korten tijd buiten staat zullen zijn hun betrekking waar te nemen.

De heer *De Vries* houdt nu de volgende rede:

„Mijnheer de Voorzitter,

Ik zal mijn stem niet kunnen uitbrengen ten gunste van dit ontwerp en zou dit in het kort willen motiveeren. Wellicht zal ik dan tevens eenige van de argumenten, door den vorigen spreker voor het ontwerp aangevoerd, kunnen ontzenuwen.

Het Gouvernement stelt voor vrouwelijke ambtenaren die in het huwelijk treden, eervol uit hare betrekking te ontslaan en noemt met name de onderwijzeressen, omdat deze tot op 't oogenblik de eenige ambtenaren van het vrouwelijk geslacht in de Kolonie zijn. Onmiddellijk dringt zich de vraag op, of dat zoo zal blijven en of niet denkbaar is, dat in de toekomst vrouwen ook andere Gouvernementsbetrekkingen zullen bekleeden, die ook door een gehuwde vrouw en moeder uitstekend kunnen worden waargenomen. Maar hiervan geheel afgezien, heeft het ontwerp iets onaangenaams voor mij. De bepaling, dat het Gouvernement eene onderwijzeres met ontslag—al is het ook eervol—bedreigt, alleen omdat zij, de ingeving van haar hart volgende, in het huwelijk treedt, is, van een zuiver menschelijk standpunt bezien, minstens genomen, hard te noemen. En nu weet ik wel, dat het algemeen belang, in dit geval, het openbaar onderwijs, moet gaan boven het individueel belang, dat van de onderwijzeres; maar ik meen dat het ook steeds het streven van het Gouvernement moet zijn om zoo min mogelijk in te grijpen in het particulier leven van zijn ambtenaren en, dat het Gouvernement feitelijk eerst dan het recht verkrijgt om een ambtenaar uit zijn dienst te ontslaan, als gebleken is, dat hij of zij voor de betrekking ongeschikt is geworden of die slechts gebrekkig kan vervullen.

Een manlijk ambtenaar, een onderwijzer b. v., die ziekelijk is en die, na een jaar of langer, tot herstel van gezondheid in Nederland te zijn geweest, hier terugkeert en wederom begint te sukkelan, wordt niet zonder slag of stoot ontslagen en de onderwijzeres, die in het huwelijk treedt en daardoor de mogelijkheid schept om door de meest natuurlijke, vruchtbaarste ziekte, die het menschedom kent, verhinderd te worden om gedurende eenigen tijd haren plicht te doen,—die onderwijzeres zou men willen ontslaan op het oogenblik, dat de mogelijkheid—niet de zekerheid—ontstaat, dat zij te eeniger tijd ongesteld zal worden.

En nu is het wel heel humaan gedacht, als men van de vrouw als huisvrouw en als moeder spreekt, maar mij dunk, dat de wetgever uitsluitend te maken heeft met zijn *ambtenaren*, en om het overdreven uit te drukken, dat het geen Gouvernementszaak is of zijn ambtenaren, de vrouwelijke dan, huwen en kinderen krijgen. Tot mijn leedwezen kennen wij hier geen gevallen van gehuwde onderwijzeressen, die tevens moeder zijn, anders ware aan de praktijk te toetsen geweest in hoeverre dit nadeelig op het onderwijs had gewerkt. Heb ik het goed, dan zijn er thans drie gehuwde onderwijzeressen werkzaam en het zou alleszins interessant geweest zijn, indien er een gedelegeerde tegenwoordig ware, te mogen vernemen of de prestaties van deze vrouwelijke ambtenaren er op zijn achteruit gegaan sinds haar huwelijk.

De heer *Zeppenfeldt* wil nog een enkele vraag doen.

Hoe zal het gaan, indien een getrouwde onderwijzeres van Curaçao, waar haar man in dienst is, naar een der andere eilanden der kolonie overgeplaatst wordt? Een goede orde der maatschappij eischt, dat alles te voren geregeld wordt. Antwoord mij daarom niet, dan is het tijd genoeg om te besluiten ontslag te vragen of in dienst te blijven.

De heer *Lansberg* meent, dat de door den heer *Zeppenfeldt* gestelde vraag zeer eenvoudig kan worden beantwoord met te zeggen, dat in dit geval de getrouwde onderwijzeres de keuze heeft tusschen het aanvragen van ontslag uit den dienst of het zich begeven naar de plaatst waar zij is overgeplaatst.

De heer *Gorsira* wil maar deze opmerking maken, dat voor gehuwde onderwijzeressen dezelfde regel zal gelden als voor alle andere ambtenaren, d.i. wanneer bijzondere omstandigheden hun verblijf op dit eiland wenschelijk maken; dit is reeds in de praktijk gebruikelijk. Het is nog nooit voorgekomen, dat een ambtenaar is ontslagen, omdat hij niet naar een der eilanden buiten Curacao wilde gaan.

De heer *Sutherland* wenscht zijn stem, dié hij voor het ontwerp zal uitbrengen, te motiveeren.

Hij is het geheel eens met het Bestuur, dat het in het algemeen belang, en speciaal in dat van het onderwijs is, dat, wanneer een onderwijzeres huwt, zij den dienst moet verlaten. Dit is volstrekt geen verbod op het huwelijk, want de onderwijzeres blijft, zooals elke andere vrouw, geheel vrij om een huwelijk aan te gaan. Immers niet alleen, dat het geen vereischte is, dat een vrouw, die trouwt, een betrekking moet bekleeden, maar dat zelfs in een dergelijk geval het in het belang van het familieleven is, dat de vrouw dan de betrekking neerlegt, om zich geheel overeenkomstig haar roeping te wijden aan haar huis en huishouding. Men kan moeilijk twee plichten vervullen. De gehuwde onderwijzeres moet of haar huis of haar dienst verwaarloozen, of misschien beide. Een ambtenaar krijgt alleen dan verlof tot herstel van gezondheid, wanneer uit een geneeskundig certificaat blijkt, dat het verlof noodzakelijk is, of wanneer dit door de geneeskundige commissie wordt gerapporteerd, terwijl aan een gehuwde onderwijzeres verlof moet worden verleend, wanneer zij in gezegenden staat komt te geraken en ook wanneer zij moeder is geworden. Deze staat kan zich meermalen herhalen en ontwijfelbaar moet het onderwijs daaronder lijden. De geneeskundige commissie zal er nooit toe overgaan een onderwijzeres af te keuren, omdat zij moeder is geworden of zal worden, daar dit geen eigenlijke ziekte is, waardoor zij blijvend ongeschikt wordt voor den dienst, doch door dien toestand zal zij heel dikwijls verhinderd worden het onderwijs te geven. Het komt spreker voor, dat het doel van het ontwerp een streven is om het openbaar onderwijs te beschermen en in geen geval om het te benadeelen. De geestelijken bij het Katholiek onderwijs mogen niet huwen, hetgeen de aard van hun roeping medebrengt en dat ook in het belang is van dat onderwijs.

Spreker zal voor het ontwerp stemmen, omdat hij gelooft, dat het het openbaar onderwijs zal bevorderen.

De heer *Lansberg* meent den heer *Sutherland* op twee punten van diens betoog te moeten antwoorden:

Ten eerste: dat het onderwijs of het huishouden wordt benadeeld, indien de onderwijzeres huwt en in dienst blijft.

Hiertegen kan men aanvoeren hetgeen in het hoofdartikel van „Argus” van heden voorkomt: “Men werpt de gehuwde onderwijzeres tegen, dat zij opgaat in haar huishouden enz., maar dan moeten wij ook ten opzichte der onderwijzers consequent zijn en hun krachten niet ook voor andere doeleinden vragen. De drie betrekkingen van onderwijzer, landbouwkundige en conservator van museum zouden dan, volgens die redeneering, niet vereenigd kunnen worden in een persoon, die behalve zijn officieele diensten, ook nog particuliere werkzaamheden heeft, bijv. als Secretaris van de landbouwmaatschappij, die toch geen sinecure is.”

Ten tweede: dat door dit ontwerp het openbaar onderwijs beschermd wordt.

Spreker vermeent, dat juist het tegendeel zal gebeuren, indien het ontwerp wet wordt, want daardoor zal dit onderwijs verstoken zijn van de krachten, die het tot zijne bevordering noodig heeft.

Spreker vindt, dat het ontwerp volstrekt geen bescherming aan het openbaar onderwijs geeft, maar is er zeker van, dat het ontwerp dat onderwijs ten onder zal brengen en spreker

kan niet aannemen, dat dit het streven van het Bestuur is.

De heer *Sutherland* wenscht den heer *Lansberg* te doen opmerken, dat het Bestuur de betrekking van landbouwkundige heeft opgedragen aan den onderwijzer *Dussel* in overeenstemming met hetgeen de Raad uit een zuinigheidsogpunt het Bestuur in overweging heeft gegeven. Hieruit volgt niet, dat de Raad zal goedkeuren, dat aan al de onderwijzers bijbaantjes worden gegeven. Mocht de tijd leeren, dat de heer *Dussel* door de waarneming van de betrekking van landbouwkundige zijn ambt van onderwijzer verwaarloost, dan is spreker ervan overtuigd, dat het Bestuur niet zal nalaten zulke maatregelen te nemen om te voorkomen, dat het onderwijs daaronder lijdt. Spreker blijft er bij, dat de gehuwde onderwijzeres of het onderwijs of de huishouding zal moeten verwaarloozen, daar de vrouw in het familieleven de spil is, waarop de gansche huishouding draait.

Wanneer een vrouw voor onderwijzeres gestudeerd heeft, dan wijst dit er op, dat zij onafhankelijk wenscht te zijn en in haar eigen onderhoud wil voorzien, zoodat zij niet naar een huwelijk zal uitzien, maar wel hiernaar dat zij een goed traktement krijgt.

Niemand meer het woord verlangende, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling.

Op verzoek van den heer *Lansberg* wordt art. 1 in stemming gebracht, nadat door het lot is beslist, dat de stemming bij N° 6 van de presentielijst zal beginnen.

De vier artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoowel het intitulé, als de considerans, worden, ieder afzonderlijk, zoome de het ontwerp in zijn geheel, zonder eenige voorafgaande discussie, in stemming gebracht en verworpen met vijf tegen drie stemmen.

Tegen stemmen de heeren *Gorsira*, *De Vries*, *Forbes*, *Lansberg* en de Ondervoorzitter.

Voor stemmen de heeren *de Casseres*, *Sutherland* en *Zeppenfeldt*.

2° De verkiezing van candidaten om voor te dragen ter vervulling van de vacature, ontstaan door de ontslagneming van den heer *A. W. Stadius Muller*, als lid van den Raad.

Op verzoek van den Ondervoorzitter fungeeren de heeren *Gorsira* en *Lansberg* als stemopnemers.

Voor den eersten candidaat worden uitgebracht acht stemmen, waarvan:

zes op den heer *Ph. F. de Haseth Möller*, en

twee op den heer *Mr. A. G. Wolf*,

zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer *Ph. F. de Haseth Möller*.

Voor den tweeden candidaat worden eveneens acht stemmen uitgebracht, waarvan:

vijf op den heer *C. A. Jones*, en

drie op den heer *H. H. R. Chapman*,

zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer *C. A. Jones*.

Hierop bedankt de Ondervoorzitter de heeren stemopnemers voor hun gepresteerden dienst.

3° Het ontwerp-verordening tot aanvulling der verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1912 (P. B. 1911 N° 25).

Daar er geen algemeene beschouwing is gevoerd, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat het eenig artikel, waaruit het ontwerp bestaat, zoowel het intitulé als de considerans, ieder afzonderlijk, zoome de het ontwerp in zijn geheel, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming zijn aangenomen.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand meer het woord verlangende, sluit de Ondervoorzitter de vergadering.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 3den Augustus 1911,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : de Ondervoorzitter, de heer *A. G. Statius Muller*, die bij ontstentenis van den Voorzitter de leiding der vergadering heeft.

VOORTS : de heeren *J. Sutherland*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *J. C. B. Forbes*, *H. P. de Vries*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *Ed. S. Lansberg* en *Edwin Senior*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad, bijgestaan door den heer *Ph. F. Gorsira*, 2de commies ter Gouvernements-Secretarie.

AFWEZIG : de heeren *Mordy. S. L. Maduro*, voorzitter, en *H. M. Penso*, *H. A. de Casseres*, en *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, leden, allen met kennisgeving.

De Ondervoorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 5den Juli 1911.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Ondervoorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken :

1° eene gouvernements-missive, dd. 13 Juli 1911 N° 1932, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot wijziging der verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P. B. 1911 N° 31);

2° eene gouvernements-beschikking, dd. 2 Augustus 1911 N° 583, waarbij de heer *Ph. F. Gorsira*, 2de commies ter Gouvernements-Secretarie, wordt aangewezen om den Griffier van den Raad bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis te vervangen;

3° eene gouvernements-missive, dd. 19 Juli 1911, N° 2020, waarbij, ter bevordering van den goeden gang der zaken, onder de aandacht van den Raad wordt gebracht, dat de Gouverneur het zeer op prijs zou stellen, dat de Raad, op grond van de in die missive uiteengezette redenen voortaan den regel, die in Nederland geldt, hier zou willen volgen, n.l. dat bij de behandeling van ontwerpen-verordening geen argumenten tegen een ontwerp worden aangevoerd, die niet reeds bij de behandeling van het ontwerp in de afdelingen zijn te berde gebracht en in het verslag opgenomen.

De Ondervoorzitter stelt voor het ontwerp sub 1° onmiddellijk in deze zitting in behandeling te nemen en de gouvernements-missive sub 3°, die over de werkwijze van den Raad handelt, in eene besloten vergadering te behandelen, daar dit meer overeenkomt met den aard van het onderwerp.

Aldus wordt besloten, waarna aan de orde van behandeling komt het ontwerp-verordening, tot wijziging der verordening, houdende regeling van het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (P. B. 1911 N° 31).

Daar er geen algemeene beschouwing is gevoerd, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé en de considerans, ieder afzonderlijk, en het ontwerp in zijn geheel zonder discussie, noch hoofdelijke stemming zijn aangenomen.

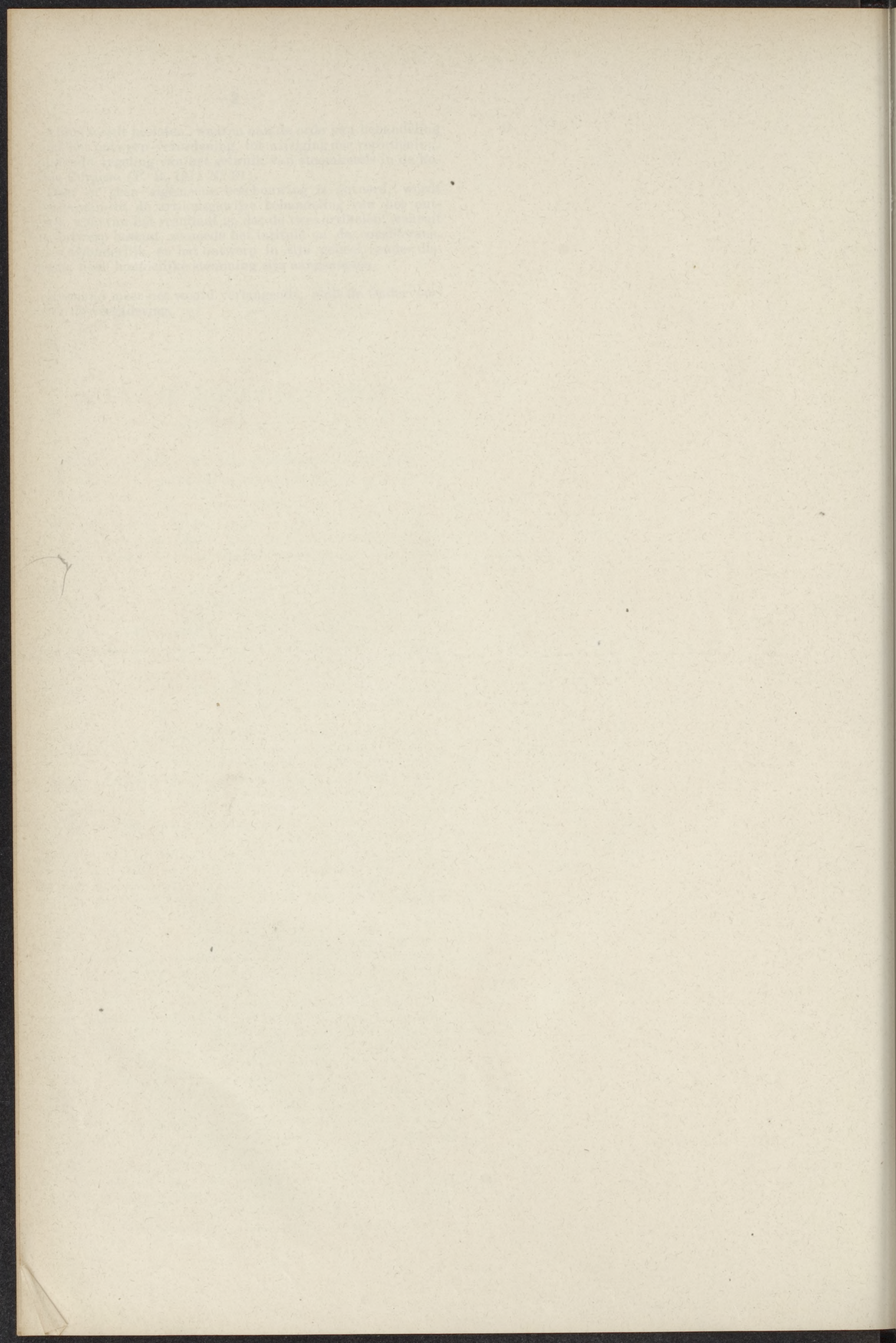
Niemand meer het woord verlangende, sluit de Ondervoorzitter de vergadering.

Koloniale Raad
ZITTINGEN VAN 1912
NOTULEN

ONTWORPEN NOTULEN

KOLONIALE RAAD

Deel van de Notulen van de Zittingen van 1912
van de Koloniale Raad

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 13den September 1911,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG: de Ondervoorzitter, de heer *A. G. Statius Muller*, die bij ontstentenis van den Voorzitter, de leiding der vergadering heeft.

VOORTS: de heeren *J. C. B. Forbes*, *H. A. de Casseres*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *J. Sutherland* en *H. P. de Vries*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad, bijgestaan door den heer *Ph. F. Gorsira*, 2de commies ter Gouvernements-Secretarie.

AFWEZIG: de heeren *Mordy. S. L. Maduro*, voorzitter, en *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, *H. M. Penso*, *Ed. S. Lansberg* en *Edwin Senior*, leden, allen met kennisgeving.

De Ondervoorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 3den Augustus 1911.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen ondertekend.

De Ondervoorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1º eene gouvernements-missive, dd. 30 Augustus 1911 Nº 2380, waarbij den Raad worden aangeboden:

- a. een ontwerp-verordening tot wijziging van art. 98 der Algemeene Verordening I. U. & D. 1908 (P. B. 1908 Nº 33); en
- b. een ontwerp-verordening tot vaststelling eener geldelijke vergoeding aan de marechaussees en veldwachters, voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van landswege kan worden verleend.

2º eene gouvernements-missive, dd. 30 Augustus 1911 Nº 2388, in antwoord op den brief van den Raad, dd. 15 Augustus 1911 Nº 32, nopens het parlementaire gebruik om reeds bij de schriftelijke behandeling van door het Bestuur aan den Raad aangeboden ontwerpen-verordening het Bestuur zoo nauwkeurig mogelijk in te lichten omtrent de bezwaren, die tegen 's Bestuurs voorstellen mochten zijn gezeten;

3º een schrijven, dd. 31 Augustus 1911 van ouders en verzorgers van leerlingen der Openbare Lagere Scholen, benevens belangstellenden in het openbaar onderwijs, waarbij den Raad wordt aangeboden afschrift van het door hen, met daarbij behoorende memorie van toelichting aan den Gouverneur verzonden adres, houdende voorstellen ter verbetering van het openbaar onderwijs, bij welk schrijven de ondertekenaars den Raad verzoeken het voormeld adres in ernstige overweging te nemen en de onmisbare medewerking te willen verleen, die zal kunnen leiden tot verwezenlijking van de daarin vervatte voorstellen;

4° een schrijven, dd. 13 September 1911 van de „Vereeniging tot bevordering van het onderwijs op Curaçao”, waarbij den Raad wordt aangeboden afschrift van den door genoemde Vereeniging aan den Gouverneur gericht schrijven, houdende betuiging van adhaesie met sub 3° bovenaangehaald adres.

Zoowel de voormelde brief, dd. 15 Augustus 1911 N° 32 van den Raad als de daarop van den Gouverneur ontvangen missive, dd. 30 Augustus 1911 N° 2388 worden vervolgens voorgelezen.

Hierop wordt besloten de twee hierboven sub 1° vermelde ontwerpen—verordening naar de afdelingen te verzenden en het bovenaangehaald adres van ouders en verzorgers van leerlingen der O. L. S. en van belangstellenden in het openbaar onderwijs te deponeren ter Griffie van den Raad ter inzage der leden van den Raad.

De Ondervoorzitter zegt nu, dat hij meent, dat de voorgelezen brief van den Gouverneur beleefdheidshalve een antwoord vereischt.

Hij zal niet voorstellen om de beraadslagingen over dat antwoord in besloten vergadering te houden, daar in dezen brief van den Gouverneur geen nieuwe gezichtspunten worden geopend en de zaak zelve in de laatste besloten vergadering in den breede besproken is.

De Gouverneur blijft verlangen, dat bij de behandeling van ontwerpen in de openbare vergadering, geen argumenten daartegen zullen worden aangevoerd, welke niet reeds in de gewisselde stukken zijn vermeld.

Het bezwaar door den Raad opgeworpen, dat een lid, dat verhinderd is geweest aan het voorloopig onderzoek deel te nemen, zich dan de gelegenheid zou zien benomen om zijne bezwaren aan te voeren, behoeft, volgens het Bestuur, niet te bestaan, wanneer als regel wordt aangenomen, dat de leden, die het Afdelingsonderzoek niet kunnen bijwonen, hunne bezwaren door een ander lid laten voordragen.

Op den voorgrond stellende, dat door den Raad en de leden individueel gaarne, zooveel mogelijk aan het verlangen van het Bestuur zal worden voldaan, meent spreker echter, op grond van het besprokene in de besloten vergadering, te kunnen verklaren, dat er bij den Raad bezwaar bestaat het door den Gouverneur bedoeld parlementair gebruik in zulk een strengen geest op te vatten, dat er geen enkele uitzondering daarop zal zijn toegelaten.

Het belang der zaak zou er onder lijden; het fond opgeofferd worden aan den vorm.

Het kan bijv. zeer goed gebeuren, dat bij de behandeling van een of ander ontwerp in de Afdelingen een of meer leden tijdelijk buitenslands vertoeven.

Zouden die leden dan later niet aan de openbare beraadslagingen mogen deelnemen om nieuwe, wellicht afdoende argumenten tegen het ontwerp aan te voeren?

Het middel, door den Raad voor zulke gevallen aangegeven, n. l. dat dan de gemachtigde van den Gouverneur uitstel der behandeling verzoekt om zich met den Gouverneur te beraden, lijkt spreker veel eenvoudiger, doeltreffender en meer in het belang der zaak.

Hij stelt daarom voor, dat het laatste schrijven van den Gouverneur over dit onderwerp in den hierboven door hem (ondervoorzitter) aangegeven geest zal worden beantwoord.

De heer *de Vries* zegt, dat hij niet gelooft, dat de Raad goed doet den bedoelden brief van den Gouverneur in de openbare vergadering te behandelen, daar hij meent, dat het niet consequent van den Raad is in verband met de behandeling van den vorigen brief, dat is geschied in eene besloten vergadering.

De *Ondervoorzitter* vraagt of de leden verdere gedachtenwisseling wenschen over zijn voorstel.

De heer *de Vries* stelt dan voor, dat de behandeling zal geschieden in eene besloten vergadering, welk voorstel door den heer *Gorsira* wordt ondersteund.

De *Ondervoorzitter* merkt op, dat daar dit geen wijziging is, het niet door twee leden behoeft te worden ondersteund (zie art. 47 van het Reglement van orde), doch dat pas dan de Raad met gesloten deuren beraadslaagt, als de Voorzitter het noodig keurt of vier leden het vorderen (zie art. 81 van het Regeeringsreglement). In het onderhavige geval acht hij het niet noodig, dat de Raad den brief van den Gouverneur in besloten vergadering behandelt.

Hierop verklaart de heer de Vries zijn voorstel in te trekken.

Door den Raad wordt dan besloten den bedoelden brief van den Gouverneur in den geest als aangegeven door den *Ondervoorzitter* te beantwoorden.

Niemand meer het woord verlangende, sluit de *Ondervoorzitter* de vergadering.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 8sten November 1911,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : de Ondervoorzitter, de heer *A. G. Statius Muller*, die bij ontstentenis van den Voorzitter, de leiding der vergadering heeft.

VOORTS : de heeren *Ed. S. Lansberg*, *Edwin Senior*, *H. M. Penso*, *H. P. de Vries*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *J. Sutherland*, *Ph. F. de Haseth Moller* en *H. A. de Casseres*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad, bijgestaan door den heer *Ph. F. Gorsira*, 2de commies ter Gouvernements-Secretarie.

Zoomede de heer *Mr. J. B. Gorsira*, Procureur-generaal, als gemachtigde van den Gouverneur.

AFWEZIG : De heeren *Mordy. S. L. Maduro*, Voorzitter, en *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *J. C. B. Forbes*, en *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, leden, allen met kennisgeving.

De ondervoorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 13den September 1911.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Ondervoorzitter doet daarop mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1º eene gouvernements-missive van 18 September 1911 Nº 2579, waarbij ter kennis van den Raad wordt gebracht, dat het Harer Majesteit de Koningin behaagd heeft bij Besluit van den 17den Augustus 1911 Nº 43, den heer *Ph. F. de Haseth Moller* te benoemen tot lid van den Raad;

2º eene gouvernements-missive van 22 September 1911 Nº 2634, waarbij den Raad wordt medegedeeld, dat de heer *Ph. F. de Haseth Moller* voornoemd den voorgeschreven eed in handen van den Gouverneur heeft afgelegd;

3º eene gouvernements-missive van 6 October 1911 Nº 2742, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, betreffende vergunning tot opsporing van delfstoffen met de in art. 1, sub 4º bedoelde kaart;

4º eene gouvernements-missive van 7 dezer Nº 3026, waarbij den Raad wordt bericht, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85bis van het gewijzigd Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer *Mr. J. B. Gorsira*, Procureur-generaal in deze kolonie, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over de ontwerp-verordening tot vaststelling eener geldelijke vergoeding aan de marechaussees en veldwachters, voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend, bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen.

De Ondervoorzitter, het woord richtende tot den heer Moller,

biedt dezen zijne oprechte gelukwenschen aan met diens benoeming tot lid van dit College; en zegt, dat hij er niet aan twijfelt of de heer Moller zal de energie, de werkkraft en de toewijding, die hij ten toon spreidt in zijn edel beroep, ook wel willen aanwenden bij de behartiging der belangen van de kolonie in dit lichaam; voorts, dat hij daarbij nooit tevergeefs een beroep zal doen op de belangstelling en de samenwerking van zijne medeleden — daarvan moge hij zich verzekerd houden; waarna de Ondervoorzitter den heer Moller welkom heet in de vergadering.

Vervolgens, zich wendende tot den heer Penso, zegt de Ondervoorzitter, dat het hem aangenaam is den heer Penso, na eene lange afwezigheid wegens ziekte, wederom in 's Raads midden te mogen begroeten, naar hij, Ondervoorzitter, hoopt geheel hersteld.

De heer *Penso* bedankt den Ondervoorzitter voor de tot hem gerichte welwillende woorden.

De heer *Moller*, het woord gevraagd en verkregen hebbende, houdt de volgende rede:

„Mijnheer de voorzitter,
Mijne Heeren.

Het zij mij in de eerste plaats vergund jegens Hare Majesteit de Koningin eerbiedig mijne erkentelijkheid uit te spreken voor mijne benoeming tot lid van dezen Raad. Aan U, Mijne Heeren, leden van den Kolonialen Raad, mijn hartelijken dank voor het vertrouwen in mij gesteld, door mij op de voordracht te plaatsen en voor den welkomstgroet tot mij gericht. Het zal mijn ernstig streven zijn, — met Uwe medewerking, — mij dat vertrouwen waardig te maken.

Mijnheer de Voorzitter, lid van dezen Raad te zijn is ongetwijfeld een moeilijke taak. De juiste ontwikkelingslijn van deze kolonie te helpen opsporen; haar de juiste ontwikkelingskraft te helpen aangeven en in de juiste richting te helpen houden, dat alles eischt voorwaar onze volle aandacht en energie. Dit kan men in de eerste plaats van het hoofdeiland der kolonie zeggen: zoowel de uitwendige, als de inwendige invloeden, die daarop inwerken, zijn zeer veelzijdig.

Voorals jong lid van dit College, beseft men de moeilijkheden aan die waardigheid verbonden, in hooge mate. Immers treft men naast vele eigenaardigheden, die Curaçao eigen zijn, ook deze: Er is in den Kolonialen Raad geen partijgroepeerings; de leden van den Raad staan boven partijzucht. Men behoeft nooit te vreezen, dat er in den Raad partijbelangen boven de ware belangen der kolonie zullen gaan.

Die schoone eigenschap is naar mijne meening, ongetwijfeld te danken aan de veelzijdigheid van de invloeden, die op de kolonie inwerken; alleen daaraan schrijf ik toe, dat dit College, dat toch uit 13 leden bestaat, geen partijgroepeerings heeft. Maar, Mijnheer de Voorzitter, 't is juist die schoone eigenschap van den Raad, die de taak van een jong lid zoo moeilijk maakt. Daaruit volgt immers, dat het voor ieder lid verplichtend is de belangen der kolonie objectief te beschouwen. Als pasgeborene mist hij de warme vleugelen van een partijprogram, waaronder hij een veilige schuilplaats kan vinden, wanneer hij een tekort heeft aan objectiviteit, en dat gebrek moet aanvullen met partij-subjectiviteit.

Een legislatief lichaam met zulke eigenschappen kan niet anders dan zeer genoegelijk samenwerken met het Koloniaal Bestuur, dat immers ook, — gelijk dit College, — vrij zal zijn van partijzucht.

Mijnheer de Voorzitter, waar het immer de hooge plicht is van een Bestuur objectief te zijn, zelfs wanneer het zijn ontstaan te danken heeft aan bepaalde politieke partijen, kan ik mij moeilijk voorstellen, dat het bij ons anders zal zijn, zoodat de samenwerking tusschen het Bestuur van deze Kolonie en den Kolonialen Raad niet anders kan zijn, dan eene zeer aangename.

Er zijn dus voor een lid van dit College, behalve vele moeilijkheden, gelukkig ook nog lichtpunten te vinden. De verhoudingen waarborgen eene aangename, — ik mag zelfs zeggen, — gemoedelijke samenwerking, niet alleen tusschen de leden onderling, maar ook tusschen het Bestuur en den Raad.

Uit het door mij betoogde, Mijne Heeren, moge het U blij-

ken, dat ik het mij tot eersten plicht reken, objectief te zijn; een plicht, waaraan ik met genoeg zal voldoen en waaraan ik gematigdheid, -- een der voorname factoren voor eene aangename en succesvolle samenwerking, -- paren zal om zodoende Uw vertrouwen niet te beschamen.

Mijnheer de Voorzitter, mijn dank voor het mij verleende woord."

Hierop wordt op voorstel van den Ondervoorzitter besloten het sub 3° hierboven vermeld ontwerp-verordening in deze vergadering te behandelen.

Alsnu komen aan de orde:

- 1° het ontwerp-verordening tot vaststelling eener geldelijke vergoeding aan de marechaussee's en veldwachters, voor zoover aan hen en hun gezin geen huisvesting van Landswege kan worden verleend.

De *Ondervoorzitter*, het woord richtende tot den gemachtigde van den Gouverneur, heet hem welkom in deze vergadering en verzekert hem, dat de Raad met belangstelling zal luisteren naar de inlichtingen, die hij den Raad zal meenen te moeten verschaffen.

De algemeene beraadslaging over voormeld ontwerp wordt open verklaard, waarbij niemand het woord verlangt, zoodat wordt besloten over te gaan tot de artikelsgewijze behandeling, waarvan het resultaat is, dat de artikelen 1 en 2, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie of hoofdelijke stemming worden aangenomen.

De gemachtigde van den Gouverneur verlaat hierna de vergaderzaal.

- 2° het ontwerp-verordening betreffende vergunning tot opsporing van delfstoffen.

De algemeene beraadslaging wordt geopend, waarbij niemand het woord verlangt, zoodat wordt besloten over te gaan tot de artikelsgewijze behandeling, waarvan het resultaat is, dat de artikelen 1 tot en met 5, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie of hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niemand meer het woord verlangende, sluit de Ondervoorzitter de vergadering.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 7den December 1911,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy. S. L. Maduro.*

VOORTS : de heeren *H. M. Penso, C. S. Gorsira J.P.Ez., J. C. B. Forbes, H. P. de Vries, Ed. S. Lansberg, B. E. van der Veen Zeppenfeldt, J. Sutherland,* en *Ph. F. de Haseth Möller,* leden, benevens de heer *J. F. Haaijen,* Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad, bijgestaan door den heer *Ph. F. Gorsira,* 2de commies ter Gouvernements-Secretarie.

Zoomede de heer *Mr. J. B. Gorsira,* Procureur-generaal, als gemachtigde van den Gouverneur.

AFWEZIG : De heeren *A. G. Statius Muller,* Ondervoorzitter, en *H. A. de Casseres, Edwin Senior* en *Dr. J. P. Evertsz Hz.,* leden, de drie eerstgenoemden met kennisgeving en de laatstgenoemde wegens verblijf buitenslands.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 8sten November 1911.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De heer *Lansberg,* na het woord daartoe verkregen te hebben, zegt, dat het hem, bij afwezigheid van den Ondervoorzitter, vergund zij, terwijl hij ervan overtuigd is hierbij de tolk van deze vergadering te zijn, om den Voorzitter van harte welkom toe te roepen in 's Raads midden. De Raad hoopt, dat de Voorzitter baat gevonden heeft bij zijn reis en dat het den Raad gegeven moge zijn nog tal van jaren onafgebroken door dezen Voorzitter gepresideerd te worden.

De heer *Lansberg* meent voorts, dat een woord van waardeering zeer zeker hier op zijn plaats is voor de goede leiding en aangename samenwerking door den Raad ondervonden van den geachten Ondervoorzitter gedurende diens presidium.

De *Voorzitter,* den heer *Lansberg* antwoordende, zegt, dat hij zeer gevoelig is voor de hartelijke woorden tot hem gericht door den heer *Lansberg,* zoowel uit diens naam als uit den naam van den Raad. Hij waardeert ten zeerste het voorrecht na een lange afwezigheid wegens ziekte weder in 's Raads midden te mogen verschijnen.

Hij meent aan het nieuwbenoemd lid, den heer *Möller,* dien hij voor het eerst ter vergadering ontmoet, zijn beleefden groet te moeten doen.

Voorts acht hij een woord van hulde hier op zijn plaats aan den Ondervoorzitter voor diens bekwame leiding der vergaderingen.

De *Voorzitter* deelt den Raad mede, dat er slechts een stuk is ingekomen, n. l. eene gouvernements-missive, dd. 4 dezer Nº 3214, waarbij de Gouverneur den Raad bericht, dat hij in-

gevolge art. 85bis van het gewijzigd Regeeringsreglement deze kolonie, den heer Mr. J. B. Gorsira, Procureur-generaal deze kolonie, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over de ontwerp-verordening tot wijziging van art. 98 der Algemeene verordening I. U. en D. 1908 (P. B. 1908 N° 33), bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen.

De Voorzitter, het woord richtende tot den gemachtigde van den Gouverneur, heet hem welkom in deze vergadering.

Aan de orde van behandeling komt alsnu het ontwerp-verordening tot wijziging van art. 98 der Algemeene verordening I. U. en D. 1908 (P. B. 1908 No. 33).

De algemeene beraadslaging open verklaard zijnde, houdt de heer *Lansberg*, na het woord gevraagd en verkregen te hebben, de volgende rede:

„Mijnheer de Voorzitter,

Ofschoon ik het in het belang van den handel zeer gewenscht zou achten, dat de rechtstreeksche doorvoer, zoowel met als zonder overlading, geheel vrij en onbelemmerd zal blijven en ik daarom aanvankelijk van meening was, dat bij de onderwerpelijke verordening aan den Gouverneur slechts de bevoegdheid moest worden verleend om den invoer, doorvoer over entrepot en uitvoer en uitslag bij Besluit te regelen, moet ik thans na rijp beraad het Bestuur toegeven, dat ook van den rechtstreekschen doorvoer misbruik zou kunnen worden gemaakt tegen den geest in van het Koninklijk Besluit houdende verbod van uitvoer van wapens.

Zoodanig misbruik zal echter hoogst zelden voorkomen; in den regel zal de rechtstreeksche doorvoer slechts den eerlijken handel betreffen, zoodat als regel de formaliteiten, die de Gouverneur zich voorstelt aan den doorvoer van wapens te verbinden, n. l. het telkens aanvragen van eene vergunning, alleen ten gevolge zal hebben, dat die eerlijke handel onnoodig belemmerd en bemoeilijkt zal worden.

Ik zou daarom het Bestuur in ernstige overweging willen geven om het Besluit, dat het uit kracht van deze verordening zal vaststellen, zoodanig te redigeeren, dat voorloopig althans voor den rechtstreekschen doorvoer geen vergunning zal worden vereischt. De Gouverneur behoudt dan toch de bevoegdheid om, wanneer zulks noodig mocht zijn om misbruik tegen te gaan, bij nader Besluit daartegen maatregelen te nemen.

Ook nog op een ander punt wensch ik de aandacht van het Bestuur te vestigen, namelijk op den opslag van wapens. Ik acht het hoogst wenschelijk, dat bepaald worde dat deze zal geschieden in het Gouvernements-entrepot. De ondervinding heeft geleerd, dat wanneer de opslag elders plaats vindt, de controle op de betaling van rechten verloren gaat, althans zeer bemoeilijkt wordt. Voor buskruit en andere ontplofbare stoffen kan het nu eenmaal, wegens het gevaar dat daaraan voor de openbare veiligheid verbonden is, niet anders. Voor wapens geldt die reden niet.

Ik zou het op prijs stellen het gevoelen van het Bestuur omtrent de door mij gereleveerde punten te vernemen”.

De heer Mr. *J. B. Gorsira*, gemachtigde van den Gouverneur, den heer *Lansberg* beantwoordende, zegt, dat het Bestuur volkomen beseft het groote belang, dat de kolonie heeft bij den handel. Het ligt in het voornemen van het Bestuur om te bepalen, dat er geen vergunning vereischt wordt voor rechtstreekschen doorvoer zonder overlading met schepen, die Curaçao in hun vaarplan hebben opgenomen. Het Bestuur kan moeilijk zulk eene bepaling van toepassing verklaren op alle schepen, die de kolonie aandoen. Het kan gebeuren, dat een schip vol geladen met wapens hierbinnen komt, bestemd voor een der naburige republieken. In een dergelijk geval moet het Bestuur in zijn macht hebben om te beletten, dat dat schip met de wapens de haven weder verlaat. Dit zou het geval geweest zijn met het schip *Ben Righ*, die eenige jaren geleden hier in de buurt was met eene lading wapens aan boord.

Wat betreft het aanwijzen van een gouvernements entrepôt voor het opslaan der voor doorvoer ingeklaarde wapens, bestaat er bij het Bestuur geen bezwaar tegen.

De heer *Lansberg* bedankt den gemachtigde van den Gouverneur voor de gegeven inlichtingen, waarmede hij zich volkomen kan vereenigen.

De heer *De Vries* wenscht van den heer *Lansberg* te vernemen, waarom wapens niet even goed als andere goederen kunnen worden opgeslagen in particuliere entrepôts, die immers ook staan onder contrôle van de douane. Hier kan geen sprake zijn van invoerrecht, daar dan slechts bewaarloon verschuldigd zal zijn.

De heer *Lansberg* antwoordt, dat het dikwijls gebeurd is, dat wapens zijn opgeslagen zonder dat de douane daarvan kennis droeg.

De *gemachtigde* van den Gouverneur, zegt, dat tegenwoordig de opslag van wapens geschiedt in het kruitmagazijn, dat onder beheer staat van den conducteur-magazijnmeester der artillerie, die misschien niet altijd kennis daarvan geeft aan de douane.

Het is de bedoeling, dat wapens voor doorvoer bestemd in het vervolg in het Gouvernements-entrepôt worden opgeslagen.

De heer *De Vries* zegt, dat hij niet de reden inziet, waarom voor wapens aan het gouvernements-entrepôt de voorkeur moet worden gegeven boven particuliere bergplaatsen.

De heer *Lansberg* meent, omdat opslag in het gouvernements-entrepôt betere contrôle aan de douane waarborgt dan in particuliere entrepôts.

De heer *Sutherland* zegt het geheel eens te zijn met den heer *De Vries*, daar toch de particuliere entrepôts volkomen gecontroleerd worden door de douane. Voor buskruit moet daarop eene uitzondering gemaakt worden, door het te doen opslaan in het kruitmagazijn, daar bij buskruit wel gevaar bestaat, doch niet bij wapens.

De *gemachtigde* van den Gouverneur zegt, dat het aanvankelijk in de bedoeling van het Bestuur lag om het kruitmagazijn aan te wijzen als het Gouvernements-entrepôt voor opslag van voor doorvoer bestemde wapenen, maar dat er geen bezwaar tegen bestaat om die wapens in particuliere entrepôts te doen opslaan, mits de douane behoorlijke contrôle daarover kan uitoefenen. Het betrekkelijk artikel van het ontwerp-besluit behoeft alzoo niet gewijzigd te worden.

Na eenig pourparler tusschen de heeren *De Vries* en *Lansberg* wordt besloten over te gaan tot de behandeling der artikelen van het ontwerp-verordening, waarvan het resultaat is, dat de artikelen 1 en 2, waaruit het ontwerp bestaat, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niemand meer het woord verlangende, bedankt de Voorzitter den gemachtigde van den Gouverneur voor de verstrekte inlichtingen en verklaart de vergadering gesloten.

The first part of the document is a letter from the Secretary of the State Department to the Secretary of the War Department. The letter is dated August 1, 1918, and is addressed to the Secretary of the War Department, Washington, D. C. The letter is signed by the Secretary of the State Department, Robert Lansing.

The letter discusses the proposed transfer of the War Relocation Authority to the War Relocation Administration. The letter states that the War Relocation Authority was established by Executive Order on June 17, 1918, and is currently operating under the War Relocation Act. The letter proposes that the War Relocation Authority be transferred to the War Relocation Administration, which is currently operating under the War Relocation Act.

The letter also discusses the proposed transfer of the War Relocation Authority to the War Relocation Administration. The letter states that the War Relocation Authority was established by Executive Order on June 17, 1918, and is currently operating under the War Relocation Act. The letter proposes that the War Relocation Authority be transferred to the War Relocation Administration, which is currently operating under the War Relocation Act.

The letter concludes with a request for the Secretary of the War Department to approve the proposed transfer of the War Relocation Authority to the War Relocation Administration. The letter is signed by the Secretary of the State Department, Robert Lansing.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 4den Januari 1912,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy. S. L. Maduro*.

VOORTS : de heeren *H. A. de Casseres, Ed. S. Lansberg, Edwin Senior, J. Sutherland, H. P. de Vries, B. E. van der Veen Zeppenfeldt, H. M. Penso* en *J. C. B. Forbes*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *A. G. Staius Muller*, Ondervoorzitter, en *Ph. F. de Haseth Möller, C. S. Gorsira J.P.Ez.*, en Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, leden, de eerstgenoemde met, de tweede en derde genoemden zonder kennisgeving en de laatstgenoemde wegens verblijf buitenslands.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 7den December 1911.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1° een schrijven, dd. 12 December 1911 van eenige ambtenaren, waarbij zij den Raad aanbieden afschrift van een door hen aan den Gouverneur gericht verzoekschrift tot verbetering van hun financieele positie.

Daar het verzoekschrift, dat reeds bij de leden heeft gecirculeerd, niet aan den Raad is gericht, behoeft het dus niet in handen te worden gesteld van de Commissie voor verzoekschriften.

Het komt den Voorzitter voor, dat bij de behandeling van de begrooting voor 1913 door den Raad acht zal kunnen worden geslagen op het voormeld verzoekschrift. 2° een gouvernements-missive van 15 December 1911 N° 3551, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot aanvulling der Mijnverordening (P. B. 1911 Nos. 6 en 7), vergezeld van eene Memorie van toelichting.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten dit ontwerp onmiddellijk in behandeling te nemen.

De algemeene beraadslaging wordt geopend en, daar niemand het woord daarbij verlangt, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling, waarvan het resultaat is, dat de artt. I tot en met V, waaruit het ontwerp bestaat, het intitulé en de considerans, zoome de het ontwerp in het geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niemand meer het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

ONTWERPEN NOTIE
1871
ROLOTAAR RAAD

Zitting van Donderdag den 2den Januarij 1871
Oorzaak te 1000

TOEGESCHRIJVEN: De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

De J. van der ...

OF THE

COLONIAL

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

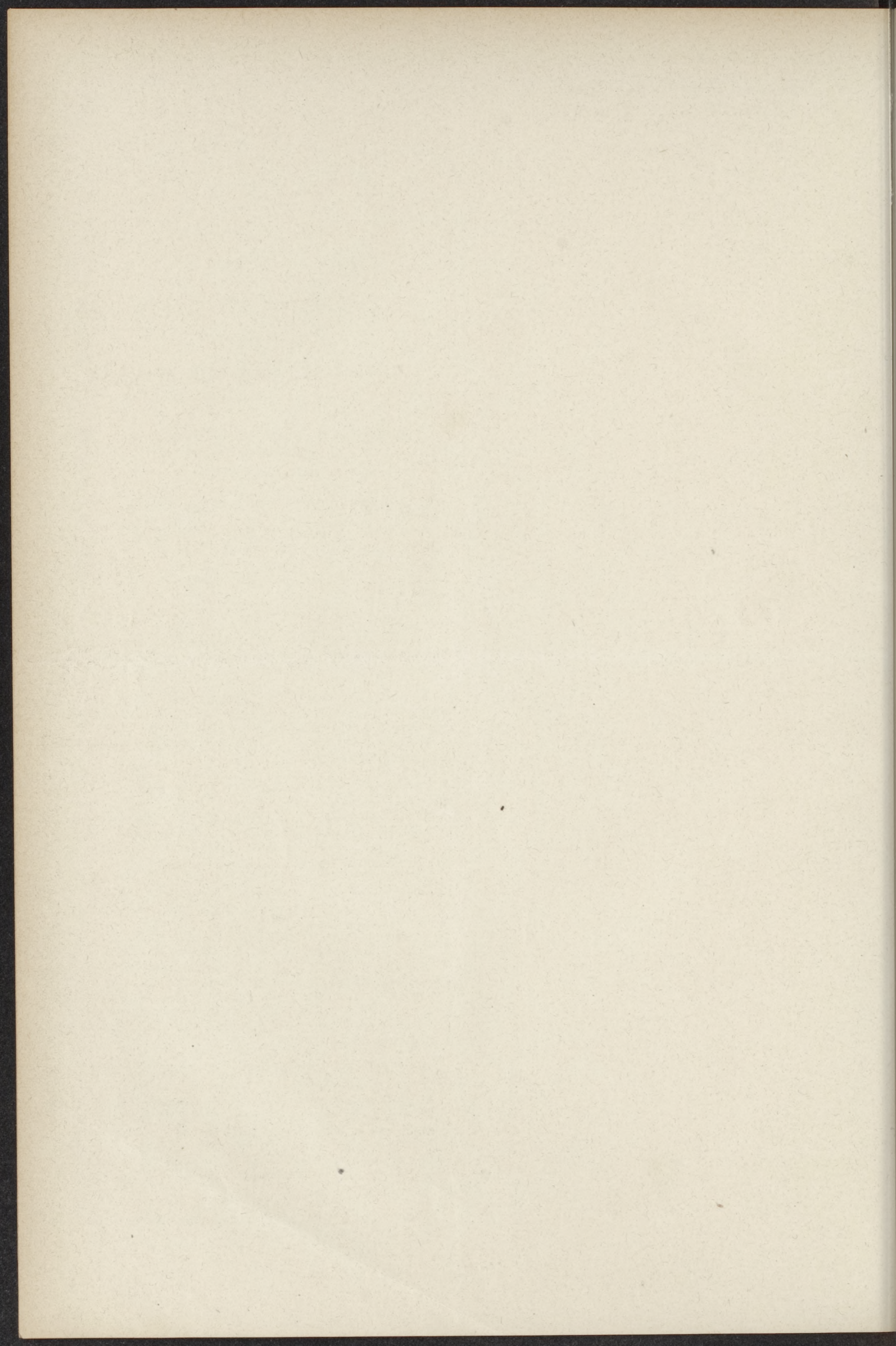
OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 22sten Januari 1912,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS : De heeren *A. G. Staius Muller*, Ondervoorzitter, en *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *H. P. de Vries*, *J. C. B. Forbes*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *Ed. S. Lansberg* en *J. Sutherland*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, *Ph. F. de Haseth Möller*, *H. M. Penso*, *H. A. de Casseres*, en *Edwin Senior*, leden, de twee eerstgenoemden wegens verblijf buitenslands, de derde en vierde genoemden met en de laatstgenoemde zonder kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 4den Januari 1912.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen ondertekend.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

- 1º eene gouvernements-beschikking van 15 Januari 1912 Nº 58, waarbij de heer *J. W. J. van der Linde Schotborgh*, 1ste commies ter Administratie van financiën, met ingang van den 16den d. a. v. werd overgeplaatst naar de Gouvernements-Secretarie en tijdelijk belast met de werkzaamheden van hoofdcommies op dat bureau;
- 2º een schrijven van 15 Januari 1912 van den heer *Ph. F. de Haseth Möller*, lid van den Raad, waarbij hij den Raad kennis geeft, dat hij zich wegens ongesteldheid verplicht ziet tot ongeveer einde Maart a. s. in het buitenland door te brengen.

Alsnu komt aan de orde van behandeling de verkiezing van candidaten ter voordracht voor de vervulling van de te ontstane vacature wegens de periodieke aftreding in Mei a. s. van de heeren *Mordy S. L. Maduro*, *Ph. F. de Haseth Möller* en *Ed. S. Lansberg*.

Op verzoek van den Voorzitter fungeeren de heeren *J. C. B. Forbes* en *J. Sutherland* als stemopnemers.

Voor eersten candidaat ter vervulling der vacature—*Maduro* worden acht stemmen uitgebracht, waarvan

zeven op den heer *Mordy S. L. Maduro*, en

een op den heer *E. M. Penso*,

zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer *Mordy S. L. Maduro*.

Voor tweeden candidaat worden eveneens acht stemmen uitgebracht, waarvan

zes op den heer E. M. Penso,
een op den heer S. E. L. Maduro, en
een op den heer D. de Marchena Jr.,

zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer E. M. Penso.

Voor eersten candidaat ter vervulling der vacature-Möller worden alle acht stemmen uitgebracht op den heer Ph. F. de Haseth Möller, zoodat deze met algemeene stemmen is gekozen tot eersten candidaat.

Voor tweeden candidaat worden eveneens acht stemmen uitgebracht, waarvan

zes op den heer C. A. Jones, en
twee op den heer Mr. C. S. Gorsira,

zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer C. A. Jones.

Voor eersten candidaat ter vervulling der vacature-Lansberg worden acht stemmen uitgebracht, waarvan

zeven op den heer Ed. S. Lansberg, en
een op den heer D. de Marchena Jr.,

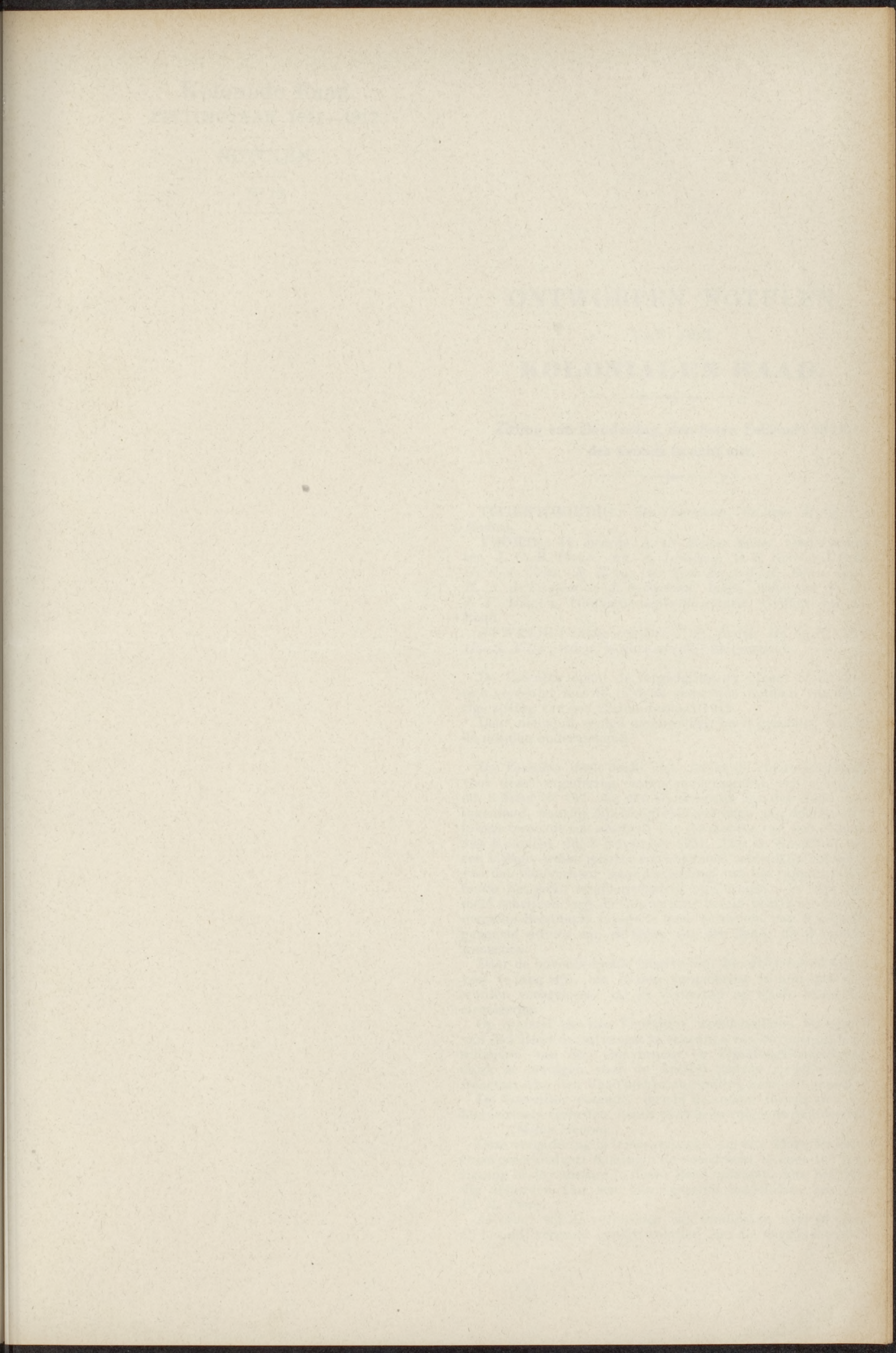
zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer Ed. S. Lansberg.

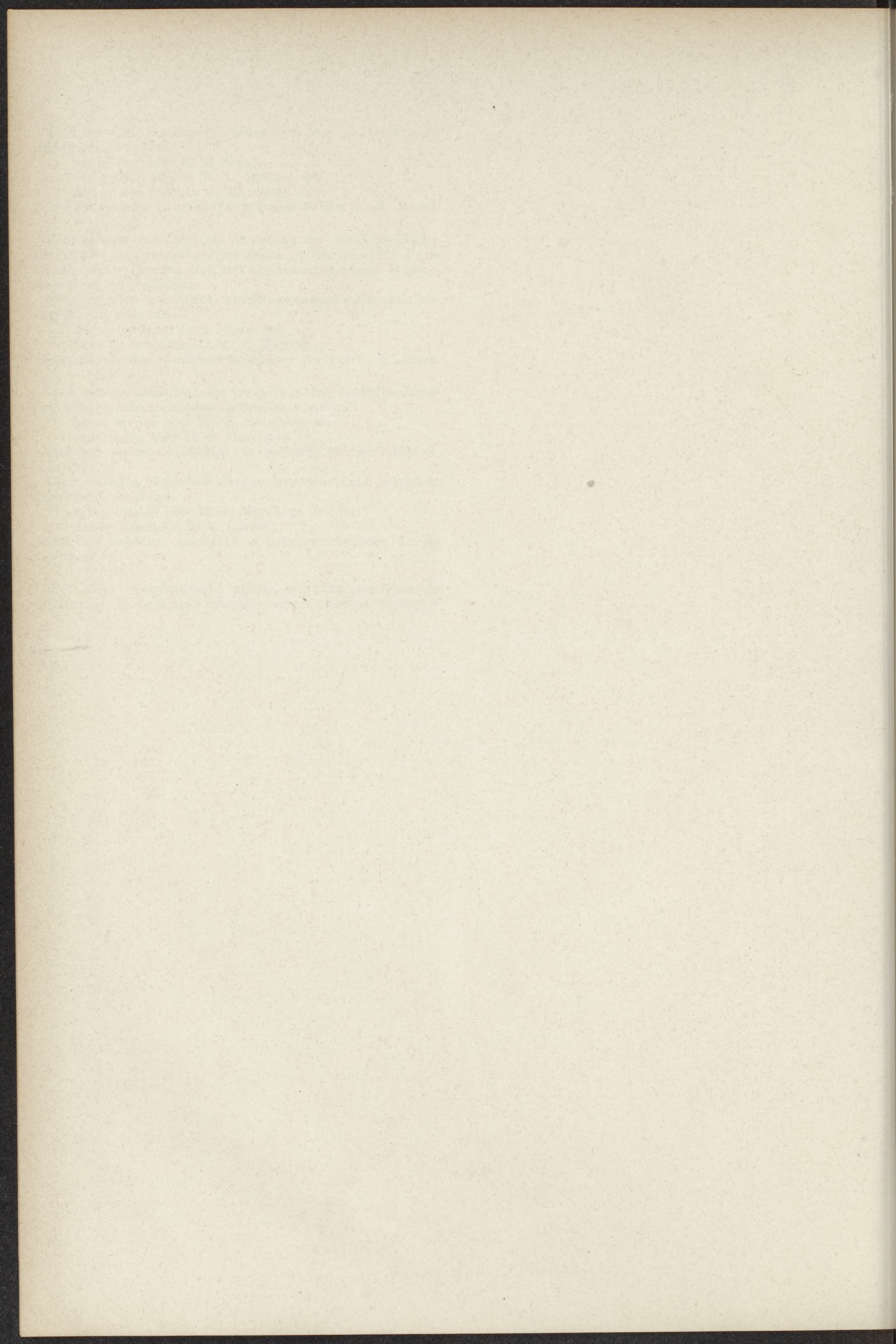
Voor tweeden candidaat worden eveneens acht stemmen uitgebracht, waarvan

zeven op den heer D. de Marchena Jr., en
een op den heer D. A. Correa,

zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer D. de Marchena Jr.

Niets meer te verhandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering, na de heeren stemopnemers te hebben bedankt.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.

NOTULEN.

Nº 10.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 8sten Februari 1912,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS : De heeren *A. G. Staius Muller*, Ondervoorzitter, *J. C. B. Forbes*, *Ed. S. Lansberg*, *C. S. Gorsira J.P.Ez.*, *H. P. de Vries*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *Edwin Senior*, *H. A. de Casseres* en *J. Sutherland*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *Dr. J. P. Evertsz Hz.* en *Ph. F. de Haseth Möller*, leden, wegens verblijf buitenslands.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 22sten Januari 1912.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Voorzitter deelt mede, dat, nadat de convocatiebriefjes voor deze vergadering waren rondgezonden, een schrijven, dd. 6 dezer N° 457 van den Gouverneur aan den Raad werd ingediend, waarbij Zijn Hoog Edel Gestrenge aan den Raad ter inzage toezendt een afschrift van de missive van den Minister van Koloniën, dd. 3 November 1911, Afd. B, N° 42/345, met een bijlage, welke missive een antwoord inhoudt op het advies van den Gouverneur naar aanleiding van het rapport betreffende het groot landbouwbedrijf op Curaçao. In zijn voornemen meldt schrijven zegt de Gouverneur bereid te zijn ter Gouvernements-Secretarie inzage te doen verleen van zijn bovengenoemd advies aan de leden van den Raad, die dit zouden wenschen.

Daar de bovenbedoelde missive van den Minister en bijlage veel te lang zijn, om in deze vergadering in hun geheel te worden voorgelezen, zal de Voorzitter ze bij de leden doen circuleeren.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten bij missive van den Raad de ontvangst te erkennen van bovenaangehaald schrijven van den Gouverneur en Zijn Hoog Edel Gestrenge dank te betuigen voor de daarbij gedane mededeelingen, waarvan door den Raad met belangstelling kennis is genomen.

De Voorzitter staande, terwijl de andere heeren zich van hunne zetels verheffen, houdt daarop de volgende redevoering:
„Mijne Heeren

Deze vergadering is bijeengeroepen om aan Hare Majesteit Onze geëerbiedigde Koningin de voordracht te doen ter voorziening in de vacature in dezen Raad ontstaan, door het droevig afsterven van een onzer geachte medeleden, den heer *H. M. Penso*.

Alvorens tot de verkiezing van candidaten over te gaan, zij het mij vergund eenige woorden aan de nagedachtenis te

wijden van den ontslapene, wiens heengaan door ons allen — ik ben er van overtuigd — diep betreurd wordt.

Van af onze kinderjaren, dus gedurende ruim een halve eeuw, hebben onafgebroken innige banden van vriendschap tusschen den nu overledene en mij bestaan. Al belet mij deze omstandigheid de volle verdienstelijkheden van den ontslapene bij deze gelegenheid te herdenken, wijl het wellicht den schijn kon hebben dat mijne woorden door de vriendschap ingegeven zijn, mag ik niet nalaten den ontslapene, die gedurende zes jaren lid is geweest van dit college, in korte woorden de welverdiende hulde te brengen.

De heer Penso was een man van karakter, eerlijk en mensche-lievend. Zijn gedrag was steeds onberispelijk. In zijn publiek leven was hij een wakkere kampioen voor recht en billijkheid en zonder om te zien streed hij immer in het voorste gelid om die te doen zegevieren. Steeds getrouw aan zijne beginselen en vol liefde voor het land, waar hij het levenslicht heeft gezien, stond hij onder alle omstandigheden de bevordering der belangen van dit land voor. Hoewel ongetrouwd en zonder naaste betrekkingen, liet hij zich daardoor niet weerhouden voor het welzijn der Maatschappij, in welke hij leefde, zijn beste, zijne ijverigste pogingen aan te wenden. Als lid van dezen Raad was hij vol ijver en vervulde naar behooren de plichten aan dat lidmaatschap verbonden; slechts één doel had hij steeds voor oogen, namelijk de bevordering van de stoffelijke en zedelijke belangen van zijn dierbaren geboortegrond.

Zijn aandenken worde, Mijne Heeren, door ons steeds in eere gehouden.”

Nadat de heeren hunne zitplaatsen weder hebben ingenomen, komt aan de orde van behandeling de verkiezing van candidaten ter voordracht voor de vervulling van de ontstane vacature wegens het overlijden van den heer H. M. Penso.

Op verzoek van den Voorzitter fungeeren de heeren Zeppenfeldt en Senior als stemopnemers.

Voor eersten candidaat worden tien stemmen uitgebracht, waarvan:

acht op den heer E. M. Penso, en
twee op den heer D. de Marchena Jr.,
zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer E. M. Penso.

Voor tweeden candidaat worden eveneens tien stemmen uitgebracht, waarvan:

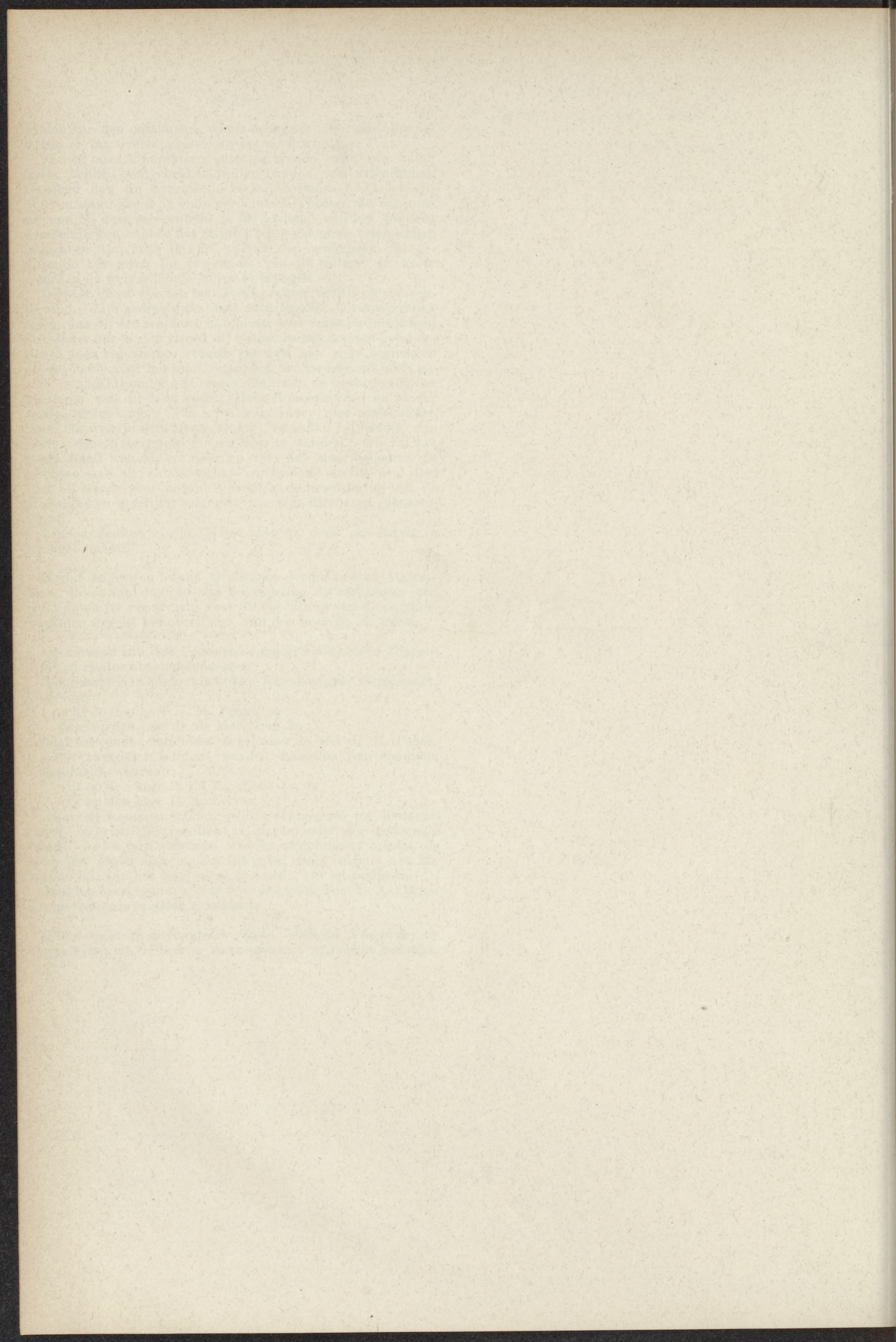
vijf op den heer D. de Marchena Jr. en
vijf op den heer D. A. Correa.

Daar de stemmen staken, wordt overgegaan tot herstemming, waarvan het resultaat is, dat op ieder der genoemde heeren weder vijf stemmen worden uitgebracht, zoodat de stemmen weder staken. In dit geval moet volgens art. 25, laatste lid, van het Reglement van orde, het lot beslissen.

Hiertoe overgegaan, wordt door het lot de heer D. A. Correa aangewezen als tweeden candidaat.

Niets meer te verhandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering, na de heeren stemopnemers te hebben bedankt.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.

NOTULEN.

Nº 11.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 13den Maart 1912,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS : De heeren *A. G. Staius Muller*, Ondervoorzitter, *J. C. B. Forbes*, *Edwin Senior*, *Ed. S. Lansberg*, *C. S. Gorsira JPEz.*, *J. Sutherland*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt* en *H. A. de Casseres*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, *Ph. F. de Haseth Möller* en *H. P. de Vries*, leden, de twee eerstgenoemden wegens verblijf buitenslands en de laatstgenoemde met kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 8sten Februari 1912.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1º eene gouvernements-missive van 22 Februari jl., Nº 662, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening tot aanvulling van de verordening van 6 October 1906, regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao (P. B. 1907 Nº 5); en

2º eene gouvernements-missive van 2 dezer Nº 739, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-verordening, houdende voorloopige vaststelling van de Koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1913.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten het sub 2 vermelde ontwerp naar de Afdeelingen te verzenden en het sub 1 genoemde dadelijk in behandeling te nemen.

De algemeene beraadslaging wordt geopend en, daar niemand het woord daarbij verlangt, wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling, waarvan het resultaat is, dat de twee artikelen, waaruit het ontwerp bestaat, het intitulé en de considerans, zoomede het ontwerp in zijn geheel, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Niemand meer het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag den 16den Maart 1912,
des avonds ten 7 uur.

TOEGESPREKEN - De Voorzitter, de heer de Krom

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

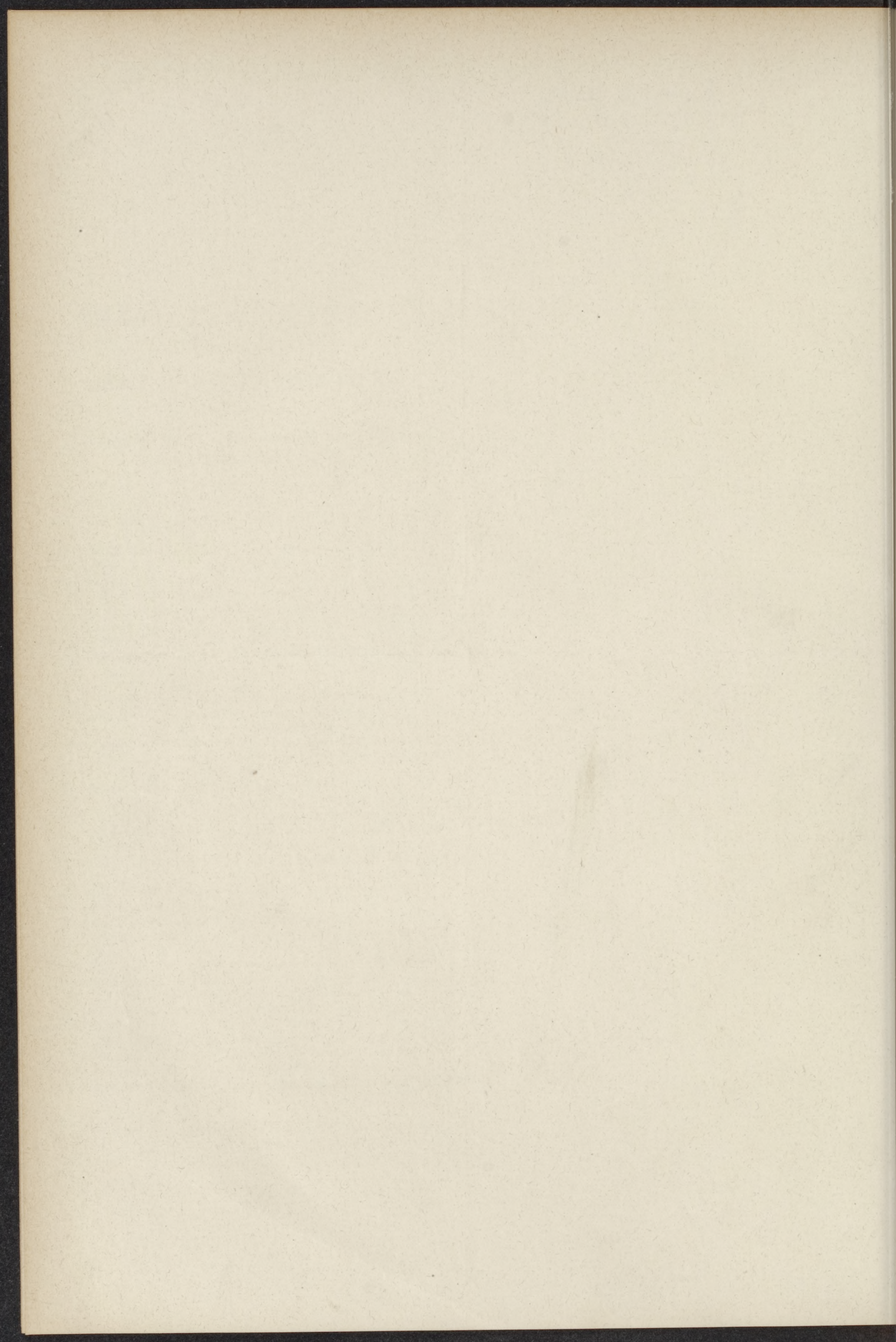
De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

De Voorzitter heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen. Hij heeft de afhandeling van de agenda van de zitting van Maandag den 16den Maart 1912, des avonds ten 7 uur, in de hand genomen.

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Maandag, den 18den Maart 1912,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS : De heeren *A. G. Statius Muller*, Ondervoorzitter, *C. S. Gorsira JPEz.*, *J. C. B. Forbes*, *Ed. S. Lansberg*, *H. A. de Casseres*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt* en *J. Sutherland*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, *Ph. F. de Haseth Möller*, *H. P. de Vries* en *Edwin Senior*, leden, de twee eerstgenoemden wegens verblijf buitenslands en de twee laatstgenoemden met kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 13den Maart 1912.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken :

1º eene gouvernements missive van 15 Maart 1912 No. 930, waarbij de Gouverneur den Raad bericht, dat in de laatste zinsnede van de toelichting op art. 39, voorkomende in den uitgewerkten en toelichtenden staat van het den Raad bij missive van 2 dezer No. 739 aangeboden ontwerp-koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor 1913, bij vergissing voorgesteld is om den havenmond tot op 10 M. diepte te brengen; met verzoek in stede daarvan te willen lezen 10,80 M.

2º een door den heer *F. W. P. Winkel* onderteekend en aan den Raad ingediend adres, dd. 13 Maart 1912, waarbij de ondertekenaar c. s., met verwijzing naar het door ouders en verzorgers van leerlingen der Openbare Lagere scholen, benevens belangstellenden in het Openbaar onderwijs bij schrijven van 31 Augustus 1911 aan den Raad aangeboden afschrift-adres aan den Gouverneur betreffende verbetering van het openbaar onderwijs, den Raad verzoeken bij de a. s. behandeling van de begrooting voor 1913 's Raads aandacht te willen wijden aan het Openbaar onderwijs op Curaçao.

De Voorzitter maakt vervolgens bekend, dat van den inhoud van de sub 1º vermelde missive door den Raad bij de behandeling van het ontwerp-begrooting voor 1913 in de Afdelingen behoorlijk nota zal worden genomen en dat de Raad bij diezelfde gelegenheid zijn aandacht zal schenken aan den inhoud van het sub 2º genoemde stuk.

Niemand meer het woord verlangende, verklaart de Voorzitter de vergadering gesloten.

THE JOURNAL OF THE
ROYAL SOCIETY OF MEDICINE

Volume 10, Part 1, 1917

CONTENTS

1. The Journal of the Royal Society of Medicine

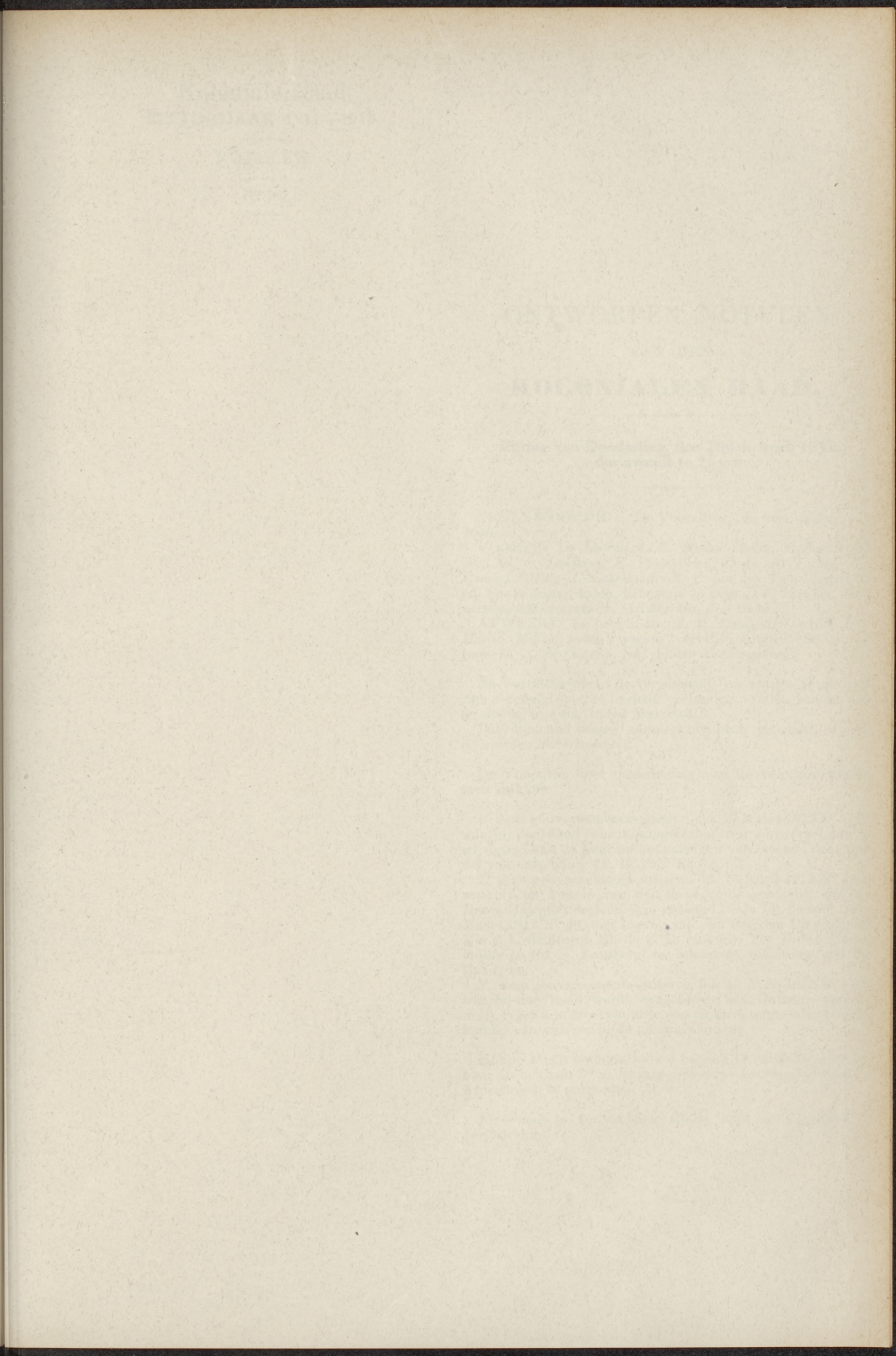
2. The Journal of the Royal Society of Medicine

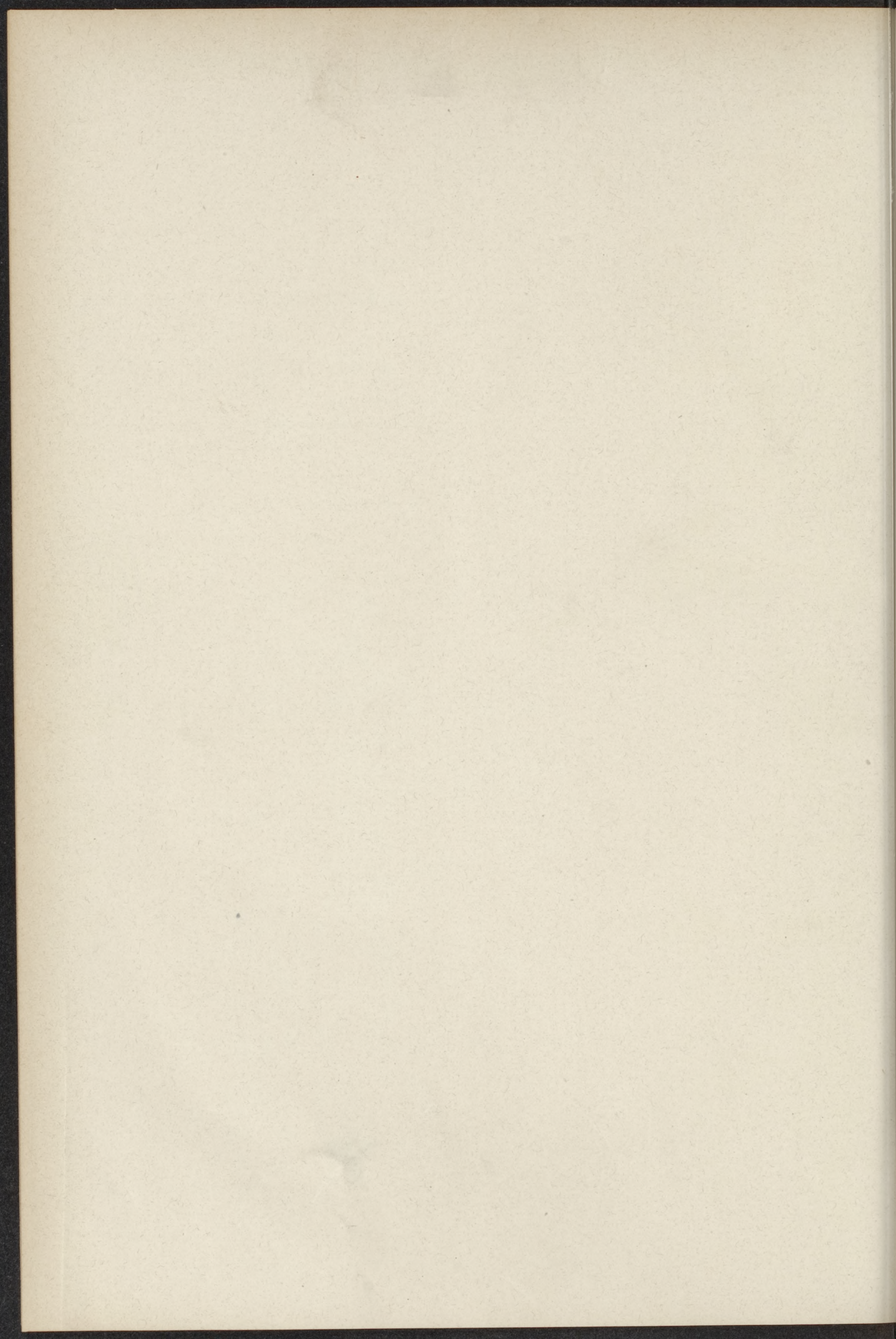
3. The Journal of the Royal Society of Medicine

4. The Journal of the Royal Society of Medicine

5. The Journal of the Royal Society of Medicine

6. The Journal of the Royal Society of Medicine

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.

NOTULEN.

N° 13.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 18den April 1912,
des avonds te 7½ uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS : De heeren *A. G. Stadius Muller*, Ondervoorzitter, *Ed. S. Lansberg*, *H. P. de Vries*, *J. C. B. Forbes*, *C. S. Gorsira JPEz.*, *J. Sutherland*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt* en *Edwin Senior*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *Dr. J. P. Evertsz Hz.*, en *Ph. F. de Haseth Möller*, leden, wegens verblijf buitenslands, en de heer *H. A. de Casseres*, lid, zonder kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 18den Maart 1912.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1° eene gouvernements-missive, dd. 27 Maart 1912 N° 1065, waarbij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-keur tot wijziging van de keur op het springen van steenen door middel van ontploffing (P. B. 1872 N° 6);

2° eene gouvernements-missive, dd. 15 April 1912 N° 1256, waarbij ter kennis van den Raad wordt gebracht, dat het Harer Majesteit de Koningin behaagd heeft bij besluit van 7 Maart 1912 N° 46, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei e. k. de heeren *Mordy S. L. Maduro*, *Ph. F. de Haseth Möller* en *Ed. S. Lansberg* te benoemen tot leden van den Raad; en

3° eene gouvernements-missive, dd. 15 April 1912 N° 1261, waarbij den Raad wordt aangeboden een Ontwerp-verordening, regelende de exploitatie van motorrijtuigen als openbaar middel van vervoer in de kolonie Curaçao.

Hierop wordt besloten zoowel het sub 1° vermelde ontwerp-keur als het sub 3° genoemde ontwerp-verordening naar de Afdeelingen te verzenden.

Niets meer te verhandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEZ

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 18den April 1912
des avonds te 7 uur.

TEGZWOORDIG: De Voorzitter, de heer J. de Meester.

VOORZITTER: De heer J. de Meester. De heer J. de Meester heeft de voorzitter de volgende mededeeling van de volgende aard gemaakt:

De Voorzitter heeft mededeeling van de volgende aard gemaakt:

1. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

2. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

3. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

4. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

5. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

6. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

7. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

8. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

9. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

10. Het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent de wijze van aanwijzen van leden van de Koloniale Raad, is door de Kamer der Afdeling van Indische Zaken op 15 April 1912 aangenomen.

Koloniale Raad
ZITTINGJAAR 1911-1912
NOTULEN

ONTWORPEN NOTULEN
VAN DEN
KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 17ten Mei 1912,
des Avonds te acht uur.

TIJDSWOORDEN: De Voorzitter, de heer G. J. van
Middelburg.

De Voorzitter heeft de vergadering geopend en heeft
de afwezigheid van de heer G. J. van Middelburg
gemeld. De afwezigheid van de heer G. J. van
Middelburg wordt gemeld. De afwezigheid van de
heer G. J. van Middelburg wordt gemeld.

De Voorzitter heeft de vergadering geopend en heeft
de afwezigheid van de heer G. J. van Middelburg
gemeld. De afwezigheid van de heer G. J. van
Middelburg wordt gemeld. De afwezigheid van de
heer G. J. van Middelburg wordt gemeld.

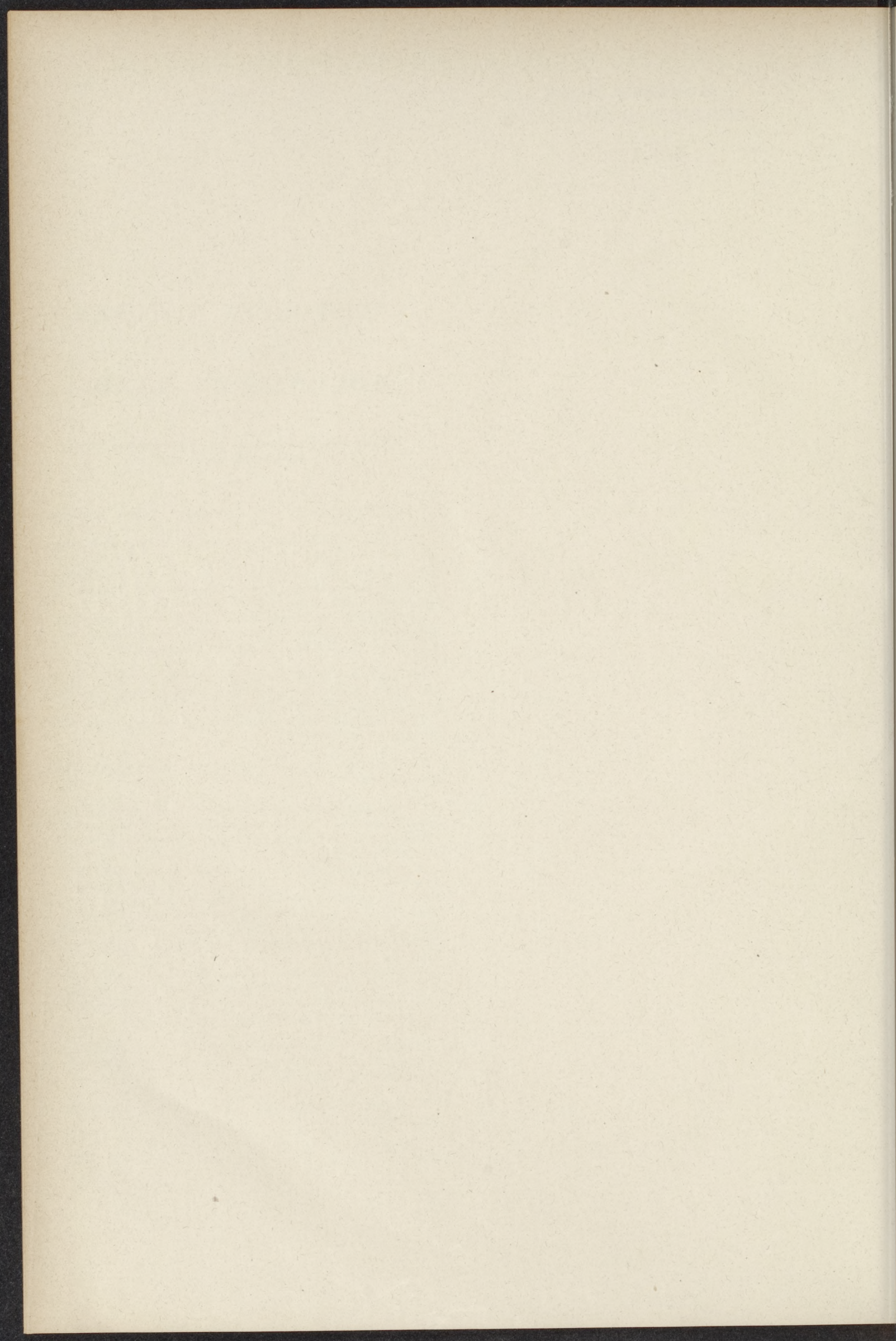
De Voorzitter heeft de vergadering geopend en heeft
de afwezigheid van de heer G. J. van Middelburg
gemeld. De afwezigheid van de heer G. J. van
Middelburg wordt gemeld. De afwezigheid van de
heer G. J. van Middelburg wordt gemeld.

De Voorzitter heeft de vergadering geopend en heeft
de afwezigheid van de heer G. J. van Middelburg
gemeld. De afwezigheid van de heer G. J. van
Middelburg wordt gemeld. De afwezigheid van de
heer G. J. van Middelburg wordt gemeld.

De Voorzitter heeft de vergadering geopend en heeft
de afwezigheid van de heer G. J. van Middelburg
gemeld. De afwezigheid van de heer G. J. van
Middelburg wordt gemeld. De afwezigheid van de
heer G. J. van Middelburg wordt gemeld.

De Voorzitter heeft de vergadering geopend en heeft
de afwezigheid van de heer G. J. van Middelburg
gemeld. De afwezigheid van de heer G. J. van
Middelburg wordt gemeld. De afwezigheid van de
heer G. J. van Middelburg wordt gemeld.

De Voorzitter heeft de vergadering geopend en heeft
de afwezigheid van de heer G. J. van Middelburg
gemeld. De afwezigheid van de heer G. J. van
Middelburg wordt gemeld. De afwezigheid van de
heer G. J. van Middelburg wordt gemeld.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Woensdag, den 1sten Mei 1912,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS : De heeren *A. G. Statius Muller*, Ondervoorzitter, *Edwin Senior*, *C. S. Gorsira JPEz.*, *J. C. B. Forbes*, *Ed. S. Lansberg*, *H. P. de Vries*, *J. Sutherland*, *H. A. de Casseres* en *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, leden, benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *Dr. J. P. Evertsz Hz.* en *E. M. Penso*, leden, wegens verblijf buitenslands.

De Voorzitter opent de vergadering en vraagt of de Raad zich vereenigt met de in druk verzonden notulen van de vorige zitting van den 18den April 1912.

Daar niemand eenige aanmerking heeft gemaakt, worden de notulen onderteekend.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1° eene gouvernements-missive van 19 April jl., N° 1368, waarbij ter kennis van den Raad wordt gebracht, dat het Harer Majesteit de Koningin behaagd heeft bij besluit van den 20sten Maart 1912 N° 64, met ingang van den tweeden Dinsdag van Mei a. s., de heeren *M. S. L. Maduro* en *A. G. Statius Muller* te benoemen tot respectievelijk Voorzitter en Ondervoorzitter, en bij besluit van dienzelfden dag N° 63, den heer *E. M. Penso*, tot lid van den Raad.

Tevens wordt den Raad bij diezelfde missive bericht, dat bij Koninklijk besluit van 27 Maart 1912 N° 27, de heer *Ph. F. de Haseth Möller*, lid van den Raad, benoemd is tot Officier van gezondheid der 2de klasse bij het Leger in Nederlandsch-Indië en in die betrekking voor den tijd van drie jaren gedetacheerd wordt bij de landmacht in West-Indië;

2° eene gouvernements-missive van 29 April jl., N° 1489, waarbij den Raad wordt aangeboden een exemplaar van het Rapport betreffende de havenplannen voor Curaçao, met een bijlage, uitgebracht door de Commissie voor de Handelspolitiek.

Tevens worden den Raad bij diezelfde missive ter circuleering onder de leden drie exemplaren van voormeld rapport met bijlage overgelegd, met verzoek deze drie exemplaren na gemaakt gebruik aan den Gouverneur terug te zenden;

3° een extract uit de Gouvernements-Beschikking van 30 April jl., N° 414, waarbij de 1ste Commies *J. W. J. van der Linde Schotborgh* tot Hoofdcommies is benoemd en werkzaam gesteld ter Gouvernements-Secretarie.

De Voorzitter deelt den Raad hierop mede, dat nu de heer *Ph. F. de Haseth Möller*, lid van den Raad, tot Officier van gezondheid 2de klasse bij het Nederlandsch-Indisch Leger is

benoemd, zijn lidmaatschap, ingevolge art. 76, in verband met art. 70 van het Regeeringsreglement voor de kolonie Curaçao, is vervallen, zoodat dientengevolge een vacature is ontstaan, ter vervulling waarvan, blijkens de agenda van deze vergadering, twee candidaten dienen te worden gekozen om aan Hare Majesteit de Koningin te worden voorgedragen, waartoe wordt overgegaan.

Op verzoek van den Voorzitter fungeeren de heeren Senior en Zeppenfeldt als stemopnemers.

Voor eersten candidaat worden tien stemmen uitgebracht, waarvan :

zes op den heer F. W. P. Winkel; en
vier op den heer Peter Boom,

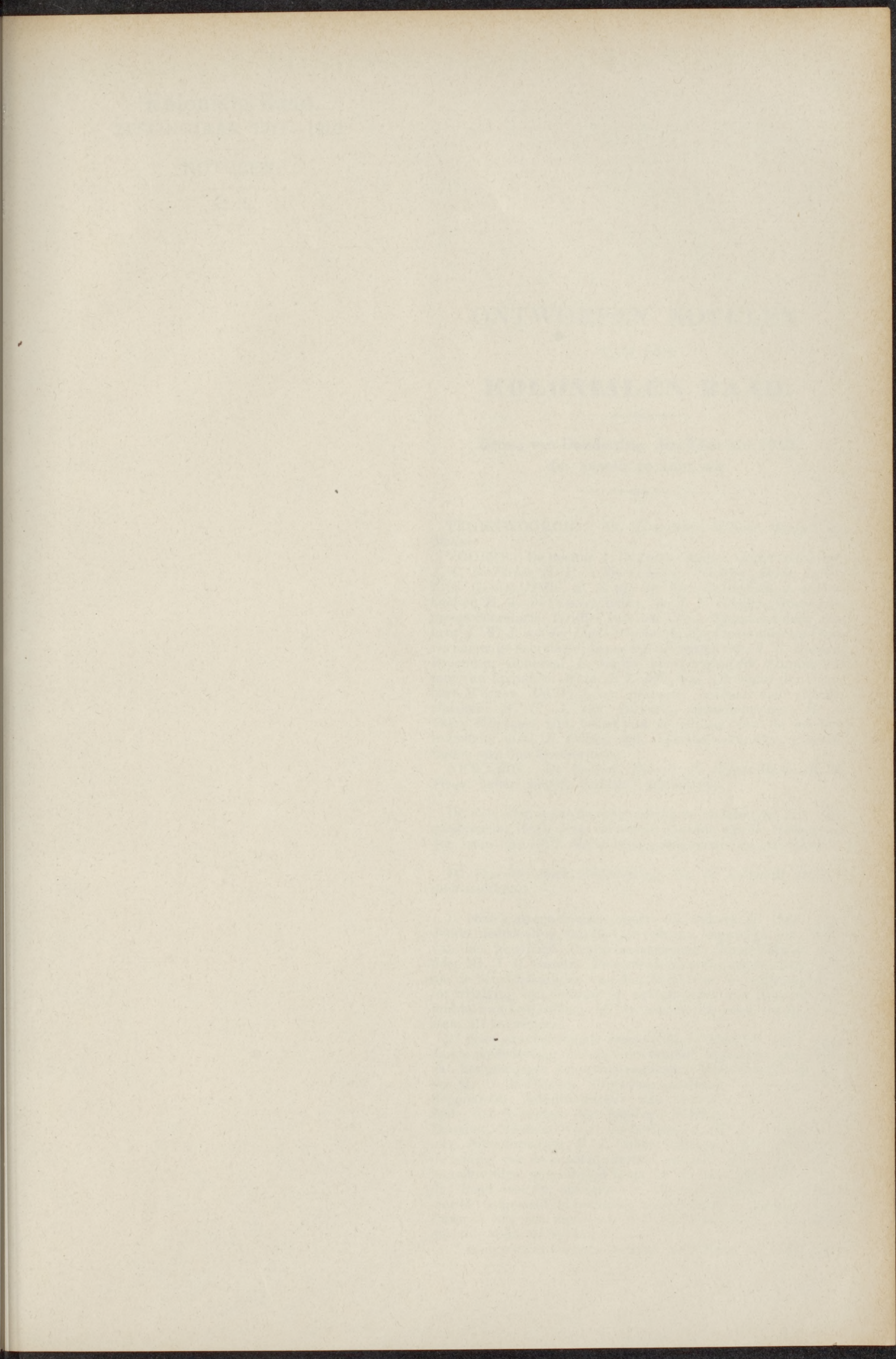
zoodat tot eersten candidaat is gekozen de heer F. W. P. Winkel.

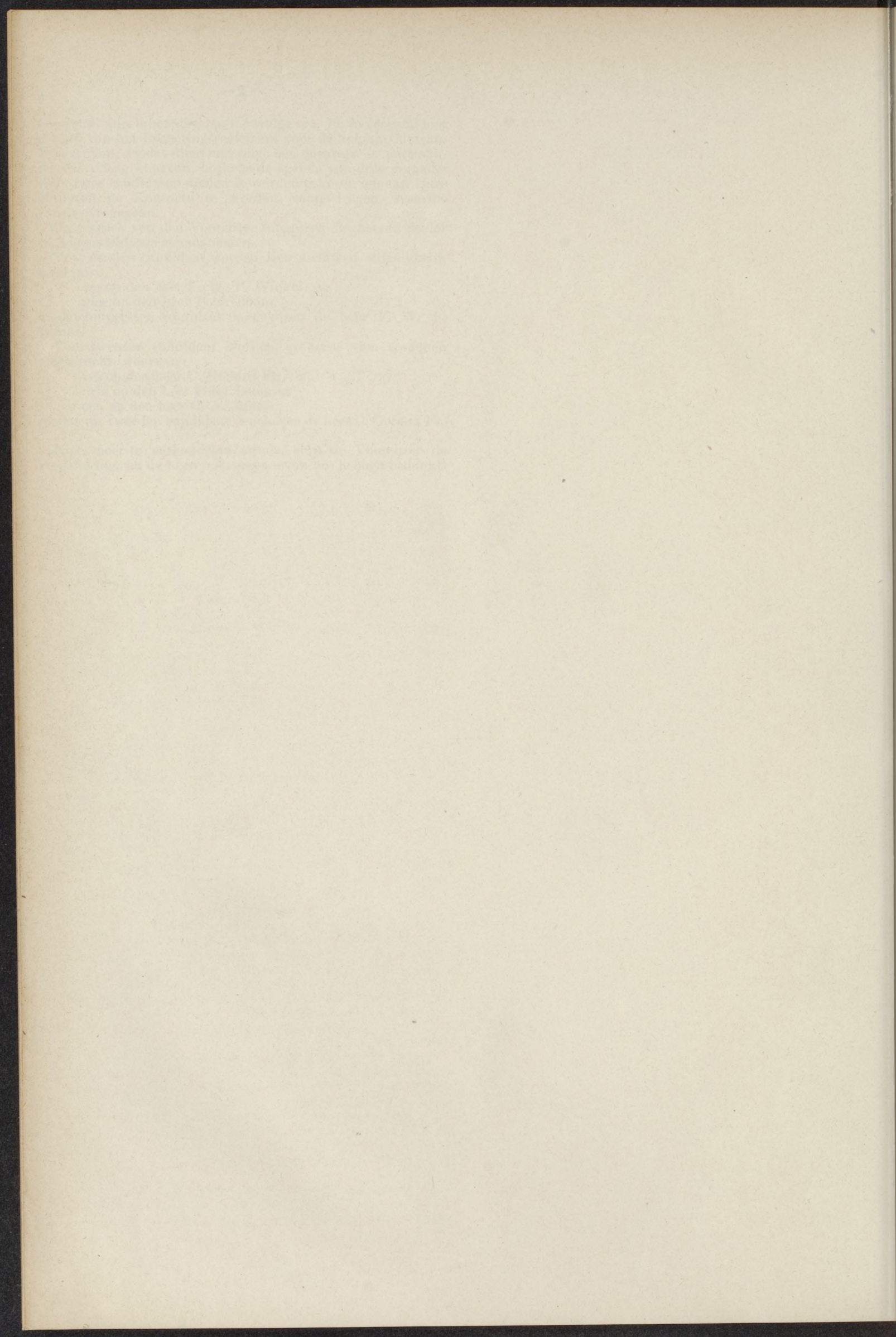
Voor tweeden candidaat worden eveneens tien stemmen uitgebracht, waarvan :

zes op den heer C. Gorsira Fz.,
drie op den heer Peter Boom en
een op den heer C. A. Jones,

zoodat tot tweeden candidaat is gekozen de heer C. Gorsira Fz.

Niets meer te verhandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering, na de heeren stemopnemers te hebben bedankt.

Koloniale Raad.
ZITTINGJAAR 1911—1912.

NOTULEN.

Nº 15.

ONTWORPEN NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Donderdag, den 9den Mei 1912,
des avonds te acht uur.

TEGENWOORDIG: De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS: De heeren *A. G. Statius Muller*, Ondervoorzitter, *J. C. B. Forbes*, *H. P. de Vries*, *Ed. S. Lansberg*, *Edwin Senior*, *C. S. Gorsira JPEz.*, *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, *J. Sutherland* en *H. A. de Casseres*, leden, en *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad, bijgestaan door den heer *J. W. J. van der Linde Schotborgh*, Hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie; benevens de heeren *Mr. J. B. Gorsira*, Procureur-Generaal, *L. van der Veen Zeppenfeldt*, Administrateur van financiën, *W. A. J. T. Zelle*, tijd. Directeur der Openbare Werken, *Dr. P. J. van Breemen*, Adviseur voor visscherijzaken, *W. C. J. van Leeuwen*, Schoolopziener, *H. J. Cohen Henriquez*, tijd. belast met de leiding van de hoedenindustrie, en *G. B. Dussel*, tijd. Landbouwkundige, gemachtigden van den Gouverneur.

AFWEZIG: De heeren *Dr. J. P. Evertsz Hz.* en *E. M. Penso*, leden, wegens verblijf buitenslands.

De Voorzitter opent de vergadering en onderwerpt aan hare goedkeuring de in druk verzonden notulen van de zitting van den 1sten Mei 1912, die worden goedgekeurd en geteekend.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1º eene gouvernements-missive dd. 6 dezer Nº 1556, houdende mededeeling, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85bis van het gewijzigd Regeeringsreglement dezer kolonie, den heer *Mr. J. B. Gorsira*, Procureur-generaal, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over de ontwerp-keur tot wijziging van de keur op het springen van steenen door middel van ontploffing, bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen.

2º eene gouvernements-missive dd. 6 dezer Nº 1557, houdende mededeeling, dat de Gouverneur, ingevolge art. 85bis van het gewijzigd Regeeringsreglement dezer kolonie, de heeren *Mr. J. B. Gorsira*, Procureur-generaal, *L. van der Veen Zeppenfeldt*, Administrateur van financiën, *W. A. J. T. Zelle*, tijd. Directeur der Openbare Werken, *Dr. P. J. van Breemen*, Adviseur voor visscherijzaken, *W. C. J. van Leeuwen*, Schoolopziener, *H. J. Cohen Henriquez*, tijd. belast met de leiding van de hoedenindustrie, en *G. B. Dussel*, tijd. Landbouwkundige, gemachtigd heeft om de beraadslagingen van den Raad over de ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1913 bij te wonen en eene raadgevende stem uit te brengen.

3º eene gouvernements-missive, dd. 9 dezer Nº 1593, waar-

bij den Raad wordt aangeboden een ontwerp-keur, houdende regeling van het verkeer op de wegen in verband met het gebruik van motorrijtuigen.

Op voorstel van den *Voorzitter* wordt besloten het sub. 3 vermelde ontwerp-keur naar de afdeelingen te verzenden.

De *Voorzitter* heet de gemachtigden van den Gouverneur welkom in deze vergadering en geeft hun de verzekering, dat de Raad met belangstelling zal luisteren naar de inlichtingen, die zij naar aanleiding van de beraadslagingen mochten meenen te moeten geven.

De aanwezigheid van zeven gemachtigden toont voorzeker aan, dat het Bestuur er prijs op stelt dat de Raad zoo volledig mogelijk worde ingelicht, hetgeen door den Raad ten zeerste wordt gewaardeerd.

Alsnu komen aan de orde van behandeling :

1°. *Het ontwerp-keur tot wijziging van de keur op het springen van steenen door middel van ontploffing (P. B. 1872 No. 6).*

De algemeene beraadslaging wordt open verklaard, waarbij niemand het woord verlangt, zoodat wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling.

De heer *Gorsira*, lid van den Raad, na het woord verkregen te hebben, stelt voor om de punt aan het slot van de laatste alinea van art. 1 van het ontwerp in behandeling te vervangen door een komma en daarachter te voegen de woorden: „doch geeft de Directeur der Openbare Werken, alvorens met de werkzaamheden te beginnen, daarvan kennis aan het hoofd van politie”.

Nadat dit voorstel is ondersteund door de heeren Forbes en Sutherland, wordt het door den voorsteller aldus toegelicht:

Uitgebreide toelichting zal dit amendement na de gewisselde stukken wel verder niet behoeven. De meeste leden van den Raad oordeelen, dat, waar steenen gesprongen worden, ook al geschiedt het vanwege het Departement van Openbare Werken en ten behoeve van het Gouvernement, de politie te pas kan komen om ongelukken te voorkomen. Daarom is het volgens spreker gewenscht, dat ook de Directeur der Openbare Werken de politie kennis geeft, als hij steenen springen wil. Op de politie rust dan verder de plicht om desnoods voorbijgangers enz. te waarschuwen.

Spreker staat niet op de voorgestelde redactie, zoodat, als het Bestuur het amendement wil overnemen en een in dienzelfden geest wil voorstellen, spreker daartegen geen bezwaar zal hebben.

De heer *Gorsira*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij, alvorens over te gaan tot het beantwoorden van het lid, den heer *Gorsira*, den *Voorzitter*, ook namens zijn medegemachtigden, wenscht te bedanken voor de welwillende woorden tot hen gericht. Spreker zegt voorts, dat het hun altijd een voorrecht is met den Raad te kunnen samenwerken in het belang der kolonie.

Ten aanzien van het voorgestelde amendement, meent hij den Raad de aanneming daarvan te moeten ontraden, daar immers het de Directeur der Openbare Werken is, die de aangewezen deskundige is om, zoo noodig, het hoofd van politie voor te lichten nopens het al of niet gevaarlijke van het springen van steenen en nopens de middelen, die zijn aan te wenden om gevaar en schade daarbij te voorkomen, zoodat het in het hier bedoelde geval overbodig is voor te schrijven, dat hij kennis moet geven aan het hoofd van politie van zijn voorneemen tot het doen springen van steenen.

De heer *Gorsira*, lid van den Raad, antwoordt daarop, dat hij in deze zich niet kan vereenigen met den gemachtigde van den Gouverneur, omdat de Directeur der Openbare Werken de macht niet heeft het verkeer in de nabijheid der plaats, waar steenen gesprongen worden, te regelen noch te beletten, wanneer dat noodig mocht zijn in het belang der openbare veiligheid. Deze bevoegdheid bezit slechts de politie.

Spreker handhaaft dus het amendement en verzoekt het in stemming te brengen.

Niemand meer het woord verlangende, wordt bij loting beslist, dat de stemming bij N° 7 der presentie-lijst zal aanvan-

gen, waarna het voorgestelde amendement in stemming wordt gebracht en met algemeene stemmen aangenomen.

Vervolgens worden de artikelen 2, 3 en 4, zoomede het intitulé, de considerans en het ontwerp in zijn geheel, zooals gewijzigd, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

2° *Het ontwerp-verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1913.*

Nadat de algemeene beraadslaging open is verklaard, houdt de heer *Gorsira*, lid van den Raad, na het woord gevraagd en verkregen te hebben, de volgende rede:

„Mijnheer de Voorzitter,

In de vergadering der Afdeelingen werd de vraag geuit, of de Koloniale Raad wel de bevoegdheid heeft zich met beoordeeling van bestuursdaden in te laten: ik heb U toen beloofd, dat ik in de openbare vergadering daarover het woord zou voeren.

De vraag is dan: Heeft de Koloniale Raad de bevoegdheid bij de behandeling der begrooting kritiek uit te oefenen op daden van het Bestuur en zoo ja, hoe komt hij aan die bevoegdheid?

Mij is, Mijnheer de Voorzitter, op dit oogenblik geen stellig wetsvoorschrift bekend, dat eene dergelijke inmenging van den Raad in regeeringsdaden uitdrukkelijk toelaat, doch ook geen dat haar verbiedt.

De praktijk echter heeft niet alleen hier, doch in zoowat alle landen, waar een parlement bestaat, — men vergeve mij de vergelijking, zij is niet van mij maar van het Koloniaal Bestuur — het systeem ingevoerd, om bij de behandeling der staatsbegrooting aan regeerders den wil der Kamers kenbaar te maken.

Het Parlement, de volksvertegenwoordiging, heeft in den loop der tijden begrepen, dat een te gelegener tijd gedane aanmerking, een wenkje op z'n pas, een gunstigen invloed kan uitoefenen op den gang van zaken; doch ook het middel moest worden uitgedacht om regeerders te noodzaken de gegeven wenken te volgen.

Wij hebben gezien, dat hier onder het Bestuur van den vorigen Gouverneur in een dergelijk geval de leden van den Raad hun mandaat neerlegden.

In andere landen echter wordt een andere weg ingeslagen, de meerderheid in een Kamer wijkt niet vrijwillig voor een Ministerie, zij tracht haar wil door te drijven, door de begrooting af te stemmen; ook in het Nederlandsch Parlement schijnt men dit dwangmiddel te hebben gebruikt om de Regeering te doen buigen voor billijke eischen der Volksvertegenwoordiging.

Er wordt, evenals over meest alle zaken, ook hierover verschillend gedacht, doch over het algemeen acht men het afstemmen eener begrooting in bijzondere gevallen wel geoorloofd. Dr. Kuyper acht het toelaatbaar, als „een slecht koning een onzedelijk figuur uit de club zijner gunstelingen als tyran met 's volks belangen laat spelen, of ook als door een Minister tegen de Kamer een toon worde aangeslagen, die aan zinsverbijstering doet denken, terwijl de koning het niet ziet of niet wil zien.”

Thorbecke wil dit wapen toegepast zien, als „het Gouvernement zich in staat van oorlog tegen de wetten gesteld heeft en alle rechtsmiddelen te kort schieten.”

Als men aanneemt, dat het juiste dwangmiddel is het afstemmen der Begrooting, dan is het ook duidelijk, dat de beoordeeling van het beleid der Regeering de behandeling der Begrooting moet voorafgaan, bij de algemeene beschouwingen dus, Mijnheer de Voorzitter.

In het Nederlandsch Parlement behandelt men de cijfers der Begrooting al heel oppervlakkig. De Heer Hans in zijn bekend werk: „Het Nederlandsch Parlement” zegt:

„Het is gewoonte, dat bij de openbare behandeling der staatsbegrooting de „Algemeene beschouwingen” worden gehouden: de politieke, financieele en sociale toestand wordt uitvoerig besproken: dan treden de leiders der verschillende partijen in het parlement op, om met de regeering den degen te kruisen.”

Dr. Bos, welbekend Kamerlid, schrijft over de behandeling der Nederlandsche Staatsbegrooting het volgende:

„Wat beteekent thans nog het budgetrecht? *Er wordt gesproken naar aanleiding van, niet over de begrooting. Er worden wenschen geuit, verwijten geslingerd naar de Regeering of ook wel naar geheel andere personen, maar van het wikken en wegen der onderscheidene uitgaven, van een toetsen der belangrijkheden, van het terugwijzen der uitgaven, welke onnoodig, of wel onnoodig kostbaar zijn, is geen sprake meer. De regeering is baas over de schatkist. Zij is onbepaalde meesteres, slechts gebonden door haareigen gevoel van verantwoordelijkheid. Het Parlement heeft zijn budgetrecht, den oorsprong van zijn bestaan, feitelijk uit handen gegeven en krijgt het niet weer terug. Zijn werk is in hoofdzaak geworden, althans wat de behandeling der begrooting betreft, propagandawerk voor beginselen en wenschen.*”

De anti-revolutionaire Rotterdammer beschouwt de Tweede Kamer niet meer als „een remmend lichaam op de financieele uitgaven”, zij wordt, zegt de Rotterdammer, „een vergadering, die met stuwende kracht de beginselen aangeeft.” „Men lette niet op het oogenblikkelijk effect, het gesprokene ter Tweede Kamer draagt toch bij tot de omzettingen der overtuigingen”, vermeent het blad. Wanneer dus, Mijnheer de Voorzitter, gedurende den loop der behandeling onderwerpen worden aangeroerd, die niet in onmiddellijk verband staan met de financiën der Kolonie, bedenk dat het ook in Nederland een parlementaire usance is, die onderwerpen op de begrootingszittingen te behandelen. Mocht straks in de debatten een dik woord vallen bij de beoordeeling van daden van den een of ander ambtenaar, men overwege dat ook in het Nederlandsch Parlement zulks pleegt te geschieden. Hoe onaangenaam het ook moge wezen voor de geachte Gemachtigden van den Gouverneur, — elk staat in het Bestuur aan het Hoofd van een departement — dat hunne handelingen als gouvernementsambtenaren in deze vergaderingen in het openbaar beoordeeld of gecritiseerd worden, zij moeten bedenken, dat het voor den Raad veel aangenamer is te prijzen dan te laken, en dat de Raad niet dan noode tot dit laatste overgaat. Doch de Raad heeft ook zijne verplichtingen tegenover het publiek, hij zal geen lof onthouden aan hen, die het verdienen, doch zal ook remmend moeten werken op alle mogelijke misbruiken, wenken moeten geven in het belang van het algemeen.

En opdat de Raad zich behoorlijk van zijne taak zal kunnen kwijten, is het noodzakelijk, dat het Bestuur de wetsontwerpen behoorlijk toelicht, de door den Raad gestelde vragen zoo nauwkeurig mogelijk beantwoordt, volkomen juiste inlichtingen verschaft op alle in behandeling zijnde onderwerpen.

Wenschelijk ware het, dat de Raadsleden zich te allen tijde op de hoogte konden stellen van hetgeen voorvalt in het Bestuur der Kolonie, dat de Gouverneur, die zelf in zijne vorige betrekking van Procureur-generaal in een lokaal blad over een belangrijk onderwerp geschreven heeft, den ambtenaren kon aanmoedigen om in de pers publieke zaken te behandelen, zonder dat dit, al mocht hun gevoelen met dat van hunne chefs verschillen, hunne promotie zou kunnen schaden. De regeering in het Moederland zal dan ook daardoor een beteren blik kunnen krijgen in koloniale aangelegenheden, het publiek beter het standpunt van den ambtenaar kunnen leeren kennen.

Het overleggen der adviezen, die als basis hebben gediend voor het samenstellen van een ontwerp-verordening aan den Raad, zal een groote stap zijn in de goede richting. Terwijl ik mij niet vereenigen kan met hen, die beweren dat gevallen zich kunnen voordoen, waarin bezwaren kunnen bestaan om adviezen van ambtenaren op maatregelen van bestuur aan een Kolonialen Raad overte leggen, breng ik het Bestuur den dank van den Raad over voor zijne toezegging om in den vervolge bij de ontwerpen de daarop betrekking hebbende adviezen aan te bieden.

Op den Raad rust de verplichting te zorgen, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuur niet inslaapt. Onder dezen indruk schreven dan ook de rapporteurs in hun Eindverslag, dat verscheidene leden onvoldaan waren over de wijze, waarop in de Memorie van Antwoord het Voorloopig verslag was beantwoord. Dat op verschillende in dat verslag in den breede

besproken punten in het geheel niet of slechts zeer oppervlakkig door den Gouverneur was ingegaan, dat positief gestelde vragen onbeantwoord waren gebleven. Men wilde den Gouverneur te kennen geven, dat in den Raad er prijs op wordt gesteld, dat bij de behandeling der ontwerpen ook van de zijde van het Bestuur met de noodige zorg worde te werk gegaan.

Ook door den Raad wordt groote waarde gehecht aan een grondige en uitgebreide bespeking vóór de openbare behandeling; elke poging om beknopt te zijn wordt afgekeurd.

Beantwoording als: „het is den Gouverneur gebleken dat het katoenhuis op St. Eustatius te klein is”, moeten in den vervolge achterwege blijven; slechts behoorlijke opgave van de capaciteit van het gebouw en de te verwachten oogst hadden den twijfel in dit geval moeten oplossen; op den Gouverneur toch, die de gelden vraagt, rust de verplichting aan den Raad het bewijs te leveren, dat de voorgestelde uitgaven noodzakelijk en urgent zijn.

Vooraf dient het Bestuur onjuiste voorstellingen van feiten in de Memories te vermijden. Van een opzettelijk verzwijgen van details, waardoor een verkeerde indruk moet ontstaan, wil en kan ik het Bestuur niet beschuldigen. En toch komt het mij zoo vreemd voor, dat het door den Gouverneur opgegeven systeem voor het opmaken der bevolkingsstatistieken totaal niet bestaat in de praktijk; dat de Gouverneur bij het relateeren van het gebeurde met „De Gezelligheid” verscheidene bijzonderheden over het hoofd heeft gezien, die aan de zaak een heel andere kleur geven. De Gouverneur zegt ten aanzien van dit laatste onder anderen niet, dat het op de Sociëteit „De Gezelligheid” in den regel heel kalm, ook als de club na 12 uur open blijft, toegaat; dat het bewuste clubje jongelui uit enkele doortrekkende Curaçaonaars bestond, die lang van het eiland zijn weg geweest, en met enkele hunner vrienden hun terugkeer vierden, zoodat de last, zoo die werkelijk bestond, slechts van voorbijgaanden aard was;

dat de politie weken achtereen de namen heeft opgenomen van ieder, die na twaalf uur uit de club ging, hetgeen groote ergenis heeft veroorzaakt bij de leden;

dat de Voorzitter der Club den Procureur-generaal herhaaldelijk heeft gewaarschuwd, dat de door de politie opgemaakte processen-verbaal, aangaande hetgeen op de sociëteit na 12 uur gebeurde, niet overeenkwamen met de rapporten, die hij van den kastelein en uit andere betrouwbare bronnen kreeg, zoodat het Bestuur daarom geen maatregelen had kunnen nemen;

dat de Voorzitter der Sociëteit den Procureur-generaal, toen deze hem bekend maakte, dat hij tot sluiting der club na 12 uur zou overgaan, verzocht heeft, voorloopig geen maatregelen te nemen tegen de club, daar het Bestuur den volgenden dag om 10 uur zou vergaderen en waarschijnlijk zelf tot die maatregelen zou overgaan, doch dat de Procureur-generaal, die de zaak eerst in overweging had genomen, later tot het besluit kwam, dat hij die niet aan het Bestuur der Club mocht overlaten.

Alle deze details en nog andere, die van grooten invloed zijn bij de beoordeeling der zaak, ontbreken in de Memorie van Antwoord. De Gouverneur ontwijkt in zijn antwoord de vraag of de Procureur-generaal de macht had de club te laten sluiten, men gaat zoo maar er over heen, terwijl het toch een hoofdzaak is bij de beoordeeling van het geval. Ook hetgeen in de Memorie aan Antwoord over een ander feit, de politie rakende, gerelateerd wordt, is m. i. niet juist.

Mijnheer de Voorzitter, dat een politieagent zich voor het huis van den Venezolaanschen Consul heeft geposteerd, toen aldaar een danspartij werd gegeven, en dat die politieagent telkens als iemand uitkwam, zijn zakboek uithaalde en aantekeningen maakte, is mijns inziens beslist waar. Met deze feiten voor oogen acht ik het eenigszins gewaagd op dit oogenblik, Mijnheer de Voorzitter, mede te werken om de door enkele leden voorgestelde verandering in het Hof van Justitie tot stand te brengen.

Dit is de rem, die te grooten dienstijver stop moet zetten, de toevlucht voor de verongelijken.

Doch het is niet alleen in de toelichting van ontwerpen-verordening en bij de beantwoording der verslagen, dat de Gouverneur ons onvoldaan heeft gelaten.

Wij hebben gezien, dat bij de indiening der stukken betreffende de verbeteringen, die in het Groot Landbouwbedrijf moeten worden gebracht, de Gouverneur den Raad een Ministerieel schrijven, het antwoord op een advies toezendt, terwijl het advies zelf ter Secretarie gedeponereerd wordt ter inzage voor de leden, en de basis van alles, het rapport van de Commissie van het Groot Landbouwbedrijf den leden van den Raad veel later, pas den 6n April, bereikte, nadat de Raad er om verzocht had.

Dat de Raad niet gediend kan zijn van een zoodanige behandeling van zaken is dan ook verklaarbaar.

Dat daarop geen behoorlijke behandeling kan worden verkregen is duidelijk.

Is het de wensch van den Minister of de bedoeling van den Gouverneur, dat de Koloniale Raad een onderwerp zal behandelen, dan moet een duidelijke wenk worden gegeven aan den Raad.

U zal, Mijnheer de Voorzitter, dan zeker de stukken niet in den doofpot stoppen met het traditioneele: „Wij bedanken den Gouverneur voor de toezending”.

En ik vraag mij af, waarom de verdere behandeling der door de Commissie van het Groot Landbouwbedrijf gegeven wenken niet publiek behandeld worden. Ik vertrouw, dat, alvorens een definitieve beslissing wordt genomen, zij, die de gegevens voor het rapport der landbouwcommissie hebben verzameld, die de middelen hebben aangegeven tot verbetering van den toestand in de buitendistricten, nog wel in de gelegenheid zullen worden gesteld om een woordje mee te praten over de uitvoering van hun plan.

Er zijn misschien nog vele nuttige wenken, die zij geven kunnen.

Ik vertrouw ook, Mijnheer de Voorzitter, dat de Minister niet zal afwijken van zijn eens genomen standpunt, dat de toestanden in de buitendistricten dienen te worden verbeterd; onoverkomelijke bezwaren tegen de uitvoering van het plan bestaan er niet. Zulks geeft ook de Gouverneur toch toe. In zijn advies op het rapport der landbouwcommissie leesmen dat hij vlijtige en werkzame plantagehouders in de gelegenheid wilde stellen de van hen door het Gouvernement volgens zijn voorstel te koopen en aan de buitennegers bij stukjes af te geven plantages terug te koopen, in welk geval dan toch ook de ontruiming dier plantages, evenals thans de ontruiming der gouvernementsgrondjes, zou moeten geschieden.

Ik heb dan ook verwacht, Mijnheer de Voorzitter, dat niet met de uitgifte van domeingronden zou worden doorgegaan, nadat de Minister zijn voornemen heeft te kennen gegeven om verbeteringen aan te brengen in den toestand in de buitendistricten.

Toejuichende het besluit om den havenmond te verbreedden, vermeen ik, dat bij de indiening van het rapport der Commissie voor de Handelspolitiek tevens des Raads meening kon zijn gevraagd, in een zoo belangrijke zaak. Het is duidelijk, dat de Minister bij het indienen van het rapport, zijne houding voor wat betreft de in het rapport genoemde zaken zal hebben bepaald en zulks ook aan den Gouverneur zal hebben medegedeeld. Bestaan er bij den Gouverneur bezwaren, om den Kolonialen Raad de meening van den Minister in extenso mede te deelen? Zal het den Minister niet aangenaam zijn als de Raad zijne meening liet hooren? Doch dan, Mijnheer de Voorzitter, kan zulks niet op deze vergadering geschieden, de tijd is te kort, het ledental van den Raad te gering, om in zoo'n korten tijd zooveel zaken van groot gewicht te bespreken.

Gaarne laat ik, Mijnheer de Voorzitter, het onderwijs onaangeroerd bij de behandeling dezer begrooting om hierop te gelegener tijd terug te komen. Waar echter in het door autoriteiten op onderwijsgebied opgemaakte en door ouders en voogden van leerlingen aan het Koloniaal Bestuur ingediend request tot verbetering van het onderwijs speciaal wordt voorgesteld hervorming der schoolcommissie, waartoe zonder vermeerdering van kosten kan worden overgegaan, zou men gaarne die hervorming zien opgenomen in het lijstje van maatregelen, die het Bestuur wil nemen om het openbaar onderwijs te verbeteren.

Ten slotte nog een wensch, Mijnheer de Voorzitter. Waar de Gouverneur de onbillijkheid inziet eene niet promoveerende categorie te scheppen in het ambtenaarschap, vertrouwt men, dat bij aanstelling van jonge krachten en bij bevordering in het corps de noodige rechtvaardigheid zal worden betracht.

Het Bestuur dat op den steun van het algemeen wil rekenen, kenmerke zich door absolute onpartijdigheid, het wikke niet alleen de belangen van hen, met wie hij in meer intieme relaties staat en dagelijks omgaat, doch zorge tevens ook voor hen, die door hun plichten naar behooren na te komen, geen behoefte gevoelen, hun nood te klagen."

Hierop houdt de heer *Lansberg* de volgende rede:

„Mijnheer de Voorzitter,

Met genoegen heb ik uit de Memorie van Antwoord ontwaard, dat de Gouverneur de zienswijze van den Raad deelt, dat er zuinigheid moet worden betracht in de huishouding der Kolonie.

Geen jaar, Mijnheer de Voorzitter, sinds ik de eer heb deel uit te maken van dit College, heb ik nagelaten bij de behandeling der begrooting op die zuinigheid aan te dringen.

Ik heb nimmer uit het oog willen verliezen, dat de begrooting steeds met een aanzienlijk—een betrekkelijk zeer aanzienlijk—tekort sluit en dat het de plicht van den Raad is tegen elke uitzetting der gewone uitgaven der huishouding, die niet urgent noodig is, te waken.

De dag zal eenmaal aanbreken, dat het Moederland bezwaar maakt telkens aanzienlijke tekorten van de Koloniale Begrooting met subsidie te dekken en dat naar middelen zal moeten worden omgezien om de Koloniale inkomsten te versterken.

Ik kan daarom niet nalaten ook ditmaal wederom met kracht aan te dringen op het betrachten van meer zuinigheid in de huishouding der Kolonie.

De toestand dat de uitgaven de inkomsten met meer dan 50% overtreffen, mag niet te lang voortduren.

Alleen door groote zuinigheid in de huishouding, door vereenvoudiging van de Bestuursinrichting zullen wij eenmaal het ideaal, waarnaar ik streef, de financieele onafhankelijkheid van de Kolonie, kunnen bereiken.

Ik zeide zooeven, dat het mij genoegen deed, dat de Gouverneur verklaart, dat hij in dit opzicht de zienswijze van den Raad deelt en dat hij naar bezuiniging streeft.

Maar, wat hebben wij, Mijnheer de Voorzitter, aan zulk eene betuiging van het Hoofd der Kolonie, als ik uit de begrooting, die ons hedenavond bezighoudt, niets heb kunnen ontwaren, dat van een ernstig streven naar vereenvoudiging en bezuiniging getuigt.

De Raad heeft in het Voorloopig Verslag verschillende punten aan de hand gedaan, die tot bezuiniging kunnen leiden: reorganisatie der rechterlijke macht en van het Bestuur der bovenwindsche eilanden, inkrimping van het ambtenaarspersoneel, aanstelling van niet-promoveerende schrijvers of typisten.

De Gouverneur acht, blijkens zijn antwoord, geen der aangegeven denkbeelden voor verwezenlijking vatbaar.

Reorganisatie van de rechterlijke macht niet, omdat door eene samenstelling van het Hof van Justitie op de wijze door de Afdeelingen aan de hand gedaan de noodige waarborgen voor eene goede rechtspraak zouden ontbreken.

Afschaffing van de betrekking van Advocaat-Generaal niet, omdat er toch iemand op het parket moet zijn, die goed op de hoogte is van de wetten en kan optreden als ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht en als Auditeur Militair.

Reorganisatie van het Bestuur der bovenwindsche eilanden niet, omdat bij het brengen van de drie aldus genoemde eilanden onder een Gezaghebber de kosten toch niet veel minder zouden bedragen.

Inkrimping van het ambtenaarspersoneel niet, omdat door zeer velen onder de ambtenaren reeds thans hard en dikwijls lang na den kantoor tijd gewerkt wordt.

De Gouverneur gevoelt niet veel voor de aanstelling van niet-promoveerende schrijvers of typisten. Evenmin acht hij eene eenvoudiger indeeling der begrooting mogelijk.

Mijnheer de Voorzitter. Ik wil gaarne toegeven, dat wanneer in het Hof van Justitie doorlopend recht kon worden gesproken uitsluitend door juristen, de waarborgen voor eene goede wetenschappelijke rechtspraak beter zouden zijn, dan wanneer dit geschiedde door slechts een gegraduateerd Voorzitter en twee ongegraduateerde leden.

Maar toetsen wij den toestand aan de werkelijkheid, dan zien wij, dat niettegenstaande van 1869 af het Hof voortdurend bestond uit een genoegzaam aantal rechtsgeleerden, zoo door sterfgevallen onder de leden als door verlof, het Hof zeer dikwijls en soms gedurende lange perioden feitelijk samengesteld is geweest uit rechtsgeleerden en leeken, ja, laatst nog van 1902 tot 1904 uit een gegraduateerd Voorzitter en drie ongegraduateerde leden.

Dat de rechtspraak daarom minder goed geweest is, heb ik nimmer hooren beweren. Ik herinner me zelfs een geval, voorgekomen in gemelde periode, dat een vonnis in een ingewikkelde civiele zaak, waarvan op verschillende rechtspunten bij den Hoogen Raad was geappelleerd, door dit College geheel bevestigd is.

De Kantonrechter zou volgens de meening van den Gouverneur geen lid kunnen zijn van het Hof van Justitie.

Mijnheer de Voorzitter, als men weet hoe weinig vonnissen van den Kantonrechter op Curaçao door het Hof van Justitie in appèl behandeld worden en hoe weinig beslag de rechtspraak van het Hof op de werkkraft zijner leden legt, dan behoef ik zeker geen argumenten meer aan te halen voor mijne meening, dat de door mij voorgestane samenvoeging dier beide rechterlijke betrekkingen, waarmede eene bezuiniging van ongeveer f 3000.— bereikt kan worden, mogelijk en door onze financiële omstandigheden zelfs geboden is. Trouwens de samenvoeging van de betrekkingen is niets nieuws. Van 1885 tot 1889 en van 1902 tot 1904 is de Kantonrechter op Curaçao tevens lid geweest van het Hof van Justitie.

Wat de afschaffing van de betrekking van Advocaat-generaal bij het Hof betreft, blijf ik van meening, dat die maatregel mogelijk is en tot bezuiniging kan leiden.

Zooveel zaken voor Hof en Krijgsraad komen op Curaçao waarlijk niet voor, dat de Procureur-generaal alleen het werk niet af zou kunnen of het zelfs erg druk zou krijgen.

Het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht op Curaçao kan zonder eenig bezwaar door den oudsten ambtenaar op het parket worden waargenomen.

Ik stap hiermede van de rechterlijke macht af, omdat ik door het voorgaande de mogelijkheid vermeen te hebben aangetoond, dat er in deze richting wel degelijk bezuiniging is aan te brengen zonder dat het recht er feitelijk onder behoeft te lijden.

Waarop volgens mij het meest bezuinigd kan worden is op de inrichting van het Bestuur der kleinere eilanden der kolonie, speciaal der bovenwindsche eilanden.

Eilanden met zulk een gering zielental als die bovenwindsche eilanden kunnen gevoeglijk door een enkelen Gezaghebber bestuurd worden, die tevens als *judex unicum* er de rechtspraak uitoefent. Ik zou zelfs geneigd zijn een bestuur door burgemeesters met eene kleine vergoeding mogelijk te achten.

Kiest men het systeem van één gezaghebber voor de drie eilanden, dan behoeven de reizen van dien Gezaghebber waarlijk niet veel te kosten. De eilanden liggen toch vlak bij elkaar en een Gouvernementsvaartuig onderhoudt er een geregelde verbinding.

Dat het ambtenaarspersoneel, Mijnheer de Voorzitter, voor geene inkrimping vatbaar zou zijn, daarvan heeft de Memorie van Antwoord mij niet kunnen overtuigen.

Zeker, ik wil dit toegeven, wordt er op sommige kantoren hard en zelfs na den kantoortijd gewerkt.

Maar daarentegen kan er op andere kantoren heusch wel wat harder en wat langer gewerkt worden. Ik doel hier speciaal op die kantoren, waar de kantoortijd korter is dan op de andere.

Mijnheer de Voorzitter, wil men ernstig streven naar een sluitend budget in afzienbaren tijd, dan behoort bij het doen van uitgaven, bij het voorstellen of aannemen van nieuwe

posten, niet alleen gevraagd te worden of die uitgaaf of die post wenschelijk of zelfs nuttig is, maar vooral dit: of er urgentie bestaat, of de uitgaaf onafwijsbaar noodzakelijk is.

Het trianguleeren van St. Martin en St. Eustatius, het bouwen van een steiger op laatstgemeld eiland, het verlenen van subsidie aan eene inrichting als het Militair Tehuis op Curaçao, het verlenen van subsidie voor kerkbouw enz. enz., al deze uitgaven passen niet in eene begrooting, die met zulk een betrekkelijk aanzienlijk tekort sluit als de Curaçaosche.

Die uitgaven kunnen misschien wel hun nut hebben, maar ik vraag of een lid van den Raad er voor zou stemmen, wanneer wij die uitgaven uit eigen beurs moesten bekostigen; wanneer wij daarvoor meer aan belastingen zouden moeten opbrengen.

Omtrent den Landbouw, Mijnheer de Voorzitter, kan ik heel kort zijn. De slappe bestrijding door den Gouverneur van het pessimisme, dat uit het Voorloopig Verslag sprak, heeft mij versterkt in mijne meening, dat al het geld, dat voor de verbetering van den landbouw uitgegeven wordt, nutteloos besteed wordt.

Niets anders kan gezegd worden van de kosten aan de verbetering van de visscherij besteed. Op geen enkel praktisch resultaat toch kon in de Memorie van Antwoord gewezen worden. Met niet weinig bevreemding heb ik in de Memorie van Antwoord gelezen, dat, niettegenstaande de stoomvaartverbinding tusschen Curaçao en Aruba sinds omstreeks Juni 1911 onderbroken is, het verzenden van visch met schoenergelegenheden eerst nu in ernstige overweging is. Waarom niet reeds lang daarmee de proef genomen of doorgezet? Staat of valt het koelhuis van Aruba met de stoomvaartverbinding? Zoo ja, dan is het reeds van te voren veroordeeld, want zelfs al wordt de stoomvaartverbinding bestendigd, dan bestaat er slechts om de drie weken ongeveer gelegenheid tot verschepping.

In het Voorloopig Verslag is geklaagd over het optreden van de politie in het algemeen en speciaal over het gebeurde met de Sociëteit „De Gezelligheid”.

Ik zal thans hierover niet uitwijden, in het vertrouwen, dat nu de aandacht van het Bestuur op het optreden van de politie gevestigd is geworden, de noodige maatregelen om een ontactvol optreden te voorkomen wel zullen worden genomen.

Ik kan intusschen niet nalaten er op te wijzen, dat de voorstelling, welke het Bestuur van het optreden der politie geeft, gansch niet overeenkomt met wat daarvan algemeen, in alle rangen der bevolking en door zeer geloofwaardige personen, wordt verteld.

Zoo wordt, zooals reeds door mijn medelid Gorsira gereleveerd wordt, niettegenstaande de ontkenning van het Bestuur, dat op een avond, toen er bij een aanzienlijk burger een bal werd gegeven, de politie de namen van de gasten heeft opgenomen, dit feit door zeer geloofwaardige personen staande gehouden en in wijden kring daaraan geloof gehecht.

Ik voor mij geloof, dat de politie de namen wel degelijk heeft opgenomen, maar dit later voor den Procureur-generaal ontkend heeft.

Dat dronkenschap en ondisciplinair gedrag bij de politie sterk afnemen, ik wil het hopen.

Maar een feit is het, dat nog na het verschijnen van de Memorie van Antwoord politieagenten op klaarlichten dag in zeer beschonken toestand in de Willemstad op straat rondliepen.

Over het gebeurde met de Gezelligheid zal ik liever zwijgen. De inlichtingen, welke ik van verschillende zijden heb gekregen omtrent het zingen en piano-spelen op die sociëteit, verschillen zoozeer met die, waarover het Bestuur schijnt te beschikken, dat een debat hierover allerminst vruchtbaar en opbouwend zou kunnen zijn.

Wederom is dit jaar in de Afdeelingen geklaagd geworden over daling van het peil van het onderwijs.

Als reden hiervan werd o. a. opgenoemd de slechte ver-

standhouding tusschen de onderwijzers van de Hendrik-school.

Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, laat die verstandhouding vooral in de laatste twee jaren zoo goed als alles te wenschen over en moet daarin een der oorzaken gezocht worden van het feit, dat het M. U. L. O. niet die vruchten afwerpt, welke men met het oog op de zware geldelijke offers, die wij ons daarvoor getroosten, daarvan mag verwachten.

Ik zou in overweging willen geven, dat het Bestuur de zaak goed onderzoekt en zoo mogelijk de oorzaken van die slechte verstandhouding uit den weg ruimt.

Ik nader het einde van mijn betoog, Mijnheer de Voorzitter.

Een enkel woord nu over de wijze, waarop het eiland Sint Eustatius bestuurd wordt.

Het komt mij voor, dat de tegenwoordige Gezaghebber van dat eiland dikwijls wel wat te willekeurig en arbitrair optreedt. Van verschillende zijden verneem ik telkens staaltjes van dat optreden, staaltjes die volgens mij den toets van eene onpartijdige critiek niet kunnen doorstaan.

Het is mijne bedoeling volstrekt niet hier den persoon van den Gezaghebber aan te vallen, afkeerig als ik altijd geweest ben het persoonlijk element in het debat te brengen.

Maar toch, Mijnheer de Voorzitter, gevoel ik mij verplicht van deze plaats voor de rechten van de bevolking van St. Eustatius op te komen.

Het geval, in het Voorloopig Verslag vermeld, dat de katoen van een der katoenplanters van Sint Eustatius, die reeds in het katoenhuis ter ginning was gebracht en waarvan de ginning reeds aangevangen was, zonder eenige reden uit dat katoenhuis verwijderd is geworden en in een minder geschikt lokaal geborgen, is een van de staaltjes van het willekeurig optreden van den Gezaghebber.

De Gouverneur zegt in de Memorie van Antwoord wel, dat het hem niet gebleken is, dat de Gezaghebber in deze partijdig is opgetreden, maar, Mijnheer de Voorzitter, ik had liever gezien, dat de Gouverneur kon verklaren, dat de bewering in het Voorloopig verslag onjuist was; dat het den Gouverneur gebleken was, dat de Gezaghebber *onpartijdig* was opgetreden.

Ik acht het in het belang van het prestige van het gezag hoogst wenschelijk, dat zulke gevallen zich niet meer zullen voordoen.

Alvorens te eindigen, Mijnheer de Voorzitter, kan ik niet nalaten mijne bevreemding uit te spreken, dat, terwijl de gedachtenwisseling tusschen Bestuur en Raad gaande was over de al of niet noodzakelijkheid van de betrekking van Advocaat-generaal bij het Hof van Justitie, de Gouverneur goed gevonden heeft onmiddellijk, nadat het telegraphisch bericht van de benoeming van den titularis tot Administrateur van financiën in de Kolonie ontvangen was, de ontstane vacature, waarin reeds tijdelijk was voorzien, definitief aan te vullen.

Hoffelijker tegenover den Raad had de Gouverneur voorzeker gehandeld, wanneer hij de definitieve voorziening in die betrekking, waarbij toch werkelijk geen haast was, had aangehouden tot na den afloop van de gedachtenwisseling.

Naar aanleiding van de mededeeling gedaan in de Nota naar aanleiding van het Eindverslag, dat de Administrateur van financiën aan mij opgave heeft gedaan van de kosten der nieuwe cellen met verzoek om, zoo noodig, daarvan mededeeling te doen in de Afdeelingen, wensch ik hierbij uitdrukkelijk te verklaren, dat door mij aan dat verzoek is voldaan, maar dat in de Afdeelingen gemeend werd, dat eene officieele schriftelijke opgaaf gewenscht was.

Ik heb gezegd". —

De heer *Zeppenfeldt*, lid van den Raad, houdt hierop de volgende rede:

„Mijnheer de Voorzitter,

Ik heb het woord gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, om mijn volle sympathie te betuigen met een paar voorstellen van den Gouverneur, voorkomende in de begrooting ons ter goedkeuring aangeboden.

1° Het voorstel om den havenmond van Curaçao tot op 80 Meter te verbreedden.

Met groote blijdschap heeft geheel Curaçao kennis genomen van dat voorstel.

Elke poging om Curaçao beter partij van zijn haven te doen trekken verdient waardeering, want wij zijn er allen van overtuigd, dat Curaçao het van zijn haven moet hebben.

Hulde komt daarom aan den Gouverneur toe, die sedert zijn optreden als hoofd der kolonie alles gedaan heeft wat in zijn macht was, om de mooie haven van Curaçao geschikt te maken voor groote scheepvaartverkeer.

Ik hoop dat hem gegeven zal zijn het werk tot stand te zien komen tot groote welvaart van de plaats.

Dit zal voor hem de grootste voldoening zijn.

2° Het voorstel om een bedrag van f 7000.— beschikbaar te stellen voor de hoedenindustrie.

Van hoe groot belang deze industrie voor de kolonie is, blijkt vooral dit jaar nu de grondjes buiten niets kunnen opbrengen door gebrek aan regen.

Honger en ellende zouden thans op Curaçao heerschen, indien de hoedenindustrie zich hier niet zoodanig heeft ontwikkeld, dat zij inderdaad de volksindustrie kan genoemd worden.

Ik wensch daarom een woord van waardeering uit te spreken voor al hetgeen de Gouverneur gedaan heeft tot aanmoediging en verbetering dezer industrie.

Ik hoop en vertrouw dat hij op den ingeslagen weg zal voortgaan. Want veel kan nog gedaan worden voor het hoedenvlechten in deze kolonie.

Ook aan den Heer H. J. Cohen Henriquez, die zich geheel en al geeft aan deze industrie en geen moeite en opoffering te groot acht als het maar de belangen geldt van deze industrie, komt een woord van lof toe.

Aan hem heeft het hoedenvlechten veel, ja zeer veel, te danken.

Het doet mij daarom genoegen hem als gemachtigde van den Gouverneur in ons midden te zien, en stel er prijs op hedenavond zijn opinie te vernemen omtrent de toekomst van de hoedenindustrie in deze kolonie, en hoop dat het Bestuur hem in de gelegenheid zal stellen om van deze industrie te maken wat er van te maken is.

3° Het voorstel om een bedrag van f 8000.— te besteden voor de aloëcultuur op Aruba.

Namens de eigenaren van de uitgeputte aloëvelden wensch ik den Gouverneur dank te betuigen voor den steun, dien hij aan deze cultuur wil geven.

De aloëcultuur is voor Aruba van zoo groot belang, dat haast gezegd kan worden dat Aruba daarmee staat of valt.

De poging van den Gouverneur om deze voor Aruba zoo belangrijke cultuur niet geheel ten gronde te laten gaan, verdient naar mijn oordeel alle ondersteuning.

En nu, Mijnheer de Voorzitter, voor ik eindig nog dit.

Ik ben een der leden, die zich in de Afdeelingen afgevraagd hebben of het wel op den weg van den Raad ligt zich in te laten met het gebeurde op de Societeit de Gezelligheid en betreuer daarom, dat hedenavond bij de openbare behandeling de zaak weer ter sprake is gebracht.

Ook wensch ik te verklaren dat ik en andere leden met mij de Memorie van Antwoord volstrekt niet oppervlakkig vinden en voldaan zijn over de daarin vervatte inlichtingen.

De Voorzitter zegt, dat hij, waar de heer Zeppenfeldt zich gerefereerd heeft aan het Eindverslag, gaarne wensch het door dezen gesprokene met eenige woorden aan te vullen.

Het kwam ook hem voor, dat het Eindverslag eenigszins onvolledig was. Hierover wil spreker geen verwijt maken aan de Rapporteurs, zegge den Algemeenen Rapporteur; zij zullen het misschien kunnen toeschrijven aan den haast, waarmee men, uit gebrek aan tijd, te werk moest gaan. Het heeft zijn aandacht getrokken, dat terwijl men in den aanhef van het Eindverslag leest, dat verscheidene leden onvoldaan waren over de wijze, waarop het Voorloopig Verslag werd beantwoord, er tevens niet in is opgenomen, dat er andere leden waren, die daarover niet onvoldaan waren. Deze leden hebben, toen een lid aan het woord beweerde, dat de Gouverneur bij het onderwerp „Onderwijs” niet ingegaan was op veel, dat

gezegd werd, zooals het overvoerd leerplan, de slechte verhouding tusschen de onderwijzers onderling,—gezegd dat op positief gestelde vragen een antwoord moest worden gegeven, maar dat men niet verwachten moest, dat de Gouverneur op elke zinsnede van een Verslag een antwoord geven kon en dat men wel beschouwen moest, dat op al het door de Afdeelingen aangevoerde in het globaal beantwoord werd met de woorden: „De klachten over het onderwijs zijn overdreven. De onderwijzers zijn goed. De klassen zijn klein” en wat verder volgt in de Memorie van antwoord. De weglating van de meening van deze leden maakt het Eindverslag eenzijdig.

Eenmaal het hierover hebbende, wenscht spreker ook te wijzen op een andere plaats van dat verslag, waar hetzelfde geval zich voordoet. Terwijl men daarin leest, dat bij de bespreking van de voorgestelde verhooging van de toelage van den Schoolopziener verschillende leden meenden, dat die verhooging niet te rechtvaardigen was—(Spreker kan nu niet precies woordelijk teruggeven, wat er gezegd werd)—omdat de werkzaamheden van den Schoolopziener gering waren en vroeger die betrekking waargenomen werd door twee personen, die samen ongeveer f 600.— 's jaars genoten,—vindt men in het verslag niet aangeteekend, zooals gewoonte is met ieder verslag van den Raad, dat er ook andere leden waren, die geheel anders daarover dachten. Onder deze leden waren de Voorzitter der Schoolcommissie en nog een ander lid van dat college, die in de gelegenheid waren den werkkring van den Schoolopziener te kunnen beoordeelen, namelijk dat gedeelte van dien werkkring, dat in betrekking staat tot de Schoolcommissie, waarvan de Schoolopziener secretaris is, die niet alleen voor het hoofdeiland, maar ook schoolopziener is voor de andere eilanden der kolonie.

Deze leden hebben ook verklaard, dat de werkzaamheden van den Schoolopziener beslist niet onbeduidend waren, zooals verschillende leden dit wilden doen voorkomen. De andere leden hebben ook laten volgen, dat in de schoolcommissie alleszins bevoegde leden zijn, die van oordeel waren, dat zelfs eene toelage van f 2000.— 's jaars geen voldoende bezoldiging was voor eene zoodanige betrekking.

Spreker wilde slechts releveeren, dat het Eindverslag ten gevolge van de weglating van de meening van die andere leden ook in dit opzicht eenzijdig is.

De *Ondervoorzitter* wenscht op te merken, dat den heeren Rapporteurs geen verwijt mag treffen over het Eindverslag, speciaal niet over de gewraakte zinsnede „dat verscheidene leden verklaarden onvoldaan te zijn over de wijze waarop de Gouverneur het Voorloopig verslag had beantwoord”.

Spreker wenscht den Voorzitter in herinnering te brengen, dat, in tegenstelling met de gewoonte, juist die zinsnede door den Rapporteur, den heer De Vries, staande de vergadering der Afdeelingen is opgemaakt en voorgelezen.

Niemand, voor zoover spreker zich herinnert, heeft toen het verlangen uitgesproken, dat aan die zinsnede iets zou worden toegevoegd.

De *Voorzitter* zegt hierop, dat de heer de Vries het geheele verslag niet heeft voorgelezen en dat hij dat gedeelte heeft voorgelezen, bewijst niets, dat de meening van eenige leden is weergegeven en die van andere is weggelaten.

De heer *Gorsira*, lid van den Raad, meent een kleine aanmerking te moeten maken, dat het een parlementair gebruik is, dat, wanneer de Voorzitter zich in de debatten mengt, hij zijn hamer moet overgeven aan den *Ondervoorzitter*.

De *Voorzitter* antwoordt hierop, dat de heer *Gorsira* gelijk heeft, maar dat het niet zijne bedoeling was zich in de debatten te mengen. Hij wilde slechts een kleine opmerking maken, die echter langer is geworden dan het in zijn bedoeling lag.

De heer *de Vries* zegt, dat de *Ondervoorzitter* gelijk heeft. Staande de vergadering heeft spreker het verslag voorgelezen. Helaas, de rapporten worden opgemaakt, maar niet rondgestuurd aan de leden. Er rust dus een groote verantwoorde-

lijkheid op de rapporteurs. Het woord „onvoldaan” is be-
slist gebruikt en goedgekeurd. Van het oogenblik af, dat
„verscheidene” leden „onvoldaan” waren, is het duidelijk,
dat de „andere” leden „voldaan” waren. Verscheidene le-
den, dat is dus de meerderheid, waren onvoldaan, waaruit
volgt, dat de minderheid voldaan was.

Spreker kan zich herinneren, dat er sprake was om het
woord „onvoldaan” te vervangen door „teleurgesteld”, maar
dat daarvan werd afgezien, omdat het woord „teleurgesteld”
niet hetzelfde teruggeeft als „onvoldaan”.

De rapporteurs hebben in dit opzicht geen eigen opinie; zij
geven weer de meening, die uitgesproken wordt; verkeerde
interpretatie van die meening zou direct op hen reflecteeren.
Spreker kan echter plechtig verzekeren, dat het niet met opzet
is gebeurd.

De Voorzitter heeft ook de zaak van den schoolopziener ge-
releveerd; maar spreker kan hem verzekeren, dat er over ge-
stemd is.

De Voorzitter zegt, dat hij gelooft, dat de heer de Vries zich
vergist, waarop de heer *Gorsira*, lid van den Raad, antwoordt,
dat dit niet het geval is.

De Voorzitter zegt, dat in elk verslag altijd gezegd wordt:
de meerderheid beweert zoo, de minderheid anders. In dit
geval waren vijf onvoldaan en vijf voldaan; er bestond hier
dus geen meerderheid, noch minderheid. Hoe kon men hier
vermoeden, dat de gewoonte niet zou worden gevolgd.

De heer *Lansberg* sluit zich aan het gesprokene door zijn
mede-rapporteur de Vries. De aanhef van het rapport is
voorgelezen in de Afdeelingen zonder eenige aanmerking der
leden. Als men spreekt van „verscheidene” leden voor, dan
spreekt het vanzelf, dat de minderheid er tegen was. Hij
kan de verzekering geven, dat er gestemd is over de ver-
hooging van de toelage van den schoolopziener. Zes stemmen
waren er tegen en vier voor.

De *Ondervoorzitter* zegt 4 jaren lang rapporteur te zijn ge-
weest en dus over het opmaken van verslagen een woordje te
kunnen meespreken.

De gewoonte is, om in het Voorloopig verslag de verschil-
lende gevoelens te vermelden, van de meerderheid, de minder-
heid, eenige of enkele leden enz. Maar bij het Eindverslag,
dat in den regel zeer beknopt is, is het voornamelijk te doen
om den Gouverneur er op voor te bereiden, dat de Memorie
van Antwoord de tegenstanders niet overtuigd heeft, dat er
dus oppositie te verwachten is.

Wanneer men bij het Eindverslag het gevoelen van eenige
leden vermeldt, dan moet daaruit worden afgeleid, dat de
overige het daarmee niet eens zijn of wel zich niet hebben
verklaard.

De Voorzitter merkt op, dat men een stap verder is geko-
men, en zegt voorts, dat de verhooging van de toelage van
den schoolopziener bij nota van wijziging werd voorgesteld,
zoodat het Eindverslag in dit geval gelijk staat met het Voor-
loopig verslag.

De *Ondervoorzitter* wenscht een enkel woord tot het lid *Gor-
sira* te richten omtrent de opmerking over het overgeven van
den hamer door den Voorzitter. Hij geeft volmondig toe, dat
het Reglement van Orde voorschrijft, dat wanneer de Voor-
zitter het woord wenscht te voeren, hij den hamer moet over-
geven aan een ander.

Maar de usance, het gebruik in dezen Raad is, dat dit voor-
schrift slechts slaat op gevallen, wanneer de Voorzitter een
bepaalde rede wil houden. Enkele woorden, eenige opmer-
kingen veroorlooft de Voorzitter zich wel zonder daarom tel-
kens den hamer over te geven.

De heer *Gorsira*, lid van den Raad, bedankt den Onder-
voorzitter voor diens inlichtingen en zegt, dat hij nog niet zoo
lang in den Raad is geweest en nog nooit heeft gezien, dat
de Voorzitter zich in het debat mengde.

De heer *Sutherland* zegt, dat, al behoort hij niet tot de leden, die onvoldaan waren over de beantwoording van het voorloopig verslag, hij toch de rapporteurs er geen verwijt van maken kan, dat zij de meening van de leden, die voldaan waren, niet hebben weergegeven in het eindverslag, daar het aannemelijk is, dat door hun stilzwijgen bij het voorlezen van het bedoelde gedeelte van het eindverslag, zij genoeg namen met de redactie en er geen prijs op stellen, dat hun meening ook werd opgenomen.

De Gouverneur is niet verplicht op elk argument in te gaan. Hij stipt slechts feiten aan, en tracht ze te wederleggen. Op slechts een paar vragen is niet geantwoord; de heer *Lansberg* heeft in de Afdelingen namens den Administrateur van financiën een dier vragen beantwoord. In aanmerking nemende den korten tijd, die voor de beantwoording van het Voorloopig verslag was, kan men den Gouverneur er geen verwijt van maken, dat eenige vragen onbeantwoord zijn gebleven. Toch wenscht spreker hierbij te verklaren, dat de Raad er prijs op blijft stellen zooveel mogelijk te worden ingelicht.

Daar slechts de leden van den Raad, ter zake van hetgeen zij als zoodanig gezegd en gedaan hebben, niet gerechtelijk vervolgbaar zijn, rust op hen de verplichting te waken, dat ambtenaren hunne bevoegdheden niet te buiten gaan. Spreker kan niet toegeven, dat het optreden van de politie geheel voor rekening komt van de hooge autoriteit. De reorganisatie van de politie heeft niet aan zijn doel beantwoord. De politie is slecht. Wanneer de autoriteit verkeerd wordt ingelicht, trekt deze verkeerde conclusies.

De zaak van de Sociëteit is hem bekend. Het is algemeen bekend, dat hij in die zaak als praktizijn van de Sociëteit is aangewezen, en laat het gebeurde liever onaangeroerd, omdat hij de behandeling der zaak niet wil vooruitloopen.

Hij kan niet ontkennen, dat de laatste benoeming van ambtenaren op hem ook den indruk heeft gemaakt van onbillijk te zijn, maar bij nader inzien is het anders gebleken. Als men alle bijzonderheden niet kent, kan men het Bestuur geen verwijt van maken over onbillijkheid. De Gouverneur heeft natuurlijk zijn vrienden, maar dat hij door de benoeming van die vrienden altijd een onbillijkheid begaat, kan spreker niet toegeven. Men moet eerst de redenen kennen, die de Gouverneur tot die benoeming geleid hebben.

De heer *Lansberg* heeft gesproken over de reorganisatie van de rechterlijke macht. Spreker behoort tot die leden, die eene combinatie van de functien van kantonrechter met die van lid van het Hof van Justitie mogelijk achten, doch in de betrekking van kantonrechter is thans reeds voorzien. De wet verbiedt echter deze combinatie. Er zal dus aan deze combinatie eene wetswijziging moeten voorafgaan. Praktische bezwaren bestaan volgens hem niet. De leden van het Hof hebben het niet zoo druk, dat aan hen niet om beurten de functien van kantonrechter zou kunnen worden opgedragen. Buitendien heeft de kantonrechter twee plaatsvervangers. Dat de rechtspraak goedkoper zou worden door deze wijziging, kan spreker niet toegeven; immers, men kan niet verlangen, dat iemand, die volstrekt geen rechtskennis heeft, behoorlijk rechtspreekt. Men vergete niet, dat het Hof soms doodvonnissen moet uitspreken. Om bekwame krachten te krijgen, zal aan de betrekking een salaris verbonden moet zijn. Bestaat er bij civiele zaken recht van appèl, bij strafzaken bestaat dit niet.

Het Hof is, zooals de heer *Gorsira* gezegd heeft, een lichaam, dat recht moet spreken tusschen hoog en laag. Het is moeilijk aan te nemen, dat iemand het lidmaatschap van het Hof op zich neemt als bijbaantje; immers om die betrekking naar behooren te kunnen waarnemen, wordt er kennis vereischt, en om die kennis te verkrijgen, wordt er studie vereischt; wie zal zich de moeite getroosten om die kennis op te doen, zonder daarvoor eenige belooning te ontvangen? Groot zal die bezuiniging niet zijn, hoogstens f 1000 à f 1200.

De heer *Lansberg* heeft een punt aangeroerd, dat spreker eenigszins verwonderd heeft, daar er in geen der gewisselde stukken hiervan sprake is geweest, nl. de subsidie aan de Anglikaansche gemeente in de kosten van herstelling der kerkgebouwen.

Spreker laat zich niet leiden door de overweging, dat de kolonie of het Moederland de subsidie betaalt; hij vindt den post billijk en zal er voor stemmen.

De heer *Lansberg* zegt, dat hij geen hoofdamtenaar verweten heeft over het optreden van de politie; hij gelooft, dat de politie verkeerd optreedt en zijne handelingen geheim houdt voor den Procureur-generaal.

Het Hof van Justitie zou best samengesteld kunnen worden uit 1 gegraduateerd voorzitter en 2 ongegraduateerde leden. Deze rechtstoestand heeft jarenlang bestaan, en nooit is er over geklaagd. Er is in sprekers praktijk van 30 jaren twee keeren door zulk een Hof een doodvonnis uitgesproken; eenmaal over een brandstichting op het fort Nassau en een anderen keer over een moordenaar, en in het laatste geval, spreker weet het zeker, door een gegraduateerde en drie ongegraduateerde leden rechtgesproken.

Wat betreft de subsidie voor het kerkgebouw, waren verscheidene leden er tegen en werd hiervan ook melding gemaakt in het Voorloopig verslag.

De Gouverneur zegt nog in zijn antwoord, dat, waar de bevolking te arm is om in de behoefte van een fatsoenlijk kerkgebouw te voorzien, het zeer gewenscht is, dat door de kolonie daartoe eenigszins wordt bijgedragen.

De heer *Sutherland* is ook van oordeel, dat men de verantwoordelijkheid voor de handelingen van de politie niet moet laten rusten op de hoogere autoriteiten. Hij biedt den heer *Lansberg* zijn excuses aan over zijne vergissing betreffende het kerkgebouw. Hij beschouwt de subsidie als nuttig en zal er dus voor stemmen.

De heer *Gorsira*, gemachtigde van den Gouverneur, wenscht, alvorens over te gaan tot het beantwoorden der verschillende sprekers, den dank van het Bestuur te betuigen aan de leden, die aan het Bestuur hun gewaardeerden steun hebben verleend bij de behandeling van de onderwerpelijke begroting. Het zal hem heel aangenaam zijn dien steun verder te mogen blijven ondervinden.

Of de Koloniale Raad het recht heeft critiek te oefenen op de daden van het Bestuur, wil hij in het midden laten. Het Bestuur heeft trouwens die bevoegdheid niet betwist.

De Gouverneur heeft getracht alle in het Voorloopig verslag gestelde vragen te beantwoorden. Waar de eene of andere vraag onbeantwoord mocht zijn gebleven, is dit niet met opzet geschied. Hij is echter bereid alle inlichtingen, die de Raad mocht noodig hebben, nu te verschaffen. Door het afvaardigen van zooveel gedelegeerden blijkt, dat het Bestuur genegen is zooveel inlichtingen mogelijk aan den Raad te verschaffen. Dat men het Hof van Justitie wil laten bestaan uit 1 gegraduateerd Voorzitter en 2 ongegraduateerde leden, vindt zijn grond in het feit, dat men zich blind staart op de weinige zaken, die voorkomen, terwijl men uit het oog verliest, dat er zich ook moeilijke zaken kunnen voordoen. De leden moeten zich geheel kunnen wijden aan de rechtspraak, zij moeten goed gesalarieerd worden, onafhankelijk zijn en veel vrijen tijd hebben om zich door studie op de hoogte te houden van hun ambt. Het is niet wenschelijk om particulieren deel te doen nemen aan de rechterlijke macht.

Bij ziekte of verlof zal de combinatie van lid van het Hof en kantonrechter moeilijkheden opleveren; wel kan men dan zijn toevlucht nemen tot de leden plaatsvervangers, maar men moet er ook rekening mede houden, dat een lid van het Hof altijd moet optreden als rechter-commissaris. Wel is waar zijn er thans niet veel instructiezaken, maar na de invoering van het gewijzigde wetboek van Strafvordering zal iedereen recht krijgen om instructie te vragen.

Waar de kolonie zelf deze gelegenheid opent, moet zij ook de noodige ambtenaren aanstellen.

Spreker is van oordeel, dat de opdracht van het Bestuur over de drie bovenwindsche eilanden aan een gezaghebber, bijvoorbeeld aan dien van St. Martin, met benoeming van districtmeesters op de twee andere eilanden, geen noemenswaardige bezuiniging met zich zou meebrengen; immers die gezaghebber zou dan meer moeten verdienen dan die van

St. Martin nu geniet, terwijl ook de districtmeesters niet veel lager zouden kunnen worden gesalarieerd, dan de tegenwoordige gezaghebbers van St. Eustatius en Saba, wil men over geschikte ambtenaren kunnen beschikken.

De ervaring heeft geleerd, dat de Advocaat-Generaal niet gemist kan worden; zoo men die betrekking afschafte, zou men ten parkette een hoofdcommies moeten aanstellen, die den Procureur-generaal vervangt. Deze zou dan ook eene toelage moeten krijgen als auditeur-militair, zoodat deze verandering geen bezuiniging met zich zou brengen.

De heer Lansberg maakte den Gouverneur een verwijt van, dat, niettegenstaande de Raad bezwaren maakte tegen de handhaving van de betrekking van Advocaat-Generaal, hij die vacature heeft aangevuld dadelijk nadat de titularis in een andere betrekking was benoemd, zonder voorafgaande gedachtenwisseling met den Raad.

Dit verwijt is niet gegrond. Het reglement op de samenstelling van de rechterlijke macht schrijft voor, dat het Hof bestaat uit o. m. een advocaat-generaal. De Gouverneur, als belast met de uitvoerende macht, moest dus de ontstane vacature aanvullen. Aangezien hij 't niet eens was met den Raad om deze betrekking te doen vervallen, heeft hij gemeend de benoeming niet uit te moeten stellen.

Dat onze politie, als men haar een algemeen maatstaf voor politie geldig aanlegt, in vele opzichten tegenvalt, is een onloochenbaar feit. Doch vergelijkte men haar nu met wat zij vroeger was, vooral in den tijd van den vollen bloei van het veldwachters-systeem, dan lijkt het ongelooflijk, dat juist nu de reorganisatie sinds September in werking is, het optreden van de politie in den laatsten tijd in zeer vele kringen van de bevolking ontevredenheid verwekt. Immers sinds September worden de beste elementen van het garnizoen, in tegenstelling met vroeger, naar de politie gedetacheerd; de discipline is tegenwoordig oneindig veel beter dan vroeger, dank zij voor een groot deel de strenge maatregel door den Commandant der Troepen tegenover de gedetacheerden, die nu militairen blijven, genomen. Dronkenschap komt om dezelfde reden ook lang niet zoo veelvuldig voor. Doch het geval met de Societeit „de Gezelligheid” verklaart het voorgaande en het verband leggen tusschen dit incident en het optreden van een marechaussee bij het maken van muziek bij een rustige familie. Een feit dat anders werkelijk niet eens behoefde gereleveerd te worden.

In tegenstelling met de verscheidene leden, die het sluiten van de Societeit aan een minder tactvol optreden der politie-autoriteiten meenen te moeten toeschrijven en die oordeelden, dat met een weinig meer beleid, een weinig meer verdraagzaamheid veel meer kon worden bereikt, meent spreker dat het hoofd der politie in deze met zeer veel tact, beleid en verdraagzaamheid is opgetreden. Eene opsomming der feiten zal voldoende zijn om die meening te staven.

In het begin van Februari ll. kwamen er klachten bij spreker in over luidruchtigheid op de Societeit „de Gezelligheid”; later werden die klachten herhaald en op 14 Februari ll. schreef hij een brief aan die inrichting, waaruit blijkt, dat de zaak met veel tact en verdraagzaamheid begonnen is. Op 26 d. a. v. mocht spreker een antwoord van de Societeit ontvangen. Intusschen is er van den 14n Februari jl. tot 16 Maart jl. door twee gewone leden en eenige geïntroduceerden en buitengewone leden van de societeit, allen jonge menschen, die van een pretje houden, avond aan avond even vóór en na middernacht luidruchtig zoogenaamd muziek gemaakt en gezongen, waarbij rumoerig werd geapplaudiseerd, zoodat de burens steeds bleven klagen. Elken morgen werd het voorgvallene op de Societeit op het rapport gebracht en ter kennis van den Voorzitter van de Societeit. Men zou maatregelen nemen, er werd telkens verzocht nog niet op te treden, enz. Ten slotte kreeg spreker de overtuiging, dat aan het lawaai op de Societeit een einde gemaakt moest worden buiten het Bestuur om, waarop hij op 16 Maart ll. den maatregel, aangezegd in zijn schrijven van dien datum aan de Societeit, nam.

Toen de brief geschreven was, kwam de president van de Societeit bij hem om voor te stellen sprekers brief terug te nemen, waarop het Bestuur zou bepalen, dat in de Societeit niet

na middernacht mocht worden gezongen of muziek gemaakt. Daarop antwoordde spreker, daar hij wist dat het Bestuur meende die bevoegdheid niet te hebben en daar hij het voorstel aan het optimisme van den President, die de zaak gaarne uit de wereld zag, toeschreef, dat hij den brief niet meer terug kon nemen, maar dat hij gaarne bereid was, om, zoo het Bestuur hem schreef, dat het de bedoelde maatregelen had genomen, het te schrijven, dat sprekers aanzegging als niet gedaan beschouwd moet worden, nu het zelf de zaak in handen had genomen, waarvoor hij zijn dank zou betuigen.

Het gebeurde met het rapport van de commissie voor het groot landbouwbedrijf, is een toeval. Toen de Raad om dat rapport vroeg, was het juist uit Nederland ontvangen. Het lag in de bedoeling van den Gouverneur dat rapport te doen circuleeren bij den Raad.

Spreker vertrouwt hiermede zooveel mogelijk de gestelde vragen te hebben beantwoord. Mocht dit niet het geval zijn, dan is hij bereid verdere inlichtingen te geven.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt dat, waar ditmaal wederom op zuinigheid is aangedrongen, hij onmiddellijk meent te moeten beginnen met te zeggen, dat, ofschoon het Bestuur zooveel mogelijk zuinigheid in het beheer betracht, het geen kans ziet de gewone uitgaven in te krimpen.

Op 's Raads herhaald aandringen op bezuiniging werd bij Gouvernements-beschikking dd. 28 Mei 1908, N° 234, eene Financieele Commissie benoemd, om te onderzoeken of er vereenvoudigingen in de Bestuursinrichting waren aan te brengen, die tot bezuinigingen zouden kunnen leiden. Bedoelde Commissie bestond uit den Onder-Voorzitter en twee leden van den Raad van Bestuur en vier leden van den Kolonialen Raad.

Bij het onderzoek kwamen o. a. ook ter sprake de inrichting der rechterlijke macht en die van bestuur op de Bovenwindsche eilanden.

Na een grondig onderzoek rapporteerde de Commissie, dat zij eenstemmig van oordeel was, dat het aantal leden van het Hof van Justitie niet kan worden verminderd en dat het personeel van de griffie van het Hof tot een minimum was gereduceerd.

Spreker wenscht hierbij op te merken, dat de geachte leden Muller, Lansberg en Sutherland deel uitmaakten van die Commissie.

Bedoelde Commissie besliste verder, dat op het Parket van den Procureur-generaal vermindering van het personeel niet mogelijk was;

dat het niet mogelijk was de combinatie van het ambt van Kantonrechter en dat van lid van het Hof van Justitie;

dat in verband met de plaatselijke toestanden en in het belang van den economischen toestand van de eilanden het zeer noodzakelijk was, dat ieder eiland zijn eigen Gezaghebber behield;

dat de Raden van Justitie op de Bovenwindsche eilanden niet kunnen worden afgeschaft.

De omstandigheden zijn in de drie laatste jaren niet veranderd in dien zin, dat bezuiniging in bedoelde richtingen mogelijk zijn, integendeel.

Door de invoering der Comptabiliteitsvoorschriften en de nieuwe belastingverordeningen zijn de werkzaamheden toenomen en het was wel te verdedigen geweest, indien het aantal ambtenaren was vermeerderd. Doch het Bestuur heeft getracht, wat tot nu toe gelukt is, het corps ambtenaren niet grooter te maken.

Er is een groot contrast tusschen het Voorloopig verslag en de redevoering door het geachte lid Gorsira gehouden.

Het Voorloopig verslag houdt in betuigingen van algemeene instemming en ingenomenheid. Klachten over het beleid van den Gouverneur komen er niet in voor. In het geheel niet.

Heeft de Memorie van Antwoord dan aanleiding gegeven tot de critiek, die wij gehoord hebben? Luister.

In het Eindverslag leest men: „Verscheidene leden verklaarden onvoldaan te zijn over de wijze, waarop in de Memorie van Antwoord het Voorloopig verslag was beantwoord.

Op verschillende in dat verslag in den breede besproken punten is in het geheel niet of slechts zeer oppervlakkig door den Gouverneur ingegaan; positief gestelde vragen zijn onbeantwoord gebleven."

Welke zijn die vragen? Slechts één.

In een Nota deelde de Gouverneur mede, dat hij vergeten had op de bedoelde vraag te antwoorden. Korthedshalve meent spreker zich aan gemelde Nota te moeten refereeren, het geachte lid Lansberg bedankende voor zijne mededeeling.

Men heeft geklaagd over de wijze, waarop de Gouverneur het Voorloopig verslag heeft beantwoord, doch ten onrechte. Punt voor punt heeft de Gouverneur kort en zakelijk het Voorloopig verslag beantwoord en, waar dit noodig was, zijn standpunt breedvoerig uiteengezet, niettegenstaande er in het Voorloopig verslag tal van opmerkingen waren, die al meerdere jaren achtereen in den breede zijn onderzocht en behandeld.

Een Gouverneur kan 't niet iedereen naar den zin maken.

Uitvoerig heeft het geachte lid Gorsira gesproken over het budgetrecht en andere rechten van den Kolonialen Raad. Spreker meent naar aanleiding daarvan te moeten opmerken, dat men de verhouding van den Gouverneur en den Kolonialen Raad niet moet opvatten als die tusschen Regeering en Staten-Generaal. Aan den Kolonialen Raad is geen zelfstandige macht toegekend en dat College is slechts geroepen tot medewerking. Bij de behandeling van de Wet tot wijziging van het Regeeringsreglement in 1901 heeft de Regeering dat nog eens duidelijk doen uitkomen. (Zie Mr. Lenting, Schets van het Nederlandsch Staatsbestuur en dat der Overzeesche bezittingen.)

Uit den aard der zaak is de quaestie van het uitgeven van gronden moeilijk. Zulks blijkt duidelijk uit de Memorie van Antwoord. Het Bestuur heeft deze zaak in ernstige studie en schenkt zijn volle aandacht aan het belangrijk rapport, betreffende het grootlandbouwbedrijf en aan het voorstel door Pastoor Meyknecht gedaan.

Bovengemeld rapport is, zooals de Procureur-generaal heeft medegedeeld, den Kolonialen Raad toegezonden, zoodra het was ontvangen. Dit werd vermeld in de Memorie van Antwoord. Het verwijt dat het Bestuur den Raad het rapport niet heeft toegezonden, dan nadat er om was gevraagd, kan daarom het Bestuur niet treffen.

Het rapport van de Commissie voor de Handelspolitiek is in handen gesteld van den Kolonialen Raad en te zijner tijd zal de Raad in de gelegenheid worden gesteld zich daarover uit te spreken.

De insinuaties over benoemingen wenscht spreker te laten voor wat zij zijn.

Als op het eiland Sint Eustatius thans een zekere welvaart begint te heerschen, dan is zulks te danken aan den Gezaghebber van Grol.

De Gezaghebber verdient dan ook een woord van hulde voor al wat hij in de richting van de katoencultuur voor het eiland heeft gedaan, ondanks alle moeilijkheden, welke hij ondervonden heeft.

Ook hij kan het niet ieder naar den zin maken.

Op den 10n Januari 1912 ging de Gezaghebber naar het katoenhuis om de volgorde van bewerking op te geven en zag het katoenhuis vrij vol. Den daaropvolgenden dag vroeg een kleine planter hem, wanneer hij zijn katoen zou kunnen brengen, aangezien volgens den opzichter het katoenhuis te vol was. In dezen zin kreeg ook de Gezaghebber een schriftelijke aanvraag.

Daar de katoen van den door het geachte lid Lansberg bedoelden planter, zonder toestemming van den Gezaghebber naar het katoenhuis werd gebracht, en op die katoen geen voorschot werd verzocht, heeft de Gezaghebber de verwijdering daarvan uit het katoenhuis gelast. Aangezien de planter zijn katoen niet in ontvangst wenschte te nemen, werd de katoen in het Gouvernements-entrepot gebracht.

De katoen leverde later 3 K. G. vezel meer dan verwacht werd, zoodat hiermede ruimschoots gelogenstrafft wordt de bewerking, dat het entrepot minder geschikt was tot berging van katoen.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt dat na het uitvoerig antwoord van den Administrateur van financiën, hij zeer kort kan zijn en dat er slechts enkele punten overblijven, waarop hij van antwoord moet dienen. De heer Gorsira, lid van den Raad, heeft gezegd, dat de inlichtingen door het Gouvernement betreffende de vereischte capaciteit en grootte van het katoenhuis op St. Eustatius verstrekt, onvolledig waren.

In de toelichting bij sub art. 108c der ontwerpbegrooting is echter uitdrukkelijk vermeld, dat er ruimte moet zijn voor 50 à 75 balen; wat de grootte betreft, bij sprekers bezoek aan St. Eustatius was hij in de gelegenheid het katoenhuis persoonlijk in oogenschouw te nemen en kan hij hierbij verklaren, dat het huis als bergplaats geen voldoende ruimte biedt. Het katoenhuis bestaat uit twee afdeelingen, een van ongeveer 4 × 5 M. en een ander hokje, waarin de motor staat. In dit hokje is juist genoeg plaats voor den motor en den man, die hem bedient. Bij het ginnen vooral blijkt de ruimte klein te zijn. De kosten voor den bouw van een nieuwen loods zijn opgegeven. Het is waar, dat de grootte van het gebouw niet in cijfers is uitgedrukt, maar spreker meent te mogen aannemen, dat, waar het Bestuur verklaart dat de bestaande ruimte niet voldoende kan worden geacht, de Raad genoeg vertrouwen in het Bestuur stelt om die verklaring voor waar aan te nemen.

Bovendien is een machinelokaal geen geschikte bergplaats voor katoen.

De heer *Lansberg* meent, dat de triangulatie van de bovenwindsche eilanden niet noodzakelijk is. Spreker stelt zich voor bij de behandeling der artikelen hierop terug te komen.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, wil nog even opmerken, dat na de ontvangst van bedoelde Ministerieele dépêche enkele stukjes grond, waarover geen quaestie zal kunnen ontstaan, zijn uitgegeven. Die grondjes waren te voren aan de belanghebbenden toegezegd.

De heer *van Leeuwen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij, bij de lezing van het Voorloopig verslag den indruk heeft gekregen, dat de klachten over het Openbaar Onderwijs, meer in het bijzonder het Meer Uitgebreid Lager Onderwijs, door eenige leden erg overdreven zijn.

Spreker sluit zich ten volle aan bij de leden, die in de Afdeelingen de verbeteringen, die in den laatsten tijd aangebracht zijn, gereleveerd hebben en waardoor geheel of gedeeltelijk tegemoet gekomen is aan verschillende wenschen geuit in het rekest van ouders en belangstellenden. De hier bedoelde punten zijn:

- 1° oprichting van een 9e klasse aan de Hendrikschool;
- 2° uitbreiding van den cursus normaallessen tot vier jaren;
- 3° oprichting van een cursus normaallessen op St. Martin N. G. om de ongediplomeerde onderwijzers op de openbare scholen behoorlijk voor het examen op te leiden;
- 4° oprichting van een dito cursus op Aruba;
- 5° oprichting van een cursus herhalingsonderwijs op Aruba, met gelegenheid om fatsoenlijk Engelsch te leeren;
- 6° invoering van gymnastiek op de Wilhelmina-school;
- 7° uitbreiding van den cursus in het boekhouden met lessen in het handelsrekenen en in Spaansche en Engelsche correspondentie;
- 8° verbetering der financieele positie van vele onderwijzers.

Trouwens het is niet alleen op Curaçao, dat geklaagd wordt over de resultaten van het onderwijs. Er bestaan hiervoor verklaarbare redenen en wel de volgende:

Hoe langer hoe meer toch stelt de Maatschappij hogere eischen aan den jongeling, die de school verlaat en het leven intreedt; hoe zwaarder in Europa, Amerika, en dus ook hier, de strijd om het bestaan wordt, hoe meer worden ook voor de eenvoudigste betrekkingen diploma's, examen op examen geeischt.

Als gevolg van dezen toestand wordt reeds in Nederland herhaaldelijk geklaagd over leerplannen, die te omvangrijk zijn, en aangedrongen op afschaffing of vereenvoudiging van examens.

Deze heilstaat is helaas tot nu toe, noch ginder, noch hier ingetreden.

Vijftig jaar geleden leerde het kind op de volksschool wat lezen, schrijven, rekenen, een beetje taal en dat was zoowat alles. Tegenwoordig komt daarbij: Geschiedenis, Natuurkennis, Aardrijkskunde, Gymnastiek, Zingen en bovendien op vele stadsscholen Fransch.

Naar rato is ook de leerstof voor scholen van Meer Uitgebreid Lager Onderwijs toegenomen.

Als gevolg van de eigenaardige toestanden in deze kolonie, omtrent ligging, ontbreken van een eigen taal, is helaas, het programma voor de scholen voor Meer Uitgebreid Lager Onderwijs hier buitengewoon overvoerd, als men in aanmerking neemt, dat daar behalve het Hollandsch, dat ook haast een vreemde taal is, nog 4 vreemde talen onderwezen worden, buiten meetkunde, boekhouden enz.

Het is den Voorzitter, die ook Voorzitter is van de Schoolcommissie, wel bekend hoe ook het schooltoezicht, hoewel doordrongen van deze waarheid, tot nu toe huiverig is gebleven om een of meer vakken te schrappen.

Het zij spreker vergund op te merken, dat als men in dit opzicht tegemoet kwam aan de voorstellen in het zootraks genoemde rekest, hiervan voornamelijk en in de eerste plaats zouden profiteeren de leerlingen, die in Holland verder gaan studeeren, en dat deze een klein percentage uitmaken van de schoolbevolking.

Maar er is niet alleen geklaagd over het tegenwoordige onderwijs, er is beweerd dat het peil van het onderwijs in de laatste 10 jaren gedaald is, en dit meent spreker met de meeste beslistheid te kunnen tegenspreken. Van af 1886 tot 1901, dus 15 jaren, is spreker werkzaam geweest aan de Hendrikschool als onderwijzer; en in zijn tegenwoordige betrekking wordt deze school herhaaldelijk door hem bezocht en de vorderingen in alle klassen in de verschillende vakken nagegaan.

Dank zij den ijver, toewijding en bekwaamheid van het personeel, dat, hoewel werkzaam onder financieel minder gunstige omstandigheden als hun voorgangers onder de Verordening van 1884, het peil niet laat dalen, doch veeleer *opvoert*.

Hoe is het dan mogelijk, dat de geachte leden aan het woord, spreken van daling van het peil?

Spreker gelooft dat dit komt, in de 1ste plaats doordat men een verkeerden maatstaf aanlegt, zooals de Gouverneur zeer terecht opmerkte in de Memorie van antwoord; het is duidelijk dat men na het verlaten der school door studie en lectuur, de op school verkregen kennis gaat uitbreiden en vermeederen en het is moeilijk na 10 of 15 jaar te bepalen, wat men wist, toen men de school verliet.

In de 2de plaats doordat de mensch van nature geneigd is te generaliseeren.

In de eerste periode van de bestaande school heeft zij enkele buitengewoon talentvolle leerlingen afgeleverd, die door toevallige levensomstandigheden in de gelegenheid zijn geweest en lust hadden, zich door eigen studie verder te ontwikkelen.

De Hendrikschool zooals alle scholen ter wereld, heeft toen ook, evenals nu nog, veel middelmatige en enkele minder dan middelmatige leerlingen afgeleverd. Van de laatste categorie hoorde men en hoort men niets.

Zou het niet beter zijn te spreken van schommelingen van het peil, b. v. in jaren dat 2 of 3 onderwijzers tegelijk met verlof zijn, zooals in 1897 en 1898 toen de Heeren Haytink, Bonsema, Agterberg en Mevrouw Agterberg tegelijk weg waren, of in 1902 en 1903 toen met verlof gingen van Buren Schele, Michelsen, Schotman, Agterberg, Mevrouw Agterberg en Nijman?

Met blijdschap constateert spreker, dat andere leden in het Voorloopig verslag hebben verklaard, dat verscheidene leerlingen in Nederland op de Hoogere Burgerschool „lang geen slecht figuur gemaakt hadden.” Uit zeer goede bron kan spreker verzekeren, dat verscheidene leerlingen niet alleen „lang geen slecht”, doch „een zeer goed figuur” gemaakt hebben.

Gaarne had spreker gezien, dat alle leerlingen der school een zeer goed figuur maakten, maar hij gelooft dat de jongens,

die een slecht figuur of heelemaal geen figuur maken, niet op de debetzijde der school moeten geschreven worden.

Het plan in de Afdeelingen geopperd omtrent het instellen van aparte klassen voor vreemde talen, zou een groote verwarring stichten en nog meer personeel noodig maken, daar de leerlingen uit de klasse, die het programma volgen, toch in dien tijd toezicht en onderwijs behoeven.

Het systeem van klassen van 1½ jaar is, voor zoover spreker bekend, nergens ingevoerd, en lijkt hem in de praktijk onuitvoerbaar.

Leerlingen die zoogenaamd niet overgaan, zouden dan 3 jaar over een klasse doen.

Ook het idee om het getal onderwijzers in te krimpen en de 1ste klassers te vervangen door 3de klassers, zou niet aan te bevelen zijn.

Hoewel volkomen toegevend, dat het geval zich kan voordoen, dat een 3de klasse onderwijzer flinker is dan een 1e klasse, zal men dit toch niet als regel kunnen aannemen, en hier op een systeem bouwen.

Evenals onder andere ambtenaren, college's, gezelschappen en groepen van personen, komt er ook onder de onderwijzers wel eens een kwestie voor. Dit is uit den aard der zaak te betreuren, daar spreker volkomen overtuigd is van de groote waarde van een goede samenwerking. Gelukkig evenwel geven deze persoonlijke twisten geen aanleiding tot uitingen, die voor de leerlingen waarneembaar zijn.

Omtrent het benoemen van Duitsche onderwijzers, kan spreker geen mededeeling doen, daar hij niet weet of men deze bedoelt als vakleeraar in Duitsch of ook voor andere vakken.

De heer *Dussel*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat het uit het Voorloopig verslag reeds is gebleken en thans weer uit het door den Heer *Lansberg* gesprokene, dat enkele leden weinig verwachting hebben van pogingen, die alsnog zullen worden aangewend ter verbetering van den Landbouw der kolonie, in het bijzonder waar het betreft de Benedenwindsche eilanden.

Men wijst er daarbij op, dat alle pogingen om den landbouw te verbeteren hebben gefaald, terwijl van den anderen kant in de Afdeelingen werd opgemerkt, dat de zaak van meet af te veel als een wetenschappelijk probleem is opgevat, terwijl men hoofdzakelijk zocht en beproefde in de richting van nieuwe cultures en niet genoeg aandacht wijdde aan de reeds bestaande.

Ook het Bestuur geeft toe, dat de pogingen om den landbouw te verbeteren tot nog toe weinig resultaten hebben opgeleverd, en is van oordeel dat men met het stelsel van het zoeken naar nieuwe cultures moet breken en moet trachten de bestaande op practische wijze te verbeteren.

Ook sprekers overtuiging is het, dat er met het streven naar verbetering der landbouwtoestanden hier niet veel gunstige resultaten zijn bereikt.

De oorzaken, of althans vermoedelijke oorzaken daarvan hier liefst in het midden willende laten, meent spreker toch op te moeten merken, dat men volgens zijn opinie hier bij het streven naar verbetering van de landbouwtoestanden langen tijd in den blinde heeft rondgetast.

Spreker is beslist overtuigd, dat er hier meer voor den landbouw kan worden gedaan, dan tot heden is geschied. Er is hier bij systematische en practische werkwijze veel te bereiken, zij het alleen reeds, maar ook hoofdzakelijk, door rationeële grondbewerking en bemesting, benevens systematisch doorgevoerde selectie. Hierdoor zal men de opbrengst der bestaande cultures op eene gemakkelijke, weinig kostbare wijze belangrijk kunnen verhoogen.

Reeds in zijn lezing gehouden in de Algemeene Vergadering van de Curaçaosche Landbouwmaatschappij op 18 Mei 1906, nu ongeveer zes jaar geleden, wees spreker op het groote nut van grondbewerking en bemesting. Het zij hem vergund hier enkele gedeelten van zijn toen gehouden voordracht aan te halen, teneinde duidelijk uit te doen komen, waarom hij doelmatige grondbewerking en bemesting zoo zeer voorstaat. (Spreker zet thans, citeerende uit zijn voordracht, in 't kort

zijne denkwijze uiteen, omtrent het *waarom* van het noodzakelijke van grondbewerking en bemesting).

Waar het groote nut van grondbewerking en bemesting, zoo het op economische, practische wijze geschiedt, bij hem vast staat, kan spreker de verzekering geven, dat er rationeele proeven zullen worden genomen ter demonstratie van het groote belang van oordeelkundige grondbewerking en bemesting voor alle cultures der kolonie en hij twijfelt niet of de proeven zullen het doel, dat ze beoogen, bereiken.

Veel geld zal er op de wijze volgens welke hij zich voorstelt, dat zal worden gedemonstreerd niet mede gemoeid zijn.

Verschillende planters zeiden hem bereids hunne medewerking toe;— de Eerste Sisalcultuur Maatschappij verzocht hem bemestingsproeven op „Mount Pleasant” uit te voeren. Door den Directeur van een waarschijnlijk binnen kort hier op te richten en voor de kolonie, ja voor geheel Midden Amerika volkomen nieuw cultuuretablisement, is spreker aangezocht hem zooveel mogelijk bij te staan, waar het betreft het zuiver landbouwkundig gedeelte aan zijne onderneming verbonden.

Het bekende Duitsche kalisyndicaat heeft spreker gevraagd uitgebreide proeven met kalimeststoffen te willen nemen, de ingredienten daartoe benoodigd kosteloos aanbiedend. Bereids heeft spreker met voorkennis van het Bestuur stappen gedaan die meststoffen zoo spoedig mogelijk hier te hebben.

Om in het gebrek aan veevoeder te voorzien, heeft spreker opnieuw de pogingen, om de teelt van Alfalfa hier te doen slagen, aangevat en wel in opdracht van het Bestuur, 't welk het wenschelijk oordeelde, dat de proeven in dezen door den vorigen Landbouwkundige genomen, doch totaal mislukt, nog eens ernstig worden herhaald. Hij heeft hoop, dat die cultuur zal slagen. Naar verschillende adressen heeft hij zich gewend om in 't bezit te geraken van entaarde ter oculeering van Alfalfavelden, teneinde de hier waarschijnlijk ontbrekende stikstofbacterien voor Alfalfa in den bodem te brengen. Spreker geeft de verzekering, dat alles zal worden gedaan, ten einde die cultuur te doen slagen. Inmiddels zijn reeds proeven genomen met eenige belangrijke boonsoorten hier tot nog toe niet voorkomende en met uitstekend resultaat.

De proeven in 't klein voorbereid zullen straks op de groote proefvelden worden overgebracht, alsmede proeven met sommige variëteiten van kleine Mais, afkomstig uit de droge zuidelijke Staten van Amerika. Spreker wil hierbij even aantekenen dat men onder de uitdrukking: „het zoeken naar nieuwe cultures” niet mag verstaan het invoeren van betere variëteiten van reeds bestaande. In elke landbouwende streek streeft men er naar hoogere oogstopbrengrsten te verkrijgen, 't zij door veredeling van eigen gewassen, 't zij door het invoeren van zaaizaad afkomstig van betere variëteiten of langs den meer primitieven weg van eenvoudige zaadwisseling.

Bovendien, het is zelfs niet wenschelijk den invoer van nieuwe cultures geheel uit te sluiten, adre de sisalcultuurproef en den aanplant van Alfalfa en andere veevoedergewassen.

In hoofdzaak evenwel zal spreker zich bezig moeten houden met de verbetering en bevordering van de Curaçaosche cultures. Goed doorgevoerde selectie kan ook hierbij een krachtig middel zijn. Getracht zal worden de bekende luisziekte der Oranjes te bestrijden.

Ten slotte vraagt spreker, waar men overal ter wereld, ook in de onvruchtbaarste en droogste streken er naar streeft den bodem meerdere opbrengrsten te onttrekken, ja af te dwingen, zou men dan de pogingen daartoe in deze kolonie niet met alle kracht voortzetten, ondanks de teleurstellingen ondervonden? Spreker twijfelt niet of velen zullen met hem die vraag met een volmondig *ja* beantwoorden.

De heer *van Breemen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt dat hij in antwoord op hetgeen door den heer Lansberg over de visscherij gezegd is, opmerkt, dat het Bestuur gemeend heeft om de verschillende posten, die voor 1912 op de begrooing gebracht waren, nog eens op die voor 1913 te moeten overnemen en wel voornamelijk om de volgende redenen.

De installatie van het koelhuis op Aruba kwam in den loop van het vorige jaar gereed en wanneer de koloniale stoomer in de vaart gebleven was, zou reeds in 1911 een geregelde exploitatie mogelijk geweest zijn. De omstandigheden brach-

ten mee, dat van den aanvang af met het bestaan eener stoomvaartdienst rekening gehouden is. Er is beproefd om de verzending van de gekoelde visch naar Curaçao met behulp van zeilvaartuigen te doen geschieden, maar het moet bepaald ondoenlijk geacht worden om een vervoer, dat aan de in dit geval te stellen eischen voldoet, met behulp van de bestaande zeilvaart tot stand te brengen. Er dient nadruk gelegd op het woord „bestaande”, omdat als er een vaste zeilvaartverbinding bestond, zooals men bijv. vroeger met de „Gouverneur van Heerdt” had, wel degelijk een geregeld vervoer mogelijk zou zijn, ook al zouden dan door het aanbrenge van bijv. een kleine koelinrichting aan boord, de kosten iets hooger worden.

Ware niet bij het opmaken van de begrotingen voor 1911 en 1912 rekening gehouden met het bestaan eener stoomvaartdienst, dan hadden tegelijk met het ontwerpen van plannen voor oprichting van een koelhuis maatregelen genomen kunnen worden, welke een bevredigende oplossing in zake het vervoer in 1911 mogelijk gemaakt hadden. Want de exploitatie staat of valt niet met de stoomvaartdienst, maar omdat er bij het opmaken der vorige begrotingen geen aanleiding bestond om met zulke maatregelen rekening te houden, ondervindt thans de exploitatie de nadeelige gevolgen van het uit de vaart nemen van den kolonialen stoomer.

Mocht het wenschelijk blijken om in den loop van het jaar over te gaan tot het treffen van maatregelen, die onafhankelijk van een mogelijke hervatting van de stoomvaartdienst een geregeld vervoer waarborgen, dan zou de uitvoering ervan wellicht gedeeltelijk eerst in 1913 kunnen vallen.

Door de onmogelijkheid om in de gegeven omstandigheden het koelhuis in bedrijf te brengen, hebben ook verschillende andere maatregelen, die in verband daarmee of in vervolge daarvan ontworpen waren, hun beslag niet kunnen krijgen, zoodat met verschuiving der uitvoering ervan tot mogelijk in 1913 dient gerekend te worden.

De heer *Cohen Henriquez*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij, alvorens over te gaan tot het beantwoorden van de vraag door het lid Zeppenfeldt gesteld, dezen zijn oprechten dank wenscht te betuigen voor de zeer gewaardeerde woorden tot hem gericht.

Alhoewel het uit den aard der zaak moeilijk is om een positief oordeel uit te spreken omtrent de toekomst van een industrie, die, om zoo te zeggen, in verschillende opzichten nog in een tijdperk van wording verkeert, zoo meent spreker in antwoord op de door het geachte lid Zeppenfeldt gestelde vraag te mogen verklaren, dat die toekomst veelbelovend is.

Spreker grondt zijn meening voornamelijk hierop, dat alhoewel men sedert geruimen tijd op verre na niet kan voldoen aan alle bestellingen, die bestellingen, waaronder zeer belangrijke, toch blijven inkomen en dat bij eene geringe hoeveelheid uitgevoerde hoeden in het afgelopen jaar en meer in het bijzonder in dit jaar, de waarde van den uitvoer daarentegen belangrijk is gestegen.

Het eerste feit toont ten duidelijkste aan, dat de markt niet gemakkelijk overvoerd kan worden en het tweede dat de industrie vorderingen heeft gemaakt, welk laatste o. a. ook hieruit blijkt dat het aantal personen, dat zich op het vlechten toelegt, geleidelijk toeneemt.

Kan men, terwijl de industrie in vele opzichten verbeterd zal kunnen worden, op dergelijke feiten wijzen, dan bestaat er wel aanleiding om optimistisch gestemd te zijn met betrekking tot de toekomst, want, wanneer de techniek in die mate zal zijn verbeterd, dat men op de wereldmarkt met vrucht zal kunnen concurreeren met de producten uit andere landen, en men door het geven van goed en degelijk onderricht het aantal bedreven vlechtsters zoodanig zal hebben doen toenemen, dat men op veel grooter schaal dan thans hoeden van de betere kwaliteiten zal kunnen leveren, en aan alle aanvragen en gestelde eischen zal kunnen voldoen, dan behoeft het geen betoog, dat de uitvoer van het artikel belangrijk zal stijgen, dat de verdiensten grooter zullen zijn en de welvaart in een groot gedeelte van de bevolking naar verhouding zal toenemen.

Om echter het doel te bereiken, is de onbekrompen steun

van het Bestuur der Kolonie, zoowel moreel als financieel, gedurende eenige jaren onmisbaar noodig.

Wat er gedaan zal kunnen worden om de industrie op te heffen, spreker meent dat hij dit niet in bijzonderheden behoeft te behandelen, aangezien in het slot van het verslag van zijn reis naar Pto. Rico reeds aangegeven zijn de maatregelen, die naar zijne bescheiden meening genomen zouden kunnen worden, welk verslag, naar hij zich vleit, door de leden wel zal zijn gelezen. Evenmin vindt hij het noodig de aandacht van den Raad te vestigen op het nauwe verband tusschen de stoffelijke welvaart van een groot gedeelte der bevolking en den bloei van de hoedenindustrie, daar dit een feit is van algemeene bekendheid.

Slechts wenscht spreker op te merken dat alle credieten, die de Raad zal toestaan ter bevordering van de industrie, als zeer nuttig besteed geld zullen moeten worden beschouwd en dat het slagen van de pogingen, die in Suriname worden aangewend om van de *Carludovica Palmata* eene boschcultuur te maken, van overwegend belang zijn, niet alleen omdat het stroo, waarvan eenigen tijd geleden monsters zijn ontvangen, gebleken is van zeer goede hoedanigheid te zijn, maar voornamelijk om zich onafhankelijk te maken van andere plaatsen.

Het particulier initiatief zal zich meer dan thans het geval is, moeten laten gelden, want reeds nu kunnen de Curaçaosche hoofddeksels gevoegelijk de alhier geïmporteerde vervangen.

Spreker meent hiermede aan den wensch van het geachte lid Zeppenfeldt te hebben voldaan en stelt zich verder gaarne ter beschikking van den Raad.

De heer *Lansberg*, repliceerende zegt, dat de Procureur-generaal getracht heeft de noodzakelijkheid aan te toonen, dat het Hof van Justitie moest bestaan uit 1 gegraduateerd voorzitter en 2 gegraduateerde leden. Spreker is van meening, dat dit niet noodzakelijk is. Hij heeft den toestand getoetst aan de werkelijkheid en het is hem gebleken, dat het Hof dikwijls niet compleet was en dat er dikwijls recht is gesproken door 1 gegraduateerde en 2 ongegraduateerde leden. Dat de Advocaat-generaal gemist kan worden is niet alleen zijne meening; in het rapport van de Welvaart Commissie van Suriname was men ook die meening toegedaan voor wat betreft Suriname. Als het in Suriname mogelijk is, zal het hier ook het geval kunnen zijn. Daarin staat ook, dat de kantonrechter tevens lid kan zijn van het Hof van Justitie. Wat betreft het bestuur der bovenwindsche eilanden, spreker is van meening, dat deze eilanden onder een gezaghebber kunnen staan, die van tijd tot tijd heen en weer reist om toezicht te houden.

De Procureur-generaal heeft gezegd, dat de Gouverneur den Advocaat-generaal direct heeft benoemd, zoodra de vacature open was gevallen, omdat het Reglement op de samenstelling der rechterlijke macht voorschrijft, dat het Hof van Justitie bestaan moet uit o. m. 1 advocaat-generaal; maar het reglement schrijft ook voor, dat er twee plaatsvervangende kantonrechters moeten zijn; toch is een van die vacatures maanden lang opengebleven.

Thans op de quaestie van de Club komende, zegt spreker, dat op den 14n Februari het hoofd der politie aan het bestuur dier Club verzocht heeft deze om 12 uur 's nachts te sluiten. Het bestuur heeft geantwoord, dat het Reglement dit niet toestaat, maar dat gewaakt zal worden tegen wanordelijkheden. Voortdurend werden inlichtingen ingewonnen van wat er op de club gebeurt. De inlichtingen, die ontvangen werden van de leden van de Club, w. o. twee leden van den Kolonialen Raad, kwamen niet overeen met die door de politie verstrekt.

Spreker heeft niet altijd zitting genomen in de bezuinigingscommissie, maar in elk geval is hij tot de overtuiging gekomen, dat vereenvoudiging wel mogelijk is. Hij herinnert zich, dat de tegenwoordige Gouverneur, die ook deelnam in die commissie, beweerd heeft, dat de Gouverneur zelf moet zorgen bezuiniging mogelijk te maken en dit niet overlaten aan eene commissie.

Voor wat betreft het gebeurde met de katoen op St. Eustatius zegt spreker, dat het Bestuur andere inlichtingen heeft daaromtrent dan hij. Een katoenplanter heeft zijn katoen naar het katoenhuis laten brengen en, in overeenstemming met

het bestaande gebruik, den persoon, belast met het „ginnen”, gevraagd om zijn katoen te ginnen. Aangezien hij het niet aan den gezaghebber wilde vragen, werd de katoen, waarvan met de ginning reeds een aanvang gemaakt was, overgebracht naar eene slechte plaats, waar ze is blijven liggen. Als praktizijn heeft spreker aan den Gezaghebber geschreven om de katoen te laten ginnen, daar er anders een eisch tot schadevergoeding zou worden gesteld; waarop de katoen gegend en aan den eigenaar afgegeven werd.

Spreker is het ook niet eens met den schoolopziener over de verhouding van het onderwijzend personeel op de scholen. Hij meent, dat die verhouding wel degelijk slecht werkt op de leerlingen. Dezen hooren immers de onderwijzers woorden met elkaar bezigen, die niet van goeden invloed op hen zal zijn.

Den heer Dussel beantwoordende, zegt spreker, dat hij niet veel vertrouwen in den landbouw heeft; de vorige landbouwkundigen hebben allen ook dezelfde schoone theorieën verkondigd, maar tot nog toe is er geen resultaat aangetoond.

De adviseur voor visscherijzaken heeft twee jaren geleden beloofd, dat nu positieve resultaten van de visscherij zullen worden aangetoond, en wederom worden toezeggingen gedaan. Spreker zegt, dat er te veel geld wordt besteed aan zaken, die geen reden van bestaan hebben.

De heer *Zeppenfeldt*, lid van den Raad, zegt, dat, toen hij zoeven sprak over de Memorie van antwoord hij geen andere bedoeling had dan zijn oordeel daarover uit te spreken. De Heeren Rapporteurs moeten daarom niet gaan denken, dat spreker hun een verwijt had willen maken.

Spreker heeft dit eerder niet gezegd, omdat hij de gemachtigden van den Gouverneur eerst aan het woord wilde laten komen.

Hij dankt den Heer Henriquez voor zijn belangrijk antwoord en geeft hem de verzekering dat spreker hem met volle aandacht en levendige belangstelling heeft gevolgd.

De heer *Gorsira*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hem zoo even ontgaan was te antwoorden op het gereleveerde van den heer Gorsira over de quaestie, dat er, toen er een partij was bij een familie alhier de namen van de bezoekers waren opgenomen. Spreker zegt, dat dit beslist onwaar is; waarvoor zou de politie dat gedaan hebben; er is totaal geen reden voor. Buitendien hebben de drie agenten, die voor het huis stonden op hun ambtseed een proces-verbaal opgemaakt, waarin zij dit ontkennen. De persoon, die de zaak zou hebben waargenomen, werd ondervraagd en kon slechts zeggen dat hij een veldwachter in het Papiementsch heeft hooren vragen „Wie is dat”, wat op Curaçao dikwijls de gewoonte is, als men iemand niet herkent. Deze persoon meent, dat hij dien agent iets uit zijn zak zag halen, wat op een zakboek geleek.

Spreker zegt, dat hetgeen de heer Lansberg aangehaald heeft omtrent het Hof van Justitie force majeure is. Maar omdat men in zulk een exceptioneel geval zich heeft moeten behelpen, is het geen reden om dat als regel aan te nemen.

Dat de Welvaart Commissie voorgesteld heeft om de betrekking van Advocaat-generaal in Suriname te doen vervallen, is, omdat men daar op het parket van den Procureur-generaal 9 à 10 ambtenaren heeft; bovendien is er nog een commissaris van politie, enz.

Verder zegt spreker, dat de Gouverneur den advocaat-generaal benoemd heeft, omdat hij niet eens was met den Raad, dat deze betrekking wel vervallen kan. De benoeming van een plaatsvervangend kantonrechter was niet zoo urgent, daar de titularis zelf aanwezig was.

De heer *Gorsira*, lid van den Raad, zegt, dat de Procureur-generaal het weer opneemt voor de politie. Spreker moet, in antwoord daarop zeggen, dat hij den Procureur-generaal aanbeveelt een nieuw onderzoek te doen, daar hij, niettegenstaande de verklaringen van den Procureur-generaal, toch gelooft, dat het feit heeft plaats gehad.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij zich beroepen heeft op de beslissing van de Fi-

nancieele Commissie om aan te toonen, dat bezuiniging in de door het geachte lid Lansberg bedoelde richtingen niet mogelijk zijn. Het gevoelen van ieder lid afzonderlijk heeft hij buiten bespreking gelaten. Er was blijkbaar misverstand tusschen den Gezaghebber van St. Eustatius en den katoenplanter door den heer Lansberg bedoeld. Het misverstand is nu de wereld uit en de katoenplanter tevreden.

De heer *Dussel*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat het geachte lid Lansberg heeft gezegd, dat niettegenstaande het zooveen door spreker aangevoerde hij nog geen groote verwachtingen heeft van de pogingen, die aangewend zullen worden om den landbouw te verheffen.

De heer Lansberg haalde daarbij ook aan de pogingen in deze richting gedaan door de vorige landbouwkundigen. Maar het zijn juist de tot nu toe gedane pogingen, welke spreker over 't algemeen vergeleek bij een rondtasten in den blinde, terwijl hij thans heeft aangeboden een vast omlijnd werkplan, een programma, niet te uitgebreid, maar dat stelselmatig kan en zal worden doorgevoerd en uitgevoerd. De Heer Lansberg noemde het door spreker zoo straks gereleveerde schoone theorieën. De waarheid van al wat spreker gezegd heeft is door de praktijk schitterend bewezen.

De heer *Sutherland* verzoekt den schoolopziener den Raad een idee te geven van zijn werkkring.

De heer *van Leeuwen*, gemachtigde van den Gouverneur, antwoordt daarop, dat de Administrateur van financiën het artikel, waarom het hier gaat, zal verdedigen.

De heer *Sutherland* zegt, dat hij in het bezit is van de gegevens, doch dat hij ze uit den mond van den Schoolopziener wil hooren, opdat de andere leden er een denkbeeld van kunnen krijgen.

De *Voorzitter* merkt op, dat het hem beter voorkomt, daarmede te wachten totdat het betreffende artikel in behandeling komt.

De heer *Sutherland* zegt, dat hij gaarne wenscht, dat de Schoolopziener aan zijn verzoek nu voldoet.

De heer *van Leeuwen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat de werkzaamheden van den schoolopziener bestaan over het algemeen in:

1° Algemeen toezicht op het onderwijs in de kolonie, zoowel dat gegeven aan de Bijzondere als aan de Openbare scholen, en dat aan de Normaallesen;

2° Aruba en Bonaire worden minstens 1 keer per jaar, de bovenwindsche eilanden minstens 1 keer in de 2 jaar bezocht;

3° Aanvragen beoordeelen voor de Openbare scholen op dit eiland voor alle kleine uitgaven;

4° Aanvragen beoordeelen van de Openbare scholen voor leermiddelen op alle eilanden;

5° Leerplannen vaststellen voor alle Openbare scholen in overleg met de Schoolcommissies;

6° Roosters van werkzaamheden vaststellen;

7° Bestellen der leermiddelen (6 eilanden) en uitvoering van de aanvragen;

8° Voorloopige vaststelling der subsidie-bedragen voor de Bijzondere scholen;

9° Houden van registers, naamlijst van personeel in de kolonie met bevoegdheden-toelagen en traktementen, aantekening houden van examens, mutatie's, verloven etc. Openbare en Bijzondere;

10° Voorzitter Examen-Commissie, Secretaris Schoolcommissie als zoodanig. Notulen-Correspondentie-adviezen-vaststellen schoolgelden-onderzoeken klachten en geschillen.

11° Het registreeren van alle beschikkingen over het onderwijs in de kolonie, het geven van adviezen omtrent onderwijszaken, indien de Gouverneur dit verlangt.

De *Ondervoorzitter* wenscht voor den afloop der algemeene beschouwingen nog een kleine opmerking te maken.

In het debat is een zeer verstrekkende beteekenis gegeven aan de zinsnede in het Voorloopig verslag: „Eenige leden vroegen zich af of het wel op den weg van den Raad ligt zich in te laten met het gebeurde op de Societeit „De Gezelligheid”.

Spreker wil de bedoeling van die leden verduidelijken. Deze was geenszins, dat de Raad het recht niet heeft om handelingen van het Bestuur of van de autoriteiten te bespreken en aan critiek te onderwerpen, maar eenvoudig deze: dat de zaak waarom het hier ging een gewone politie-zaak was, een verschil tusschen den Procureur-generaal en de Societeit, waaromtrent zij het niet wenschelijk achtten dat de Raad zich bemoeide.

Had de Procureur-generaal niet het recht de Societeit te sluiten, dan kan daaromtrent de beslissing van den rechter worden ingeroepen; de Raad is daar niet om elke politie-zaak te bespreken.

Dat de Raad echter alleszins bevoegd is, is geen oogenblik in twijfel getrokken, noch door spreker noch door een der andere leden.

Daar niemand meer het woord verlangt, worden de algemeene beraadslagingen gesloten verklaard.

Op voorstel van den heer *Lansberg* wordt besloten de werkzaamheden voor een half uur te schorsen; na verloop daarvan worden de werkzaamheden hervat en wordt overgegaan tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp-begrooting voor 1913.

Art. 1 wordt zonder beraadslaging noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 1, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, zegt de heer *Lansberg* na het woord verkregen te hebben, dat hij zich, naar aanleiding van het adres van de subalterne ambtenaren om lotsverbetering, eenigen tijd geleden aan het Bestuur gericht en den Raad in afschrift aangeboden, had voorgenomen hedenavond een amendement in te dienen om op dit en op andere artikelen de noodige gelden uit te trekken, om aan alle subalterne ambtenaren, die thans recht op periodieke verhoogingen hebben, al dadelijk het maximum-traktement aan hun rang verbonden, toe te kennen.

Dat de traktementen der lagere ambtenaren te laag zijn, behoeft z. i. niet nader te worden aangetoond, waar de Raad de omstandigheden kent, waaronder zij moeten leven en persoonlijk ondervinden, dat de levensstandaard doorlopend stijgt.

Terwijl spreker een groot voorstander is van inkrimping van het ambtenaarspersoneel en overtuigd is dat die inkrimping mogelijk en uitvoerbaar is, is hij een even warm voorstander van het beginsel: de arbeid moet goed betaald worden.

Niet alleen in het belang van de ambtenaren, maar ook in dat van den dienst is het, dat de ambtenaren voldoende betaald worden, om met lust en opgewektheid hun dienst te kunnen verrichten.

Het aanhoudend gebukt gaan onder geldelijke zorgen, werkt verlamdend op de ambtenaren en dus ook op den dienst.

Spreker zal zich echter heden er alleen toe bepalen het Bestuur met aandrang te verzoeken, om eene betere regeling der traktementen van de subalterne ambtenaren in overweging te nemen en zoo doenlijk de daarvoor noodige gelden bij suppletoire begrooting aan te vragen.

Wellicht zal er eene betere regeling te treffen zijn, dan hij met zijn voorstel zou kunnen bereiken.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat het Bestuur in de Memorie van Antwoord heeft verklaard, dat waar de traktementen van de ondergeschikte ambtenaren nog zoo kort geleden geregeld zijn, het moeilijk een voorstel tot verhooging bij den Raad kan indienen.

Men moet niet vergeten, dat, wanneer aan de ambtenaren het maximum-traktement wordt toegekend, niet allen zijn geholpen, want reeds zijn er ambtenaren, die het maximum-traktement hebben, en ook zij vragen om verhooging.

Kan bijvoorbeeld het traktement van de hoofd-commiezen verhoogd worden, zonder dat ook wordt verhoogd het traktement van een andere categorie van ambtenaren, als de Kantonnier, de Griffier van het Hof van Justitie en de Advocaat-generaal?

De traktementen van deze ambtenaren zullen dan niet meer tot dat van de hoofd-commiezen in goede verhouding blijven.

En moet ook niet het maximum-traktement worden toegekend aan alle andere ambtenaren, die recht op periodieke verhoogingen hebben?

De onderwijzers b. v., ook zij klagen.

Door twee twee-jaarlijksche verhoogingen van f 200.— bedoeld in het Voorloopig verslag, zouden de ambtenaren beneden de rangen van hoofd-commiezen een maximum-traktement krijgen, dat gelijk is aan het minimum van een hooger rang.

Eene bevordering zal dan niet altijd onmiddellijk met vermeerdering van inkomen gepaard gaan.

De aspirant-klerken zouden, wanneer zij het maximum-inkomen bereikt hebben, meer ontvangen dan een klerk met minimum inkomen. Daarom is deze regeling niet aan te bevelen. Bovendien zullen de ambtenaren zeer zeker ook niet naar wensch geholpen zijn.

Gaarne zal spreker echter den Gouverneur in kennis stellen met het verzoek van het geachte lid Lansberg.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat hij zich zeer wel kan vereenigen met het betoog van den Administrateur van financiën, dat een regeling als door den heer Lansberg gewenscht moeilijk uitvoerbaar zou zijn, met het oog op de kosten. Zeer terecht is door den Administrateur van financiën opgemerkt, dat er behalve de zoogenaamde subalterne ambtenaren ook nog andere categorieën van ambtenaren zijn, die recht hebben op periodieke verhoogingen en eveneens in de te treffen regeling zullen moeten vallen.

Daarenboven zouden dan de ambtenaren, die reeds hun maximum-traktement bereikt hebben van de regeling in het geheel geen voordeel genieten. En het zijn juist dezen, die volgens spreker in de eerste plaats geholpen moeten worden.

Spreker gevoelt veel meer voor de regeling in het Voorloopig verslag aanbevolen om de ambtenaren in plaats van drie verhoogingen van f 100.—, er slechts twee toe te kennen van f 200.—. De regeling kost minder en de ambtenaren, die het meeste noodig hebben, worden beter geholpen. Hun maximum-traktement toch wordt daardoor f 100.— hooger.

Spreker wil geen verandering der aanvangstraktementen. Die zijn niet slecht. Een jongmensch, die tot klerk benoemd wordt en dan f 800.— traktement krijgt, heeft geen reden van klagen. De heer Lansberg zou hem f 1100.— willen toekennen, maar dat zou eene ongemotiveerde verhoging zijn.

Spreker beveelt het Bestuur eene regeling als hier door hem aangegeven met zeer veel aandrang aan, ter verbetering der positie der ambtenaren, die zoo lang op promotie moeten wachten en niet behoorlijk rond kunnen komen.

De *Ondervoorzitter* kan niet inzien, welk bezwaar er tegen zou zijn, dat het maximum-traktement van den eenen rang gelijk zou zijn aan het minimum van den naast hooger.

Het geleidelijk opklimmen van het traktement tot het minimum van den volgende rang is een zeer geschikt correctief tegen de langzame promotie.

De Administrateur van financiën heeft gezegd, dat wanneer de aspirant-klerken 2 verhoogingen kregen van f 200.—, hun maximum f 200.— hooger zoude zijn, dan het aanvangstraktement van den klerk.

Dat is waar, maar de ambtenaren van dien rang, die nu 3 verhoogingen van f 50.— hebben, zouden ook geen 2 verhoogingen van f 200.—, maar wel twee van f 100.— moeten krijgen, dan bereiken zij juist het minimum-traktement van den klerk.

Spreker blijft eene regeling als hierbesproken in de gunstige overweging van het Bestuur aanbevelen.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat in het Voorloopig verslag van subalterne ambtenaren

wordt gesproken zonder onderscheid van rang. Spreker meende daarom, dat de voorgestelde periodieke verhooging ook betrekking had op aspirant-klerken. Spreker zou de voorkeur geven aan eene regeling, die elke bevordering met verhooging van inkomen gepaard doet gaan. Dit is een prikkel.

Sub-art. 1 wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen, en sub-artikelen 2, 3, 4, 5, 6, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, 7, 8, 9, 10, 11 en 12, worden, ieder afzonderlijk, zonder beraadslaging noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 13, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, stelt de heer *Sutherland* voor om letter *b* zoodanig te wijzigen, dat de toelage van den schoolopziener, tevens secretaris van de schoolcommissie, wordt verminderd met f 500.— en teruggebracht op f 1500.—, zooals deze toelage was vóór de Nota van wijzigingen.

Nadat dit voorstel is ondersteund door de heeren Forbes en Lansberg, verzoekt de heer *van Leeuwen* de vergaderzaal te mogen verlaten gedurende de behandeling van dit amendement, waarna hij zich uit de vergaderzaal verwijdert.

De heer *Sutherland* licht vervolgens dit amendement toe als volgt:

Reeds bij de behandeling van de onderwijsverordening is er op gewezen, dat de betrekking van schoolopziener, niet te hoog bezoldigd dient te worden. Hieraan heeft het Bestuur toegegeven door de mededeeling, dat voor f 1500.— een geschikt persoon gevonden kon worden. In hoeverre de toestand veranderd is geworden, is spreker niet gebleken.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat blijkens het Eindverslag de meerderheid uit de Afdelingen niet kon medewerken tot de voorgestelde verhooging van de toelage van den schoolopziener.

Toch meent spreker naar aanleiding van het voorgestelde amendement het volgende in het midden te moeten brengen.

Bij het in het leven roepen van de betrekking van schoolopziener werd zeer verschillend gedacht over dezen hoofdbetenaar.

Sommige leden beweerden dat, anderen dit, weer anderen wenschten de beslissing geheel aan het Bestuur te laten en een proef te nemen in de eene of andere richting. Dit laatste is geschied. De proef heeft geleerd, dat een toelaag van f 1500.— voor den schoolopziener te gering is.

De schoolcommissie ondersteunde het voorstel tot verhooging van de bezoldiging van den Schoolopziener als volgt:

„Overtuigd van de wanverhouding, welke er bestaat tusschen de bezoldiging van den schoolopziener enerzijds en den omvang van zijne werkzaamheden, maar ook vooral den aard van zijn ambt, dat hem aan het hoofd stelt van een college van ambtenaren, waarvan de meesten beter gesalarieerd zijn dan hun chef anderzijds—verheugt (de schoolcommissie) zich in de gelegenheid te zijn (den Gouverneur) te mogen voorstellen, als voorbereiding tot eene definitieve salariering, meer overeenkomstig het gewicht en het werk van zijn ambt, het inkomen van den schoolopziener als zoodanig met f 500.— te verhoogen, tot welk voorstel in hare vergadering van 13 Februari jl. met algemeene stemmen werd besloten.”

Vroeger genoten de administrateur en de secretaris samen f 800.—. Zij mochten ander beroep of bedrijf uitoefenen. Hun werkzaamheden bepaalden zich tot Curaçao. De schoolopziener oefent toezicht uit over het onderwijs in de geheele kolonie.

Men heeft bereids gehoord hoevele andere werkzaamheden de schoolopziener, behalve zijn hoofdtaak, te verrichten heeft. De betrekking van schoolopziener is een zeer belangrijke. Hij heeft zijn vollen tijd noodig om die naar behooren te verrichten. Spreker vertrouwt daarom, dat de Raad het billijke van de voorgestelde verhooging zal inzien en het daarvoor aangevraagde crediet toestaan.

De heer *Lansberg* zegt dat, waar het Bestuur geen termen

kon vinden om aan de subalterne ambtenaren, die volgens de memorie van antwoord dikwijls na kantoortijd met de grootste bereidwilligheid blijven nawerken, eene traktementsverhooging toe te kennen, het spreker bevreemdt dat het Bestuur aanleiding heeft kunnen vinden een voorstel te doen, om het salaris van den schoolopziener te verhoogen, wiens werkzaamheden niet zijn toegenomen na zijne aanstelling. Spreker wijst er op, dat bij het in het leven roepen van de betrekking van schoolopziener, in den Raad verschil van meening bestond over het aan hem toe te kennen inkomen. Men wenschte toen een vakman, die boven allen stond, een meester in de letteren bijvoorbeeld. De Gouverneur schreef toen, dat hij een vakman gevonden had. Voor den titularis was zijne benoeming tot schoolopziener eene lotsverbetering. In zijne vorige betrekking van onderwijzer 2de klasse moest de schoolopziener harder werken en verdiende minder. Om bovenvermelde reden zal spreker voor het voorstel Sutherland stemmen.

De heer *Sutherland* zegt, dat hij het volkomen eens is met den afgevaardigde van den Gouverneur, dat de betrekking van den schoolopziener een zeer gewichtige is, maar hij kan niet inzien waarom zijn traktement verhoogd moet worden. Het moge waar zijn, dat zijne werkzaamheden toegenomen zijn, maar als spreker de lijst zijner bezigheden nagaat, vindt hij er zeer vele punten in, die feitelijk niet tot het werk van den schoolopziener behooren. Het afnemen der examens behoort wel tot zijn vak, maar het vaststellen van leerplannen niet; die worden door de hoofden der scholen ontworpen en hem slechts ter goedkeuring overgelegd. Over een paar jaar zal men gaan zeggen dat f 2000.— ook niet genoeg is voor den schoolopziener; men zal weer eene verhooging voorstellen. En later misschien weer.

Spreker is beslist van oordeel, dat f 1500.— genoeg betaald is.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat er omtrent het traktement van den schoolopziener een soort compromis tusschen het Bestuur en den Raad bestaat.

Toen de betrekking ingesteld zou worden, maakten vele leden bezwaar tegen de betrekking, of liever tegen het denkbeeld om een vakman daarin aan te stellen, omdat men voor opdrijving der uitgaven vreesde, en van oordeel was, dat het toezicht, gelijk het destijds was geregeld, uitstekend voldeed.

De vorige Gouverneur deelde mede, dat hij een gelukkige oplossing had gevonden en dat een vakman gevonden was, die bereid was de betrekking voor f 1500.— op zich te nemen.

De Raad nam daarmede genoegen en keurde de uitgaaf van f 1500.— goed. Spreker gelooft dat het compromis moet worden nageleefd. De omstandigheden zijn niet veranderd. De werkzaamheden zijn niet beduidend toegenomen en zijn in elk geval niet van dien omvang, dat van een verhooging van de toelage van den schoolopziener sprake behoeft te zijn.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat het Bestuur zijne medewerking voorloopig niet heeft verleend aan de verhooging van traktement van ondergeschikte ambtenaren, daar niet gezegd kan worden, dat hun traktement met het oog op het gewicht van hun ambt te gering is, hetgeen wel het geval is met dat van den schoolopziener. Op dien grond blijft het Bestuur van meening, dat de schoolopziener wel in aanmerking kan komen voor salarisverhooging. Zijn titel is wel Schoolopziener, maar zijne werkkring staat gelijk aan dien van een Inspecteur van het Onderwijs in Nederland.

Niemand meer het woord verlangende, wordt bij loting beslist, dat de stemming bij N° 5 der presentie-lijst zal aangevangen, waarna het amendement in stemming wordt gebracht en met zes stemmen tegen vier aangenomen.

Voor stemmen de heeren Lansberg, Gorsira, Sutherland, de Casseres, Muller en Forbes; en tegen de heeren Senior, Zeppenfeldt, de Vries en de Voorzitter.

De heer van Leeuwen keert terug in de vergaderzaal.

De heer *de Vries* zegt, dat hij vernomen heeft, dat niettegenstaande er verscheidene onderwijzers van de normaalschool tegen het voorgestelde leerplan van de normaallessen waren, dit leerplan werd goedgekeurd. Gaarne wenscht hij hieromtrent door den schoolopziener te worden ingelicht.

De heer *van Leeuwen*, gemachtigde van den Gouverneur, antwoordt daarop, dat door het waarn. hoofd van de Hendrikschool, die tevens leider is van de normaalschool, een ontwerp van een nieuw leerplan werd ingediend voor den normaalcursus. Dit ontwerp werd in een vergadering behandeld door het personeel aan dien cursus verbonden. Het hoofd heeft medegedeeld, dat het personeel zich niet kon vereenigen met de voorgestelde wijziging, met name: opvoedkunde, zingen en schrijven naar het vierde jaar te verschuiven en in plaats daarvan Engelsch en Spaansch op te nemen. Dit leerplan werd in twee vergaderingen van de schoolcommissie behandeld en het voorstel van het hoofd overgenomen, en ter goedkeuring doorgezonden aan den Gouverneur, die zijn goedkeuring daaraan gehecht heeft. Door de onderwijzers aan dien cursus werd bij den Gouverneur tegen het nieuwe leerplan bezwaren ingediend. In dat bezwaarschrift werd gezegd, dat het hoofd bij het indienen van het voorstel aan de schoolcommissie verzuimd had te vermelden, dat zij niet alleen zich niet daarmede vereenigen, maar er beslist tegen waren. Volgens het personeel had het hoofd beloofd *hun* voorstel bij het schooltoezicht in te dienen. Dit bezwaarschrift werd aan de schoolcommissie om advies gezonden, die haar oorspronkelijk advies handhaafde. Dit is het ambtelijk gedeelte; persoonlijke grieven tegen het hoofd berusten bij den Gouverneur.

De heer *de Vries* spreekt zijn dank uit voor de verstrekte inlichtingen.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat, zooals men zich wel herinnert, de normaalschool niet op de in de Kolonie vastgestelde begrooting van dit jaar voorkwam.

Spreker heeft bij de behandeling der begrooting indertijd geen bezwaar gemaakt tegen het afvoeren van die school, omdat hij dacht dat er voldoende Curaçaosche leerkrachten beschikbaar waren en hij overigens het Hollandsche element vooral op de scholen voor M. U. L. O. liever zoo sterk mogelijk vertegenwoordigd ziet.

Intusschen heeft de Normaalschool vooral in den laatsten tijd getoond eene bepaalde behoefte te zijn. Wat zou er toch verleden jaar van het onderwijs op de Hendrikschool b.v. terecht gekomen zijn, indien er geen door de Normaalschool afgeleverde leerkrachten beschikbaar waren om bij ziekte en verlof van verschillende onderwijzers op te treden?

Wat er ook van zij, de Normaalschool bestaat, en wat ziet men gebeuren? Het hoofd dier school wijzigt het leerplan ondanks de tegenstand van al zijn medeonderwijzers, 4 in getal. Opvoedkunde wordt geheel op den achtergrond geschoven, eerst in het laatste leerjaar komt zij aan de orde.

Spreker meent, dat juist de opvoedkunde op een normaalschool grondig onderwezen moet worden. Hij heeft altijd vernomen, dat juist datgene, waarin de Curaçaosche onderwijzers het meest te kort schieten, de opvoedkunde is. Zij beschikken wel over voldoende kennis, maar de wetenschap om die kennis den kinderen bij te brengen ontbreekt hun dikwijls.

Spreker vraagt wat de deskundige gedelegeerde zelf wel over de wijziging van het leerplan denkt. Intusschen heeft hij met genoegen straks van den gedelegeerde vernomen, dat de Gouverneur, nadat de 4 onderwijzers van de normaalschool hunne grieven tegen het plan te zijner kennis gebracht hebben, nog geen definitieve beslissing in deze genomen heeft.

Spreker dacht er zelf over om een amendement in te dienen om den post voor een normaalschool, die toch geen normaalschool meer is, te schrappen. Hij zal dit nu niet meer doen.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat, daar de begrooting toch niet meer in deze vergadering zal kunnen worden afgedaan, hij den gedelegeerde verzoekt om in deze met den Gouverneur overleg te willen plegen. Hij verzoekt den post aan te houden tot de volgende vergadering.

Na eenige discussie tusschen de heeren Schoolopziener en Muller werd besloten om, aangezien de behandeling der begroting waarschijnlijk in deze vergadering niet ten einde zal worden gebracht, dit artikel aan te houden, totdat in deze met den Gouverneur weer overleg is gepleegd.

Sub-art. 13, zooals boven gewijzigd, met uitzondering van het onderdeel „toelagen aan het personeel der normaallessen”, dat tot nader werd aangehouden, wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen, en sub-art. 14 zonder beraadslaging, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 15 stelt de heer *Sutherland* voor om letter *a* daarvan, namelijk: toelage aan een officier-adjutant van den Gouverneur ad f 200.— van de begroting af te voeren, zoodat de letters *b* en *c* van dat artikel respectievelijk worden *a* en *b*.

Nadat dit amendement ondersteund is door de heeren de Vries en Gorsira, wordt het door den voorsteller aldus toegelicht:

De argumenten door het Bestuur aangevoerd om dezen post te handhaven hebben spreker niet van meening doen veranderen, dat de post van adjudant een eerepost dient te zijn.

Welke andere onkosten aan dezen post verbonden zijn, behalve die van het zich aanschaffen van een uniform, is spreker niet recht duidelijk. Dat er soms een geschikt persoon kan zijn, die zich de kosten van het aanschaffen van een uniform niet wil getroosten, kan spreker zich zeer goed voorstellen, doch dit is voor hem geen reden om de begroting blijvend met den post bij art. 15 bedoeld te bezwaren, immers in dit geval zou zeer goed aan den betrokken persoon uit den post Onvoorzien uitgaven de kosten van uitrusting vergoed kunnen worden. Thans is in de betrekking reeds voorzien. De tegenwoordige adjudant bezit reeds een uniform, zoodat het argument geheel vervalt naar sprekers zienswijze.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat de betrekking van Adjudant van den Gouverneur een eerebetrekking is, maar de titularis genoot vroeger een toelage van f 200.— Toen de Schutterij rustend werd verklaard, heeft de Officier-Adjudant van den Gouverneur die toelage behouden.

Pas in December 1908 kwam hieraan een einde, omdat de toen benoemde adjudant voor die toelage niet in aanmerking wenschte te komen.

Zooals de Gouverneur in zijn Memorie van Antwoord heeft doen uitkomen, is bedoelde toelage noodig en billijk. Spreker vertrouwt derhalve, dat de Raad de geringe uitgave van f 200.— voor toelage van den Adjudant van den Gouverneur niet zal afstemmen.

Een tweede adjudant is noodig. Meermalen is zulks gebleken. De militaire adjudant kan ziek worden. Hij heeft ook andere diensten als officier, die soms moeten voorgaan.

De heer *Sutherland* zegt, dat hij den Administrateur van financiën gaarne toegeeft, dat de betrekking van Adjudant van den Gouverneur een eerebetrekking is, maar dat zij juist daarom onbezoldigd moet blijven. f 200.— betaling zal die eerebetrekking niet veel eer aandoen.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, meent, dat een bedrag van f 200.— geen betaling zou zijn, indien de betrekking geen eerebetrekking was.

De heer *Sutherland* antwoordt hierop, dat een eerebetrekking is een eerebetrekking, of geen eerebetrekking.

De betrekking wordt altijd ter wille van de eer vervuld. Thans is er reeds in voorzien. Welke redenen zou er dan toch bestaan om aan den tegenwoordigen titularis eene toelage toe te kennen?

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, wil constateeren, dat alle andere adjudanten vroeger een toelage kregen.

De *Voorzitter* zegt met uitzondering van een, den voorganger van den tegenwoordigen titularis, die voor de toelage bedankt heeft.

De heer *Sutherland* zegt, dat hij het weet en dat hij het daarom zeer prijzenswaardig van dien adjudant vond, dat hij bedankt heeft voor de betaling.

Vroeger genoten de titularissen eene toelage, maar toen was de schutterij niet rustend.

Nu de post eenmaal niet meer op de begroting voorkomt, vindt hij geen enkele aanleiding om hem weer op te brengen.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij aan het geachte lid *Sutherland* het laatste woord wenscht te laten.

De heer *Sutherland* bedankt voor het laatste woord.

Het amendement—*Sutherland* in stemming gebracht, wordt verworpen met zes stemmen tegen, vier voor.

Voor stemmen de heeren *Gorsira*, *Sutherland*, *Muller* en *Forbes*.

Tegen de heeren *Lansberg*, *Senior*, *Zeppenfeldt*, de *Casseres*, de *Vries* en de *Voorzitter*.

Vervolgens wordt sub-art. 15 in zijn geheel zonder hoofdelijke stemming, en sub-artikelen 16, 17, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, en 18 ieder afzonderlijk, zonder be-raadslaging noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 19 stelt de heer *Sutherland* voor om dat artikel, zoowel letter *a* daarvan, zoodanig te wijzigen, dat er in plaats van „traktement van” gelezen worde „toelage aan den landbouwkundige”.

Dit voorstel, ondersteund door de heeren *Lansberg* en *B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

Het tijdperk van 10 jaren, waarin proeven op landbouwgebied genomen zijn, heeft slechts mislukkingen en teleurstellingen opgeleverd.

Persoonlijk koestert spreker daarom, geene hooge verwachtingen van den landbouw in de kolonie, desniettemin stelt hij op hoogen prijs de herhaalde pogingen door Regeering en Bestuur aangewend om op het gebied van landbouw toch eenig resultaat te erlangen en wil dus niet tegenwerken, maar integendeel zijne medewerking verleen en om het Bestuur in de gelegenheid te stellen een meer praktischen weg te volgen door dezen post als toelage aan te nemen.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat, wil men den heer *Dussel* behouden, zijne aanstelling, zooals in de Memorie van antwoord is gezegd, een vaste moet zijn. De betrekking van landbouwkundige is thans opgedragen aan den heer *Dussel*, die reeds vóór zijn komst op Curaçao, niet alleen theoretisch, maar ook in de praktijk van den landbouw ervaren was. Hij heeft daarna een reeks van jaren op Curaçao doorgebracht.

Hij is bekend met de inlandsche cultures, en de eigenaardige klimaats- en bodemtoestanden.

Als secretaris van de Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij is hij langen tijd met de belangen van den landbouw en de veeteelt in deze kolonie in contact geweest. Hij heeft ook persoonlijk de pogingen tot opheffing van den landbouw kunnen nagaan, waardoor het hem als het ware gemakkelijk is gemaakt de verschillende struikelblokken te vermijden en zijn voordeel te doen met de langdurige ervaring op het gebied van onzen landbouw en veeteelt. Spreker meent daarom den Raad dringend in overweging te moeten geven het aangevraagde crediet voor het traktement van den heer *Dussel* te willen toestaan.

De *Ondervoorzitter* geeft den gedelegeerde gaarne toe, dat de heer *Dussel*, doordien hij voordeel heeft kunnen trekken uit

de ervaring van zijn voorgangers, in staat zal zijn vele struikelblokken te vermijden.

Persoonlijk is spreker er van overtuigd, dat op landbouwgebied hier veel te verbeteren valt. Men moet echter de zaak praktisch aanvatten, beginnen met de verbetering van de maiscultuur. Praktische proeven met grondbewerking en bemesting kunnen goede resultaten afwerpen.

Spreker ziet intusschen geen reden om de betrekking van landbouwkundige thans blijvend in te stellen. De heer Dussel kan tijdelijk van zijne betrekking als onderwijzer ontheven worden en belast met de werkzaamheden van landbouwkundige. Spreker zal daarom voor het amendement stemmen.

Het voorstel—Sutherland in stemming gebracht, wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Hierop wordt sub-art. 19, zooals boven gewijzigd, zonder hoofdelijke stemming aangenomen en vervolgens worden sub-artikelen 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 32 verzoekt de heer *Lansberg* van den Directeur der Openbare Werken eenige inlichtingen te mogen vernemen betreffende het getal en de inrichting van cellen in het krankzinnigengesticht.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, verstrekt de gevraagde inlichtingen.

De heer *Lansberg* stelt voor om de woorden „en van vier cellen”, voorkomende aan het slot van letter *a* van dit artikel, te doen wegvallen en het daarbij uitgetrokken bedrag van f 8100.— te verminderen met f 1800.—, en het dus te brengen op f 6300.—

Dit voorstel ondersteund door de heeren C. S. Gorsira J.P.Ez. en de Vries, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

Spreker meent, dat het krankzinnigengesticht reeds thans ruim, zeer ruim voorzien is van cellen, 30 in getal.

Door gezaghebbende schrijvers, aangehaald in Otto Lueger, *Lexicon der Gesamte Technik* bldz. 317 en v., wordt aangegeven, dat het cellenaantal niet meer mag bedragen dan 10% van het aantal verpleegden. Dit percentage nu overschrijden wij reeds op het oogenblik aanzienlijk.

De bewering van de Memorie van Antwoord, dat men hier feitelijk niet te doen heeft met cellen, maar met kamertjes, is in strijd met de omschrijving van den post zelf, waar spreker immers leest „cellen”.

Er is hier inderdaad wel degelijk sprake van cellen. Lokalen voorzien van massieve deuren en getraliede vensters verdienen geen anderen naam dan cellen.

Tot zoover ter toelichting van het amendement.

Spreker kan niet nalaten van deze gelegenheid gebruik te maken om, naar aanleiding van de Memorie van Antwoord, even op te merken, dat er in het gesticht wel eenige personen schijnen te worden verpleegd, die er niet thuis behooren.

Menschen die door hunne familieleden zeer goed zouden kunnen worden verpleegd, mogen niet in het gesticht komen. Is de familie werkelijk zoo hulpbehoevend, dat zij de kosten van verpleging niet op zich kunnen nemen, dan behoort er een andere weg gezocht te worden.

Het gaat niet op menschen van hun vrijheid te berooven, alleen omdat zij anders op straat geplaagd worden en burengerucht verwekken.

De heer van Kol zegt in zijn werk „Naar de Antillen en Venezuela”, sprekende over de Krankzinnigheid, bldz. 369, „de reeds lang veroordeelde cellen en elders overtollig gebleken dwangmiddelen zijn er nog in zwang.”

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij het volkomen eens is met het geachte lid *Lansberg*, dat het krankzinnigengesticht een plaats is voor menschen, die aan krankzinnigheid lijden. Dat in het gesticht patienten zijn,

die niet bepaald lijdende zijn aan krankzinnigheid, is waar, doch eerst wanneer eene onverwijldde voorziening in het belang der openbare orde of ter voorkoming van ongelukken noodig is—hetgeen uit eene geneeskundige verklaring moet blijken—worden die menschen in het gesticht voor krankzinnigen opgenomen, waar zij op eene passende wijze verpleegd worden.

De ziekte moet van dien aard zijn, dat door den Procureur-generaal en het Hof van Justitie aangenomen kan worden, dat er termen bestaan om de bepalingen voor het gesticht voor krankzinnigen op bedoelde lijdens toe te passen. Zoolang op Curaçao geen gesticht bestaat voor dergelijke patienten, meent spreker, dat zij zonder groot bezwaar in het gesticht voor krankzinnigen kunnen worden verpleegd.

De Gouverneur zegt in zijn Memorie van Antwoord, dat hij zich persoonlijk is gaan overtuigen of de bouw van de cellen niet achterwege kan blijven. Hij kwam echter tot de overtuiging, dat de cellen absoluut noodzakelijk zijn.

In het gesticht moet voldoende gelegenheid zijn om de patienten, die lastig en storend zijn voor anderen, alleen te doen slapen in afzonderlijke vertrekken.

Men bewerkt daardoor, dat die lastige menschen zelf eerder tot rust komen en dat de kalmere patienten kunnen slapen, hetgeen zeer bevorderlijk is voor hunne genezing.

Wat is nu het geval? Zij liggen 's nachts met 14 of 16 op een groote zaal. Eenigen willen niet gaan slapen. Een ander loopt heen en weer, stapt over zijn buurman heen. Een derde begint te praten of te zingen, weer een ander schopt een of ander voorwerp stuk, waardoor zijn buurman wakker wordt en begint op te spelen. Het behoeft geen betoog, dat de rust daardoor verstoord, de nacht verder onrustig doorgebracht wordt en dat zij, die willen of kunnen slapen, worden gehinderd.

Spreker hoopt, dat de Raad van de noodzakelijkheid van de cellen doordrongen zal zijn en het daarvoor aangevraagde crediet niet zal weigeren.

De heer *Lansberg* zegt, dat door de hem verstrekte inlichtingen ten duidelijkste blijkt, dat er hier sprake is van cellen en niet van kamers. Spreker begrijpt niet, waarom men hier meer cellen noodig acht. Hij leest een gedeelte van een werk over krankzinnigenverpleging voor, waaruit blijkt, dat in Europa in de krankzinnigengestichten het aantal cellen niet meer dan 10 percent van de verpleegden mag bedragen. Hier zijn er reeds 30 cellen op de 113 verpleegden, en toch wil men er meer bijbouwen. De Memorie van antwoord spreekt over kamers, maar na de ontvangen inlichtingen is dit hem onbegrijpelijk.

Spreker zegt, dat algemeen bij de verpleging van krankzinnigen dwangmiddelen worden afgekeurd. De cel is een dwangmiddel. De lastige patienten moeten in de onmiddellijke nabijheid der cellen worden ondergebracht en slechts dan, wanneer zij de andere patienten hinderlijk zijn, in de cellen worden opgesloten.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat theoretisch het geachte lid *Lansberg* gelijk kan hebben. Maar de vraag is: wat eischt hier de praktijk? Het geachte lid Dr. *De Casseres* is iemand, die goed op de hoogte is van de Curaçaosche exceptioneele toestanden. Spreker doet daarom in deze een beroep op zijn rijke ervaring en grondige kennis als deskundige, en stelt er prijs op zijn gevoelen te mogen vernemen.

De heer *De Casseres* zegt, dat de plaatselijke toestand meer cellen eischt dan in Europa. De stoornis, die de eene patient den anderen in den nacht veroorzaakt, kan zeer gevaarlijk zijn. Het is waar, dat de epileptici niet thuis behooren in een krankzinnigengesticht, maar het zijn geen gewone epileptici, maar zeer gevaarlijke. Zoolang er hier geen gesticht voor hen bestaat, gelooft spreker, dat zij in het krankzinnigengesticht moeten worden opgenomen.

De heer *Lansberg* zegt, dat er een beroep is gedaan op het lid Dr. *de Casseres*. Spreker wil nu een beroep doen op den

Directeur der Openbare Werken en wenscht van dezen zijne opinie te vernemen.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat uit het feit, dat een der andere gedelegeerden de verdediging van een post zijn departement betreffende op zich genomen heeft, blijkt, dat er in deze reden bestaat, waarom hij die verdediging niet zelve heeft gevoerd. Daarom verzoekt spreker om verschoond te blijven om den heer *Lansberg* van antwoord hierop te dienen.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat ofschoon hij, nu de heer *Lansberg* met zulke gezaghebbende schrijvers komt, veel gevoelt voor het amendement, hij zich toch verplicht acht er tegen te stemmen.

De geneesheer van het gesticht toch heeft hem en een paar andere leden herhaaldelijk uitgenoodigd om een bezoek te brengen aan het gesticht om zich te overtuigen van het al of niet noodzakelijke van de cellen.

Spreker heeft verzuimd dat bezoek te brengen en mag daarom, om der wille der ridderlijkheid, niet tegen den post stemmen.

Het amendement—*Lansberg* in stemming gebracht, wordt verworpen met zeven stemmen tegen, drie voor. Voor stemmen de heeren *Lansberg*, *Gorsira* en *Forbes*, en tegen stemmen de heeren *Senior*, *Zeppenfeldt*, *Sutherland*, de *Casseres*, *Muller*, de *Vries* en de *Voorzitter*.

Hierop wordt sub-art. 32 zonder hoofdelijke stemming en sub-art. 33 zonder discussie noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 34 stelt de *Ondervoorzitter* voor om letter *e* van dit artikel van de begrooting af te voeren.

Dit amendement, ondersteund door de heeren *Gorsira* en *Sutherland*, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

Op de begrooting verschijnt ieder jaar een post van f 4000.— voor onderhoud en herstelling der wegen in de buitendistricten op *Curaçao*.

Naast dezen post treft men dit jaar een anderen aan van f 1600.— voor verbetering van den weg van *Santa Maria* naar *Hato*.

Als men bedenkt welk een minimaal onderdeel van het wegennet het eindje weg tusschen *Santa Maria* en *Hato* uitmaakt, dan treft den Raad al dadelijk de wanverhouding tusschen de twee door spreker genoemde bedragen.

Er is echter meer.

De weg naar *Hato* is, zooals de naam zelf aanduidt, een weg, die slechts naar een enkele plantage leidt, waarvan dus maar alleen door enkelen gebruik wordt gemaakt.

Die weg verkeert gedurende het grootste gedeelte van het jaar in volstrekt geen slechtere conditie dan de andere wegen, waarvan door duizenden gebruik wordt gemaakt.

Alleen na zware regens, dus een paar maal 's jaars, komt een gedeelte van dien weg enkele dagen, of laat men zelfs zeggen weken, onder water te staan en wordt het vervoer van personen en goederen per rijtuig of kar belemmerd.

Dit is dan echter ook wel het geval met vele hoofdwegen, waar het verkeer na zware regens ook zeer bemoeilijkt wordt.

Spreker vindt het daarom verkeerd, dat voor reparatie van zoo'n alleen door enkelen gebruikten weg zulk een naar verhouding aanzienlijk bedrag wordt aangevraagd, terwijl bij de hoofdwegen volstaan wordt met kleine reparaties en onderhoud.

Spreker begrijpt volkomen, dat de eigenaar van *Hato* den weg graag verbeterd ziet; persoonlijk gunt spreker hem gaarne de verbetering, maar hij meent als lid van den Raad zijn stem niet aan dezen post te kunnen geven.

Heeft het Bestuur wel aan de consequenties van een toegeven aan den drang van particulieren, die dezen of genen specialen weg wenschen verbeterd te zien, gedacht?

Reeds ziet men op deze begrooting bijzondere credieten aangevraagd voor de verbetering van nog twee wegen op *Bonaire*.

Morgen komt de eigenaar van de plantage Sint Pieter op Curaçao met een dergelijk verzoek. Het dorp Westpunt heeft ook wel reden tot klagen over den weg van Savonet naar Westpunt. Tusschen Knip en Sint Kruis is de weg in den regentijd nog slechter dan die naar Hato.

Spreker zal, zoo zijn amendement aangenomen wordt, voorstellen om het crediet voor het onderhoud der wegen in het algemeen met f 500.— te verhoogen, wat waarlijk niet te veel is. Maar men beginne dan met de verbetering van de hoofdwegen en niet in de eerste plaats van wegen, die slechts naar afgelegen plantages leiden en door enkelen gebruikt worden.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij met zeer veel genoegen het voorstel van den heer Muller heeft vernomen om de reparatie van de andere wegen met f 500.— te verhoogen. Het is ook erg noodig, wanneer men nagaat hoe minimaal het bedrag voor het onderhoud der wegen hier is. f 4000 — voor 1 miljoen M2. maakt 0,4 cent per M2 per jaar, waar men in Europa voor dergelijke wegen 20 à 30 cent per M2 per jaar rekent. Dat er leden zijn, die den post voor het verbeteren van den weg naar Hato wenschen te laten vervallen, kan spreker zich niet voorstellen. Deze weg is zeer slecht, of liever gezegd er is geen weg; in den regentijd ligt er zoo'n laag modder, dat het verkeer haast onmogelijk is. De bron van Hato is juist voor de vreemdelingen, die Curaçao bezoeken, eene aantrekkelijkheid. Het is juist van die menschen, dat spreker klachten over dien weg hebben bereikt. De reparatie wordt dus niet voorgesteld ten behoeve van den eigenaar van de plantage Hato, maar meer speciaal ten behoeve van de vreemdelingen. Het bedrag lijkt hoog, omdat men zich eene verkeerde voorstelling van het werk maakt. Het geldt hier geen onderhoud of reparatie, maar eigenlijk den aanleg van een nieuwen weg.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat hij over het algemeen afkeerig is van replek. Het blijft gewoonlijk een draaien in hetzelfde kringetje. Toch kan hij niet nalaten naar aanleiding van hetgeen de gedelegeerde betoogd heeft, op te merken, dat geen enkel vreemdeling naar Curaçao komt om de grot van Hato te bezoeken.

Komt het een enkele maal eens voor, dat een vreemdeling, die de grot zou willen bezoeken, het toevallig treft dat een zware regen den weg dan tijdelijk onbegaanbaar heeft gemaakt, wel, dan ziet hij maar van het bezoek af en stelt het uit tot een volgende maal, dat hij Curaçao bezoekt. Niemand verliest daar het minste bij. Spreker houdt vol, dat andere wegen in den regentijd ook wel voor een paar dagen onbegaanbaar plegen te zijn. De weg van Knip die over Westpunt leidt kan soms, na regens, in zeer slechte conditie verkeeren.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat de wegen naar Knip en St. Kruis particuliere en goede wegen zijn en ook goed worden onderhouden. De weg naar Westpunt is een gouvernementsweg en verkeert in goeden staat. Ook de weg naar Hato behoort voor een gedeelte aan het Gouvernement, en moet zijn inziens ook daarom zoo goed mogelijk in orde worden gehouden.

Na een gedachtenwisseling tusschen den *Ondervoorzitter* en den heer *Zelle* wordt het amendement-Muller in stemming gebracht en verworpen met acht stemmen tegen, twee voor.

Voor stemmen de heer Muller en de Vries en tegen de heeren Lansberg, Senior, Gorsira, Zeppenfeldt, Sutherland, De Casseres, Forbes en de Voorzitter.

Hierop wordt sub-art. 34 zonder hoofdelijke stemming en sub-artikelen 35 tot en met 73 ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 74 stelt de *Ondervoorzitter* voor om letter *a* van dit artikel te doen vervallen.

Dit amendement, ondersteund door de heeren Gorsira en De Vries, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

De toelichting van dit amendement kan, volgens spreker, kort zijn; hij volstaat met te verwijzen naar de toelichting van zijn amendement op art. 34e.

Slechts dit wenscht spreker daaraan toe te voegen, dat men hier reeds de consequenties ziet van het toegeven aan den drang van bijzondere personen om speciale wegen te verbeteren. De gevallen zijn identiek, ook de hierbedoelde wegen worden slechts door enkelen gebruikt, het zijn geen hoofdwe- gen, voor het algemeen verkeer gebruikt.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat wel is waar de bedoelde wegen bekend staan onder de namen van „weg naar de zoutpannen” en „weg naar Bolivia”, doch feitelijk zijn zij twee hoofdwe- gen van het eiland, met een be- langrijk verkeer, dat zich niet bepaalt tot de genoemde plaat- sen. Zoo leidt de weg naar de zoutpannen tevens naar den Willemstoren, die van Bolivia tevens naar den vuurtoren van Boca Spelonk en langs den weg gelegen plantages. Van den eerstgenoemde wordt gebruik gemaakt voor aan- voer met karren van verlichtingsmiddelen, bouwmatéria- len enz. voor den Willemstoren en door de arbeiders, die in de zoutpannen werken, dikwijls honderd en meer. Behalve door het personeel van de bedoelde plantages wordt de weg naar Bolivia gebruikt door de eigenaars van tal van tuintjes in dat gedeelte van het eiland en voor aanvoer van materieel naar den vuurtoren van Boca Spelonk. Een goed onderhoud der beide genoemde wegen kan dus niet achterwege blijven.

Het amendement—Muller in stemming gebracht, wordt ver- worpen met acht stemmen tegen, twee voor.

Voor stemmen de heeren Muller en de Vries en tegen de heeren Lansberg, Senjor, Gorsira, Zeppenfeldt, Sutherland, de Casseres, Forbes en de Voorzitter.

Hierop wordt sub-art. 74 zonder hoofdelijke stemming, en sub-artikelen 75 tot en met 92, ieder afzonderlijk, zonder dis- cussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 92bis stelt de *Ondervoorzitter* voor om dit arti- kel van de begrooting af te voeren.

Dit amendement, ondersteund door de heeren Lansberg en de Vries, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

Het geachte lid Lansberg heeft bij de algemeene beschou- wingen deze gulden woorden gezegd: „De Raad moet zich bij het voteeren van credieten op eene begrooting die met een tekort van ruim 50% der inkomsten sluit, niet afvragen of de uitgaaf wel nuttig en wenschelijk is, maar uitsluitend dit: of zij onafwijsbaar noodzakelijk is.” Spreker meent, dat dit inderdaad immer het standpunt van den Raad moet zijn.

Kan dit nu gezegd worden van dezen post, vraagt spreker.

Hij meent van niet. Als hij in de Nota naar aanleiding van het Eindverslag leest, dat tot de triangulatie en topogra- feering van St. Martin alleen daarom is besloten, omdat er nu iemand in de kolonie aanwezig is, die het werk kan doen en verder dat het werk zijn nut kan hebben bij den aanleg van wegen, dan gelooft hij, dat daarmede alleen de onafwijsbaar- heid van de uitgave allerminst is aangetoond. Trouwens de Gouverneur zelf verklaart niet bepaald te kunnen zeggen, dat het werk noodzakelijk is.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat het maken van topografische opnamen veel nut heeft, zoowel voor landbouwdoeleinden als voor het aanleggen van wegen. Toen de sisalonderneming een aanvang nam, werd er gevraagd om een kaart met hoogtelijnen van de terreinen; ook Dr. Cra- mer, Adviseur in landbouwzaken voor Curaçao, heeft gevraagd naar topografische opnamen van Cas-Chiquito.

Daaruit blijkt dus, dat deze opnamen wèl nuttig zijn. Wat betreft den aanleg van wegen op St. Martin, moet spreker zeg- gen, dat dit zeer moeilijk zal gaan zonder topografische opna- men. Nu is er een gunstig oogenblik, dat men te baat moet nemen, aangezien tegen het einde van het jaar de topograaf,

die de opnamen der Benedenwindsche eilanden heeft gedaan, beschikbaar komt.

Dit amendement, in stemming gebracht, wordt verworpen met zes stemmen tegen en vier voor. Voor stemmen de heeren Lansberg, Muller, Forbes en de Vries, en tegen de heeren Senior, Gorsira, Zeppenfeldt, Sutherland, de Casseres en de Voorzitter.

Hierop worden sub-artikelen 93 tot en met 110, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 110bis zegt de *Ondervoorzitter*, dat hij in de vergadering der Afdeelingen op zich heeft genomen dezen post te zullen amendeeren.

Na het lot, dat aan het amendement op art. 92bis ten deel gevallen is, meent hij met goedvinden van zijn medestanders den Raad wel eene stemming te kunnen besparen en laat hij daarom het indienen van het amendement achterwege.

Waarna sub-artikelen 110bis, 111 tot en met 117, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming worden aangenomen.

Bij sub-art. 118 stelt de heer *Lansberg* voor om dit artikel uit de begrooting te lichten.

Dit amendement, ondersteund door de heeren Muller en Gorsira, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

Elke gemeente heeft voor haar eigen kerken te zorgen. Het gaat niet aan om door middel van staatssubsidieering andersdenkenden te noodzaken bij te dragen tot de onderhoudskosten der kerken. Het bouwen en onderhouden van kerken is een zaak, die uitsluitend de betrokken gemeente aangaat. Reeds bij de behandeling van de begrootingen van 1911 en 1912 heeft spreker daarop gewezen.

De heer *Zeppenfeldt*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat het Bestuur het betreuren zal, indien de Raad de subsidie aan de Anglikaansche gemeente op Saba niet toestaat. Die gemeente is een arme gemeente en heeft het geld hard noodig tot herstelling van haar kerkgebouw.

De *Ondervoorzitter* acht een groot bezwaar tegen het verleen van subsidies, als hier bedoeld, gelegen in het feit, dat de subsidieverleener hoegenaamd geen medezeggenschap heeft in de uitvoering van het werk.

Op Curaçao doet zich het geval telkens voor, dat arme gemeenten veel te luxueuse kerken bouwen; kerken buiten alle verhouding tot de uitgebreidheid of de geegoedheid van de gemeente. Spreker wenscht geen subsidie verleend te zien, zonder dat het Gouvernement medezeggenschap heeft in de besteding daarvan, en zal dan ook met den heer Lansberg medegaan.

Het amendement-Lansberg, in stemming gebracht, wordt verworpen met zeven stemmen tegen en drie voor.

Voor stemmen de heeren Lansberg, Gorsira en Muller, tegen de heeren Senior, Zeppenfeldt, Sutherland, De Casseres, Forbes, de Vries en de Voorzitter.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat aangezien het hem bij het oproepen door den Voorzitter van de voorgaande artikelen ontgaan is op sub-art. 108b een voorstel te doen, om dit onderdeel van sub-art. 108 van de begrooting af te voeren, hij den Raad verzoekt om op diens beslissing, voor wat betreft letter b van sub-art. 108, terug te willen komen, ten einde hem alsnog in de gelegenheid te stellen het bovenbedoeld voorstel te doen.

Hiertoe wordt besloten, waarna de *Ondervoorzitter* voorstelt om letter b van sub-art. 108 van de begrooting af te voeren.

Dit amendement, ondersteund door de heeren Lansberg en Gorsira, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

De bestaande steiger is in 1905 op de begrooting gebracht,

doch door den Raad met 7 stemmen tegen 2 verworpen. De post werd toen in Nederland op de begrooting gebracht en de steiger werd gebouwd in 1906 en 1907, vermeent spreker.

De ervaring heeft bewezen, dat de Raad gelijk gehad had den post te verwerpen. De steiger heeft nooit aan het doel beantwoord. Het is, al bestond hij niet. De kosten daaryan waren geraamd op f 6000.—; in werkelijkheid hebben zij bijna f 9000.— bedragen.

Thans stelt het Bestuur voor om den steiger te verlengen.

Spreker vraagt zich af, zonder in het minst de kennis of bekwaamheid van den gedelegeerde in twijfel te willen trekken, wat voor waarborgen de Raad heeft, dat de steiger, na de voorgestelde verlenging, aan het doel zal beantwoorden, vooral als hij bedenkt, dat de bestaande steiger is ontworpen en aangelegd door een deskundige van dezelfde school als de tegenwoordige Chef der Openbare Werken. Hij voor zich vreest met groote vreeze, dat men na eenige jaren weer voor hetzelfde geval zal komen te staan.

Spreker wil echter dit alles buiten beschouwing laten.

Hij meent, dat St. Eustatius geen groote behoefte heeft aan een steiger. Men kan er gemakkelijk landen aan het strand langs de baai, dat zandig is; veel gemakkelijker dan bijv. op Saba. Daarenboven is het verkeer van personen en goederen er lang niet van dien omvang om den aanleg van een steiger — of liever de verlenging van den bestaanden — te rechtvaardigen.

Spreker wijst er op, dat in het dorp Westpunt op Curaçao en in de omstreken daarvan meer menschen wonen, dan op geheel St. Eustatius; die menschen beginnen meer en meer hunne goederen over zee naar de baai van Westpunt te vervoeren. Zou iemand, zoo vraagt spreker, er aan denken om een steiger op Westpunt aan te leggen? Of aan de baai van Daaibooi op Curaçao bijv., van waaruit veel mest, zout, dividivi en ezels worden uitgevoerd? Neen immers, zegt spreker.

Spreker meent het hierbij te kunnen laten.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat, toen de steiger op St. Eustatius gebouwd moest worden, de lengte gebaseerd werd op plaatselijke inlichtingen. Echter heeft de ondervinding geleerd, dat de verzanding zich verder uitstrekke dan men verwachtte. De gedurende 4 jaren gedane peilingen hebben aangetoond, dat men niet meer voor teleurstellingen behoeft te vreezen. De trap valt nu in de branding, maar wordt de steiger met 18 meter verlengd, dan zal deze trap geheel buiten de branding komen. Daarom hoopt spreker, dat deze post zal worden aangenomen, daar de steigerverlenging voor St. Eustatius van groot belang zal zijn.

De *Ondervoorzitter* zegt geen vriend te zijn van goed geld bij kwaad geld te doen. Omdat de steiger er eenmaal is alleen, zal hij niet stemmen om er nog f 5000.— aan te besteden.

Spreker betoogt, dat het strand van de baai van St. Eustatius een goede landingsplaats biedt. Het is trouwens reeds voorgekomen, dat zelfs op de dagen, dat de bestaande steiger bruikbaar was, d. i. in het water stond, men er de voorkeur aan gaf om aan het strand te landen.

Wat de scheepvaart van St. Eustatius betreft, deelt spreker mede, dat die gemiddeld bestaat uit minder dan een schip per dag, ongeveer 300 schepen per jaar. Dit zijn echter geen groote schepen, maar scheepjes van minder dan tien ton, scheepjes, zooals de visschersbooten op Curaçao, waarvan hier elken dag een stuk of tien de haven in en uitvaren. Slechts een zeer klein aantal grootere schepen doen nu en dan St. Eustatius aan.

Spreker handhaaft het amendement.

De heer *Zelle*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat de heer Muller vreest, dat de kosten nu ervoor uitgetrokken overschreden zullen worden, omdat de kosten, die voor den aanbouw van den steiger werden geraamd, overschreden werden. Spreker zegt, dat de kosten nu gebaseerd zijn op de vroegere uitgaven. Deze post is gebracht op de begrooting naar aanleiding van herhaalde voorstellen van den Raad van politie en den Gezaghebber van St. Eustatius, zoodat men wel aannemen kan, dat het verlengen van den steiger noodig is.

Het amendement-Muller in stemming gebracht, wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Ten gevolge van het aannemen van dit amendement worden letter *c*, *d*, *e* en *f* van sub-art. 108, respectievelijk letter *b*, *c*, *d* en *e*.

Hierop worden sub-artikelen 119 tot en met 127, sub-art. 128, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, sub-artikelen 129 en 130, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Bij sub-art. 131 stelt de heer *Lansberg* voor om dezen post van de begrooting af te voeren.

Dit amendement, ondersteund door de heeren Forbes en Sutherland, wordt door den voorsteller aldus toegelicht:

Het zal den Raad zeker niet verwonderen, dat spreker met dit amendement komt.

Reeds tal van jaren wordt in de kolonie door een deskundige aan de verbetering van de visscherij gearbeid.

Twee jaar geleden bij de behandeling van de begrooting, heeft spreker den deskundigen gedelegeerde afgevraagd, of na de aanwending der toen gevoterde gelden voor te nemen proeven, binnen het jaar eenige resultaten zouden kunnen worden behaald.

Twee jaren zijn sedert verlopen, en nog niets, hoegenaamd geen resultaat.

Het Bestuur zal toch niet willen beweren, dat het verleen van voorschotten aan visschers voor den aankoop van booten enz., het voorstel om een renteloos voorschot aan eene onderneming tot het opkweken van schildpadden op Bonaire te verleen of het inrichten van een koelhuis op Aruba als resultaten van de bemoeiingen van den deskundige moeten worden aangemerkt.

Waar uit alles duidelijk blijkt, dat van de ontwikkeling van het visscherijbedrijf in de kolonie niet veel zal terecht komen, daar acht spreker zich niet verantwoord nog langer geld voor dit doel te voteeren.

Mocht er een verbintenis van de zijde van het Bestuur bestaan om den Adviseur in visscherijzaken nog na dit jaar aan te houden, dan zal spreker tegen een eventueel door het Bestuur te doen voorstel niet ingaan. Gelden voor proefnemingen, waarvan spreker hoegenaamd geen verwachtingen koestert, kan hij echter niet langer toestaan.

De heer *Van Breemen*, gemachtigde van den Gouverneur, wijst er nogmaals op, dat alleen door onvoorziene tegenslag geen commercieele uitkomsten van het koelhuisbedrijf overgelegd zijn kunnen worden, maar dat uitvoerige proeven, die ook vischverzending naar Curaçao omvatten, en de daaruit verkregen gegevens omtrent de bedrijfskosten enz. voldoende hebben aangetoond, dat men op den goeden weg is. De hoofzaak is, dat door de voorloopige uitkomsten werkelijk aangetoond is, welke weg ingeslagen en welke hulpmiddelen toegepast dienen te worden om de verheffing van de visscherij mogelijk te maken. Echter zijn juist om tot in alle opzichten volledige resultaten te komen verschillende posten weer op de begrooting gebracht om zoo noodig ook nog in 1913 over middelen te kunnen beschikken.

Het op Aruba gegeven voorbeeld zal men later op de andere eilanden Curaçao, Bonaire en St. Martin kunnen volgen. Spreker meent, dat credietverschaffing niet gemist kan worden bij pogingen om de visscherij te steunen. Zoo wordt bijv. op Aruba de aanvoer van verse visch geheel door de vraag ter plaatse bepaald, hoewel de visschervloot voor belangrijke uitbreiding vatbaar geacht moet worden, als men den rijkdom der vischgronden bij dat eiland in aanmerking neemt. De afzet naar elders beoogt vooral uitbreiding te geven aan de visscherij en dat zou zonder credietverschaffing ondanks de toepassing van moderne hulpmiddelen binnen afzienbaren tijd vrijwel onmogelijk zijn.

Wat de zeeschildpaddenteelt betreft, heeft men daarin iets nieuws te zien op het gebied van dierenteelt. Ervaringen van andere zijde staan niet ten dienste. Alleen op de Bahama

hield men zich daarmee ook bezig, maar op sprekers navraag is hij slechts weinig te weten gekomen. In den natuurstaat worden de verschillende soorten van zeeschildpadden steeds zeldzamer. De eenige weg, waarlangs men het voortbestaan dezer dieren, waarvan sommige soorten producten van groote handelswaarde leveren, verzekeren kan, is door zich op de teelt dezer dieren toe te leggen. Met succes is dit bijv. in Japan reeds gedaan met andere schildpadsoorten.

De heer *Lansberg* zegt, dat hij bij zijne bewering, dat het koelhuis geen resultaten heeft opgeworpen, blijft. De gronden door den afgevaardigde aangevoerd hebben hem niet kunnen overtuigen, dat die resultaten er wel zijn. Spreker meent, dat er om proeven te nemen geen deskundige noodig is, particulieren kunnen dit even goed doen.

De heer *Van Breemen*, gemachtigde van den Gouverneur, herhaalt nogmaals, dat voor zoover de omstandigheden het toelieten alles gedaan is, wat strekken kon om in ieder opzicht de mogelijkheid van vischbewaring en- verzending in gekoelden staat aan te toonen en dat ondanks het gemis van de uitkomsten eener exploitatie van het koelhuis van eenigen duur het voorloopige resultaat wel degelijk van belang is.

De heer *Zeppenfeldt*, lid van den Raad, zegt, dat hij aanvankelijk tegen dezen post was, omdat hij geen de minste fiducia had in de proeven, die genomen worden. Hij hoort nu van hoeveel nut het koelhuis voor Aruba zal kunnen zijn. Ook de heer C. H. Eman, die toevallig op Curaçao is, vertelde spreker, dat men op Aruba goede resultaten ervan verwacht. Bij een eventueele exploitatie van het koelhuis, zouden de visschers in de gelegenheid zijn een veel beteren prijs voor hun visch te krijgen.

Op dien grond zal spreker tegen het amendement van het lid *Lansberg* stemmen.

Het amendement-*Lansberg*, in stemming gebracht, wordt aangenomen met zeven stemmen voor en drie tegen.

Voor stemmen de heeren *Lansberg*, *Gorsira*, *Sutherland*, de *Casseres*, *Forbes*, *De Vries* en de Voorzitter; tegen de heeren *Senior*, *Zeppenfeldt* en *Muller*.

Ten gevolge van het aannemen van dit amendement wordt sub-art. 131bis, sub-art. 131.

Hierop worden sub-artikelen 131bis (thans sub-art. 131), 132, 133, 134, 135, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, 136, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, 137, 138, zooals gewijzigd bij Nota van wijzigingen, 139, 140, 141, 142 en 143, zoomede de artikelen 2, 3 en 4, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

De *Ondervoorzitter* zegt, dat nu de behandeling der begroeting, tegen zijne verwachting in, toch in deze zitting is ten einde gebracht, hij den heeren gedelegeerden en zijne medeleden de moeite wil besparen om nog eens terug te moeten komen.

Hij komt terug op den post betreffende de normaalschool.

Het heeft spreker zeer onaangenaam getroffen te ontwaren, dat de normaalschool als het ware wordt opgeofferd aan het drijven van een enkel man, het hoofd dier school, van wien bovendien bekend is, dat hij de normaalschool geen goed hart toedraagt.

Het is spreker bekend, dat dit hoofd iemand heeft afgeraden zijne kinderen of kind naar die school te zenden. Hij kan den naam noemen als het noodig is.

De heer *van Leeuwen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij dit zeer onaannemelijk vindt, en dat nòch aan het Bestuur, nòch aan hem hiervan iets bekend is.

De *Ondervoorzitter* zegt hierop, dat hij niet kan gelooven, dat de zaak zoo zal blijven. Hij vertrouwt, dat de Gouverneur alsnog aanleiding zal vinden om het leerprogram te veranderen en verzoekt den gedelegeerde den Gouverneur het gesprokene over te brengen.

De heer *Van Leeuwen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat er een klein misverstand moet zijn; want dat hij niet heeft gezegd, dat de Gouverneur genegen zou zijn het leerplan te wijzigen; persoonlijk was hij het niet eens met het leerplan.

De *Ondervoorzitter* bepaalt zich er toe zijn verzoek te herhalen, dat de Gouverneur in kennis zal worden gesteld met het verhandelde.

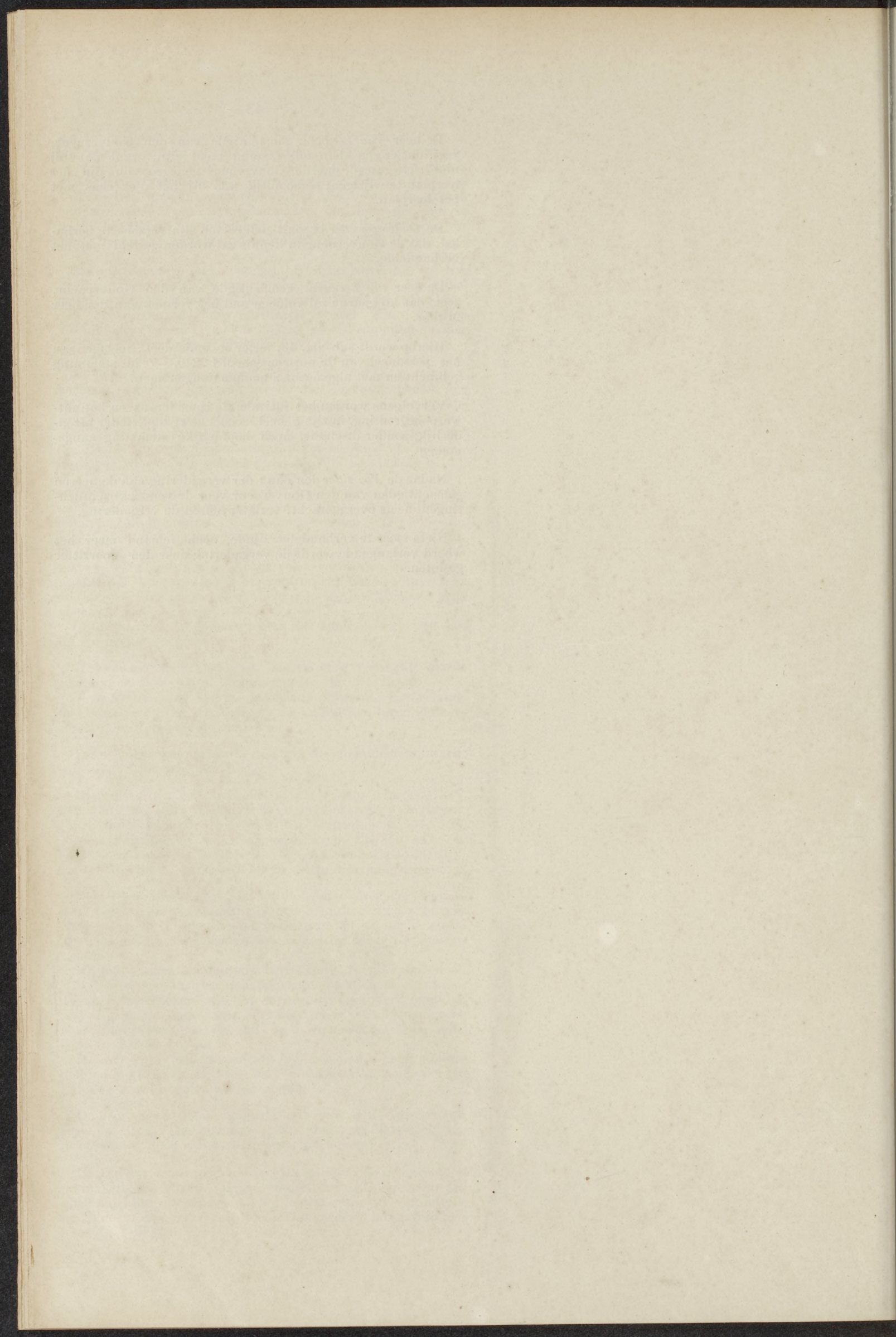
De heer *van Leeuwen*, gemachtigde van den Gouverneur, zegt, dat hij gaarne zal voldoen aan het verzoek van den heer Muller.

Hierop wordt sub-art. 13, letter *b*, onderdeel „toelage aan het personeel van de normaalschool f 2240.—” in stemming gebracht en met algemeene stemmen aangenomen.

Vervolgens worden het intitulé, de considerans en het ontwerp-begrooting, in zijn geheel, zooals gewijzigd, ieder afzonderlijk, zonder discussie, noch hoofdelijke stemming aangenomen.

Nadat de *Voorzitter* den dank der vergadering aan de heeren gemachtigden van den Gouverneur voor de verstrekte inlichtingen heeft overgebracht, verlaten dezen de vergadering.

Niets meer te verhandelen zijnde, noch iemand meer het woord verlangende wordt de vergadering door den *Voorzitter* gesloten.

NOTULEN

VAN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Zitting van Dinsdag, den 14den Mei 1912,
des morgens te 8½ uur.

TEGENWOORDIG : De Voorzitter, de heer *Mordy S. L. Maduro*.

VOORTS : De heeren *Ed. S. Lansberg, C. S. Gorsira JPEz., J. Sutherland, J. C. B. Forbes, B. E. van der Veen Zeppenfeldt*, en *H. P. de Vries*, leden; benevens de heer *J. F. Haaijen*, Gouvernements-Secretaris, Griffier van den Raad.

AFWEZIG : De heeren *A. G. Statius Muller*, Ondervoorzitter, *E. M. Penso, Edwin Senior, H. A. de Casseres* en Dr. *J. P. Evertsz Hz.*, leden, de tweede en de laatstgenoemden wegens verblijf buitenslands en de overigen met kennisgeving.

De Voorzitter opent de vergadering en deelt mede, dat de notulen van de laatste vergadering van den 9n dezer, wegens uitgebreidheid, niet gereed kunnen zijn om heden aan de goedkeuring van de leden te worden onderworpen, maar dat zij zoo spoedig mogelijk in druk zullen worden rondgedeeld.

De Voorzitter doet mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1º eene gouvernements-missive van 4 Mei 1912 Nº 1544, houdende verzoek aan den Voorzitter om op den 14n Mei 1912, vóór negen uur des morgens, de vergadering van den Kolonialen Raad over het zittingjaar 1911/1912 namens den Gouverneur te sluiten en den leden dank te betuigen voor hetgeen door hen in dat zittingjaar is verricht;

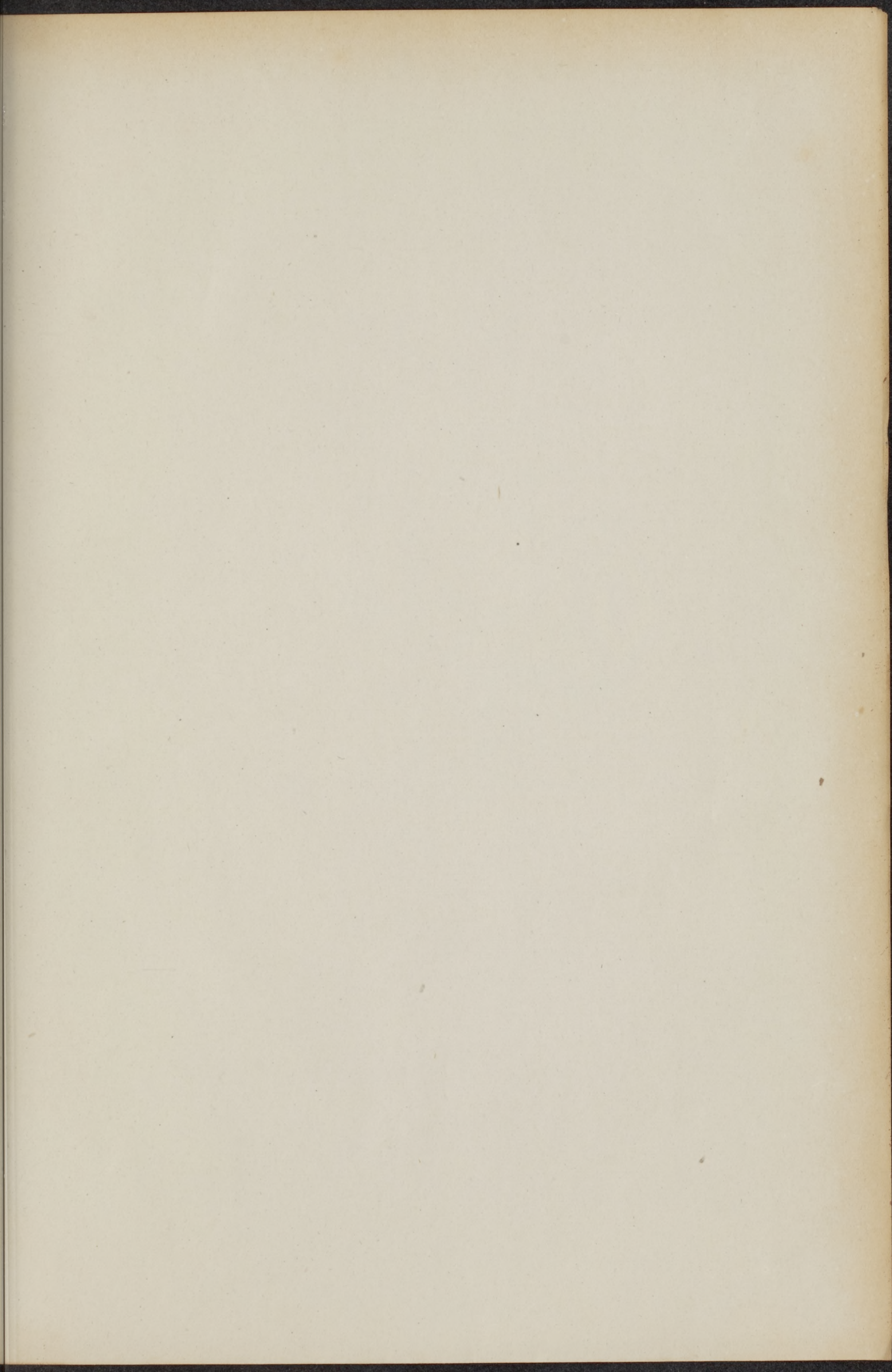
2º eene gouvernements-beschikking, dd. 4 Mei 1912 Nº 434, regelende de plechtigheden, waarmede de opening van het nieuwe zittingjaar gepaard zal gaan.

Ter voldoening aan het verzoek vervat in de sub 1º vermelde missive, zegt de Voorzitter den leden van den Raad dank voor hetgeen zij in het afgelopen zittingjaar hebben verricht, waarna hij eene commissie benoemt van in- en uitgeleide van den Gouverneur, die zoo aanstonds de vergadering voor het nieuwe zittingjaar zal openen, welke commissie bestaat uit de heeren: *J. Sutherland, C. S. Gorsira JPEz. en J. C. B. Forbes*.

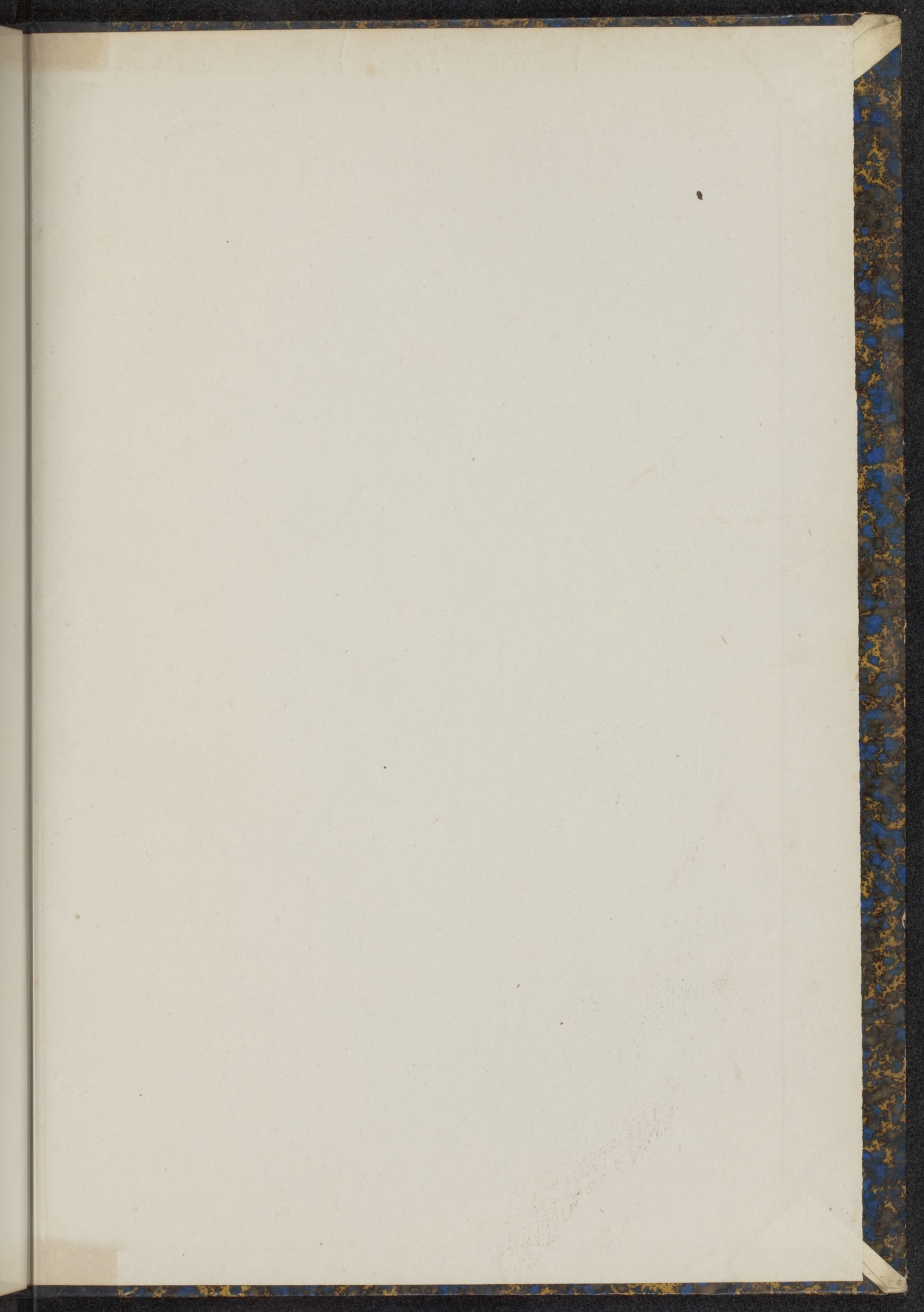
Daar geen der leden het woord verlangt, en deze bijeenkomst de laatste openbare van dit zittingjaar is, worden, op voorstel van den Voorzitter, in opvolging van art. 32 van het Reglement van Orde, de notulen van het verhandelde in deze zitting voorgelezen en goedgekeurd.

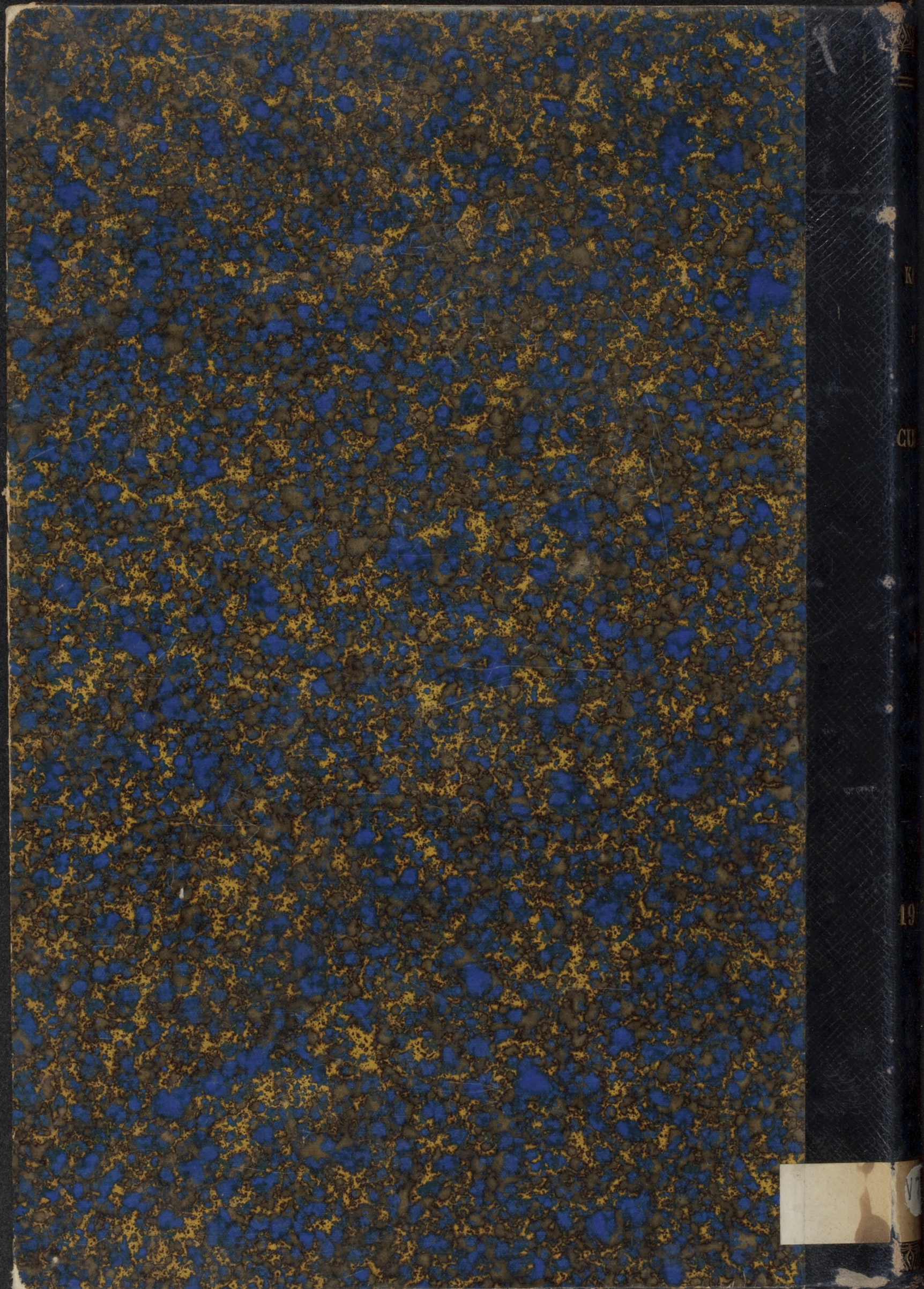
Hierop verklaart de Voorzitter, namens den HoogEdelGestrengen Heer Gouverneur van Curaçao, de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1911/1912 gesloten.

K

CU

19

V